Edebu'l-Mufred
AHLAK HADİSLERİ

[Türkçe]

أحاديث الأدب المفرد في الأخلاق

[باللغة التركية]

Buhârî

الإمام البخاري

Tetkik eden: Muhammed Şahin

مراجعة: محمد مسلم شاهين

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1432 - 2010

ANAYA, BABAYA İYİLİK ETMEK

1. Allah Tealâ: "Biz, insana, ana-babasına iyilik etmesini emrettik" buyuruyor (*el-Ankebût, 29/8*)

Abdullah İbni Mes'ud anlatmış ve şöyle demiştir:

"Peygamber (s.a.v.)'e sordum ki, amellerin hangisi, şanı aziz ve yüce olan Allah'a daha sevgilidir?

Buyurdular ki:

- (Müstahab olan) vaktinde namaz kılmak.

- Sonra hangisidir? dedim

- Sonra, ana-babaya iyilik etmek, dedi.

- Sonra hangisidir? dedim

- Sonra, Allah yolunda cihad etmektir" dedi.

2. Abdullah İbni Ömer şöyle buyurmuştur:

"Rabb'ın rızası, babanın rızasındadır ve Rabb'ın gazabı da babanın gazabındadır."

ANAYA İYİLİK ETMEK

3. Hakîm'in babası Muaviye İbni Hayde anlatıyor:

"-Dedim ki, ya Rasûlullah; kime iyilik edeyim?

- Annene, dedi. Kime iyilik edeyim? dedim.

- Annene, dedi. Kime iyilik edeyim? dedim.

- Annene, dedi. Kime iyilik edeyim? dedim.

- Babana; sonra en yakına, ondan sonra en yakına... dedi."

4. Atâ b. Yesâr'dan rivayet edildiğine göre bir adam İbn Abbâs (r.a)'a gelerek şöyle dedi:

- "Ben bir kadına talip oldum, benimle nikâhlanmayı kabul etmedi. Sonra başka birisi ona talip oldu; onunla nikâhlanmak istedi. Bunun üzerine onu kıskandım ve öldürdüm. Benim için bir tevbe yolu var mıdır?"

- İbn Abbâs, "Annen hayatta mı?" diye sordu. Adam,

- "Hayır" diye cevap verdi. İbn Abbâs şöyle dedi:

- "Aziz ve Celil olan Allah'a tevbe et ve O'na yaklaşmak için gücün yettiğince gayret göster."

Atâ b. Yesâr diyor ki: "Bunun üzerine İbn Abbâs'ın yanına giderek, "O adamın annesinin hayatta olup olmadığını niçin sordun?" dedim. Şöyle cevap verdi:

-"Kişiyi, annesine iyilikte bulunmaktan daha fazla Allah azze ve celleye yaklaştıracak bir amel bilmiyorum."

BABAYA İYİLİK ETMEK

5. Ebû Hureyre'nin (r.a) şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Bir sordu:

- Ey Allah'ın Rasûlü, kime iyilik edeyim? Hz. Peygamber:

- Annene, dedi. Sonra kime? dedi. Hz. Peygamber:

- Annene, dedi. Sonra kime? dedi. Hz. Peygamber:

- Annene, dedi. Sonra kime? dedi. Hz. Peygamber:

- Babana," dedi.

6. Ebû Hureyre'den rivayet edilmiştir:

Allah'ın Peygamber (s.a.v.)'e bir adam geldi de şöyle dedi:

"- Bana ne emredersin?"

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Annene iyilik etmeyi" dedi. Yine (adam) tekrarladı.

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Annene iyilik etmeyi" dedi. Sonra dördüncü defa tekrarladı.

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Annene iyilik etmeyi" dedi. Yine (adam) tekrarladı.

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Annene iyilik etmeyi" dedi. Sonra beşinci defa tekrarladı.

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Babaya iyilik etmeyi" dedi.

ZULÜM ETSELER BİLE, ANA-BABAYA İYİLİK ETMEK

7. İbn-i Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Müslüman ana-babaya sahip olan bir müslüman, Allah'tan sevab bekleyerek onların hizmetinde bulunursa, Allah ona muhakkak Cennet'ten iki kapı açar. Eğer ana-babadan biri bulunursa, bir kapı açar. Eğer onlardan birini kızdırırsa (gazaba getirirse), onun rızasını kazanmadıkça, Allah o çocuktan razı olmaz." İbn-i Abbas'a soruldu:

-Eğer ana-baba, o çocuğa zulüm etmiş olsalar da mı?

"- Çocuğa (dünya işlerinde) zulüm etmiş olsalar dahi (rızalarını almadıkça, Allah ondan razı olmaz), cevabını verdi.

8. Taysele İbn-i Meyyas'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"-Necdetgiller'le beraberdim. Büyük günahlardan olduklarını zannettiğim bir takım günahlar işlemiştim. Bunu İbn-i Ömer'e anlattım. İbn-i Ömer:

"-Onlar hangi günahlardır," diye sordu. Ben de şu ve şudur, dedim.

"- Bu anlattıkların büyük günahlardan değildir. Büyük günahlar şu dokuz şeydir:

1. Allah'a ortak koşmak (Allah'tan başkasına ibadet etmek, Allah'tan başkasını ilâh kabul etmek)

2. Adam öldürmek,

3. Savaşta düşman karşısından kaçmak,

4. İffetli kadına zina iftirasında bulunmak,

5. Faiz almak,

6. Yetim malı yemek,

7. Mescid-i Haram'da günah işlemek

8. İnsanı alaya ve maskaralığa alanın günahı,

9. Kendilerine isyan edilen ana-babanın ağlaması (bunları ağlatan çocuğun günahı)"

İbn-i Ömer bana dedi ki:

"-Cehennemden korkar mısın ve Cennet'e girmek ister misin?"

Ben:

"-Evet, vallahi" dedim. Bana sordu:

"-Ana-baban hayatta mı?"

"-Yanımda yalnız annem var," dedim.

"-Allah'a yemin ederim ki, eğer annene yumuşak söz söylersen ve ona yemek yedirirsen, büyük günahlardan sakındıkça, muhakkak Cennet'e girersin," dedi.

9. Urve'den rivayet edildiğine göre, (Ana-bananı her ikisine acıyarak tevazu kanadını indir (*el-İsrâ, 17/24*) ayet-i kerimesinin tefsirinde şöyle demiştir:

"-Ana-bananı sevmiş oldukları herhangi (meşrû) bir şeyi yerine getirmekten kaçınma."

ANA-BABA HAKKINI ÖDEMEK

10. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Hazreti Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"-Çocuk, hiçbir iyilikle babanın hakkını deyemez; ancak onu köle olarak bulur da onu satın alarak hürriyetine kavuşturursa öder."

11. Ebû Mûsa el-Eş'arî'nin oğlu Ebû Burde'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

"-İbn-i ömer, Yemenli bir adamın, sırtında annesini taşıyarak Kâbe'yi tavaf ederken şöyle demekte olduğuna şahit oldu:

"Annemin zelil bir devesiyim ben;

(Başka) binekleri usansa da usanmam ben."

Sonra (Yemenli) dedi ki:

"-Ey İbn-i Ömer, annemin hakkını ödemiş oldum mu, dersin?"

İbn-i Ömer, "Hayır!" dedi. Tek bir "Ah!" çekmesini dahi karşılayamadın.

Sonra İbn-i Ömer tavafını bitirip Makam-ı İbrahim'e geldi de (orada) iki rekât namaz kıldı. Sonra şöyle dedi:

"-Ey Ebû Mûsa'nın oğlu (Ebû Bürde)! Her (tavaf sonunda kılınan) iki rek'at namaz, kendilerinden önceki günahları örterler."

12. Akîl'in azadlısı Ebû Mürre şöyle anlatmıştır:

"-Halife Mervan, (haz farîzasını edâ gibi bir işi için Medîne'den dışarı çıktığı zaman) Ebû Hureyre hazretlerini yerine vekil bırakırdı. Ebû Hureyre, Medine civarında Zü'l-Huleyfe adındaki yerde otururdu. Annesi bir evde, kendisi de başka bir evde ikâmet ederdi. Evden çıkıp gideceği zaman, annesinin kapısında durup şöyle derdi:

"-Esselâmu aleyki = Selâm üzerine olsun, ey anneciğim; Allah'ın rahmeti de bereketleri de... (üzerine olsun)"

Annesi de şöyle dedi:

"-Senin de üzerine olsun selâm, ey yavrum; Allah'ın rahmeti de bereketleri de..."

Sonra şöyle derdi:

"-Beni küçükken (şefkatle) nasıl yetiştirip terbiye ettinse, Allah da sana merhamet etsin."

Annesi şu cevabı verirdi:

"-Yaşlı halimde bana (acıyarak) nasıl iyilik ve ihsan ettinse, Allah da sana merhamet etsin?"

Sonra (Ebû Hureyre), evine döneceği zaman aynı şeyi yapardı.

13. Abdullah İbn-i Amir şöyle anlatmıştır:

Ebeveynini ağlar halde bırakıp da hicret etmek için, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e teslimiyet gösteren, (ona bey'at eden) bir adam geldi.

Hz. Peygamber o adama dedi ki:

"Ana-babana dön, onları nasıl ağlattınsa, onları güldür ve sevindir."

14. Ebû Hazim'den nakledildiğine göre;

Ebu Talib'in kızı Ümmü Hanî'nin azadlısı Ebû Mürre kendisine şu haberi vermiştir: Ebû Mürre, binitli olarak Ebû Hureyre ile birlikte onan AKİK'deki arazisine gitmişti. Ebû Hureyre, kendisine ait yere vardığı zaman, yüksek sesi ile şöyle çağırmıştı:

"-Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketleri üzerine olsun"

Ebû Hureyre; annesine:

"-Küçük yaşımda beni nasıl (merhametle) terbiye edip yetiştirdinse, allah da sana merhamet etsin."

Annesi cevap veriyordu:

"-Yavrum, seni de Allah hayırla mükâfatlandırsın ve ihtiyar yaşımda bana iyilik ve ihsanda bulunduğun (ve beni razı ettiğin) gibi, Allah senden razı olsun."

15. Ebû Bekre, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

-"Size büyük günahların en büyüğünü bildireyim mi?" (Bu sözü üç defa tekrarladılar).

Ashab: "Evet ya Rasûlullah" dediler. Buyurdular ki:

"-Allah'a ortak koşmak ve ana-babaya isyan etmek."

Sonra Hz. Peygamber yaslanmışken oturdular.

"- Dikkat edin! Yalan söylemek de..."

Bu sözü tekrar ediyorlardı, hatta (üzülmesin diye, kendi kendime) "Artık söylemeseydi" temennisinde bulunmuştum.

16. Muğiyre İbn-i Şu'be'nin kâtibi Verrad'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Muaviye, Muğiyre'ye mektup yazdı ki, Rasûlullah (s.a.v.)'den işittiğin şeyden bana yaz."

Verrad yine şöyle dedi:

- Muğiyre bana yazdırdı, ben de elimle şunu yazdım:

"- Ben Hz. Peygamber'in, çok sormaktan (ve dilenmekten), malı zayi' etmekten dedi-kodudan alıkoyduğunu (bunları yasakladığını) kendisinden işittim."

17. Ebu't-Tufeyl'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"-Hz. Ali'ye soruldu ki, Hz. Peygamber (s.a.v.), bütün insanlara söylemediği bir şeyi, size özel olarak bildirdi mi?"

Hz. Ali, şu cevabı verdi:

"-Rasûlullah (s.a.v.) bütün insanlara ait kılmaksızın, bize özel olarak bir şey söylemedi; yalnız şu kılıcımın kınında bulunan (kağıttakiler) müstesna..."

Sonra (kılıcının kınından) bir sayfa çıkardı, orada şu yazılıydı:

"- Allah adından başkasına (putlara veya şahıslara) hayvan kesene Allah lânet etsin. Arazinin sınır taşlarını çalana Allah lânet etsin. Ana-babasına lânet edene Allah lânet etsin. Bir fesatçıyı himaye edene Allah lânet etsin."

18. Ebu'd-Derdâ şöyle demiştir:

"Rasûlullah (s.a.v.) bana şu dokuz şeyi emretmiştir:

1. Parça parça doğransın veya ateşte pişirilsen bile, Allah'a hiçbir şeyi ortak etme.

2. Kasden (özür olmaksızın) farz namazı asla terk etme; onu kasden terk edenden Allah'ın himayesi kalkmış olur.

3. Asla şarap içme, çünkü o, her kötülüğün anahtarıdır.

4. Ana-babaya itaat et.

5. Yerinden çıkmanı emrederlerse (çıkmana izin verirlerse), onların rızasını kazanmak için çık.

6. Kendini haklı zannetsen bile, başındaki idarecilerle çekişme (onlara Müslüman oldukları müddet karşı çıkma)

7. Arkadaşların kaçsa ve helâk dahi olacak olsan, sen muharebeden kaçma.

8. Zenginliğinden ailene yedir ve harca.

9. Ailene kırbacını kaldırma; onları Aziz ve Celil olan Allah hakkı için korkut."

19. Rivayet edildiğine göre Abdullah İbn Amr şöyle dedi:

Bir adam Peygamber (s.a.v.)'e geldi ve şöyle söyledi:

"- Ana-babamı ağlar bırakarak hicret etmek üzere senin emrini almağa geldim. (Hz. Peygamber ona) dedi ki:

"- Onlara dön, onları nasıl ağlattınsa, öylece onları sevindir, güldür."

20. Abdullah İbn-i Amr dedi ki, cihada gitmek isteyen bir adam Peygamber (s.a.v.)'e geldi. (Hz. Peygamber ona sorarak) şöyle dedi:

"- Ebeveynin hayatta mı?" (O adam da): "Evet!" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

(Madem ki Müslüman ana-baban var,) onlar için gayret et, çalış. (Kendilerine iyilik ve ihsan et); buyurdu."

21. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Yazıklar olsun o kimseye, yazıklar olsun o kimseye, yazıklar olsun o kimseye…"

Ashab:

"-Ya Rasûlullah kimdir o?" dediler.

Hazreti Peygamber:

"- O kimsedir ki, yanında ana-babasına, yahud bunlardan birine ihtiyarlık erişmiş de Cehenneme girmiştir." Buyurdu.

22. Sehl'in babası Muaz'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.) dedi ki:

"- Ana-babasına iyilik edene Cennet olsun, Azîz ve Celîl olan Allah onun ömrüne bereket versin (ömrünü çoğaltsın.)"

23. Allah Azze ve Celle'nin:

"- Eğer ana-babadan biri veya ikisi senin yanında ihtiyarlık haline ulaşırsa, sakın onlara öf bile deme ve onları azarlama. İkisine de acıyarak tevazu kanadını indir ve şöyle de:

"- Ey Rabbim! Onlar, beni küçükken (merhametle) terbiye edip yetiştirdikleri gibi, sen de kendilerine merhamet et. (*el-İsra, 17/23-24*)" ayet-i kerimesini, Berâe (Tevbe) Sûresinde olan:

"-Müşriklerin Cehennemlik oldukları müminlere belli olduktan sonra -bunlar akraba bile olsalar- artık onlar için ne peygamberin, ne de mümin olanların mağfiret dilemeleri yoktur (*et-Tevbe, 9/113*)" ayet-i kerime nesih ettiğini = hükmünü kaldırdığını İbn-i Abbas anlatmıştır.

MÜŞRİK ANA-BABAYA İYİLİK ETMEK

24. Sa'd İbn-i Ebu Vakkas'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Benim hakkımda, Allah Tealâ'nın kitabından dört âyet nazil oldu. Annem, ben Hazreti Muhammed (s.a.v.)'den (dininden) ayrılmadıkça, yemeğe ve içmeye yemin etmişti." Bunun üzerine Allah (cc) şu ayeti inzal etti:

"- Eğer ana-baban, bilmediğin (benimsemediğin şirkten) bir şeyi, bana ortak koşman için seni zorlarlarsa, bu takdirde kendilerine itaat etme. Onlara dünyada iyi bir şekilde sahiblik et. (Günah olmayan işlerde onlara yardımcı ol, itaat et." (*Lokman/15*)

(İkincisi): Ben (savaş ganimetinden) çok hoşuma giden bir kılıç almıştım. Dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! Bunu bana hibe et. Arkasından:

"- Ey Rasûlüm, sana ganimet malından soruyorlar..." (el-Enfal, 8/1)

(Üçüncüsü): Ben hastalanmıştım. Rasûlullah (s.a.v.) bana geldi. Dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! Ben malımı bölmek istiyorum, yarısı vasiyet edeyim mi?" Peygamber:

"- Hayır!" dedi. Üçte birini, dedim Hazreti Peygamber sükût etti. Bundan sonra üçte bir vasiyyet caiz oldu.

(Dördüncüsü): Ensar'dan bir topluluk ile şarap içmiştim. Bunlardan bir adam, (Mekke yolu üzerinde) Lehyey Cemel adındaki yerde burnuma vurdu. Ben de (şikayet için) Peygamber (s.a.v.)'e vardım. Bunun üzerine Allah (cc) şarabı haram kılan ayeti inzal etti. (*el-Bakara, 2/219*).

24. Hazret-i Ebû Bekir'in kızı Esma'dan:

"- Peygamber (s.a.v.)'in (Hudeybiye) muahedesi zamanında, annem (kendisine iyilik ve ihsan etmeme) rağbet eder olduğu halde bana geldi. Ben de Peygamber (s.a.v.)'e sordum: Ona iyilik edeyim mi (hediyelik bir şey vereyim mi)?

Hz. Peygamber: "Evet" buyurdu.

İbn-i Uyeyne demiştir ki:

Ba hâdise üzerine:

"- Allah, din hususunda sizinle savaşmamış, sizi yurtlarınızdan da çıkarmamış kimselere sadâkat göstermenizden, onlara iyilik etmenizden, onlara adalet yapmanızdan sizi yasaklamaz. Çünkü Allah, adalet yapanları sever." (*el-Mümtehine, 60/8*) ayetini Allah (cc) indirdi.

26. İbn-i Ömer'in şöyle dediği işitilmiştir:

"- Hz. Ömer (ra), satılmakta olan ipek işlemeli bir elbise gördü. (Hz. Peygambere hitaben):

"- Ya Rasûlullah; bu elbiseyi satın al, Cuma günü ve heyetler sana geldiğinde onu giyersin, dedi. Hz. Peygamber:

"- Bunu ancak (ahirette) nasîbi olmayan kimse giyer; buyurdu. Sonra Hz. Peygambere bu elbiselerden verildi. Hz. Ömer'e (bunlardan) bir elbise gönderdi. Hz. Ömer dedi ki, (Ya Rasûlullah) ben bu elbiseyi nasıl giyeyim, zira bu elbise hakkında söylenmesi gerekli şeyi söylemiştin Hz. Peygamber:

"- Ben onu, giymen için sana vermedim. Onu satarsın, yahut (Müslüman olmayan birine) giydirirsin" buyurdu. Bunun üzerine, Hz. Ömer, henüz Müslüman olmamış Mekke'de (ana bir yahut süt) kardeşine o elbiseyi gönderdi."

ANA BABAYA SÖVÜLMEZ

27. Abdullah İbn-i Amr'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Hz. Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Adamın ana-babasına sövmesi, büyük günahlardandır."

Ashab:

"-Nasıl söver," dediler.

Hz. Peygamber:

"- Bir kimse, bir adama kötü söz söyler (söver) de tutar bu adam, o kimsenin ana ve babasına söver" buyurdu.

28. Abdullah İbn-i'l-As'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"-Babasının sövülmesine insanın sebep olması, Allah katında büyük günahlardandır."

ANA-BABAYA EZİYET ETMENİN CEZASI

29. Ebû Bekre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini anlatmıştır:

"(Adil ve Müslüman idareciye) karşı çıkmak, akrabalarla iygiyi kesmek günahından daha çok dünyada cezası peşin verilmeye lâyık hiçbir günah yoktur; âhirette bu günah sahibi için hazırlanmış olan azab olmakla beraber…"

30. İmran İbn-i Hüsayn'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

Rasûlullah (s.a.v.) dedi ki:

"- Zina, şarap içmek ve çalmak hakkında ne dersiniz?"

Biz, en iyi bilen Allah ve Rasûlüdür, dedik. Peygamber:

"- Onlar çok çirkin şeylerdir; ve onlarda (öldürmek, döğmek ve el kesmek gibi) cezalar var. Dikkat edin! Ben size büyük günahların en büyüğünü bildireyim mi?: Azîz ve Yüce olan Allah'a ortak koşmak (müşrik olmak), ana-babaya asî olmak." Dedi. Bunları söylerken yaslanmıştı, sonra doğruldu da dedi ki:

"- Yalan söylemek (yalan yere şahitlik etmek) de…"

ANA-BABANIN AĞLAMASI

31. İbn-i Ömer'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Ana-babayı ağlatmak, (onlara) isyan etmektir ve büyük günahlardandır."

ANA-BABANIN DUASI

32. Ebû Cafer'den rivayet edildiğine göre, Ebû Hureyre'nin şöyle dediğini işitmiştir:

Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Üç kimsenin duası, makbul dualardır, bunların kabul edilişinde şüphe yoktur: Zulme uğrayanın duası, yolcunun (misafirin) duası, ana babanın çocuklarına duası."

33. Ebû Hureyre'den

Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini işittim:

"- İnsanlardan hiçbir çocuk beşikte konuşmamıştır; yalnız Meryem'in oğlu İsa (a.s) ile Cureyc'in (beşikte dile gelen) sahibi konuşmuştur."

(Ashab tarafından Peygambere) soruldu:

"- Ey Allah'ın Peygamberi! Cüreyc'in yardımcısı kimdir?"

Peygamber dedi ki:

"Cüreyc, kendisine ait bir manastırda (inzivaya çekilip ibadet eden) rahip bir kimse idi. Manastırının altında barınan bir sığır çobanı vardı. Köy halkından bir kadın da, bu çobana gelirdi. Bir gün, Cüreyc namaz kılarken annesi gelip: "Ey Cüreyc!" (diye ona) seslendi. Cüreyc namazda iken kendi kendine: "Anneme mi (cevap vereyim), namazıma mı (devam edeyim?)" dedi. Namazını seçmeyi (ona devam etmeyi) uygun buldu. Sonra annesi ikinci defa ona seslendi. Yine Cüreyc kendi kendine: "anneme mi, namazıma mı?" dedi. Namazını seçmeyi uygun buldu. Sonra üçüncü defa annesi ona bağırdı. Cüreyc: "Anneme mi, namazıma mı?" dedi. Yine namazını tercih etmeyi uygun gördü. Annesine cevap vermeyince, annesi (ona beddua ederek) şöyle dedi: "Ey Cüreyc! Fahişelerin yüzüne bakmadıkça, Allah senin canını almasın." Sonra kadıncağız döndü gitti. Bir müddet sonra (sığır çobanına gidip gelmekte olan) o kadın (gayrı meşru) doğurduğu çocuklak Melik'e getirildi, (dava edildi). Melik sordu: "Bu çocuk kimden?" kadın: "Cüreyc'den", dedi. Melik yine sordu "Manastırın sahibinden mi?" Kadın: "Evet" dedi. Melik:

"-Manastırını yıkın ve onu, bana getirin" dedi.

Baltalarla manastırına vurarak onu yıktılar. Cüreyc'in kolunu, boynuna iple bağladılar ve onu götürdüler. Fahişelerin karşısına çıkarıldı. Cüreyc fahişeleri gördü de gülümsedi. Onlar da, insanlar içerisinde Cüreyc'e bakıyorlardı.

Melik, Cüreyc'e sordu:

"-Bu kadın ne iddia ediyor?" Cüreyc: "Ne iddia ediyor" deyince, Melik: "İddia ediyor ki, çocuğu sendendir" Cüreyc, kadına sordu:

"- Sen böyle mi iddia ediyorsun?" Kadın: "Evet" dedi. Cüreyc:

"- bu çocuk nerede dedi" dedi. "İşte o, kadının kucağında", dediler. Cüreyc, çocuğa dönüp sordu: "Senin ban kim?" Çocuk: "Sığır çobanı" dedi. (Cüreyc'in iftiraya uğradğı anlaşılınca) Melik dedi ki:

"- Senin manastırını altından yapalım mı?" Cüreyc: "Hayır" dedi.

"- Gümüşten yapalım mı? dedi. Cüreyc: "Hayır" dedi. Melik:

"- O halde onu nasıl yapalım?" dedi… Cüreyc: "Onu eskiden olduğu gibi yapın" dedi. "Hangi şeye gülümsedin" diye Melik sordu: Cüreyc:

"_ Hatırladığım bir işe, annemin bedduası bana erişti" dedi. Sonra başından geçen hadiseyi, onlara anlattı."

HRİSTİYAN ANNEYE İSLÂM'I ARZ ETMEK

34. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

"- Beni dinleyen, Yahudî ve Hıristiyan, kim olursa olsun, muhakkak beni sevmiştir. Çünkü (henüz İslâmı kabul etmemiş olan) annemin Müslüman olmasını istiyordum da, o kabul etmiyordu. Ben ona, "İslâm'ı kabul et) dedim, o kaçındı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.)'e gittim ve dedim ki:

"Annem için Allah'a dua et" O da dua etti. Sonra anneme döndüm. Kapıyı üzerine kilitlemişti."

"- Ey Ebû Hureyre! Ben Müslüman oldum." Ben de (olanı) Peygamber (s.a.v.)'e haber verdim ve dedim ki:

"- Benim için ve annem için Allah'a dua et."

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah'ım! Kulun Ebû Hureyre'yi ve annesini insanlara sevdir."

EBEVEYNE, ÖLÜMLERİNDEN SONRA İYİLİK ETMEK

35. Ebû Üseyd'in insanlara anlatarak şöyle dediği işitilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in yanında idik. Bir adam dedi ki:

"- Ey Allah'ın Rasûlü, ebeveynim öldükten sonra, onlara iyilik edebileceğim bir iyilik kaldı mı?"

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Evet, dört haslet vardır:

1. Onlara hayır duada bulunmak ve onlara mağfiret dilemek.

2. Vasiyyetlerini yerine getirmek

3. Onların sadık arkadaşlarına ikram etmek

4. Akrabaya sılâ (iyilik) etmek ki, sana akrabalık ancak onların nesebi tarafından gelir."

36. Ebû Hureyre şöyle demiştir:

"- Ölümden sonra, ölünün derecesi yükseltilir. Ölü der ki: "Ey Rabbim! Bu (güzel) şey nedir)" Ona: Çocuğıun, senin için istiğfar etti (Allah'tan mağfiret diledi), denir."

37. Muhammed İbn-i Sîrîn anlatıyor:

"- Bir gece, Ebû Hureyre'nin yanında idik, şöyle demişti:

"- Allahım! Ebû Hureyre'nin, annesine ve bunlar için af dileyenlere sen mağfiret buyur." Muhammed İbn-i Sîrîn dedi ki:

"- Biz Ebû Hureyre'nin duasına girelim deyi, kendisine ve annesine Allah'tan mağfiret diliyoruz."

38. Ebû Hureyre'den: Rasûlullah (s.a.v.) şöyle dedi:

"- Kul vefat edince, bütün amellerinin sevabı kesilir; üç ameli müstesnadır. (Bunlardan birincisi) Sadak-i cariyedir. (İkincisi) Kendisi ile faydalanılan şerefli bir ilimdir. (Üçüncüsü) Kendisine dua eden Salih çocuktur."

39. İbn-i Abbas'tan rivayet edildiğine göre, bir adam şöyle dedi:

"- Ey Allah'ın Rasûlü! Benim annem vefat etti ve vasıyyette bulunmadı. Onun adına sadaka vermem, kendisine fayda verir mi?"

Peygamber:

"- Evet" dedi.

BABASININ İYİLİK ETTİĞİ KİMSEYE, EVLÂDIN İYİLİK ETMESİ

40. Hazret-i Ömer'in oğlundan rivayet edildiğine göre, bir yolculukta Hz. Ömer'in oğlu (İbn-i Ömer) bir Bedevî'ye tesadüf etti. Bu Bedevî'nin babası, Hz. Ömer (ra)'ın dostu idi. Bedevî dedi ki, sen falânın oğlu değil misin? O da: "Evet!" dedi. Bunun üzerine İbn-i Ömer, yedekte bulundurduğu bir merkebin ona verilmesini emretti ve başından da sağırığı çıkararak ona verdi. İbn-i Ömer'in beraberinde olanlardan biri: "(Bedevîler kanaatkârdır, aza razı olurlar) ona iki dirhem para yetmez miydi?" dedi. İbn-i Ömer dedi ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Babanın dostunu gözet (ona ikram et ve sevgi göster). Onunla ilgiyi kesme, yoksa Allah (iman) nurunu söndürür."

41. İbn-i Ömer'den Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurdu rivâyet edilmiştir:

"- İyiliklerin en iyisi, babasının dostu olanlara, kişinin iyilik etmesidir."

BABASINA SILA EDENLE İLGİYİ KESME, NURUN SÖNER

SILÂ-İ RAHMİN FAZİLETİ

42. Ubbade El-Ensarî'den oğlu Sa'd naklettiğine göre, babası şöyle demiştir:

"- Medine-i Münevvere'nin mescidinde Hz. Osman'ın oğlu Amr ile oturuyorduk. Abdullah İbn-i Selâm, kardeşi oğluna dayanarak bize uğrayıp meclisimizden öteye geçti. Sonra (hoşnut olmayan bir tavırla) Amr'ı kasdedip oradakilere döndü ve şöyle dedi:

(İki veya üç defa tekrar ederek:) Ey Osman'ın oğlu Amr! İstediğin şekilde hareket et, Muhammed (s.a.v.)'i hak olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, Allah (cc)'ın kitabı (Tevrat) da şu vardır. (Bunu iki defa tekrarladı): Babana dostluk ve iyilik edenden ilgiyi kesme, yoksa bu hareketli (iman) nûrun söner."

SEVGİ, VERASET YOLU İLE KAZANILIR

43. Peygamber (s.a.v.)'in ashabından bir adamın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

(Sevgiyi dair soruna karşılık şu hadîs-i şerîf) sana kifayet eder: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Sevgi veraset yolu ile kazanılır."

İNSAN BABASINI İSMİ İLE ÇAĞIRMAZ, ONDAN ÖNCE OTURMAZ, ÖNÜNDE YÜRÜMEZ

44. Rivayet edildiğine göre Ebû Hureyre iki adam gördü: Bunlardan birine şöyle dedi:

"- Bu senin neyindir?" adam:

"- Babamdır," dedi. Ebû Hureyre dedi ki:

"- O halde onu ismi ile çağırma, önünde yürüme, ondan önce de oturma."

İNSAN BABASINI KÜNYESİ İLE ÇAĞIRIR MI?

45. Şehr İbn-i Havşeb'in rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Hz. Ömer'in oğlu (Abdullah) ile çıktık. Salim ona:

"- Namaza! Ey Ebû Abdurrahman!" diye hitap etti.

46. İbn-i Ömer'den, şöyle demiştir:

"- Fakat Ebû Hafs = Ömer, hüküm vermiştir."

AKRABALARA İYİLİK ETMENİN GEREKLİLİĞİ

47. Küleyb İbn-i Menfa'a dedi ki, dedem (Bekir İbni'l Haris) sordu:

"- Ya Rasûlullah, kime iyilik edeyim?"

Peygamber:

"- Annene, sonra banana, kız kardeşine, erkek kardeşine ve bir de bunları takip eden akrabana (iyilik etmen) vacib bir haktır, yakınlarına da…" dedi.

48. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

(Hz. Peygamber), "En yakın akrabalarını (Allah'ın azabı ile) korkut." Âyeti nazil olunca, Hz. Peygamber (s.a.v.) kalkıp şöyle çağırdı:

"- Ey Kâ'b İbn-i Luey oğulları!.. Canlarınızı ateşten kurtarınız. Ey Abd-i Menaf oğulları! Canlarınızı ateşten kurtarınız. Ey Haşim oğulları! Canlarınızı ateşten kurtarınız. Ey Abdulmuttalib oğulları! Canlarımızı ateşten kurtanız. Ey Muhammed'in kızı Fatıma! Canını ateşten kurtar; çünkü ben senin için Allah'tan bir şeyi sahip değilim. Ancak size akrabalığım var, ondan dolayı (size) iyilik ederim, (Dünyada ihsanda bulunurum)."

YAKINLARA (AKRABAYA) İYİLİK ETMEK

49. Ebû Eyyub El-Ensarî'den:

Peygamber (s.a.v.)'in bir yolculuğunda, bir Bedevî Peygambere karşı çıkıp dedi ki:

"- Beni Cennet'e yaklaştıracak ve Cehennem'den uzaklaştıracak şeyi, bana bildir."

Peygamber:

"- Allah'a ibadet edersin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmazsın, namazı kılarsın, zekâtı verirsin, akrabaya iyilik edersin." buyurdu.

50. Ebû Hureyre'den, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Aziz ve Celil olan Allah mahlûkatı (insanların ruhlarını) yarattı. Yaratma işi tamam olunca, Rahim = akrabalık sağı ayağa kalktı. Cenab-ı Hak ona, "Dur ne söylüyorsun?" dedi.

Rahim, şöyle dedi: "Bu benim kalkışım, akrabalık bağlarını kesmekten sana sığınanın kalkışıdır. (Akrabalık bağlarını kesmek çok büyük bir iştir). "Allah Tealâ buyurdu ki:

"- Sana ilgi gösterip iyilik edene, iyilik etmekliğime ve senden ilgiyi kesenden iyiliğimi kesmekliğime razı olmaz mısın?"

Rahim:

"- Razı olurum, Ey Rabbim" dedi. Allah Tealâ buyurdu:

"- Bu hüküm senindir."

Sonra Ebû Hureyre dedi ki, isterseniz şu âyet-i kerîmeyi okuyunuz: "(Ey münafıklar) ,e demek idareyi ele alırsanız, hemen yeryüzünde fesad çıkaracak ve akrabalık bağlarını parçalayacaksınız?"

51. Rivayet edildiğine göre İbn-i Abbas şu âyet-i kerîmeleri okudu:

"Akrabaya, yoksula ve yolda kalmışa hakkını ver. Bununla beraber (malını) büsbütün saçıp savurma. Çünkü israf yapanlar, şeytanların kardeşleridir. Şeytan ise, Rabbine karşı çok nankördür. Eğer Rabbinden istediğin bir rızkı (kendi ihtiyacından dolayı) aramak için, o akraba, yoksul ve yolda kalmışlardan yüz çevirmek mecburiyetinde kalırsan (bir şey verecek durumun olmazsa), o zaman da kendilerine yumuşak bir söz söyle. Elini boynuna bağlı kılma (cimrilik etme) ve büsbütün onu açıp israf etme ki, sonra kınanmış olursun ve eli boş açıkta kalırsın."

Sonra İbn-i Abbas dedi ki, Allah Tealâ hakların en lüzumlusu ile başlayarak insana emretti ve yanında mal bulunduğu zaman onu amellerin en iyisini yapmaya delâlet buyurdu. Zira Allah: "Akrabaya, yoksula ve yolda kalmışa hakkını ver" diye buyurdu. Bir de insanın yanında mal bulunmadığı zaman, nasıl söz söyleyeceğini ona öğretti ve şöyle buyurdu: "Eğer Rabbinden istediğin bir rızkı (kendi ihtiyacından dolayı) aramak için, o akraba,a yoksul ve yolda kalmışlardan yüz çevirmek zorunda kalırsan (bir şey verecek halin olmazsa), o zaman kendilerine yumuşak bir söz söyle. Böylece güzel va'dda bulunur, inşallah oldu olacak yollu sözler söylenir. Elini boynuna bağlı kılma (cimrilik etme) Bir şey vermez olma. Büsbütün de onu açıp israf etme. Yanındaki bütün malını verme. Sonra kınanmış olursun. Sonra yanına gelen, sende bir şeyi bulamayınca seni kınar. Açıkta kalırsın. İbn-i Abbas dedi ki, "Mal verdiğin kimse sonra seni hasrete düşürür, sıkıntı çekersin." (*el-İsrâ, 17/26-29*)

SILÂ-İ RAHMİN FAZİLETİ

52. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Bir adam, peygamber (s.a.v.)'e geldi de şöyle dedi: "Ey Allah'ın Rasûlü! Benim akrabam var, onlara varıyorum; onlar ise ilgiyi kesiyorlar. Ben onlara iyilik ediyorum, onlar bana kötülük ediyorlar ve bana kötü söyleyip cefa ediyorlar. Ben bu yaptıklarına tahammül ediyorum ve bağışlıyorum."

"- Eğer durum, anlattığın gibi, ise, son onlara ateşli kül serpiyor gibisin (onlar, senin iyiliğinden ızdırap içinde olurlar). Sen bu vaziyette (ihsanına) devam ettikçe, onlara karşı, Allah'tan bir yardımcı daima seninle bulunur."

53. Abdurrahman İbn-i Avf'tan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah'ın şöyle dediğini işitmiştir:

"- Allah (cc) buyurdu ki, ben Rahman'ım ve akrabalığı = Rahimi ben yarattım ve ismim olan Rahman'dan ona isim diye rahim türettim. Kim akrabaya iyilik

ederse, ben de ona iyilik ederim. Kim de ondan ilgiyi keserse, ben de ondan iyiliği keserim."

54. Abdullah İbn-i Amr anlatmıştır:

Peygamber (s.a.v.) parmağını bize tevcih ederek şöyle dedi:

"- Rahim, Rahman isminden ayrılmadır (onun bir dalıdır). Onun hakkını kim korursa (sılâ ve iyilik ederse), Allah ona ihsan eder. Kim de onun hakkını korumazsa (sılâ ve iyilik etmezse), Allah ondan ihsanını keser. Rahimin (yakınlara iyilik ve merhametin), kıyamet gününde fasîh ve beliğ bir lisanı vardır."

55. Hazret-i Âişe'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Rahim, Allah'ın rahmetinin eserlerindendir. Kim onun hakkını yerine getirirse (sılâ ve iyilik edersen), Allah ona ihsan eder. Kim de ondan ilgiyi keserse, Allah ondan ihsan ve rahmetini keser."

SILÂ-İ RAHİM ÖMRÜ UZATIR

56. Enes İbn-i Malik'den: Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kim rızkının bol olmasını ve ömrünün uzamasını severse, sılâ-i Rahim yapsın."

57. Rivayet edildiğine göre Ebû Hureyre şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini işittim:

"- Kim rızkının bol olmasına ve ömrünün uzamasına sevinirse, sılâ-i rahim yapsın."

SILÂ-İ RAHİM YAPANI ALLAH SEVDİRİR

58. İbn-i Ömer şöyle dedi:

"Rabbinden korkanın ve rahim sılâsını yapanın eceli geciktirilir, malı çoğaltılır ve ehli de onu sever."

59. İbn-i Ömer şöyle dedi:

"Rabbinden korkanın (takva sahibi olanın), sılâ-i rahmini yapanın ömrü uzatılır ve malı çoğaltılır, ehli de onu sever."

İYİLİK EN YAKINA, ONDAN SONRA EN YAKIN SIRASINA GÖRE YAPILMALIDIR

60. (Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu, El-Mıkdam İbn-i Ma'dî Kerib'in işittiği rivayet edilmiştir:

"- Allah, annelerinize iyilik etmenizi emrediyor, sonra annelerinize iyilik etmenizi emrediyor; sonra babalarınıza iyilik etmenizi emrediyor. Sonra en yakın akrabaya, ondan sonra en yakın sırasına göre iyilik etmeyi size emrediyor..."

61. Ebû Eyyub Süleyman (Osman İbn-i Affan'ın kölesi) anlatıyor:

Perşembe akşamı Cuma gecesi Ebû Hureyre bize geldi ve dedi ki:

"- Sılâ-i Rahmi terk eden her şahsı yanımızda bulunduğu için günah eşlemekle suçlandırıyorum (yanımızda durup günahında ısrar etmesin, sılâsını yapsın)". Kimse kalkmadı. Bu sözü Ebû Hureyre üç defa tekrarlayınca, bir genç geldi ki, iki seneden beri halasına dargın bulunuyordu. Hemen halasına gitti. Halası ona dedi ki:

"- Ey kardeşim oğlu! Seni getiren nedir?" Genç de dedi ki:

"- Ebû Hureyre'nin şunu ve şunu söylediğini işittim."

Halası ona şöyle dedi:

"- Ebû Hureyre'ye dön ve ona sor ki, bunu sözü niçin söylemiştir?"

Ebû Hureyre Peygamber (s.a.v.)'in:

"- Her Perşembe akşamı-Cuma gecesinde, insanoğlunun amelleri şanı yüce ve yüksek Allah'a arz edilir de sılâ-i rahmi terk edenin amile kabul edilmez."

62. İbn-i Ömer'den:

"- Sevabını Allah'tan umarak insanın nefsine ve ehline harcadığı şeye karşılık, Allah muhakkak ona mükâfat verir. Önce geçimine baktığın kimseye harcayıp işe başla. Eğer fazla (mal) varsa sırasıyla en yakına ve ondan sonraki yakına ver. Eğer daha fazla (artan mal) olursa, dilediğine ver."

SILÂ-İ RAHMİ TERK EDENİN BULUNDUĞU TOPLULUĞA RAHMET İNMEZ

63. Abdullah İbn-i Ebi Evfâ'dan işitildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini anlatmıştır:

"İçlerinde Sılâ-i rahmi terk edenin bulunduğu bir topluluğa rahmet inmez."

SILÂ-İ RAHMİ TERK EDENİN GÜNAHI

64. Cübeyr İbn-i Mut'ımden haber verildiğine gör,e Cübeyr Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitti:

"- Sılâ-i rahmi terk eden cennete giremez."

65. Ebû Hureyre'nin Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini rivayet ettiği kendisinden işitilmiştir:

"- Rahme delâlet eden rahim, -kelimesi- Rahman isminin bir dalıdır" Rahim der ki:

"- Ya Rab! Bana zulmedildi. Ya Rab! Ben terk edildim. Ya Rab! Bana (şu zulüm yapıldı), bana (şu haksızlık yapıldı)…"

Allah Tealâ ona cevap verir:

"- Seni terk edenden rahmeti kesmeme, senin hakkını verene ihsân etmeme razı olmaz mısın?"

66. Saîd İbn-i Sem'an dedi ki:

"- Çocukların ve sefihlerin başa çıkmasından (onların kumandan olmasından), Ebû Hureyre'nin Allah'a sığındığın işittim." Saîd İbn-i Sem'an yine şöyle dedi:

- İbn-i Hasene El-Cüheni, Ebû Hureyre'ye şunu sorduğunu bana anlattı:

"- Bunun (çocukların ve sefihlerin başa çıkmasının) alâmeti nedir?"

Ebû Hureyre cevap verdi:

"- (Bunun alâmetleri), sılâ-i rahimlerin terk edilmesi, azgına itaât edilir olması ve mürşide (ilim ve hak yol öğretene) isyan olunmasıdır."

SILÂ-İ RAHMİ TERK EDENİN DÜNYADAKİ CEZASI

67. Ebû Bekre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle dedi:

"- Sılâ-i rahmi terk etme ile azgınlık günahını işleyenin —âhirette ona hazırlanan azapla beraber- dünyada Allah'ın acele olarak cezasını vermeye bunlardan daha yalık bir günah yoktur."

SILÂYA AYNI İLE MUKABELE EDEN VASIL DEĞİLDİR

68. Abdullah İbn-i Amr'dan Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Yapılan sılâya, aynı ile mukabelede bulunan, sılâ-i rahim eden değildir. Fakat sılâ yapan (vasıl) o kimsedir ki, akrabalık bağları kesildiği zaman, rahim sılâsını yerine getirmiştir."

ZALİM AKRABAYA İYİLİK EDENİN FAZİLETİ

69. Berâ'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Bir A'rabi (Bedevî, Peygamber'e) geldi de:

"- Ey Allah'ın Peygamber'i, beni Cennet'e koyacak bir ameli bana öğret" dedi.

Peygamber buyurdu:

"Sözü kısa yapmış isen de, meseleyi (mana bakımından) genişletmiş oldun. İnsanı azad et. Rakabeyi fek et."

A'rabi dedi ki:

"- Bunlar (rakabeyi fek etmek ve insanı azad etmek her ikisi) bir değil midir?"

Hz. Peygamber:

"- Hayır, insanı azad etmek, (kendi kölen olan) adamı azad etmendir. Rakabeyi fek etmek de, (başkasına ait) köleye, (hürriyete kavuşması için borçtan

kurtulması iç in) yardım etmendir. Bir de sağılır sütlü koyunu (başkasına istifadesi için ariyet) vermek ve (zalim) akrabaya iyilik etmek.

Eğer bunları yapmaya gücün yetmezse, iyilikle emret ve kötülükten alıkoy. Buna da gücün yetmezse, dilini tutu; ancak hayırlı söz söyle."

CAHİLİYET ZANANINDA SILÂ EDİP SONRA İSLÂMI KABUL EDENİN HALİ

70. Hakim İbn-i Hizam haber verdiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'e şöyle demiştir:

"- Cahiliyet zamanında (İslâmdan önce) ibadet diya sılâ, azad etme ve sadaka gibi işlediğim amellere ne buyurursunuz, bunlarda bana mükâfat var mı?"

Hakîm dedi ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Hayır olarak işlemiş olduğun geçen amellerinle müslüman oldun."

MÜŞRİK AKRABAYA SILÂ ETMEK VE HEDİYE GÖNDERMEK

71. İbn-i Ömer'den Hz. Ömer (ra) sarılı-alacalı ipekten bir elbise gördü de şöyle dedi:

"- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu elbiseyi satın alaydın da onu, Cuma günü ve elçiler sana geldiğinde giyeydin"

Allah'ın Peygamberi dedi ki:

"- Ey Ömer! Bunu ancak (ahirette) nasîbi olmayan giyer"

Sonra bu cins kumaştan Hz. Peygambere elbiseler hediye edildi. Hz. Ömer'e (bunlardan) bir elbise gönderdi. Hz. Ömer dedi ki, (Ya Rasûlullah) ben bu elbiseyi nasıl giyeyim, zira bu elbise hakkında söylenmesi gerekli şeyi söylemiştin Hz. Peygamber:

"- Ben onu, giymen için sana vermedim. Onu satarsın, yahut (Müslüman olmayan birine) giydirirsin" buyurdu. Bunun üzerine, Hz. Ömer (ra) onu müşrik olan anadan kardeşine hediye etti."

SOYLARINIZDAN SILÂ-İ RAHİM YAPACAĞINIZ KİMSELERİ ÖĞRENİNİZ

72. Hz. Ömer İbn-i Hattab'ın minberde şöyle dediğini, Cübeyr İbn-i Mut'im haber vermiştir:

"- Neseblerinizi (Soylarınızı) öğreniniz. Sonra yakınlarınıza iyilik e ihsan ediniz. Allah'a yemin ederim! İnsanla kardeşi arasında ilgi bulunur. Eğer kendisi ile kardeşi arasında rahim sılâsından olanı (yani önemli münasebeti) bileydi, bu ilgiyi bozmasına engel olurdu."

73. İbn-i Abbas'tan anlatıldığına göre, İbn-i Abbas şöyle demiştir:

"- Akraba ve yakınlarınızı hatırınızda tutun ki, rahim sılâsı yapasınız. Zira arhimin uzağı yoktur; -akrabalık uzak olsa bile- sılâ yapılınca. Rahimin de yakını

yoktur —akrabalık yakın olsa bile- sılâ terk edilince… Her akrabalık bağı (rahim), kıyamet günü sahibinin önüne gelir de lehine şahidlik eder, eğer sılâ-i rahim etmişse. Aleyhine de ilgiyi kesmekle şahidlik eder, eğer sılâ-i rahmi terk etmiş ise…"

AZADLI: "BEN, FALANCALARDANIM" DER Mİ?

74. Abdurrahman İbn-i Hubeyb anlatıp diyor ki:

-Abdullah İbn-i Ömer bana sordu:

"- Kimlerdensin?"

Ben de:

"- Teym-i Temîm kabilesinden," dedim.

"- Kendilerinden mi, yoksa azadlılarından mı?" dedi.

"- Azadlalarından!" dedim.

"- Öyle ise, azadlılarından deseydin ya!" dedi.

KABİLENİN AZADLISI, KENDİLERİNDEN SAYILIR

75. Rifa'a İbn-i Râfi'den:

Peygamber (s.a.v.), Ömer'e şöyle dedi:

"- Bana kavmini topla."

O da, onları topladı. Vatka ki, Peygamber (s.a.v.)'in kapısında hazır duruma geldiler. Ömer, Peygamberin huzuruna varıp:

"- Sana kavmimi topladım." dedi.

Bunu Ensar duyunca, şöyle dediler:

"- Kureyş hakkında vahiy nâzil oldu."

Bunun üzerine ne söylenecek diye, dinleyici ve görücü kimseler geldi. Derken Peygamber (s.a.v.) çıkageldi de onların ortasında durup dedi ki:

"- İçinizde, sizden olmayan var mı?" Onlar:

"- Evet, içimizde anddaşımız, kız kardeşimizin oğlu ve azadlılarımız vardır" dediler.

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Anddaşımız bizdendir. Kız kardeşimizin oğlu bizdendir. Azadlılarımız da bizdendir. Siz duyunuz ki, benim yardımcılarım, sizden takva sahipleridir. Eğer siz bunlarsanız, ne güzel bu. Değilse, akibete bakın: İnsanlar kıyamet günü Salih amellerle gelip de siz, günahlarınızla gelmiş olmıyasınız. Bu takdirde sizden yüz çevirilir."

Sonra Peygamber hitab buyurup şöyle dedi: O halde ki, ellerini Kureyş halkının başları üzerine koyacak şekilde kaldırmıştı:

"- Ey Nas! Muhakkak ki Kureyş halkı emin kimselerdir. Onlara kim zulmederse, Allah onu yüz üstü sürdürür."

Bunu üç defa söylüyordu. Raviler'den Züheyr dedi ki:

-Zannımca Peygamber: "Onlara kim tuzaklar kurarak zulmederse..." diye söyledi.

İKİ KIZ VEYA BİR KIZ GEÇİNDİREN KİMSE

76. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle dediğini işittim:

"- Kim üç kızı olur da bunlara sabrederse ve varlığından onlara giydirirse, ona, ateşten koruyucu bir perde olurlar."

77. İbn-i Abbas'tan işitildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle dedi:

"- Herhangi bir Müslüman ki, ona bülûğ çağı ile iki kız yetişir de onları korumayı güzel yaparsa, ona Cennete koyarlar. (Bu kızlara yapılan iyilik ve muhafazaya karşılık, Allah onları vesile ederek iyilik sahibini Cennet'e koyar)."

78. Cabir İbn-i Abdullah, bazı zevata anlatıp demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kimin üç kızı olur da onları barındırır, ihtiyaçlarını karşılar, kendilerine merhamet ederse, elbette Cennet ona vacip olmuştur."

Hazır bulunanlardan biri:

"- İki kız olsa da mı? Ya Rasûlallah!" dedi. Peygamber:

"- İki kız da (aynı hükümdedir)" buyurdu.

ÜÇ KIZ KARDEŞİ GEÇİNDİREN KİMSE

79. Ebû Said El- Hudrî'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah şöyle dedi:

"- Kimin üç kızı, yahut üç kız kardeşi olur da onlara iyi muamele ederse, muhakkak cennete girer."

(ÖLÜM VEYA BOŞANMA SURETİ İLE) KENDİSİNE DÖNMÜŞ KIZINI GEÇİNDİREN KİMSENİN FAZİLETİ

80. Mûsa, babası Uleyy İbn-i Ribah'dan anlattığına göre, Peygamber, Süraka İbn-i Cu'şüm'e şöyle dedi:

"- Sana, sadakaların en büyüğünü göstereyim mi?"

Süraka:

"- Evet, Ya Rasûlullah" dedi. Peygamber buyurdu:

"- (Boşanmak veya kocası ölmek suretiyle) Sana dönmüş olan, senden başka geçindiricisi olmayan kızındır."

81. Mûsa diyor ki:

"- Babam Süraka İbn-i Cu'şüm'den Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Ey Süraka…" diye geçen hadîs aynen rivayet edilmiştir.

82. El- Mikdam İbn-i Kerib'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"- Kendi nefsine yedirdiğin sana bir sadakadır. Çocuğuna yedirdiğin senin için bir sadakadır. Zevcene yedirdiğin, senin için bir sadakadır. Hizmetçine yedirdiğin de senin için bir sadakadır."

KIZLARIN ÖLÜMÜNÜ TEMENNİ EDENİN HALI

83. İbn-i Ömer'den rivayet edildiğine göre, İbn-i Ömer'in yanında bir adam bulunuyordu ve onun kız çocukları vardı. Sonra o kız çocukların ölümünü temenni etti. Bunun üzerine İbn-i Ömer kızıp şöyle dedi:

"- Onların rızkını sen mi veriyorsun?"

ÇOCUK CİMRİLİK SEBEBİDİR, KORKAKLIK SEBEBİDİR

84. Hz. Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- (Babam) Ebû Bekir (ra) bir gün dedi ki":

"- Allah'a yemin ederim! Yeryüzünde bana Ömer'den daha sevgili kimse yoktur."

(Babam evden) çıkıp dönünce:

"- Kızcağızım! Ben nasıl yemin etmiştim" dedi.

Ben de ona (daha önce söylediği sözü tekrarlayıp) söyledim. Bunun üzerine:

"- Ağırıma giden iş yaptım, çocuk ise kalbe daha yapışıktır (daha çok sevgilidir)" dedi.

85. İbn-i Ebî Nu'm'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Bir adam İbn-i Ömer'e sivrisinek öldürmekten sorarken şahit oldum."

İbn-i Ömer (o adama):

"- Kimlerdensin?" dedi.

Adam: "Iraklılardan!" dedi.

Bunun üzerine İbn-i Ömer:

"- Şuna bakın; bana sivrisineği öldürmekten (doğacak günahı) soruyor, halbuki bunlar Peygamber (s.a.v.)'in oğlunu (torunu Hüseyin'i) öldürmüşlerdir. Ben, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitmiştim:

"- Onlar (Hasan ve Hüseyin), dünyada iki gülümdür (güzel kokulu çiçeklerimdir)".

OMUZDA ÇOCUK TAŞIMAK

86. Adiyyü'bnü Sabit'ten rivayet edildiğine göre, dedi ki:

"- Berâ'ın şöyle söylediğini işittim":

"- Peygamber (s.a.v.)'i gördüm —Allah'ın salâvatı üzerine olsun- (torunu) Hasan omuzu üzerinde idi ve Peygamber şöyle diyordu".

"- Allah'ım! Ben bunu seviyorum, sen de bunu sev."

ÇOCUK GÖZ BEBEĞİDİR

87. Cübeyr İbn-i Nüfeyr'den rivayet, şöyle dedi:

"- Bir gün (ashabdan) El-Mıkdad İbni'l-Esved'in yanında oturuyorduk. Bir adam ona uğradı ve dedi ki:

"- Rasûlullah (s.a.v.)'i gören şu iki göze ne mutlu! Allah'a yenin olsun, biz arzu ediyoruz ki, senin gördükleriniz biz de göreydik şahit olduklarına şahit olaydık."

"- (Mıkdad bu sözlerle fazlaca) kızdırılmış oldu. Ben taaccüb etmeğe başladım, çünkü adam hayırlı sözden başka bir şey demedi. Sonra (sahabî) El-Mıkdad adama dönüp şöyle dedi":

"- Bir insan ki, Allah ondan bir huzuru (peygamberle karşılaşmayı) gaip kılmıştır, bu karşılaşmayı (Rasûlullah huzurunda bulunmayı) temenniye onu götüren (cür'et) nedir? Bilmiyor ki, onu görse nasıl olacaktı? (Acaba iman mı edecekti, yoksa küfürde mi kalacaktı?)

Vallahi, Rasûlullah (s.a.v.)'in huzurunda çok kimseler bulundu ki, Allah onları yüzleri üstü Cehenneme yuvarladı. Peygambere icabet etmemişlerdi, ona tasdik etmemişlerdi. Siz Aziz ve Celil olan Allah'a hamd etmez misiniz ki, sizi, Rabbinizi bilir halde dünyaya getirdi de Peygamberiniz (s.a.v.)'in getirdi (İslâmın hükümlerini) tasdik ediyorsunuz. Siz kendinizden başkaları ile belâlardan kurtarılmış oldunuz.

Vallahi, cahiliyyet devri ile fetret devrinde gönderilen Peygamberin durumunun en şiddetlisi olan bir halde Peygamber (s.a.v.) gönderildi. Putları ibadet etmekten daha faziletli bir din olduğuna inanmıyorlardı. Bunun üzerine, Peygamber Kur'ân'ı getirdi ve onunla hak ile bâtılı ayırdı. Yine onunla, baba ile çocuğu arasını ayırdı (biri mümin, biri kafir oldu). Öyle ki, adam babasının yahut

çocuğunu yahut kardeşini kafir görüyordu. Böyle iken, Allah o adamın kalbinin kilitlerini iman ile açmıştı ve adam biliyordu ki, yakın akrabası (babası, çocuğu ve kardeşi bu vaziyette iman etmezden) ölse cehenneme girecek. Böyle sevdiği kimsenin (yakının) Cehennemde olduğunu bildiği halde, adamın gözü aydın olur mu? Nitekim bu sevilen (yakınlar) hakkında Allah şöyle buyurmuştur:

"- O müminler ki, ey Rabbimiz! Bize zevcelerimizden ve nesillerimizden gözlerimizin sürûru olacak iyi kimseler ihsan et… derler" (*Furkan, 74*)

"- Böylece göz aydınlığı ve sevinci olan çocukların veya yakınların cehennemde bulunacaklarını bilmek, hiç insanı sevinçli bir halde bırakır mı?"

ARKADAŞINA MAL VE EVLÂDI ÇOK OLSUN DİYE DUÂ ETMEK

88. Enes'ten rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Bir gün Peygamber (s.a.v.)'in saadethanelerine gittim. Yalnız ben, annem ve teyzem Ümmü Haram bulunuyorduk. O esnada Hz. Peygamber bize çıkageldi ve bize":

"- Size namaz kıldırayım mı?" dedi.

O vakit farz namaz vakti değildi. (Enes'ten hadiseyi rivayet eden Sabit'e, dinleyicilerden biri sordu:

"Peygamber, Enes'i neresinde durdurdu?"

Sabit:

"- Peygamber onu, sağında durdurdu" dedi. Sonra bize namaz kıldırdı. Sonunda bize -Ehl-i Beyt'e- dünya ve ahiret hayırlarının hepsi ile dua etti. Annem şöyle dedi:

"- Ya Rasûlullah! (bunun üzerine peygamber benim için her hayır duayı yaptı. Duasının sonunda şunu demiş oldu. Bu oğlum Enes) Senin hizmetçiğindir. Allah'a bunun için dua et."

"- Allah'ım! Bunun malını ve evlâdını çoğalt ve kendisine mal ve evlâdında bereket ver."

ANNELER MERHAMETLİDİRLER

89. Enes İbn-i Malik'ten:

"- Bir kadın Âişe (ra)'ya geldi. Âişe onu üç hurma verdi. Kadıncağız her (iki) çocuğuna birer hurma verdi ve kendine de bir hurma alakoydu. İki çocuk hurmaları yediler ve annelerine baktılar. Kadıncağız alakoyduğu hurmaya dönerek onu böldü de her çocuğa yarım hurma verdi. Sonra Peygamber (s.a.v.) gelince Âişe Peygambere (hadiseyi) anlattı." Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bundan neden taaccüp ediyorsun? O kadıncağızın, her iki çocuğuna ettiği merhamet sebebiyle Allah ona rahmet etmiştir."

90. Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Bir A'rabi, Peygamber (s.a.v.)'e gelip dedi ki:

"- Çocuklarınızı öper misiniz? Biz onları öpmeyiz"

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah senin kalbinden merhameti çıkarınca ben sana ne yapabilirim?"

91. Rivayet edildiğine göre, Ebû Hureyre şöyle dedi:

"- Rasûlullah (s.a.v.), Ali'nin oğlu Hasan'ı öptü, yanında da Temîm kabilesinden Akra' İbn-i Habis oturuyordu" Akra' dedi ki:

"- Benim on çocuğum var, onlardan hiç birini öpmedim"

Rasûlullah (s.a.v.) ona baktı, sonra şöyle dedi:

"- Merhamet etmeyene, merhamet olunmaz."

92. Rivayet edildiğine göre Velîd İbn-i Nümeyr, babasının şöyle dediğini işitmiştir:

"- (Bizden önceki ashab) diyorlardı ki, olgunluk (salâh) Allah'tandır, edeb (terbiye) ise babalardandır."

93. Nu'man İbn-i Beşir, ravi Â'mir'e anlattığına göre;

- Babası (Beşir), kendisini yüklenerek Rasûlullah! (s.a.v.)'e götürüp dedi ki: "Ya Rasûlullah! Ben seni şahit tutuyorum, (oğlum) Nu'man'a şunu ve şunu bağışladım."

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Her çocuğuna bağışladın mı?"

Babam:

"- Hayır" dedi.

Peygamber:

"- Çocuklarının hepsinin iyilikte müsavi olmaları seni sevindirmez mi?"

Babam:

"- Evet" dedi.

"- O taktirde (bu ayırmayı) yapma!" buyurdu.

Ebû Abdullah El-Buharî dedi ki:

"- Peygamber (s.a.v.)'in:

"- O halde benden başkasını şahit tut!" diye buyurduğu şahadet sözü, bir ruhsat değildir. (Yani başkasının şahitliği ili çocukların arasında bu adaletsizliği yapabilirsin, manasını taşımaz.)

BABANIN ÇOCUĞUNA İYİLİK ETMESİ

94. İbn-i Ömer'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Alleh Teâlâ, Kur'an-ı Kerim'de o Salih kimselere "Ebrâr" ismini vermiştir; çünkü onlar, hem babalara, hem de çocuklara iyilik etmişlerdir. Senin babanın üzerinde hakkı olduğu gibi, yine çocuğunun da senin üzerinde hakkı vardır."

MERHAMET ETMEYEN MERHAMET OLUNMAZ

95. Ebû Saîd (ra) Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre şöyle demiştir:

"- Merhamet etmeyene, merhamet olunmaz."

96. Cerîr İbn-i Abdullah'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"- Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Allah merhamet etmez, insanlara merhamet etmeyene"

97. Cerîr İbn-i Abdullah'dan, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle dedi:

"- İnsanlara merhamet etmeyene, Allah merhamet etmez."

98. Âişe (ra) şöyle anlatmıştır:

"- Bedevilerden birkaç kişi Peygamber (s.a.v.)'e geldi. İçlerinden bir adam:

Bunun üzerine Allah'ın Rasûlü (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Aziz ve Yüce olan Allah senin kalbinden merhameti çıkarınca, ben sana ne yapabilirim?"

99. Rivayet edildiğine göre Hz. Ömer (ra) bir adamı memuriyette çalıştırdı. Memur dedi ki:

"- Benim evlâdan şu ve şunlar var. Onlardan hiç birini öpmedim." Ömer (şöyle söyledi veya) dedi:

"- Aziz ve Yüce olan Allah kullarından ancak insanların hakkını en ziyade yerine getirene merhamet eder."

MERHAMET YÜZ PARÇADIR

100. Ebû Hureyre dedi ki:

"- Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini işittim."

"- Azîz ve Yüce olan Allah merhameti yüz parça etti de doksan dokuzunu kendine alıkoydu ve yeryüzüne bir tek parça indirdi. Bu bir parçadan yaratıklar birbirleriyle merhametleşirler, hatta at, yavrusuna isabet etmek korkusundan ayağını yavrusundan kaldırır, onu korur."

KOMŞUYA VASİYYET

101. Hz. Âişe (ra) Peygamber (s.a.v.)'den anlattığına göre, Peygamber şöyle dedi:

" Cibril (as), devamlı olarak bana komşuyu tavsiye ediyordu, hatta zannettim ki, Cibril komşuyu (komşuya) varis kılacak."

102. Ebû Şureyh, El-Huza'î, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle dedi:

"- Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, komşusuna iyilik etsin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, misafirine ikram etsin. Allah'a ve ahiret gününe iman eden kimse, hayır söylesin yahut sussun."

KOMŞUNUN HAKKI

103. Mikdad İbn-i'l-Esved'den işitildiğine göre şöyle demiştir:

"- Rasûlullah (s.a.v.), ashabına zinadan sordu" Ashab:

"- Haramdır, Allah ve onun peygamberi onu haram kılmıştır," dediler.

Peygamber şöyle buyurdu:

"- İnsanın, on kadınla zinâ etmesi, komşusunun karızı ile zinâ etmesinden, üzerine daha hafif günahtır."

Yine ashaba hırsızlıktan sordular. Ashab:

"- Haramdır, onu Aziz ve Yüce olan Allah iel onun peygamberi harım kılmıştır? dediler.

Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"- On ev halkından çalması da, komşusunun evinden çalmasından, üzerine daha hafif günahtır."

İKRAMA ÖNCE KOMŞUDAN BAŞLAMALI

104. İbn-i Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

- Rasûlullah (s.a.v.):

"- Cibril, bana komşuyu tavsiye edip duruyordu. Öyle ki, onu mirasçı kılacak zannettim." diye buyurdu.

105. Abdullah İbn-i Amr (ra)'dan rivayet edildiğine göre:

"- Kendisi için bir koyun kesildi de kölesine şöyle der oldu"

"- Yahudî komşumuza hediye verdin mi? Yahudi komşumuza hediye verdin mi?"

Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini işittim:

"- Cibril, komşuya tavsiye edip durdu. Öyle ki, onu mirasçı kılacağını zannettim."

106. Hz. Âişe (ra)'dan şöyle dediğini işitilmiştir:

- Rasûlullah (s.a.v)'in şöyle dediğini duydum:

"- Cibril, bana komşuyu tavsiye edip durdu. Öyle ki, onu mirasçı kılacak zannettim."

KAPISI EN YAKIN OLANA HEDİYE EDİLİR

107. Hz. Âişe'den (ra) rivayete edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Ya Rasûlullah, dedim. Benim iki komşum var. Bunlardan hangisine hediye edeyim?"

"- Sana kapısı en yakın olana" buyurdular.

108. Âişe (ra)'dan şöyle demiştir:

"- Dedim ki, Ya Rasûlullah! Benim iki komşum var. Bunlardan hangisine hediye edeyim?"

"- Sana kapısı en yakın olana" buyurdu.

KOMŞULARIN EN YAKININA, SONRA EN YAKININA İTİBAR ETMEK

109. Rivayet edildiğine göre, Hasan Basrî'ye komşuluğun hudûdundan sorulmuş, O da:

"- Ön tarafından kırk ev, arka tarafından kırk ev, sağ tarafından kırk ev ve sol tarafından kırk evdir" dedi.

110. Ebû Hureyre'nin şöyle dediğini işitilmiştir:

"- Yakın komşudan önce, daha uzak komşusu ile (insan vermeğe) başlamamalıdır. Lâkin uzaktan önce, yakından başlamalıdır."

KOMŞUYA KAPIYI KAPAYAN KİMSE

111. İbn-i Ömer'den (ra):

"- Gerçekten üzerimize bir zaman —yahut bir vakit- geldi ki, hiç kimseye altını ve gümüşü, Müslüman kardeşinden daha sevgili olmadı. Şimdiki halde ise altın ve gümüş her birimize Müslüman kardeşinden daha sevgilidir. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini işittim:

"- Kıyamet günü komşusunu yakalayan nice komşu vardır ki, şöyle der: Ya Rab! Bu, yüzüme kapısını kapatarak, iyiliğini esirgemiştir."

KOMŞU AÇ İKEN DOYMAMALIDIR

112. İbn-i Abbas'dan (ra) işitildiğine göre, İbn-i Zübeyr'e haber vererek şöyle demiştir:

Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini duydum:

"- Komşusu aç olup da karnını doyuran kimse, mümin değildir."

ÇORBANIN SUYU ÇOĞALTILIP KOMŞULARA TAKSİM EDİLİR

113. Ebû Zer'den (ra):

"- Dostum (s.a.) bana üç şeyi tavsiye etti:

1. Civar azaları (organları) kesilmiş bir köle dahi olsa (başındaki Müslüman idareciye) itaat edip, onu dinle.

2. Et pişirdiğin zaman suyunu çoğalt, sonra komşularından ev sahiplerine bak da, onlara iyilik olarak kadar (biri miktar) ver.

3. Namazı vaktinde kıl. (Sen namazı kıldıktan sonra) imamı namazı kılmış bulursan, zaten sen farz namazını kılmış bulunursun. İmam kılmamış ise (onu uyarsın da, ikinci defa kıldığın) bu namaz nafile olur."

114. Ebû Zer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Ey Ebû zer! Et pişirdiğin zaman, etin suyunu çoğalt ve komşularını gözet. Yahut komşularına taksim et."

KOMŞULARIN HAYIRLISI

115. Abdullah İbn-i Amr, Rasûlullah (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle dedi:

"- Allah Teâla katında, arkadaşların en hayırlısı, arkadaşına en hayırlı olanıdır. Komşuların da en hayırlısı, komşusuna en hayırlı olanlarıdır."

DÜRÜST KOMŞU

116. Nafi' İbn-i Abdi'l-Hâris (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle dedi:

"- Geniş ev, dürüst komşu ve rahat binek, Müslüman kişinin saadetindendir."

KÖTÜ KOMŞU

117. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in duâlarından biri şöyle idi:

"- Allah'ım! Devamlı ikâmet edilen yerde kötü komşudan sana sığınırım. Çünkü muvakkat yerdeki komşu değişir."

118. Ebû Mûsa'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İnsan, komşusunu, kardeşini ve babasını öldürmedikçe kıyamet kopmaz."

İNSAN KOMŞUSUNA EZİYET ETMEMELİ

119. Rivayet edildiğine göre, Ebû Hureyre (ra)'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'e:

"- Falanca kadın geceyi ibadetle geçirir, gündüzleri oruç tutar, çalışır ve sadaka verir, bir de dili ile komşularına eziyet verir." dendi.

Rasûlullah (s.a.v.):

"- O kadında hayır yoktur. O cehennemliktir" dedi.

Ashab:

"- Falanca kadın ise, farz namazları kılar, yağı alınmış peynirleri sadaka verir ve hiç kimseye eziyet etmez" dediler.

Rasûlullah (s.a.v.v) buyurdular ki:

"- Bu kadın cennet ehlindendir."

120. Umare'ye halası anlattığına göre, halası müminlerin annesi Âİşe (ra)'ya sorup, şöyle dedi:

"- Biz hanımlardan irimizin kocası, hanımına yaklaşmak istiyor. Fakat hanımı ya öfkesinden veya neş'eli olmamasından ona mani oluyor, nefsini teslim etmiyor. Bize bunda bir günah var mı?"

Hz. Âişe:

"- Evet, dedi. Kocanın senin üzerinde haklarından biri şudur ki, bir hayvan semeri üzerinde olsan bile, ona engel olmamalısın."

Yine şöyle anlatmıştır:

"- Hz. Âişe'ye sordum. Birimiz aded görüyor. Kendisi ile kocasının yahut bir yatağı var, yahut örtünecek bir örtüsü var. Bu hanım nasıl yapar?"

Hz. Âişe dedi ki:

"- O hanım üzerine izarını bağlasın (belden aşağı giyilen elbisesini takınsın). Sonra kocası ile yatsın, oyusun. İzar üstünde kocanın hakkı vardır. Bununla beraber Peygamber (s.a.v.)'in ne yaptığını sana ben anlatacağım:

"- Hz. Peygamberin bana geliş gecesinin birinde idi. Arpadan bir miktar un öğütmüştüm de, ona bir çörek yaptım. Peygamber eve girip kapıyı kapadı ve mescide girdi. — Peygamber uyuyacağı zaman, kapıyı kilitler, su kabının ağzını bağlar, bardakları tersine çevirir ve lambayı söndürürdü.- Dönmesini bekledim ki, kendisine hazırladığım çöreği yedireyim. Fakat dönmedi. Ne zaman ki, uyku beni bastırdı ve soğuk da onu üşüttü, bana geldi ve beni uyandırdı. Sonra bana:

"- Beni ısıt, beni ısıt" dedi.

Ben de ona dedim ki:

"- Ben aded görüyorum"

Bunun üzerine:

"- O halde oyluklarından aç" dedi.

Ben de oyluklarımdan ona bir kısım açtım. Başını ve yanağını oyluğuma koydu, ısınıncaya kadar. Bir de, komşumuzun evde beslenen (alışkın) koyunu baş verip içeri girdi. Sonra çöreğe doğru yöneldi de onu aldı. Sonra çörekle geri döndü. Hz. Âişe Dedi ki:

"-Ben, ondan harekete başladım. Peygamber (s.a.v.) uyandı. Ben de kapıya kadar koyuna koştum. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu":

"- Çöreğinden yetiştiğin kısmı al ve komşuna, koyunundan sebep eziyet etme, (komşuna hoşlanmayacağı bir şey söyleme)."

121. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kimin kötülüklerinden komşusu emin olmaz ise, o cennete girmez"

BİR KOMŞU HANIM, KOMŞUSU HANIMA KOYUN PAÇASINI BİLE KÜÇÜMSEMESİN

122. Amr İbn-i Muaz, büyük annesi Havva'dan rivayet ettiğine göre, büyük annesi şöyle dedi:

- Rasûlullah (s.a.v.) ban dedi ki:

"- Ey mümin hanımlar! Sizden hiçbir hanım, yanmış koyun parçasını bile komşusuna asla küçümseyip azımsamasın."

123. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ey Müslüman hanımlar! Ey Müslüman hanımlar! Bir koyun parçası dahi olsa, bir komşu hanım, komşusu hanım için (hediyeyi) küçümsemesin."

KOMŞUNUN ŞİKAYETİ

124. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, bir adam şöyle dedi::

"- Ey Allah'ın Rasûlü! Benim bir komşum var, bane eziyet ediyor"

Hz. Peygamber buyurdu ki:

"- Git, eşyanı yola çıkar." Adam gidip eşyasını çıkardı. Bundan ötürü ahali çevresine toplandı. Onlar:

"- Senin halin nedir?" dediler.

O da:

"- Benim bir komşum var, bana eziyet ediyor. (Durumu) Peygamber (s.a.v.)'e anlattım" (Bunun üzerine bana):

"- Git de, eşyanı yola çıkar" dedi.

O bulunanlar şöyle demeğe başladılar:

" — Allah'ım! Ona lanet et. Allah'ım onu perişan et."

Bu (olup bitenler) ona (kötü komşuya) ulaştı. Tuttu bu (zavallı) adama geldi de şöyle dedi:

"- Evine dön, Allah'a yemin ederim ki, sana eziyet etmeyeceğim."

125. Ebû Cuhayfe'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

- Bir adam, komşusunu Peygamber (s.a.v.)'e şikayet etti. (Hz. Peygamber ona):

"- Eşyanı taşıyıp yol üzerine koy. Kim bu eşyaya uğrarsa, ona lanet eder." buyurdu.

(Adam Peygamberin tavsiyesini yerine getirdikten sonra) bu eşyaya her uğrayan, o kötü komşuya lanet etmeye başladı. Bunun üzerine kötü komşu, Peygamber (s.a.v.)'e gelip;

"- İnsanlardan karşılaştığım ve gördüğüm (bu hakaret ve lanet) nedir?" dedi.

(Peygamber)

"- Gerçekten Allah'ın laneti, insanların lanetinin üstündedir" buyurdu.

Sonra bu adam, şikayet edene:

"- Korunmuş oldun!" dedi. Veya buna benzer söz söyledi.

126. Cabîr'in şöyle dediği işitilmiştir:

"- Komşusunun düşmanlığını Peygambere şikayet etmek icin bir adam geldi. Bu adam bizimle, Beytu'llahın rüknü ve Makam-ı İbrahim arasında oturduğu sırada Peygamber (s.a.v.) teveccüh edip çıka geldiler. Bu adam Peygamberi, Makam'da cenaze namazı kılınan yerde, beyaz elbiseli bir adamla karşılaşıp görüştüğünü gördü. (Komşusundan şikayet için gelen) Adam, Peygamber (s.a.v.)'e dönüp şöyle dedi:

"- Anam ve babam sana feda olsun, Ya Rasûlullah! Seninle beraber durduğunu gördüğüm üzerinde beyaz elbise bulunan adam kimdir?"

Peygamber:

"- Onu sahiden gördün mü?" dedi.

Adam:

"- Evet" dedi.

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sen çok çok bir hayır gördün. O, rabbimin elçisi Cibril (s.a.v.)'dir. Bana, komşuyu (korumayı ve ona iyilik etmeyi) tavsiye ediyordu. O kadar ki, komşuya miras vereceğini sanmıştım."

KOMŞUSUNA, EVİNDEN ÇIKINCAYA KADAR EZİYET EDEN KİMSE

127. Sevban'ın (ra) şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Üç günden ziyade dargınlıklarını devam ettiren iki adamdan biri helak olur; eğer bu dargınlık üzerine ikisi de ölürlerse, her ikisi toptan helak olmuşlardır. Komşusuna, evinden çıkıncaya dek zulmeden ve onu baskı altında tutan kimse, muhakkak helak olmuştur."

YAHUDİ KOMŞU

128. Mücahid'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

"- Abdullah İbn-i Amr'ın yanında idim, kölesi de bir koyun yüzüyordu" Abdullah İbn-i Amr dedi ki:

"- ey genç! Bitirdiğin zaman, Yahudi komşunla başka (hediye ver)"

Oradaki topluluktan bir adam:

"- Yahudi'ye mi? (vereceksin) Allah seni ıslah etsin" dedi.

Abdullah İbn-i Amr şöyle cevap verdi:

"- Peygamber (s.a.v.)'in komşuya iyiliği tavsiye ettiğini işittim, hatta korktuk —yahut zannettik- ki, komşuyu mirasçı kılacak."

İYİLİK

129. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Rasûlullah (s.a.v.)'e soruldu ki:

"- İnsanların hangisi en iyidir?" (Cevap vererek şöyle) buyurdular:

"- İnsanların Allah katında en iyisi, en çok takvası olanıdır."

Ashab dediler ki:

"- Biz sana bunu sormuyoruz"

Hz. Peygamber:

"- İnsanların en iyisi, Allah'ın peygamberi Yûsuf'dur. Babası Allah'ın peygamberidir. Babasının babası da Halilu'llah = İbrahim'dir" dedi.

Ashab:

"- Biz sana bunu sormuyoruz" dediler.

"- O halde bana Arab kavminin (madeninden) aslından mı soruyorsunuz?" dedi.

Ashab:

"-Evet" dediler.

Peygamber şöyle dedi:

"- İslâmdan önce sizin hayırlılarınız, İslamda bilgin oldukları takdirde sizin hayırlı olanlarınızdır."

İYİLERE VE KÖTÜLERE İYİLİK ETMEK

130. Muhammed İbn-i Ali'den (İbnu'l-Hanefiyye'den, Hz. Ali'nin oğlunda) rivayet edildiğine göre:

"- İyiliğin karşılığı ancak iyiliktir."

Ayet-i kerimesini şöyle tefsir etmiştir: İyilik ve ihsanda bulunmakla, herkese şamildir; iyi insanlara da yapılır, kötülere de…

Ebû Abdullah dedi ki:

"- (Bu ayet-i kerime için) Ebû Ubeyd şöyle beyanda bulundu"

"- Ayet-i kerdime mutlaktır, herkese şamildir" (*er-Rahman, 55/60*)

BİR YETİMİN GEÇİMİNİ SAĞLAYANIN FAZİLETİ

131. Ebû Hureyre (ra) yolu ile Peygamber (s.a.v.)'den şu hadis-i şerif rivayet edilmiştir:

"- Dul ve yetimlerin ihtiyacına koşan, Allah yolunda cihad edenlerle, gündüzün oruç tutup, geceyi ibadetle geçiren gibidir."

KENDİ YETİMİNİN GEÇİMİNİ SAĞLAYANIN FAZİLETİ

132. Peygamber (s.a.v.)'in zevcesi Âişe şöyle dedi:

"- Yanında iki kızı bulunan bir kadın bana gelip, benden (dilenerek) istedi. Yanımda tek bir hurmadan başka bir şey yoktu. Bu hurmayı ona verdim. O da bunu iki kızına böldü. Sonra kalktı çıktı. Arkasından Peygamber (s.a.v.) (eve) girdi. Ben de hadiseyi ona anlattım. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Kim, böyle kızların ihtiyacından bir şey karşılar ve onlara iyilikte bulunursa, bu kızlar ona ateşe karşı perde olurlar. (Cehennemden onu engellerler)."

133. Ümmü Saîd'in (ra) babası Mürretü'l-Fihrî'nin Peygamber (s.a.v.)'den rivayetine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Ben ve yetimin bakıcısı, Cennette (yakınlık bakımından) şu iki parmak gibiyiz" Yahud "Şunun şuna olan nispeti gibiyiz."

Ravilerden Süfyan, Peygamber'in gösterdiği iki parmağın işaret parmağı ile orta parmak olduklarında şüphe etmiştir."

134. Hasan'dan rivayet edildiğine göre:

"- Bir yetim, İbn-i Ömer'in yemeğinde hazır bulunurdu. Bir gün İbn-i Ömer bir yemek isteyip getirtti de yetimini aradı; fakat onu bulamadı. Nihayet İbn-i Ömer, yemeğini bitirdikten sonra, yetim geldi. İbn-i Ömer, onun için bir yemek getirilmesini istedi, fakat evlerinde yemek yoktu. Bunun üzerine İbn-i Ömer, kavrulmuş un ve bal getirdi de (yetime şöyle) dedi:

"- Bunu al! Vallahi sen aldanmadın. (Benim yediğimden daha iyisine sahip oldun.)"

Hasan şöyle demiştir:

"- Vallahi İbn-i Ömer de aldanmadı" (çünkü büyük bir sevaba nail oldu).

136. Ebû Bekir İbn-i Hafs'dan (ra) rivayet edildiğine göre:

"- Abdullah (İbn-i Ömer), sofrasında bir yetim bulunmaksızın yemek yemezdi. Muhakkak sofrasında bir yetim bulunurdu."

EVLERİN EN HAYARLISI, İÇİNDE KENDİSİNE İYİ BAKILAN YETİMİN BULUNDUĞU EVDİR

137. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Müslümanlar hakkında evlerin en hayırlısı, içinde kendisine iyi bakılan bir yetimin bulunduğu evdir; ve Müslümanlar hakkında evlerin en kötüsü, içinde kendisine fenalık edilen bir yetimin bulunduğu evdir. Ben ve yetimin bakıcısı, Cennette şu iki gibiyiz."

Peygamber iki parmağını gösteriyordu.

YETİM İÇİN ŞEFKATLİ BABA GİBİ OL

138. Abdurrahman İbn-i Ebzâ'dan işitildiğine göre, Davud'un şöyle dediğini anlatmıştır:

"- Yetim için, şefkatli baba gibi ol; ve bil ki, ektiğin gibi, öylece biçersin. Zenginlikten sonra fakirlik ne çirkin! Bundan daha fenası veya daha çirkini de hidayetten sonra sapıklıktır.

Arkadaşına va'd ettiğin zaman, ona va'd ettiğni yerine getir. Eğer bunu yapmazsan, seninle arkadaşın arasına düşmanlık girer. Bir de, kendisi için hatırladığın bir işte sana yardım etmeyen ve (kendin için lüzumlu bir işi) unuttuğun zaman onu sana hatırlatmayan bir arkadaştan Allah'a sığın."

139. Hasan'dan şöyle dediği işitilmiştir:

"- Müslümanların öyle bir devrinde bulunmuştum ki, (o zaman) onlar şöyle derdi:

"- Ey hane halkım! Ey hane halkım! Yetiminize bakın (Ona hizmet edin).

Ey hane halkım! Ey hane halkım! Komşunuza bakın, komşunuza bakın (onlara ikram edin, haklarını koruyun).

Hayırlılarınız çabuk alındı (öldürüldü). Siz ise, her gün aşağı düşüyorsunuz, dereceniz düşüyor"

Ravi Ebû Umâra diyor ki:

- Hasan'ın yine şöyle dediğini işittim:

"- Şimdi dilersen bir adamı fasık görürsün ki, otuz bin kişi ile Cehennem'e dalmıştır. Ona ne oluyor? Allah onu kahretsin! Allah'tan gelen ahlakını pek az bir menfaat karşılığında satmıştır. İstersen o adamı, şeytan yolunu murad ederek ziyana uğramış görürsün. Kendisine ne insanlardan, ne de nefsinden öğüd verecek vaiz yoktur."

140. Esmâ İbn-i Ubeyd'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"- İbn-i Sîrîn'e dedim ki, yanımda bir yetim var."

(İbn-i Sirin, cevaben bana):

"- Çocuğuna yaptığını ona yap. Çocuğunu dövdüğün gibi onu döv" dedi.

ÇOCUĞUNA KATLANARAK SABREDİP EVLENMEYEN KADININ FAZİLETİ

141. Avf İbn-i Malik (ra) Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, (Hz. Peygamber şöyle) buyurdu:

"Ben ve (meşakkatten ve darlıktan) yanakları moraran kadın. —Kocasından dul kalıp, çocuğuna sabreden (evlenmeyen) kadın —Cennette şu iki (parmak) gibiyiz, birbirimize yakınız."

YETİMİN TERBİYESİ

142. Şümeysetü'l-Antekiyye'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Âişe (ra)'nin yanında yetimin terbiyesinden konuşuldu. Bunun üzerine Âişe buyurdu ki:

" — Ben, yetimi, uslanıncaya kadar döverim."

ÇOCUĞU ÖLENİN FAZİLETİ

143. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Müslümanlardan bir kimsenin üç çocuğu ölürse, ona Tahilletü'l-Kasem = Çok az miktar Cehennem ateşi dokunur."

144. Ebû Hureyre'den (ra):

"Bir kadın Peygamber (s.a.v.)'e bir çocuk getirip:

"Bunu dua et, (bundan önce) üç çocuk gömmüşüm" dedi.

Peygamber şöyle buyurdu:

"Kuvvetli bir engelle ateşten engellendin"

145. Halid El-Absî'den rivayet edildiğine göre şöyle anlattı:

"- Benim bir oğlum vefat etti. Bundan dolayı çok duygulandım. (Ebû Hureyre'ye) dedim ki, Ey Ebû Hureyre! Ölülerimizden ötürü, gönüllerimize kendisi ele ferahlık verebileceğin bir şey, Peygamber (s.a.v.)'den işittin mi?"

Ebû Hureyre^dedi ki:

"Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim":

"Sizin küçükleriniz, Cennetin her tarafını dolaşan ve oradan ayrılmayan varlıklarıdır."

146. Cabir İbn-i Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Kimin üç çocuğu vefat eder de, bunlara sabrederek Allah'tan sevab beklerse, Cennet'e girer."

Biz dedik ik:

" İki tane de mi (ölürse, cennet sevabı vardır="

Buyurdular:

"İki tane de…"

(Hadisi Cabir'den rivayet eden Mahmud İbn-i Lebîd şöyle anlattı):

Ben Cabir'e dedim ki:

"Vallahi zannediyorum ki siz bir tane de ölse (Cennet var mıdır?) demiş olsanız, yine Hz. Peygambar (Evet!) diyecekti"

Cabir:

"- Vallahi, ben de öyle zannediyorum" dedi.

147. Ebû Hureyre'den:

Bir kadın, Peygamber (s.a.v.)'e bir çocuk getirip şöyle dedi:

"Bunun (Sıhhat ve selameti) için Allah'a dua et. (Bundan önce vefat eden) üç çocuk gömdüm."

Hz. Peygamber:

"Çok kuvvetli bir engelle, Cehennem ateşinden engellendin." buyurdu.

148. Ebû Hureyre'den:

"Bir kadın, Rasûlullah (s.a.v.)'e gelip şöyle dedi":

"Ey Allah'ın Peygamberi! Senin meclisinde, sana (bir şey sorup söz söylemeğe) güç yetiremiyoruz. Bize bir gün va'd buyur da, o günde sana gelelim.

Bunun üzerine peygamber buyurdu ki:

"Sizin toplantınız — şu ve şu gün- falancanın evindedir"

Bu va'd edilen yerde toplanan hanımlara Peygamber geldi. Onlara anlattığı hadisler arasında şu vardı:

"Sizden herhangi bir kadının üç çocuğu vefat eder de, buna sabrederek Allah'tan sevab beklerse, muhakkak o, cennete girer."

(Mecliste hazır bulunan kadınlardan) bir kadın:

"İki tane (ölürse) de mi?" diye sordu.

Hz. Peygamber:

"İki tane de.. (ölürse, Cennete girmek vardır)" buyurdu.

149. Ümmü Süleym (ra) anlatıp şöyle demiştir:

"Peygamber (s.a.v.)'in yanında bulunuyordum. Peygamber (bana şöyle) buyurdu:

"Ey Ümmü Süleym! İki Müslüman ana-babanın üç çocuğu vefat ederse, Allah o ikisini, çocuklara olan rahmetinin ihsanı ile, Cennete koyar."

Dedim ki:

"İki tane de mi (ölürse öyle?)"

Peygamber:

"İki tane de…" buyurdu.

150. Sa'sa'a İbn-i Muaviye'den nakledildiğine göre, Sa'sa'a Ebû Zer ile bir su tulumu omzuna takmış olduğu halde karşılaştı ve ona:

"Evlâdan neyin var, ey Ebû Zer?" dedi.

Ebû Zer:

"Sana bir hadis söyleyeyim mi?" dedi. Ben:

"Evet, anlat!" dedim.

Ebu Zer dedi ki:

"Bir Müslüman yoktur ki, onun henüz büluğ çağına ermemiş üç çocuğu ölsün de Allah onu, bu çocuklara olan rahmetinin fazlı ile Cennete koymasın, (Allah muhakkak surette onu cennetine koyar). Ve yine Müslüman bir köleyi azad eden

bir adamın her uzvu için, azad ettiği kölenin her uzvunu ateşten kurtuluş sebebi kılar."

151. Enes İbn-i Malik'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Kimin henüz bülûğa ermemiş üç çocuğu vefat ederse, Allah onu ve o çocukları rahmetinin fazlı ile Cennete koyar."

CENİNİ ÖLEN KİMSE

152. Sehl İbni'l-Hanzaliyye'den (ra) -ki onun çocuğu olmuyordu- rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"İslâmda benim cenîn halinde bir çocuğumun doğmasıyla ondan sevab beklemem, bütün dünya içindekileriyle beraber benim olmasından bana daha sevgilidir."

153. Abdullah'dan (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Hanginizin mirasçısının malı, kendisine kendi malından daha sevgilidir?"

(Ashab) dediler ki:

"Ya Rasûlullah! Sizden hiç birinizin malı, mirasçısının malından kendine daha sevgili değildir. Senin malın önceden (hayır yollarına) harcadığındır. Mirasçının malı da (harcayamayıp) geriye bıraktığındır."

154. Abdullah (ra) dedi ki:

Rasûlullah (s.a.v.) yine şöyle buyurdu:

"Sizde kısır kimi sayarsınız"

Ashab dediler ki:

"Kısır, çocuğu doğmayan kimsedir" Hz. Peygamber:

"Hayır, asıl kısır, kendinden önce ahirete çocuklarından birini göndermeyendir"

155. Abdullah (ra) dedi ki:

Rasûlullah (s.a.v.) yine şöyle dedi:

"Sizde başpehlivan kimi sayarsınız?"

(Ashab) dediler ki:

"Erkeklerin yenemediği kimsedir o"

Peygamber:

"Hayır, gerçekte başbehlivan, gazap (hiddet) anında nefsine sahip olandır." buyurdu.

KÖLELERE İYİ MUAMELE ETMEK

156. Allah'ın rahmeti üzerine olsun. Ebû Talib'in oğlu Ali, anlatarak şöyle dedi:

Vakta ki, Peygamber (s.a.v.) hastalığı sebebiyle ağırlaştı, şöyle buyurdu:

"Ey Ali! Bana bir kürek kemiği getir, oraya ümmetimin sapıtmayacağı şeyleri yazdırayım"

Beni bırakıp gideceğinden korktum da dedim ki:

"Sahifenin (kemiğin) iki tarafına yazılacak olanı ezberlerim."

(Bu sırada, Peygamberin mübarek) başı, kolu ile benim pazum arasında idi. Namazı, zekatı ve sahip olduğunuz köleleri tavsiye ediyordu. (bunlara riayeti emrediyordu). Ruhu boşanıp çıkıncaya kadar böyle söyledi ve Allah'tan başka hiçbir ilah olmadığına ve Muhammed'in de Allah'ın kulu ve peygamberi olduğuna şahitlik etmeğe dair emri de şuydu:

"Kim bu iki şehadet kelimesini (kalbi ile iman ederek) söylerse, cehenneme haram olur, (o kimsenin cehenneme girmesi haram olur)".

157. Abdullah İbn-i Mes'ud, (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre Hz. Peygamber şöyle dedi:

"Davet edene icab edin, hediyeyi geri çevirmeyin ve müslümanları dövmeyin"

158. Allah'ın rahmeti üzerine olsun. Hz. Ali (ra)'den rivayet edildiğine göre dedi ki:

Peygamber (s.a.v.)'in son sözü şu olmuştu:

"Namaza dikkat edin, namaza! Sahip olduğunuz kölelerin hukukunda Allah'tan korkun, (onlara iyi muamele edin)"

KÖLEYE FENA MUAMELE YAPMAK

159. Ebû Derdâ'dan (ra) rivayet edildiğine göre, Ebû Derdâ insanalar şöyle derdi:

"Biz, hayvanların hastalıklarını bilen baytarlardan daha iyi sizi tanırız. Kötü olanlarınızla iyi olanlarınız bilmişizdir. Sizin hayırlınız o kimsedir ki, hayrı beklenir, fenalığından emin olunur. Kötü olanlarınıza gelince, o kimsedir ki, hayrı beklenmez, fenalığından emin olunmaz ve kölesi de azad edilmez."

160. Ebû Ümame'nin (ra) şöyle dediğini, İbn-i Hânî (ra) işitmiştir:

"(Allah'ın nimetini inkar eden) nankör o kimsedir ki, iyiliğini engeller, yalnız başına konuklar ve kölesini döver."

161. Hasan'dan (ra) rivayet edildiğine göre:

"Bir adam kendi kölesine, kuyudan su çekip devesine yüklemesini emretti. Köle (bu işi yapmayarak) uyudu. Adam (bu hali görünce) bir ateş şulesi getirip kölenin yüzüne bıraktı. (Bundan çırpınan) köle kendini kuyuya attı. Sabah olunca (şikayet için) Hz. Ömer (ra)'ın yanına gitti de yüzünde olan hali gördü. Hemen onu azad etti."

KÖLEYİ BEDEVİYE SATMAK

162. Amre'den (ra) rivayet edildiğine göre:

Âişe (ra) kendi cariyesini müdebber kıldı (hürriyete kavuşmasını kendi ölümüne bağladı). Sonra Âişe rahatsızlandı. Bunun üzerine kardeşi oğulları, Hind ve Sudanlılardan bir tabibe (deva için) sordu. Tabip şöyle dedi:

"Siz, bana büyülenmiş bir hanımdan soruyorsunuz, onu kendi cariyesi büyülemiştir"

(Doktorun söyledi sözden) Âişe haberdar edildi. Âişe (cariyesine) sordu:

"Bana sihir mi ettin?"

Cariye:

"Evet!" dedi.

Âişe:

"Niçin yaptın? (değil benim ölümümden sonra, artık) ebediyen (kölelikten) kurtulamayacaksın!" dedi.

Sonra:

"Bu cariyeyi, tasarrufu en kötü olan bir bedeviye satın!" dedi.

HİZMETÇİDEN KUSUR BAĞIŞLAMAK

163. Ebû Ümame'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.), yanında iki köle olduğu halde teveccüh ettiler (çıka geldiler). Bunlardan bir tanesini, Allah'ın rahmetleri üzerine olsun. Hz. Ali'ye bağışladılar ve şöyle buyurdular:

"Bunu dövme; çünkü ben, namaz kılan kimseyi dövmekten alıkondum. Ben, bizimle karşılaşalı beri, bunu namaz kılar gördüm."

Bir köleyi de Ebû Zerr'e verdiler ve şöyle buyurdular:

"Buna ihsana dair tavsiyemi kabul et."

Sonra Ebû Zerr, o köleyi azad etti. Hz. Peygamber sordu:

"(köleye) ne yapıldı?"

Ebû Zerr dedi ki:

"Ona iyilik etmemi emrettin, ben de onu azad ettim."

164. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.), Medine'ye şeref verip geldi. Onun bir hizmetçisi yoktu. Ebû Talha, elimden tutup götürdü, tâ Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna varıncaya kadar… Ebû Talha dedi ki:

"Allah'ın Peygamberi! Enes, gerçekten terbiyeli bir çocuktur, zekidir. (Müsaade ederseniz) size hizmet etsin"

(Yine) Enes şöyle anlattı:

"Hz. Peygamberin Medine'ye gelişlerinden vefatlarına kadar seferinde ve hazarda kendilerine hizmet ettim. Yaptığım herhangi bir işten dolayı bana: Bunu, neden böyle yapmadın? Veya yapmadığım bir iş için de bana: Bunu böyle yapmış olsaydın?" demedi.

KÖLE HIRSIZLIK EDERSE

165. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu:

"Köle hırsızlık ettiği zaman bir neşe —yirmi dirheme- dahi olsa onu (ucuz bir fiyatla) sat."

HİZMETÇİ SUÇ İŞLER

166. Asım, babasından rivayet edildiğine göre, babası Lakît İbn-i Sabra şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.)'e gittim. (Peygamberin koyunlarını gütmekte olan) çoban, ağıla bir kuzu götürdü. (Peygamber bunu görünce, onun yerine bize bir koyun kesiver diye ço5bana emrettikten sonra, bana hitaben) Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"(Bu koyunu senin için kesiyoruz) zannetme. Bizim yüz koyunumuz var, yüzden çok olmasını istemiyoruz. Çoban, bir kuzu getirdiği zaman, onun yerine bir koyun kesiriz."

KÖTÜ ZAN KORKUSUNDAN, TESLİM EDİLEN EŞYAYI MÜHÜRLEYİNİZ

167. Ebu'l-Aliyye'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Biz, hizmetçiye (teslim edilen eşyayı, şüphelenmeyelim diye) mühürlemekle, ölçmekle ve saymakla emrolunmuştuk. Bunu, kötü ahlaka alışmasınlar yahud bizden birimiz (hizmetçi için) kötü zan beslemesin diye yapardık."

KÖTÜ ZAN KORKUSUNDAN HİZMETÇİSİNE EŞYAYI SAYIP TESLİM EDEN KİMSE

168. Selman'dan (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Ben kötü zan korkusu ile, hizmetçime (teslim ederken) kaba eti alınmış kemikleri (bile) sayarım."

169. Selman'dan (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Ben, zan korkusundan dolayı, kaba eti alınmış kemikleri sayarım."

HİZMETÇİNİN TERBİYESİ

170. Yezîd İbn-i Abdullah'tan işitildiğine göre şöyle anlattı:

"Abdullah İbn-i Ömer, kendi kölesine, bozdursun diye, altın veya gümüş para verip (çarşıya) gönderdi. Köle, paranın karşılığını bir müddet sonra almak üzere parayı bozdurup geri döndü. Bunun üzerine, Abdullah köleyi acıklı bir şekilde dövdü ve (ona) şöyle dedi."

"Git, bana ait olanı getir ve onu değiştirme (bozdurma)."

171. Ebû Mes'ud'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Kendi kölemi dövüyordum. Arkadan şöyle bir ses duydum:

"Ey Ebû Mes'ud! Bil ki, senin köleye güç yetirmenden daha çok, Allah'ın gücü sana yeter."

Döndüm, bir de ne göreyim O, Rasûlullah (s.a.v.)! dedim ki:

"Ya Rasûlullah! Artık bu köle, Allah rızası için hürdür."

Bunun üzerine:

"Eğersen böyle yapmamış olsaydın, sana Cehennem ateşi dokunurdu." Yahut: "Seni ateşin alevi yalardı." buyurdular.

ALLAH YÜZÜNÜ KARA ETSİN, DEME

172. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle dedi:

"Allah, yüzünü kara etsin, demeyiniz."

173. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"Allah senin yüzünü ve yüzü senin yüzüne benzeyenin yüzünü kara etsin, diye asla demeyiniz. Çünkü Aziz ve Celil olan Allah, Âdem (as)'ı kendi sûretinde yarattı."

DÖVMEKTE YÜZDEN KAÇINILSIN

174. Ebû Hureyre (ra) tarafından Peygamber (s.a.v.)'den rivayet edildiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz, hizmetçisini dövdüğü zaman, yüze vurmaktan kaçınsın."

175. Câbir'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle anlattı:

"Peygamber (s.a.v.), kızgın demirle dağlanan bir hayvana rast geldi. Öyle ki, hayvanın burun deliklerinden duman çıkıyordu. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Bunu yapana Allah lanet etsin. Hiç kimse yüzü dağlamasın ve asla yüze vurmasın."

KÖLESİNE ZULMEDEN, ÜZERİNE VACİB OLMAKSIZIN ONU AZAD ETSİN

176. Hilâl İbn-i Yesaf'ın (ra) şöyle anlattığı işitilmiştir:

"Biz, Süveyd İbn-i Mukarrin'in evinde bez satıyorduk. Bir cariye çıkıp adamın birine bir şey söyledi. Bunun üzerine bu adam ona bir tokat attı. (Hadiseyi gören) Süveyd İbn-i Mukarrin, (döven) adama şöyle dedi:

"Bu kadının yüzüne nasıl tokat vurdun? Ben, biliyorum ki, ailemizde ben yedi kişinin yedincisi idim ve bizim ancak bir tane hizmetçimiz vardı. Bizden birimiz onu dövmüştü de Peygamber (s.a.v.) dövene onu azad etmesini emretmişti."

177. İbn-i Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.)'den işittim, diyordu ki:

"Kim (işlemiş olduğu günaha karşılık) kefareti, onu azad etmektir."

178. Muaviye İbn-i Süveyd dedi ki:

"Bize aid köleye bir tokat attım. Köle kaçtı. Babam, beni (ve onu) çağırdı. Sonra (köleye) dedi ki:

"Kısas yap" (sana vurulan tokatın aynını, bu oğluma vur, köle kısas yapmadı, bağışladı).

Biz Mukarrin oğulları yedi kişi idik. Bizim bir kölemiz vardı. Birimiz onu tokatlamıştı. Bu hadise, peygamber (s.a.v.)'e anlatıldı. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyel buyurdu:

"O Mukarrin oğullarına emret, o köleyi (cariyeyi) azad etsinler"

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"(Öyle ise) Onu hizmette kullansınlar, onu ihtiyaçları kalmayınca onu salıversinler (azad etsinler)"

179. Şu'be (ra) anlatarak şöyle dedi:

Muhammed İbn-i Münkedir bana sordu ki:

"İsmin nedir?"

Ben:

"Şu'be!" dedim.

O da dedi ki:

"Ebû Şu'be bana, Sücveyd İbn-i Mukarrin El-Müzeni'den rivayet ederek anlattı. Süveyd, kendi kölesini tokatlayan bir adam görmesi üzerine (ona) şöyle demişti:

"Bilmiyor musun ki, yüze vurmak haramdır? Biliyorum ki, ben, Rasûlullah (s.a.v.) zamanında yedi kardeşten yedincisi idim. Bizim yalnız bir kölemiz vardı. Birimizi onu dövmüştü. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.), onu azad etmemizi emretti."

180. Zâzân Ebû Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Biz, İbn-i Ömer'in yanında idik. Dövmüş olduğu kölesini çağırdı. Arkasını açarak (köleye) dedi ki:

"Seni acıtıyor mu?"

Köle:

"Hayır!" dedi.

Bunun üzerine köleyi azad etti. Sonra yerden bir çöp kaldırıp şöyle dedi:

"Benim bu köleyi azad edişimde şu çöp ağırlığı kadar bir sevab yoktur" Ben ona (künyesi ile hitab ederek) dedim ki:

"Yapmadığın bir suçtan dolayı kölesini döven yahut yüzüne tokat atan kimsenin kefareti, onu azad etmesidir."

KÖLENİN KISÂS'I (CEZALANDIRILMASI)

181. Ammar İbn-i Yasir'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Hiç kimse, haksız olarak, kölesini dövmesin. Eğer (söyle haksızca) döverse, kıyamet günü, devene kısas yapılır (yani cezaya uğratılır)"

182. Ebû Leylâ'dan işitildiğine göre şöyle dedi:

"Selman, çıkıp gördü ki, ahırda hayvanının yemi, yere düşüp duruyor, (zayi oluyor). Bunun üzerine hizmetçisine:

"Ben (ahirette) kısastan korkmayaydım, seni acı bir şekilde döverdim."

183. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Muhakkak surette bütün haklar, hak sahiplerine ödenecektir. Öyle ki, boynuzsuz koyun için, boynuzlu koyundan kısas yapılacaktır."

184. Ümmü Seleme'den (ra) rivayet ediliyor:

"Peygamber (s.a.v.), Ümmü Seleme'nin evinde idi. Kendi hizmetçisini, yahut Ümmü Seleme'nin hizmetçisini çağırdı. Hizmetçi gecikti. Bundan dolayı Peygamberin yüzende öfke alameti belirdi. Ümmü Seleme gidip kapı perdesinde durdu da hizmetçiyi oynar vaziyette gördü. Hz. Peygamberin elinde (diş fırçası olarak kullanılan) ağaç dalı vardı. Şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü kısas korkusu olmayaydı, bu ağaç dalı ile seni acıtacak şekilde döverdim."

185. Ebû Hureyre'(den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her kim (diğerine) bir vuruş vurursa, kıyamet günü ondan kısa alınır."

186. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"Kim haksız yere döverse, kıyamet gününde ona kısas yapılır."

KÖLE VE HİZMETÇİLERE GİYDİĞİNİZ ELBİSELERDEN GİYDİRİN

187. Ubade İbn-i Samit şöyle anlattı:

"Ben ve babam, Ensar'ın bu cemaatinden -vefat edişlerinden önce- ilim öğrenelim diye çıktık. İlik karşılaştığımız (alim, Peygamber (s.a.v.)'in arkadaşı Ebu'l-Yeser oldu ve yanında kendi kölesi vardı. Ebu'l-Yeser'in sırtında bir hırka ve giydiği (Yemen dokuması) bir Meafirî elbise vardı. Kölesinin üzerinde de bir hırka ve bir Meafirî vardı. Ben, Ebu'l-Yeser'e:

"Ey Amcam! Kölendeki hırkayı alsan da, ona senin Meafirî'ni versen (böylece senin iki hırkan ve onun iki Meafirî olsa), yahut onun Meafiri'ni alsan da ona, senin hırkanı versen, (böylece ikinizin üzerinde aynı cinsten iki parça elbisesi olsa), dedim."

Ebu'l-Yeser başını sıvayarak şöyle dedi:

"- Allah'ım, buna bereket ver. Ey kardeşimin oğlu! Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu, şu iki gözüm gördü, şu iki kulağım işitti ve —kalbimin damarına işaret ederek- kalbim ezberledi:

"Onlara (köle ve hizmetçilere) yediğinizden yedirin ve giydiğinizden onlara giydirin."

"Ona dünya malından bir şey vermem, kıyamet gününde benim hasenatımdan bir miktar (benden) almasından bana çok daha hafiftir."

188. Câbir İbn-i Abdullah'ın (ra) şöyle anlattığı işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.) kölelere iyi muamele etmesini emrederdi ve:

"Onlara, yediğinizden yedirin ve elbiselerinizden onlara giydirin. İzzet ve Celal sahibi olan Allah'ın yarattığına eziyet etmeyin." buyurdu.

KÖLELERE KÖTÜ SÖZ SÖYLEMEK

189. Ma'rûr İbn-i Süveyd anlatıyor:

"Ebû Zer'i gördüm, üzerinde bir takım elbise, kölesinin üzerinde de bir takım elbise vardı. (Kendisindeki eski elbiseyi kölesine verip, kölenin yeni elbisesini alıp giyinsin diye) ondan bunu istedik. O şu cevabı verdi:

"Ben bir adamı (Hz. Bilal'i) ayıpladım. (Ona: Ey salip kadının oğlu dedim) O adam beni Peygamber (s.a.v.)'e şikayet etti. Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"Sen onu, annesi ile ayıpladın mı?"

Ben:

"Evet!" dedim. Sonra Hz. Peygamber:

"Sizin kardeşleriniz, (köle olsun, dinde kardeşleriniz veya Hz. Adem'den gelme olarak cins bakımından kardeşleriniz) sizin yardımcılarınızdır. Allah onları idareniz altına verdi. Kimin kardeşi, eli altında bulunuyorsa, yediğinden ona yedirsin ve giydiğinden ona giydirsin. Güç yetiremeyecekleri şeyi onlara yüklemeyiniz. Eğer onları güçlerinin üstünde görevlendirirseniz, onlara yardım ediniz." dedi.

İNSAN KÖLESİNE YARDIM EDER Mİ?

190. Peygamber (s.a.v.)'in ashabından birinin şöyle anlattığı rivayet edilmiştir:

Adam dedi ki: Peygamber (s.a.v.) buyurdu:

"Köleleriniz, sizin kardeşlerinizdir; onlara ihsan ediniz. Güç yetiremediğiniz işlerde onlardan yardım isteyin ve onlar da güç yetiremedikler işlerde onlara yardım ediniz."

191. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, o şöyle dedi:

"Yaptığı işten dolayı işçiye yardım edin. Çünkü Allah'ın kendisine farz kıldığı bir hakkı ödemeye çalışan mahrum kalmaz.2

KÖLE GÜÇ YETİREMEYECEĞİ ŞEYLE YÜKÜMLÜ TUTULMAZ

192. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Kölenin yemeği ve giyimi, (efendisi üzerine örfe göre olan) hakkıdır. Güç yetiremeyeceği bir işle yükümlü tutulmasın."

193. Ebû Hureyre'den (ra) işitildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu anlatılıyor:

"Kölenin yemeği ve giyimi, (efendisi üzerine örfe göre olan) hakkıdır. Köle ancak güç yetireceği şeyle yükümlü tutulsun."

194. Ma'rûr (ra) anlatmıştır:

- Ebû Zer'e uğradık, üzerinde bir elbise vardı. Kölenin üzerinde de başka bir elbise ardı. Biz (ona) dedik:

"Köledeki bu elbiseyi alaydın ve bu başka olan elbiseni vereydin takım elbise olurdu."

Ebû Zer dedi ki:

- Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Köleleriniz, sizin kardeşlerinizdir. Onları Allah idareniz altına vermiştir. Kimin kardeşi idaresi altına verilmişse, yediğinden ona yedirsin, giydiğinden ona giydirsin. Eğer güç yetiremeyeceği şeyi ona yüklerse, ona yardım etsin."

İNSANIN KÖLESİNE VE HİZMETÇİSİNE YEDİRMESİ BİR SADAKADIR

195. Mikdam (ra), Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini işitmiştir:

"Kendine yedirdiğin bir sadakadır. Çocuğuna, zevcene, hizmetçine yedirdiğinin şey de bir sadakadır"

196. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"Sadakanın hayırlısı, (fukaraya verildikten sonra, insanın ailesinin zarurî ihtiyacını karşılayacak kadar) bir zenginlik geriye bırakan miktardır. Veren üstel, dilenip alan üst elden daha hayırlıdır. Verirken (harcanıp yedirirken) önce geçindirmeye mecbur olduğun kimseden başla. (Eğer ailene bakmaz ve onlara bir şey bırakmazsan), hanımın: Bana nafaka ver, yoksa beni boşa, der. Kölen: Bana nafaka ver, yoksa beni sat, der. Çocuğun: Beni kimin himayesine bırakıyorsun, der."

197. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.) sadaka vermeyi emretti. Bir adam dedi ki:

"Bende bir altın var."

Hz. Peygamber:

"Onu kendine (ihtiyacına) harca" dedi.

Adam:

"Bende başka bir daha var." dedi.

Hz. Peygamber:

“Onu zevcene (ailene) harca” dedi.

Adam:

“Bende diğer bir tane daha var” dedi.

Hz. Peygamber:

“Onu hizmetçine harca. Sonra (yakınlarını ve muhtaçlarını) sen daha iyi bilirsin, (ona göre harcansın)” dedi.

KÖLESİ İLE YEMEYİ İSTEMEDİĞİ ZAMAN

19. Ebû Zübeyr’in (ra), insanın hizmetçisinden Câbir’e (ra) şöyle sorduğu işitilmiştir:

“Sıcaklı ve meşakkat, hizmetçiyi işten alı koyduğu zaman, (hizmetçi çalışıp işini gördüğü zaman) Peygamber (s.a.v.), onu yemeğe çağırmayı emretti mi?”

Câbir:

“Evet!” dedi.

Eğer sizden biriniz, hizmetçi ile yemek istemez ve bundan hoşlanmazsa, elindeki yemekten bir miktar ona yedirsin.”

İNSAN YEDİĞİ ŞEYDEN KÖLEYE YEDİRİR

199. Câbir İbn-i Abdullah’ın (ra) şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.), kölelere iyilik edilmesini emrederdi ve şöyle derdi:

“Yediklerinizden onlara yedirin ve elbiselerinizden onara giydirin. Allah’ın yarattığına azab etmeyin.”

İNSAN YEDİĞİ ZAMAN KÖLESİNİ BERABERİNDE OTURTUR MU?

200. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)’den rivayet ettiğine göre Hz. Peygamber şöyle dedi:

“Sizden birinize hizmetçisi, yemeğini getirdiği zaman, hizmetçisini (beraberinde yemeğe) oturtsun. Hizmetçi (oturmayı) kabul etmezse, o yemekten ona versin.”

201. Ebû Mahzüre şöyle dedi:

“Hz. Ömer (ra)’ın yanında oturuyordum. O sırada Safvan İbn-i Ümeyye bir tepsi getirdi. Onu, bir örtü içerisinde birkaç kişi taşıyordu. Bu (büyükçe) tepsiyi Ömer’in önüne koydular. Hz. Ömer, çevresindeki insanları kölelerini ve fakir kimseleri (yemeğe) çağırdı. Onlar gelip Hz. Ömer’le yemek yediler. Sonra bu manzara karşısında Hz. Ömer şöyle dedi:

“Allah o toplumu kahretsin, yahut lânet etsin ki, onlar kölelerinin kendileriyle beraber yemesinden yüz çeviriyorlar.”

Safvan dedi ki:

"Bize gelince, Allah'a yemin ederim! biz onlardan yüz çevirmiyoruz. Fakat kendimizi onlardan önde tutuyoruz. Vallahi yiyeceğimiz ve onlara yedireceğimiz iyi yemek bulamıyoruz."

KÖLE, EFENDİSİNE KARŞI DÜRÜST HAREKET EDERSE

202. Abdullah İbn-i Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Köle, efendisine itaatkâr olursa (dürüst hareket ederse) ve Rabbine de güzel ibadet ederse, onun iki kat sevâbı olur."

203. Rivayet edildiğine göre bir adam, Âmır Eş-Şa'bi'ye dedi ki:

"Ey Ebû Amr! Biz (Horasan'lılar) aramızda konuşuyoruz ve diyoruz ki, insan cariyesini azad eder ve sonra onunla evlenirse, kendi kurbanlık devesine binen kimse gibi olur" (bunun sevâbı yoktur).

Bunun üzerine Âmir:

"Ebû Bürde babasından bana naklederek şöyle söyledi." dedi. Onlara Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini anlattı:

"Üç kimsenin mükâfatları iki kattır:

1. Ehl-i kitaptan bir adam ki, kendi peygamberine iman eder de (ondan sonra) Muhammed (s.a.v.)'e iman ederse, onun iki ecri (sevâbı) vardır.

2. Köle durumda olan kul, Allah'ın hakkını ve efendilerinin hakkını yerine getirirse, (bunlara karşı vazifelerini yaparsa) bunun da iki kat sevabı vardır.

3. Bir cariyeye sahip olup da, onunla münasebette bulunan kimse, onu güzel yetiştirir ve terbiye ederse, onu öğretir ve öğrenimini güzel yaparsa, sonra onu azad edip de onunla evlenirse, iki kat sevab kazanır."

Âmir:

"Bu hadisi sana, bir (dünyevi menfaat olmaksızın verdik. Bundan daha hafif şeyleri öğrenmek için Medine'ye binilir, gidilirdi." dedi.

204. Ebû Musa'dan (ra) rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"Rabbine olan ibadetini güzel yapan, efendisinin üzerine yüklediği vazifeleri dürüstlükle ve itaatla yerine getiren kölenin iki kat mükafatı vardır."

205. Ebû Bürde'den (ra) işitildiğine göre, babasının şöyle dediğini anlatmıştır:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kölenin iki mükafatı vardır; Allah'ın hakkını ona ibadet etmekte yerine getirirse, -yahut ibadetini güzel eylerde, dedi- Bir de kendisine sahip olan efendisinin hakkını öderse..."

KÖLE BİR ÇOBANDIR (BEKÇİDİR)

206. İbn-i Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle dedi:

"Hepiniz birer çobansınız, (çoban gibi gözetici ve koruyucu birer bekçisiniz). Hepiniz de, gözetlemeye mecbur olduğu şeyden sorumludur. O insanların başında olan idareci = kumandan, bir çobandır ve o, eli altındakilerden sorumludur. İnsan, ailesi üzerinde bir çobandır ve o, eli altındakilerden (karısından, çoluk-çocuundan) sorumludur. İnsan kölesi = hizmetçisi, efendisinin malı üzerinde bir çobandır ve o, bundan sorumludur. Dikkat edin! Hipeniz birer çobansınız ve hepiniz, eli altında bulunanlardan sorumludur."

207. Ebû Hureyre'nin (ra) şöyle dediği işitilmiştir:

"Köle, efendisine itaat edince, Allah (cc)'a itaat etmiş olur. Efendisine isyan edince de, Aziz ve Celil olan Allah'a isyan etmiş olur."

KÖLE OLMAYI SEVEN KİMSE

208. Ebû Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Müslüman köle, Allah'ın hakkını ve efendisinin hakkını yerine getirirse, onun iki mükafatı vardır."

İNSAN, KÖLEM DEMEMELİDİR

209. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle dedi:

"Sizden hiç biriniz, kölem demesin. Hepiniz Allah'ın erkek kullarısınız ve sizin bütün kadınlarınız da Allah'ın dişi kullarıdır. İnsan: Oğlum, cariyem, delikanlım ve genç kızım desin.

KÖLE, EFENDİM DER Mİ?

210. Ebû Hureyre (ra) Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle dedi:

"Sizden hiç biriniz, er kulum, dişi kulum, asla demesin. Köleler de (size), mürebbim ve mürebbiyem, asla demesin. (Sizden her biriniz kölesine) şöyle desin: Delikanlım, genç kızım. (Köleler de, efendilerine şöyle desin): Efendim, hanımefendim. Hepiniz kullarsınız; Rab ise, Aziz ve Celil olan Allah'tır."

211. Mutarrif'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Babam (Abdullah) dedi ki:

"Ben, Amir oğulları heyeti içinde bulunarak Peygamber (s.a.v)'e gittim. (Heyet, Peygambere hitab ederek):

"Sen bizim seyyidimizsin" dediler.

Peygamber:

"Seyyid Allah'tır" buyurdu.

Onlar:

"Fazilet yönünden en ziyade faziletlimiz ve ihsan bakımından en büyüğümüz(sün)" dediler.

(Babam Abdullah) dedi ki, Peygamber şöyle buyurdu:

"Sözünüzü söyleyin, (ne diyecekseniz onu deyin). Şeytan sizi vekil tutmasın (size lüzumsuz ve boşuna söz söyletmesin)".

İNSAN EVİNİN BEKÇİSİDİR

212. İbn-i Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle dedi:

"Hepiniz birer çobansınız (bekçisiniz) ve her biriniz eli altında bulunanlardan sorumludur: İdare âmiri ve kumandan bir çobandır ve o sorumludur. İnsan, ailesi üzerinde bir çobandır ve o sorumludur. Kadın, kocasının evi üzerinde bir çobandır ve o sorumludur. Dikkat edin! Hepiniz birer çobansızı ve her biriniz, eli altında bulunanlardan sorumludur."

213. Ebû Süleyman Malik İbni'l-Hüveyris'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

(Bir heyet halinde) Peygamber (s.a.v.)'in yanına vardık. Biz, yaşları birbirine yakın gençlerdik. Peygamberin yanında yirmi gece kaldık. Zevcelerimizi arzuladığımızı Peygamber anlamış olmakla geride ailelerimizden kimleri bıraktığımızı bize sordu. Biz de, ona, (durumumuzu) bildirdik. —Peygamber gayet yumuşak ve merhametli idi- Bize buyurdu:

"Ailelerinize dönün ve (öğrendiklerinizi) onlara öğretin ve onlara (vazifelerini) emredin. Benim nasıl namaz kıldığımı görmüşseniz, öylece namaz kılın. Namaz vakti geldiği zaman, sizden biriniz size ezan okusun ve büyüğünüz, size imam olsun."

KADIN BİR KORUYUCUDUR

214. İbn-i Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, o Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle dediğini işitmiştir:

"Hepiniz birer çobansınız ve her biriniz, eli altında bulunanlardan sorumludur: Devlet reisi bir çobandır ve o, eli altındakilerden sorumludur. İnsan ailesi üzerinde

bir çobandır. Kadın, kocasının evinde bir çobandır ve hizmetçi de efendisinin malında (bir çobandır)…"

İbn-i Ömer demiştir ki:

- Ben bu kelimeleri Peygamber (s.a.v.)'den işittim ve zannediyorum Peygamber (s.a.v.):

"Erkek, babasının üzerinde (bir çobandır)…" dedi.

KİME İYİLİK EDİLİRSE O, ONA MUKABELE ETSİN

215. Cabir İbn-i Abdullah El-Ensarî'den (ra) rivyaet edildiğine göre, şöyle dedi:

-Peygamber (s.a.v.) buyurdu:

"Kime bir iyilik edilirse, o iyiliğe mukabele etsin. Eğer mukabele edecek bir şey bulamazsa, kendisine yapılan iyiliği övsün. Kendisine olan bu iyiliği övdüğü zaman, insan ona teşekkür etmiş olur. Eğer bu iyiliği gizler (övüp başkasına söylemezse), onu inkar etmiş olur. Kim, kendisine verilmemiş bir şeyle bezenirse, sanki o, iki yalan elbisesi giymiştir (baştan aşağı yalancı olmuştur)."

216. İbn-i Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre, dedi ki:

-Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Çektiği eziyetten dolayı Allah'a sığınanı koruyun, ona yardım edin. Allah adını anarak dilenene veriniz. Size herhangi bir iyilikte bulunana mukabele ediniz. Verecek bir şey bulamazsanız, ona dua ediniz ki, kendisine bir mukabelede bulunduğunuz bilinmiş olsun."

İYİLİĞE MUKABELE EDEMEYEN

217. Enes'den (ra) rivayet edildiğine göre, Muhacirler dediler ki:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Ensar, sevabın hepsini aldı götürdü" (bize bir şey kalmadı).

Peygamber şöyle dedi:

"Hayır, siz onlar için Allah'a dua ettikçe ve size verdikleri şey sebebiyle onları övdükçe, (size sevap vardır, mahrum kalmazsınız)."

İNSANLARA TEŞEKKÜR ETMEYEN

218. Ebû Hureyre (ra) Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle dedi:

"İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a şükretmiş olmaz."

219. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den şöyle rivayet etti:

"Allah Teala nefse şöyle hitab etti: Çık! Nefis: Ben ancak istemeyerek (zorla) çıkarım, dedi."

İNSANIN, KARDEŞİNE YARDIMI

220. Ebû Zer (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet etmiştir. (Peygambere) soruldu:

"Amellerin hangisi daha hayırlıdır?"

Peygamber:

"Allah'a iman etmek ve Allah yolunda cihad etmektir" dedi.

"(Azad etme bakımından) kölelerin hangisi daha hayırdılır?" soruldu:

"Kıymetçe en yükseği ve sahipleri katında en iyisidir" dedi.

(Bunları soran adam) dedi ki:

"Bunlardan birini yapmaya gücüm yetmezse, ne yapacağımı bildirir minisiniz?"

Peygamber (s.a.v.):

"Malı helak olana yardım edersin, yahut kazanamayan zavallıya iyilik edersin" dedi.

(Adam yine sorup) dedi ki:

"Biçare olursam, (ne yapacağımı) bildirir misiniz?"

Peygamber (s.a.v.):

"Kötülük etmeni insanlardan kaldırırsın. Çünkü bu, bir sadakadır ki, onu kendin için sadaka vermiş olursun."

DÜNYADA İYİLİK EDENLER, AHİRETTE İYİLİĞE KAVUŞANLARDIR

221. Kabîsa İbn-i Burme El-Esedi'den (ra) işitildiğine göre, şöyle anlattı:

Peygamber (s.a.v.)'in yanında idim, şöyle buyurduğunu işittim:

"Dünyada iyilik işleyenler, ahirette iyiliğe kavuşanlardır. Kimler de dünyada kötülük işlese, işte onlar ahirette kötülüğe kavuşanlardır."

222. Harmele İbn-i Abdullah'tan (ra) haber verildiğine göre, Harmele çıkıp peygamber (s.a.v.v)'in yanına vardı. Harmele, Peygamber (s.a.v)'in (daha önce) yanında bulunmuş olduğundan, onu Peygamber tanıdı. (Sonra Harmele şöyle anlatmıştı):

Peygamber dönüp gidince, kendi kendime dedim:

"Allah'a yemin ederim ki, ilim artırayım diye muhakkak Peygamber (s.a.v.)'e gideceğim."

Yürüyerek gittim, öyle ki önünde durdum da şöyle dedim:

"Ne iş yapmamı bana emredersin?"

Peygamber (s.a.v.):

"Ey Harmele! İyilik yap ve kötülükten sakın" dedi.

Sonra geri döndüm, kafileye gittim. Sonra döndüm, ta Peygamber'e yakın yerimde durdum. Dedim ki:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Ne iş yapmamı emredersin?"

Peygamber (s.a.v.):

"Ey Harmele! İyilik yap ve kötülükten sakın. Bir de bak ki, insanların yanından kalktığın zaman, insanlar senin hakkında kulağına hoş gidecek hangi şeyi söyleyecekler. İşte onu yap ve insanların yanından kalktığın zaman, insanlar senin hakkında hoşuna gitmeyecek hangi şeyi söyleyeceklerine bak da, onu yapmaktan sakın" dedi.

Vakta ki ben (Peygamberin yanından ayrılıp) göre döndüm. Bir de anladım ki, bu iki söz, hiçbir şeyi açıkta bırakmamışlardır (her hikmeti toplamışlardır).

223. Selman'dan (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"Dünyada iyilik işleyenler, ahirette iyiliklerinin mükafatına kavuşanlardır onlar…(Mu'temir) demiştir ki:

"Ben bu sözü Ebû Osman'dan işittim, onu Selman'dan naklediyordu."

Ben de anladım ki, bu iş böyledir. Artık bunu hiç kimseye anlatmadım."

HER İYİLİK BİR SADAKADIR

224. Cabir İbn-i Abdullah (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Her iyilik bir sadakadır."

225. Ebû Musa'dan (ra) rivayet edildiğine göre, dedi ki:

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Her müslümanın sadaka vermesi gerekir."

(Ashab) dediler ki:

"Verecek bir şey bulamazsa?"

"Elleri ile (san'atta veya işte) çalışır. Böylece kendisi faydalanır ve (kazandığından) sadaka verir" dedi.

(Ashab) dediler ki:

"Gücü yetmez veya çalışamzas?"

Peygamber (s.a.v.):

"Yardım isteyen ihtiyaç sahibine (sözle veya işle) yardım eder." dedi.

(Ashab) dediler ki:

"Bunu da yapamazsa?"

Peygamber (s.a.v.):

"İyilik emreder, yahut hayırlı şey emreder" dedi.

(Ashab) dediler ki:

Peygamber :

"Kötülük işlemekten kendini alıkor. Çünkü bu, onun için bir sadakadır" dedi.

226. Ebû Zer (ra) haber verdiğine göre, kendisi Rasûlullah (s.a.v.)'e sordu:

"Amellerin hangisi daha faziletledir?"

Peygamber (s.a.v.):

"Allah'a iman etmek ve onun yolunda cihad etmektir" dedi.

Ebû Zer sordu:

"Kölelerin hangisini azad etmek daha faziletlidir?"

"(Bunlardan birini) yapamazsam, (hareketimi) bildirir misin?"

"Malsız fakire yardım edersin, yahut çalışamayan acize iş yaparsın" dedi.

Ebû Zer sordu:

"(Bunu da) yapamazsam, (başka ne yapacağımı) bildirir misin?"

Peygamber (s.a.v.):

"İnsanlara kötülük etmeyi kaldırırsın. Çünkü kötülüğü terk etmek bir sadakadır ki, onu kendin için sadaka vermiş olursun." dedi.

227. Ebû Zer'den (ra) rivayet edildiğine göre demiştir ki (Peygambere) soruldu:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Servet sahipleri sevapları alıp götürdüler. Bizim namaz kılmamız gibi, namaz kılıyorlar, oruç tuttuğumuz gibi oruç tutuyorlar. Bir de mallarının fazlasını sadaka olarak veriyorlar, (biz bunu yapamıyoruz ve onlar gibi sevap kazanamıyoruz)"

Peygamber (s.a.v.):

"Allah sizin için sadaka vereceğiniz şey yapmamış mıdır? her tesbih ve her hamd ediş karşılığında bir sadaka vardır. Sizin her birinizin zevcesi ile yetinip haramdan korunması da bir sadakadır" dedi.

Soruldu:

"İnsanın şehvetinde sadaka var mı?"

Peygamber (s.a.v.):

"İnsan harama harcamış olsa, üzerine günah yok mudur? İşte bunun gibi, şehvetini helalde harcarsa, onun için bir sevap olur" dedi.

ZARARI GİDERMEK

228. Ebû Berze El-Eslemî'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

Dedim ki; "Ey Allah'ın Rasûlü! Beni cennete koyacak bir ameli bana göster"

Peygamber:

"İnsanların yolundan, zarar veren şeyleri gider" buyurdu.

229. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Bir adam, yolda bir dikene tesadüf etti. Bunun üzerine (kendi kendine) dedi ki, muhakkak bu dikeni gidereceğim, müslüman bir kimseye zarar vermesin. Bundan dolayı adamın günahları bağışlandı."

230. Ebû Zer'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Ümmetimin amelleri -iyisi ve kötüsü- bana arz edildi. Onların amellerinin iyileri arasında, yollardan zararlı şeylerin giderilmesini buldum. Amellerinin kötüleri arasında da, yere gömülmeyen mescidlerdeki balgamı gördüm."

İYİ SÖZ

231. Abdullah İbn-i Yezid El-Hıtmî'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.):

"Her iyilik bir sadakadır" buyurdu.

232. Enes'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.)'e bir şey (hediye) getirildiği zaman şöyle derdi:

"Bunu falan hanıma götürün; çünkü o, (zevcem) Hatice'nin arkadaşı idi. Bunu (da) falan hanımın evine götürün; çünkü o, Hatice'yi seviyordu."^

233. Huzeyfe'den (ra) rivayet edildiğine göre dedi ki: Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Her ma'ruf = iyilik, bir sadakadır"

SEBZE BAHÇESİNE ÇIKMAK VE EŞYAYI ZENBİL İLE TAŞIYIP EVİNE GÖTÜRMEK

234. Amr İbn-i Ebî Kurre El-Kindi (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Baban (Ebû Kurre), kız kardeşini Selman'a arz etti, (onunla evlenmesini teklif etti). Selman kabul etmeyip kendi azadlı cariyesi ile evlendi. O kadına Bukayre denirdi. Ebû Kurre'ye haber ulaştı ki, Huzeyfe ve Selman arasında (söz kırgınlığı) bir şey var. Ebû Kurre, Selman'a varıp onu aramaya başladı. Selman'ın kendisine ait bir sebze bahçesinde olduğu haberi Ebû Kurre'ye verildi. Ona gitmeye yöneldi de, (yolda) Selman'la karşılaştı. Selman'ın beraberinde, içinde sebze bulunan bir zenbil vardı. Değneğini zenbilin kulpuna sokmuş olduğu halde onu omzunda taşıyordu. Ebû Kurre:

"Ey Ebu Abdullah (Selman)! Seninle Huzeyfe arasında ne oldu?" dedi.

Ebû Kurre dedi ki, Selman şöyle diyordu:

"İnsan acele huylu yaratılmıştır" (*el-İsra, 17/11*)

Bunun üzerine yürüdüler, Selman'ın evine kadar gittiler. Selman eve girdi de şöyle dedi:

"Esselâmu aleyküm"

Sonra Ebû Kurre'ye müsaade etti de içeri girdi. Orada kapı üzerine konmuş saçaklı ince bir yolluk vardı. Baş yanında da kerpiçler vardı. Bir de eğer palanı bulunuyordu. Selman:

"Hanımefendinin kendisi için serdiği döşek üzerine otur" dedi.

Sonra Ebû Kurre'ye anlatmaya başlayıp, şöyle dedi:

"Huzeyfe, Rasûlullah (s.a.v.)'in gazabı halinde bazı kimselere söyledikleri sözleri (insanlara) anlatıyordu. (Halbuki bunları anlatmakta onlara bir fayda yoktu, bilakis fitneye sebep olabilirdi). Bu haber bana getirildi ve benden soruldu. Ben diyordum ki, Huzeyfe, söylediğini daha iyi bilir; ve ben, insanlar arasından kin doğmasından hoşlanmıyordum. Nihayet Huzeyfe'ye gidilip dendi ki, Selman, senin söylediğin sözlerde seni tasdik etmiyor ve seni yalanlamıyor. Bunun üzerine Huzeyfe bana gelip, şöyle dendi:

- Ey (Ümmü Selman oğlu) Selman! Ben de dedim ki:

- (Ümmü Huzeyfe oğlu) Huzeyfe! Ya bu tutumundan vazgeçersin, yahut senin hakkında (halife) Ömer'e yazacağım. Ben onu, ömer ile korkutunca, beni terk etti.

Gerçekten Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Ben, Adem oğlundan gelmeyim, (sizden gazap halinde çıkan bazı sözler gibisi, benden de çıkar). Ümmetimden hangi bir kula müstahak olmadığı halde bir

lanet okursam, yahut ona fena bir söz söylersem, bu söz onun hakkında bir rahmet olur."

235. İbn-i Abbas'dan rivayet edildiğine göre, Ömer (ra)'ın şöyle dediğini İbn-i Abbas anlatmıştır:

"Bizi, kavmimizin arazisine çıkarın"

Biz de çıktık. Ben ve Ubeyy İbn-i Kâ'b (yola çıkan) insanların en gerisinde idik. Rüzgarla bir bulut çıktı. Bunun üzerine Ubeyy:

"Allah'ım! Bizden bunun zararını gider" dedi.

Sonra (önümüzde gitmekte olan) insanlara yetiştik. Onların yükleri (ve eşyaları) ıslanmıştı. Onlar, bize:

"Bize isabet eden (yağmur) size isabet etmedi" dediler.

Ben dedim ki:

"Bulutun zararını bizden gidersin diye Ubey, Allah (cc)'ye duâ etti."

Bunun üzerine Ömer (ra):

"Sizinle beraber bize de duâ etseydiniz ya..." buyurdu.

BAĞA ÇIKMAK

236. Ebû Seleme'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"Arkadaşım olan Ebû Said El-Hudrî'ye gittim de, dedim ki";

"Bizimle hurma bahçesine çıkar mısın?"

O da çıktı, üzerinde yünlü ve renkli elbise vardı.

237. Ümmü Mûsa'dan (ra) rivyaet edildiğine göre, demiştir ki:

"Allah'ın rahmetleri üzerine olsun" Hz. Ali'nin şöyle söylediğini işittim:

-Peygamber (s.a.v.), Abdullah İbn-i Mes'ud'a, bir ağaca çıkıp, ondan bir şey alarak kendisine getirmesini emretti. (Abdullah ağaca çıkarken) Peygamber'in ashabı, Abdullah'ın bacağına baktılar da, bacakların inceliğine güldüler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.):

"Ne gülüyorsunuz? Abdullah'ın ayağı (kıyamet günü) tartıda, Uhud dağından daha ağır gelecektir" buyurdu.

MÜSLÜMAN, KARDEŞİNİN AYNASIDIR

238. Ebû Hureyre'den (ra) nakledildiğine göre, şöyle dedi:

"Mümin, kardeşinin aynasıdır. Onda bir ayıp gördüğü zaman onu düzeltir"

239. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"Mümin, kardeşinin aynasıdır ve mümin, müminin kardeşidir, onun ziya'ını ve helakini önler, arkasında da onu çevreleyip korur ve ihtiyaçlarını görür"

240. Müstevrid (ra), Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etti:

"Bir müslümanı çekiştirmek suretiyle (başkasından) bir lokma yiyene, muhakkak Allah Teala cehennemde onun mislini yedirir. Yine bu sebepten ötürü müslüman kimseden elbise giydirilene, muhakkak Allah (cc) cehennemden elbise giydirir (o çekiştiriciye azap eder). Kim de, müslüman bir adamı gösteriş ve riya mevkiinde tutarsa (ona, sahip bulunmadığı yüksek vasıfları verirse), muhakkak ki Allah, kıyamet gününde o kimseyi riya ve gösteriş yerinde tutar (ona azap eder)."

EĞLENCE VE MİZAHDAN CAİZ OLMAYANLAR

241. Abdullah İbn-i Sâib'in dedesi Yezid İbn-i Saîd'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"Sizden hiç biriniz, arkadaşının eşyasını ne şakacıktan ne de ciddi olarak almasın. Sizden biriniz, arkadaşının değneğini aldığı zaman, onu kendisine geri versin."

HAYIRLI İŞE DELALET EDENİN SEVABI

242. Ebû Mes'ud El-Ensarî (ra)'den şöyle demiştir:

Bir adam Peygamber (s.a.v.)'e gelip dedi ki:

"Bana bir hal oldu (yürüyemiyorum), beni bir hayvana yükle" (gideyim).

Peygamber (s.a.v.):

"(Seni üzerine yükleyecek) Benim vasıtam yok; fakat falancaya git, olur ki o, seni bir vasıtaya yükler" dedi.

İNSANLARI AFFETMEK VE BAĞIŞLAMAK

243. Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre:

Bir Yahudi kadın, Peygamber (s.a.v.)'e zehirlenmiş (ve pişirilmiş) bir koyun getirdi. Peygamber ondan yedi. Sonra kadın yakalanıp getirilince:

"Bunu öldürelim mi?" diye Peygambere soruldu:

Peygamber (s.a.v.):

"Hayır!" dedi.

Enes demiştir ki:

"O zehirli etin tesirini hala Rasûlullah (s.a.v.)'in küçük dilinde görür dururum."

244. Abdullah İbn-i Zübeyr (ra)'den Minber üzerinde şöyle dediği işitilmiştir:

"Bağışlama yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir" (*el-A'raf, 7/190*)

Ayet okuduktan sonra dedi ki:

"Allah'a yemin ederim! bu ayet-i kerime ile, insanların ahlakından en kolayını almaktan başka bir şey ile emredilmemiştir. Allah'a yemin ederim ki, ben insanlarla arkadaşlık ettiğim müddet bunu uygulayacağım, (insanlar için günah olmayan kolay tarafı tutacağım, onlara iyi muamele edip güçlük çıkarmayacağım)."

245. İbn-i Abbas'dan rivayet edildiğine göre, dedi ki:

Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İnsanlara (din işlerini ve vazifelerini) öğretin, kolaylık gösterin ve güçlük çıkarmayın. Sizden biriniz hiddetlendiği zaman sükût etsin, (konuşmasın)."

İNSANLARA TATLI YÜZLÜ OLMAK

246. Atâ' İbn-i Yesar'dan rivayet edildiğine göre, şöyle anlattı:

Abdullah İbn-i Amr İbni'l- As'a yetiştim de, ona dedim ki:

"Rasûlullah (s.a.v.)'in Tevrat'da bulunan sıfatından, (Tevrat kitabından Peygamberin tarifine dair ayetlerden) bana haber ver."

O:

"Evet (anlatayım) dedi. Allah'a yemin ederim, Peygamber, Kur'an'da mevcut bazı sıfatlarla, Tevrat'da da vasıflanmıştır."

(Cenab-ı Hak):

"Ey Peygamber! Seni, ümmetine bir imam, bir müjdeci ve bir korkutucu gönderdik. (el-Ahzab, 33/45). Bir de (seni) ümmetler için bir koruyucu (gönderdik). Sen benim kulumsun ve Peygamber'imsin. Sana mütevekkil ismini verdim. Peygamber sert sözlü değildir, şiddet sahibi değildir, çarşılarda bağırıp çağırmaz, kötülüğü kötülükle yok etmez (kötülüğü iyilikle karşılar), ancak bağışlar ve affeder. Kendisinden önce gelen yoldan çıkmış ümmeti, Allah, kendisi ile doğrultmadıkça, Allah onun ruhunu asla almayacaktır. Ümmetin düzelmesi şöyle demeleri ile olacaktır: "Lâ İlâhe İllallah". Bu sözle, kör gözleri, sağır kulakları ve kilitli kalpleri açacaklar."

247. Abdullah İbn-i Amr'dan (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Kur'an'da olan şu:

"Ey Peygamber! Seni ümmetine bir imam, bir müjdeci ve bir korkutucu gönderdik (*el-Ahzab, 33/45*)" ayetin benzeri Tevrat'ta vardır.

248. Muaviye (ra)'nin şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.)'den bir söz işittim ki, Allah onunla bana fayda ihsan etmiştir. (Ravi diyor ki) Muaviye'yi dinledim, şöyle diyordu:

Rasûlullah (s.a.v.)'i dinledim:

"İnsanlardaki ayıpları araştırırsan, onları ifsad edersin" buyuruyordu:

Ben, insanların ayıplarını araştırmıyorum ki, onları bozmuş olmayayım.

249. Ebû Hureyre (ra)'nin şöyle dediği işitilmiştir:

Şu iki kulağım duydu ve şu iki gözüm gördü. Rasûlullah (s.a.v.), her iki eliyle Hasan'ın yahut Hüseyin'in iki avucundan tuttu. -Allah'ın rahmetleri üzerlerine olsun- Onun ayağı Peygamber (s.a.v.)'in (mübarek) ayağı üzerindeydi. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle diyordu:

"Çık!"

Çocuk ayaklarını Peygamber (s.a.v.)'in göğsüne koyuncaya kadar çıktı. Sonra Rasûlullah (s.a.v.):

"Ağzını aç!" dedi.

Sonra çocuğu öptü ve ondan sonra dedi ki:

"Allah'ım, bunu sev, çünkü ben bunu seviyorum."

TEBESSÜM ETMEK

250. Kays'tan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

Cerîr'in şöyle dediğini işittim:

Ben müslüman olalı beri, Rasûlullah (s.a.v.), beni her gördükçe, yüzüme karşı tebessüm buyurmuşlardır ve Rasûlullah (s.a.v.) şöyle demiştir:

"Bu kapıdan, Yemenlilerden hayırlı bir adam içeri girecektir. Yüzünde de melek siması vardır."

(Bu sözün) arkasından Cerîr içeriye girdi.

251. Peygamber (s.a.v.)'in zevcesi Hz. Âişe (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Rasûlullah (s.a.v.)'i hiç bir zaman küçük dili görünür şekilde güler görmedim. Yalnız tebessüm ederdi. Rasûlullah (s.a.v.) bir bulut veya bir rüzgar gördükleri zaman yüzünden hoşnutsuzluk belirirdi. (Bu halinden ötürü Hz. Âişe) sordu:

"Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanlar bulut gördükleri zaman sevinirler, olur ki, onda yağmur olur diye. Halbuki sizi görüyorum ki, bulutu gördüğünüzde hoşnutsuzluk beliriyor?2

Hz. Peygamber buyurdu ki:

"Ey Âişe! O bulutta azap bulunmasından beni selamete çıkaracak (teminat) nedir? bir kavim rüzgar sebebiyle azaplandırıldı (helak edildi). Halbuki o kavim azabı görmüşlerdi de: Bu bize yağmur yağdıracak bir buluttur, demişlerdi."

GÜLMEK

252. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki: Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Gülmeyi azalt; çünkü çok gülmek kalbi öldürür."

253. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini rivayet etti:

"Çok gülmeyiniz; çünkü gülmenin çoğu kalbi öldürür."

254. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

Peygamber (s.a.v.), gülmekte ve konuşmakta olan bir topluluğun yanına varıp:

"Nefsim, kudret elinde olana (Allah'a) yemin ederim ki, eğer benim bildiğim siz bileydiniz, az gülerdiniz ve çok ağlardınız." dedi.

ÖNE DÖNÜNCE BÜTÜN VÜCUTLA DÖNMEK VE ARKAYA DÖNÜNCE BÜTÜN VÜCUTLA DÖNMEK

255. Rivayet edildiğine göre Ebû Hureyre (ra) çok kere Peygamber (s.a.v.)'den hadis anlatarak şöyle derdi:

"Bu hadisi, bana kirpikleri ince ve uzun, tenleri beyaz olan (peygamber) söyledi. Teveccüh ettiği zaman bütünü ile karşıya çıkardı ve geri döneceği zaman da bütünü ile (vücudu ile) dönerdi. Onun mislini hiçbir göz görmemiştir, hiçbir zaman göremeyecektir de..."

BİLGİSİNE BAŞVURULAN GÜVENİLİR OLMALIDIR

256. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki; Peygamber (s.a.v.)'e iki esir getirildi ki, bunlarla bir üçüncüsü yoktu. Bunun üzerine Ebu'l-Heysem, Peygamber'in huzuruna vardı. Peygamber (s.a.v.) (ona) şöyle buyurdu:

"Senin hizmetçin var mı?"

O:

"Hayır" dedi.

Peygamber:

"Bize esir geldiği zaman, bize gel" dedi.

Sonra Peygamber (s.a.v.)'e iki esir getirildi ki, bunlarla bir üçüncüsü yoktu. Bunun üzerine Ebu'l-Heysem, Peygamber'in huzuruna vardı. Peygamber (s.a.v.) (ona) şöyle buyurdu:

"Bu ikisinden birini seç"

Ebu'l-Heysem:

"Ey Allah'ın Raûlü, sen benim için seç!" dedi.

Peygamber (s.a.v.)'de:

"Gerçekten bilgisi sorulan (istişare olunan), güvenilir olmalıdır. Şunu al, çünkü ben onu namaz kılıyor gördüm. Bir de ona iyilik etmeni sana tavsiye ediyorum" buyurdu.

(Ebu'l-Heysem, Peygamberin buyurduklarını zevcesine anlattı) Bunun üzerine zevcesi, (kocasına hitaben):

"Sen, bu köleyi azad etmedikçe, Peygamber (s.a.v.)'in buyurduğu tavsiyeyi yerine getirmiş olmasın" dedi.

Ebu'l-Heysem de:

"O, azaddır" dedi.

Bundan ötürü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Allah'ın gönderdiği herhangi bir Peygamber ve halifenin muhakkak iki sırdaşı vardır: Biri ona iyiliği emreder ve onu hoş olmayan şeylerden alıkor. Biri de, onu bozmakta kusur etmez. Kötü sırdaştan sakındırılan kimse, muhakkak korunmuştur."

DANIŞMAK (MEŞVERET ETMEK)

257. Amr İbn-i Dînar'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

İbn-i Abbas:

"Bazı işlerde onlarla (ashabınla) müşavere et" şeklinde (ayet-i kerimeyi tefsir edip) okudu (*Âl-i İmran, 3/159*).

258. Hasan (Basrî)'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Vallahi! İstişare eden bir topluluk, muhakkak huzurlarında olan şeyin en iyisine iletilmiş olurlar."

Sonra:

"Ashabın işleri aralarında danışıklıdır" ayetini okudu (*eş-Şuarâ, 26/38*).

DANIŞANA YANLIŞ YOL GÖSTEREN GÜNAH İŞLEMİŞ OLUR

259. Ebû Hureyre (ra) demiştir ki:

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Söylemediğim sözü bina isnat edip uyduran, cehennemdeki yerine hazırlansın. Kime de müslüman kardeşi danışır da, bu danışılan adam o kardeşine

yanlışı gösterirse, kardeşine hainlik etmiş olur. Kime de yanlış fetva verilirse, onun günahı (işleyene değil) fetva verenedir."

İNSANLAR ARASINDA SEVGİ

260. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etti:

"Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, siz müslüman olmadıkça cennete giremezsiniz ve birbirinizle sevişmedikçe de kamil müslüman olamazsınız. Selamı yayın ki, birbirinize karşı sevgi kazanasınız. Kin beslemekten sakının; çünkü o traş edip kazıyandır. Size saçları traş eder, demiyorum. Ancak o, dini kazıtır, siler."

ÜLFET (ALIŞMA VE ANLAŞMA)

261. Abdullah İbn-i Amr İbni'l-As (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"İki müminin ruhları, daha sahipleri birbirini görmeden bir günlük yol mesafesinde karşılaşırlar."

262. İbn-i Abbas (ra)'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"Nimete nankörlük edilir, rahim sılası kesilir. Biz, kalplerin birbirine yakınlığı gibi (sağlam şey) görmedik."

263. Umeyr İbn-i İshak'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Biz, konuşmamızda diyorduk ki, insanlardan ilk kalkacak olan (haslet) ülfettir."

MİZAH (ŞAKA)

264. Enes İbn-i Malik (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.) (bir yolculukları sırasında), hanımlarının hayvanlarının sürücüsü Enceşe adında siyah tenli ve güzel sesli bir hizmetlileri vardı. Hizmetçi güzel nağmesiyle develeri sürüyordu. Bir aralık, hanımlarının beraberinde (annem) Ümmü Süleym olduğu halde, yanlarına varıp:

"Ey Enceşe! Şişeleri yavaş sür, (incitip kırmayasın)" buyurdu.

Ravilerden Ebu Kılâbe demiştir ki:

"- Peygamber (s.a.v.) öyle bir söz söyledi ki, sizden biriniz eğer onu söylemiş olsa, muhakkak onu (bu, şişeleri incitme sözünden ötürü) ayıplardınız."

265. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, ashab:

"Ya Rasûlullah! Sen bize şaka ediyorsun;!" dediler.

Peygamber (s.a.v.):

"Ben gerçekten başka bir şey söylemem" buyurdu.

266. Bekir İbn-i Abdullah (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.)'in ashabı, birbirlerine karpuz atarlardı, (birbirlerine şaka edip eğlenirlerdi). Gerçek işler ortaya çıktığı zaman da, onlar erkek olurlardı, (o işlerin sahipleri olurlardı).

267. İbn-i Ebi Müleyke (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

Hz. Âişe, Rasûlullah (s.a.v.)'in yanında şaka etti. Bunun üzerine Hz. Âişe'nin annesi:

"Ya Rasûlullah! Bu mahalle insanlarının şakalarından bazısı, ok torbasındandır (ok gibi isabet eder)" dedi.

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Bilakis bizim bazı şakalarımız bu mahalle insanlarıdır"

268. Enes İbn-i Malik (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"(Safça) bir adam, Peygamber (s.a.v.)'in yanına gdiip, kendisini bir yük hayvanına bindirmesini istedi"

Peygamber (s.a.v.) ona:

"Biz seni, bir dişi deve yavrusuna yükleyeceğiz" dedi.

(Saf adam):

"Ey Allah'ın Rasûlü! Ben dişi devenin yavrusunu ne yapayım?" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Develeri, dişi develerden başkası mı doğurur?"

ÇOCUKLA ŞAKA ETMEK

269. Enes İbn-i Malik (ra)'den şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.) (şaka ve lâtifelerle) bizim aramızda bulunurdu. Hatta benim küçük kardeşime, (daha önce kafeste sakladığı kuştan ötürü):

" Ey Ebû Ümeyr! Serçecik ne oldu? (Artık onu görmüyorum)" derdi.

GÜZEL AHLAK

270. Ebu'd-Derdâ, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"Mizanda, güzel ahlaktan daha ağır (gelecek) hiçbir şey yoktur" Kıyamet günü, amellerin tartılması haktır, vuku bulacaktır. Buna inanmak vaciptir. Zira Cenab-ı Hak:

"Kıyamet gününde, amellerin tartılması haktır. Kimin iyilikleri kötülüklerinden ağır gelirse, işte onlar, kurtulanlardır (el-A'raf, 7/8)" ve yine:

"Biz, kıyamet günü için (insanların amellerini tartmak üzere) adalet terazileri koyacağız. Artık hiç kimse, en ufak bir zulme uğramayacaktır. İşlenen amel bir hardal danesi ağırlığınca da olsa, onu getirir tartıya koyarız. Hesap görenler olarak da, (yüce şan sahibi) biz kâfiyiz." (*el-Enbiyâ, 2/47*) buyurmaktadır."

271. Abdullah İbn-i Amr (ra)'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

Peygamber (s.a.v.) çirkin söz ve harekette bulunmazdı ve çirkinlik göstermezdi. Şöyle buyurdu:

"Sizin en seçkinleriniz, ahlak bakımından en güzel olanlarınızdır"

272. Amr İbn-i Şuayb (ra) babasından, o da dedesinden rivayet ettiğine göre, dedesi, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitti:

"Bana en sevgili olanınızı ve kıyamet günü oturma bakımından bana en yakın olanınızı size haber vereyim?"

(Hazır bulunan) topluluk sükut etti. Peygamber iki veya üç defa bu sözü tekrarladı. Topluluk:

"Evet (haber ver), ey Allah'ın Rasûlü!" dedi.

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"Ahlak bakımından en güzelinizdir." buyurdu.

273. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Ben, ancak ahlâkın güzellerini tamamlamak için gönderildim."

274. Hz. Âişe (ra)'den rivayet edildiğine göre, o şöyle buyurdu:

Rasûlullah (s.a.v.), muhayyer kılındığı iki iş arasında, günah olmadıkça, bu iki işten en kolay olanını seçerdi. Kolay olan iş günah olduğu zaman da, ondan insanların en çok uzak kalanı olurdu. Allah Teâla'nın emir ve yasakları çiğnenmedikçe de, Rasûlullah (s.a.v.) kendi nefsi için intikam almış değildir. Ancak Allah (cc)'ın emir ve yasakları çiğnendiği zaman intikam alır."

275. Abdullah (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"Allah Tealâ, aranızda rızıkları böldüğü gibi, ahlaklarınızı da aranızda bölmüştür, (ahlaklarınız birbirinizinkinden farklıdır). Yine Allah Tealâ, malı, sevdiğine ve sevmediğine verir. Fakat imanı ancak sevdiğine verir. Kim malı harcamakta cimrilik ederse, düşmanla mücadeleden korkarsa ve gecenin uykusuzluk gibi, kendisine meşakkat vermesinden korkarsa: Lâ İlâhe İllallah, Sübhanallah, Elhamdü Lillah, Alluhu Ekber, sözünü çoksöylesin. (Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur, Allah bütün noksanlıklardan münezzehtir. Her türlü hamd ve övgü Allah'a mahsustur, Allah her şeyden yücedir.)"

NEFSİN CÖMERTLİĞİ

276. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Zenginlik, mal çokluğundan değildir. Gerçek zenginlik ancak nefsin (kalbin) zengin olmasıdır."

277. Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"- Peygamber (s.a.v.)'e on yıl hizmet ettim, bana hiçbir zaman "Öf" demedi ve yapmadığım bir iş için de bana: Onu keşke yapmış olaydın? demediği gibi, yaptığım bir iş için de: Bunu niçin yaptın? demedi."

278. Enes İbn-i Malik (ra)'in şöyle dediği işitilmiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) merhametli idi. Kendine her kim gelirse, ona va'dda bulunur ve eğer (istenen şey) yanında bulunursa onu yerine getirirdi. Namaz için ikamet getirildi. Peygamber'e bir Bedevi gelip elbisesinden tutarak:

"Görülecek işimden az bir şey kaldı. Korkuyorum onu (namazdan sonra) unuturum" dedi. Bunun üzerine Peygamber, işini görüp bitirinceye kadar onunla ayakta durdu. Sonra döndü namaz kıldı."

279. Cabir (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"- Peyamber (s.a.v.)'den istenmiş de "Hayır!" demiştir, vakî değil."

280. Abdullah İbn-i Zübeyr (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Hz. Âişe ve Hz. Esmâ hanımlardan daha cömert bir kimse görmedim. İkisinin cömertlikleri başka başka idi.

Hz. Âişe'ye gelince: Eşyayı biriktirir, ne zaman ki, yanında toplu hale gelirse onu (ihtiyaç sahiplerine) bölerdi.

Esmâ ise: Yarın için hiçbir şey tutmazdı (dağıtırdı)."

CİMRİLİK

281. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Allah yolundaki (cihad esnasında çiğnenen) toz-toprak ile cehennem dumanı bir kulun ciğerine ebediyyen toplanmaz. Cimrilikle iman da hiçbir zaman bir kulun kalbinde toplanmaz."

282. Ebu Saîd El-Hudrî (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İki huy vardır ki, bir müminde bulunmazlar: Biri cimrilik, diğeri de kötü ahlaktır."

283. Abdullah İbn-i Rabî'a (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"- Biz, Abdullah İbn-i Mes'ud'un yanında oturuyorduk. (Orada bulunanlar) bir adamı andılar da, ahlakından bahsettiler. Abdullah dedi ki:

-Bana söyleyin, eğer o adamın başını kesmiş olsanız, onu tekrar yerine getirebilir misiniz? Onlar:

- Hayır! dediler.

- Elini kesseniz ? dedi. Onlar:

- Hayır! dediler. Abdullah:

-Ayağını kesseniz? dedi. Onlar:

- Hayır! dediler. Abdullah:

- O halde siz, onun tabiatını değiştirmedikçe, ahlakını değiştiremezsiniz. Nutfe (yumurta), rahimde kırk gün kalır, sonra katılaşarak kan olar. Sonra pıhtı haline döner. Sonra et parçası olur. Sonra Allah bir melek gönderip onun rızkını, ahlakını, bedbaht veya bahtiyar olduğunu yazar, (Allah bunları takdir buyurur) dedi."

BİLGİLİ BULUNANLARIN GÜZEL AHLAKI

284. Ebû Hureyre (ra), Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlattı:

"- İnsan güzel ahlakı ile, geceyi ibadetle geçirenin derecesine ulaşır."

285. Ebû Hureyre (ra)'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Ebu'l-Kasım (s.a.v.)'ın şöyle buyurduğunu işittim:

"-İslam bakımından sizin en hayırlınız, bilgili oldukları takdirde, ahlak yönünden en güzel olanlarınızdır."

286. Sâbit İbni Ubeyd (ra) anlatarak şöyle demiştir:

"-İnsanlarla oturduğum zaman, Zeyd İbn-i Sabit'ten daha vakarlısını (hürmetkarını) ve evinde de, ondan daha hoş sohbet bir kimseyi görmedim."

287. İbn-i Abbas (ra)'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

-Peygamber (s.a.v.)'den, Allah (cc) katında dinlerin hangisi daha sevgilidir? diye soruldu.

"-Kolay olan dosdoğru Hz. İbrahim'den gelme= Hanîf dindir."

288. Abdullah İbn-i Amr (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle dedi:

"- Dört haslet vardır ki, sana bunlar verildiği zaman, dünyadan (sahip olmadığın), senden ayrılan şeyler, sana zarar vermez:

1. Güzel ahlak,

2. Harama götürmeyen helal lokma,

3. (Yalan karışmayan) doğru söz,

4. Emaneti korumak (ve gözetmek)"

289. Ebû Hureyre (ra)'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:

-Cehenneme sokan şeyin en çoğu nedir?"

Ashab:

-Allah ve Onun Rasûlü bilir, dediler.

Peygamber:

"- İki boşluktur: Bunlardan biri ağızdır, diğeri de ferc'dir. Cennet'e sokan şeyin de en çoğu nedir? bu da Allah'tan korkmaktır, takva sahibi olmaktır ve güzel ahlaktır. (En çok cennete vesile olan bu iki haslettir)."

290. Ümmü'd-Derdâ (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Bir gece (kocam) Ebu'd-Derdâ kalktı namaz kılıyordu. Sonra ağlamaya başladı ve sabah oluncaya dek şöyle diyordu:

-Allah'ım! Benim yaratılışımı güzel yaptın, ahlakımı da güzel yap.

(Ben, kocam) Ebu'd-Derdâ'ya dedim ki, geceden beri senin duân yalnız güzel ahlak için oldu? (Bana) cevaben:

- Ey Ümmü'd-Derdâ! Müslüman kul, ahlakını güzelleştirirse, bu güzel ahlakı onu Cennete koyar. Ahlakı kötü olursa, bu kötü ahlakı onu Cehenneme koyar. Müslüman kul da, uyku halinde iken bağışlanır (mağfiret olunur) dedi.

Bunun üzerine ben de dedim ki:

-Ey Ebu'd-Derdâ! Kul uykuda iken nasıl bağışlanır? O da şöyle dedi:

-Onun kardeşi gece kalkar, teheccüd ibadetinde bulunur; Aziz ve celil olan Allah'a duâ eder, Allah da duasını kendisi için kabul eder. (uykuda olan) kardeşine de dua eder de, Allah, dua ettiği şeyi, kardeşi için kabul eder. (Böylece uykudaki kardeş bağışlanmış olur)"

291. Üsame İbn-i Şerîk (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

(Hac esnasında) Peygamber (s.a.v.)'in yanında idim. Öteden beriden kalabalık insanlar, Bedeviler geldi. (Daha önce mevcut) insanlar sustu, (bu gelenlerden) başkası konuşmuyordu. Onlar şöyle dediler:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Kendilerinde bir beis olmayan insanların işlerinden ibaret şu ve şu işlerde bize güçlük var mı, (bunlar bizi günaha götürür mü)?

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Ey Allah'ın kulları! Allah güçlüğü kaldırdı; ancak bir insana gıybet suretiyle tecavüz eden kimse müstesnadır, (bunun hareketinde günah vardır). İşte bu kimse, mahrum olup helak olandır."

Sordular:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Tedavi olalım mı?

Peygamber (s.a.v.):

"- Evet, ey Allah'ın kulları! Tedavi olun. Çünkü Allah yarattığı her hastalık için bir ilaç halketmiştir; ancak bir hastalık müstesnadır, (onun devası yoktur)" dedi. Sordular:

- Nedir o? Ey Allah'ın Rasûlü!

Peygamber (s.a.v.):

"- İhtiyarlıktır" dedi. Sordular:

-Ey Allah'ın Rasûlü! İnsana ihsan edilen şeylerin hayırlısı hangisidir?

Peygamber (s.a.v.):

"- Güzel ahlaktır" dedi.

292. İbn-i Abbas (ra) şöyle dedi:

"- Rasûlullah (s.a.v.), hayır işlemekte insanların en cömerti idi. En cömertli bulunduğu hali de Ramazanda, Cebrail (a.s)'le karşılaştığı vakitte idi. Cibril, Ramazanda her gece onunla karşılaşırdı. Rasûlullah (s.a.v.) ona Kur'an'ı arz ederdi. Peygamber'e Cebrail mülâkî olduğu uzaman, Rasûlullah (s.a.v.) hayır işlemekte, devamlı rahmet döken rüzgar gibiydi."

293. Ebu Mes'ûd El-Ensarî (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sizden önce bir adam hesaba çekildi de, onun hayırlı bir şeyi bulunamadı. Ancak o adam, insanlara karışırdı (alış-veriş ederdi) ve zengin bir kimse idi. Çalıştırdığı hizmetçilerine, fakirlerden vazgeçmelerini (alacaklarını bağışlamalarını) emrederdi. (Onun hakkında) Aziz ve Celil olan Allah (meleklerine) şöyle buyurdu:

- Şanı yüce biz, o zengin kuldan, bağış etmeye daha lâyıkız; ondan vaz geçin, (onu cezalandırmayın)."

294. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.)'den soruldu ki, Cennet'e koyan şeyin en çoğu hangisidir? Peygamber (s.a.v.):

"- Allah korkusu (takva) ve güzel ahlaktır" buyurdu.

Yine soruldu:

- Cehennem'e koyan şeyin çoğu nedir? Peygamber:

"- İki boşluktur: Ağız ve ferc." buyurdu.

295. Nevvas İbn-i Sem'ân El-Ensarî (ra)'den rivayet edildiğine göre, kendisi Rasûlullah (s.a.v.)'e iyilikten ve günahtan sordu. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İyilik, güzel ahlaktır. Günah da, nefsini gıcıklayan ve insanların arkına varmasından hoşlanmadığın şeydir."

KISKANÇLIK

296. Cabir (ra) anlatıp demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ey Seleme oğulları! Sizin (kabile reisiniz), büyüğünüz kimdir?"

Biz dedik ki:

- Cüdd İbn-i Kays'tır; bununla beraber onu (mal istifcisi olarak) bahillikle itham ederiz. Hz. Peygamber:

"- Bahallikten daha zararlı (manevi) bir hastalık hangisidir? Bilakis sizin (kabile reisiniz) büyüğünüz, Amr İbni'l-Cemûh'dur" buyurdu.

297. Rivayet edildiğine göre Muaviye, Muğîre İbni Şu'beye bir mektup yazarak Rasûlullah (s.a.v.)'den duymuş olduğu bir şeyi kendisine bildirmesini istedi. Muğire de ona şunu yazdı:

"- Rasûlullah (s.a.v.) dedi-kodudan, mal israfından, (lüzumsuz) çok soru sormaktan, hayra engel olup, hakkı olmayan şeyi istemekten, annelere isyan etmekten, kızları diri diri gömmekten men' ederlerdi."

298. Cabir (İbni Abdullah)'dan işitildiğine göre, şöyle dedi:

"- Peygamber (s.a.v.)'den bir şey istenilmiş de, yok dediği asla olmamıştır."

SALİH KİMSE İÇİN HAYIRLI MAL

299. Amr İbni'l-As şöyle dedi:

- Peygamber (s.a.v.) bana (haber) gönderip elbisemi ve silahımı kuşanmamı, sonar ona gitmemi emretti. Ben de emrini yaptım da ona vardım ki, abdest alıyordu. Gözünü bana kaldırdı, sonar aşağı indirdi, sonar şöyle buyurdu:

"- Ya Amr! Ben seni savaş için askere göndermek istiyorum. Böylece Allah sana ganimet ihsan eder. Ben de sana topluca hayırlı mal veririm" Ben dedim ki:

- Ben mala rağbet ederek müslüman olmadım. Ben ancak Rasûlullah (s.a.v.) ile beraber olayım diye İslama rağbet ederek müslüman oldum. Hz. Peygamber:

"- Ey Amr! Salih = iyi kimse için, hayırlı mal ne güzeldir" buyurdu.

MALINDAN EMİN OLAN KİMSE

300. Seleme, babası Ubeydullah İbni Mıhsan El-Ensari'den, o da Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Malı (ve nefsi) hakkında emniyet içinde olan, günlük yiyeceği yanında olduğu halde vücudu sıhhatli bulunan, dünyayı (bütün menfaatlerini) kazanmış gibidir."

NEFSİN HOŞ OLMASI

301. Abdullah İbni Hubeyb amcasından (Ubeyde'den) anlatıyor:

-Rasûlullah (s.a.v) üzerinde yıkanma eseri (ıslaklık) olduğu halde (mevcut insanların), yanlarına geldi. Kendileri hoş ve neşeli durumda idiler. Biz zannettik ki, ailesini ziyaret etti. Dedik ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Halinizi hoş durumda görüyoruz. Peygamber:

"- Evet, Allah'a hamd olsun" dedi. Sonra zenginlikten konuşuldu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah'tan korkan (takva sahibi) kimse için zenginlikte beis yoktur. Fakat Allah'tan korkan (takva sahibi) için sıhhat, zenginlikten daha hayırlıdır. Nefsin hoşluğu da nimetlerden sayılır."

302. Nevvas İbni Sem'an El-Ensari'den rivayet edildiğine göre, kendisi Rasûlullah (s.a.v.)'e iyilikten ve günahtan sordu. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İyilik, güzel ahlaktır. Günah da, nefsini gıcıklayan ve insanların farkına varmasından hoşlanmadığın şeydir."

303. Enes'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

-Peygamber (s.a.v.), (ahlakta ve görünüşünde) insanların en güzeli, insanların en cömerti ve insanların en cesuru idi. Bir gece Medîneliler korkmuşlardı. İnsanlar sesin geldiği tarafa gittiler. Daha önce insanları geçip ses tarafına giden Peygamber (s.a.v.) (geri dönerek) insanları karşıladı. O, şöyle diyordu:

"- (Bir şey yok), korkmuş olmayasınız, korkmuş olmayasınız" Peygamber, Ebu Talha'ya ait üzerinde eğer bulunmayan çıplak bir ata binmişti ve boynunda da kılıç vardı. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Ben (aslında ağır yürüyüşlü olan) bu atı, geniş menzili koşar buldum, (yahut bu at geniş menzilli koşar)."

304. Cabir'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

- Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Her iyilik bir sadakadır. Senin tatlı bir yüzle kardeşinle karşılaşman ve senin (varlık) kabından onun çanağına boşaltman da ma'rufdan = iyiliktendir."

ÇARESİZE YARDIM İCAB ETMESİ

305. Ebû Zer'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'e soruldu ki, amellerin hangisi daha hayırlıdır? Peygamber:

"- Allah'a iman etmek ve onun yolunda cihad etmektir" buyurdu. (Azad etme bakımından) kölelerin hangisi daha hayırlıdır? diye soruldu.

Peygamber:

"- Kıymetçe en yükseği ve sahipleri katında en makbulüdür" buyurdu. (Bunları soran adam yine) dedi ki, bunlardan birini yapmaya gücüm yetmezse, ne yapacağımı bildirir misiniz?

Peygamber:

"- Malı helak olana yardım edersin, yahut kazanamayan zavallıya iyilik edersin" buyurdu. (Adam yine sorup) dedi ki, biçare olursam (ne yapmam gerektiğini) bildirir misiniz?

Peygamber:

"- Kötülüğünü insanlardan kaldırırsın, çünkü bu bir sadakadır ki, onu kendin için sadaka vermiş olusun" buyurdu.

306. Ebû Mûsa'dan rivayet edildiğine göre, dedi ki, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Her müslümanın sadaka vermesi gerekir" (Ashabdan biri) dedi ki, verecek bir şey bulamazsa (ne yapacağını) bildirir misiniz?

Peygamber (s.a.v.):

"- Çalışsın da kendine fayda temin etsin, bir de sadaka versin" buyurdu. (Adam yine) dedi ki, gücü yetmezse, yahut çalışamazsa (ne yapması gerektiğini) bildirir misiniz?

Peygamber (s.a.v.):

"- Çaresiz muhtaca yardım etsin" buyurdu. (Adam tekrar) dedi ki, gücü yetmezse, yahut çalışmazsa?

Peygamber (s.a.v.):

" - İyiliği emretsin, (tavsiye etsin)" buyurdu. (Adam tekrar) dedi ki, buna da gücü yetmezse, yahut (dedi ki) bunu da yapamazsa, (başka ne yapması gerektiğini) bildirir misiniz?

Peygamber (s.a.v.):

" Kötülük işlemekten kendini korur, çünkü bu hareket onun için bir sadakadır" buyurdu.

AHLAKINI GÜZELLEŞTİRMESİ İÇİN ALLAH'A DUA EDEN KİMSE

307. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.v.) şu duayı çok ederlerdi:

"- Ey Allah'ım! Senden sıhhat, iffet emanet, güzel ahlak ve kadere rıza isterim"

308. Yezid İbni Babenûs'dan rivayet edildiğine göre şöyle anlatmıştır:

-Hz. Âişe'nin yanına varıp dedi ki:

-Ey müminlerin annesi! Rasûlullah (s.a.v.)'in ahlakı ne idi?

Hz. Âişe şöyle dedi:

- Onun ahlakı Kur'ân idi. Müminûn Suresini okur musunuz? (Müminler gerçekten kurtulnu) dan itibaren oku, dedi. Yezid demiştir ki:

- Ben de (Müminler gerçekten kurtuldu) dan itibaren, (...onlar ki, ırzlarını korurlar) o kadar okudum (*el-Müminûn, 23/1-5*). Hz. Âişe buyurdu ki:

-İşte bu vasıflar Rasûlullah (s.a.v.)'in ahlakı idi.

MÜMİN DİL UZATICI DEĞİLDİR

309. Salim İbni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre şöyle anlatmıştır:

- (Hz. Ömer'in oğlu babam) Abdullah'ın asla bir kimseye lanet ettiğini işitmedim. Lanet ettiği bir insan yoktur.

Yine Salim şöyle derdi:

- (Babam) Abdullah İbni Ömer, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu söylemiştir:

"Lanet edici olmak, mümine yaraşmaz."

310. Cabir İbni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"- Kötü söz ve harekette bulunanla kendini kötü söz ve hareketlere zorlayanı ve çarşılarda bağırıp çağıranı Allah sevmez."

311. Hz. Âişe'den rivayet edilmiştir:

- Yahudiler (bir grup halinde) Peygamber (s.a.v.)'e gelip:

"- Essâmu Aleyküm = Ölüm üzerinize olsun" dediler. Hz. Âişe (cevap olarak):

-Sizin üzerinize olsun, Allah size lanet etsin, Allah size gazap etsin, dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Yavaş ol, ya Âişe! Yumuşak hareket et. Sert hareketten ve çirkin sözden sakın" dedi.

Hz. Âişe (Peygamber (s.a.v.)'e hitaben):

- (Yahudilerin) söylediklerini işitmedin mi? dedi. Hz. Peygamber (s.a.v.):

"Sen de benim (onlara) dediğimi işitmedin mi? Sözlerini kendilerine çevirdim. Benim onlar hakkındaki sözüm kabul olunur; fakat onların benim hakkımdaki sözleri kabul olunmaz" buyurdu.

312. Abdullah, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Mümin, dil uzatan değildir, lanet edici değildir, kötü iş yapan değildir, kötü söz söyleyen değildir."

313. Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İki yüzlü kimseye, güvenilir olmak uygun değildir."

314. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

"- Müminin en düşük ahlakı, kötü sözlü olmaktır."

315. Ebu Talib'in oğlu Hz. Ali'nin şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Lanet edenlere lanet olunmuştur."

LANET EDENLER

316. Ebu'd-Derda'nın rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Lanetçiler, kıyamet gününde şehidler olamazlar, şefaatçiler de olamazlar."

317. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlattı:

"- Doğruluğu tam kimseye, lanet yağdırıcı olmak uygun değildir."

318. Huzeyfe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Karşılıklı olarak lanetleşen asla bir toplum yoktur ki, onlar üzerine lanet gerçekleşmiş olmasın."

KÖLESİNE LANET EDİP DE ONU AZAD EDEN KİMSE

319. Hz. Âişe haber vermiştir ki, (babası) Ebû Bekir, bir kölesine lanet etti. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ey Ebû Bekir, çok lanet edenler ve çok sadık olanlar (nasıl birleşebilir?) Hayır, Kâbe'nin Rabbi hakkı için olamaz."

Peygamber bu sözü iki defa yahut üç defa söyledi. Hz. Ebû Bekir de o gün, bir kölesini azad etti; sonra Peygamber (s.a.v.)'e gelip dedi ki:

-Artık bir daha lanet sözüne dönmeyeceğim."

ALLAH'IN LANETİ İLE, ALLAH'IN GAZABI İLE VE ATEŞLE LANETLEŞMEK

320. Semure'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah'ın laneti ile, Allah'ın gazabı ile ve Ateş ile lanetleşmeyiniz."

KAFİRE LANET ETMEK

321. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

Soruldu: Ey Allah'ın Rasûlü! Müşrikler aleyhine, Allah'a dua et. Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Ben lanet edici olarak gönderilmedim, ancak rahmet olarak gönderildim" buyurdu.

KOĞUCU

322. Hemmam anlatmıştır:

-Huzeyfe ile beraberdik. Huzeyfe'ye denildi ki:

- Bir adam Hz. Osman'a söz taşıyor:

Bunun üzerine Huzeyfe, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim, dedi:

"- Koğucu Cennete girmez."

323. Esmâ binti Yezîd demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- En hayırlı olanlarınızı size bildireyim mi? (Ashab):

- Evet, dediler. Peygamber (s.a.v.):

"- O kimselerdir ki, görüldükleri zaman, Allah (onlar sebebi ile) anılır" buyurdu.

"- En kötülerinizi de size haber vereyim mi? (Ashab):

-Evet dediler, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Koğuculukla dolaşanlar, dostların arasını bozanlar, birbirlerinden ayrı kalmakla fesadı isteyenlerdir."

BİR FENALIĞI İŞİTİP DE ONU YAYAN KİMSE

324. Rivayete göre, Alî ibni Ebu Talib şöyle dedi:

-Çirkin lâf edenle onu yayan, günah işlemekte eşittir."

325. Şübeyl İbni Avf rivayetinde demiştir ki:

-(Ashab arasında) şöyle denirdi:

- Ahlak dışı bir sözü işitip de onu yayan kimse, günahında onu icad eden gibidir."

326. Atâ'dan rivayet edildiğine göre, kendisi zinayı ifşa eden üzerinde günah görmekle şöyle derdi:

-Fuhuşu yaydı.

AYIPLAYICI

327. Hz. Alî'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Esrar tutamayıp da acele haber yayanlar olmayınız. Zira arkanızda (gelecek zaman), sıkıntıya düşürcü şiddetli bir bela vardır. Bir de uzun boylu devam edip çöke kalan fitneler vardır."

328. Rivayet edildiğine göre İbni Abbas şöyle dedi:

-Arkadaşının ayıplarını düşünüp anlatmak istediğin zaman, sen kendi ayıplarını hatırla."

329. İbni Abbas, Allah (cc)'nin:

"- Birbirinizi yapılamayın, (*el-Hucurât, 49/11*)" kelamı hakkında:

- Bir kısmınız bir kısmınıza dil uzatmasın, demiştir (Ayeti böyle tefsir etmiştir).

330. Ebu Cübeyre ibni'd-Dahhak anlatıp şöyle demiştir:

-(Hucurat Suresinin 11. ayeti olan) Birbirinize lakab takmayınız, ayeti bizim hakkımızda -Seleme oğulları hakkında- nazil oldu. Rasûlullah (s.a.v.) bize geldi. Bizde her adamın iki kismi vardı. Peygamber (s.a.v.), "Yâ falân!" diye hitap etmeye başladı. (Ashab) şöyle diyorlardı:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu adam, bu isimden kızıyor.

331. İkrime'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Bilmiyorum, İbni Abbas mı, yoksa İbni Ömer mi? Bunlardan biri (diğer) arkadaşına yemek hazırlamıştı. Biz de orada iken, hizmetçi kadın (köle) yanlarında iş görüyordu. O sarıda ikisinden biri hizmetçiye:

- Ya zaniye! diye hitap etti. Diğer arkadaş:

- Sus, (bu kadın) dünyada sana iftira cezası vermezse, ahirette ceza verir dedi. Beriki:

-Durum dediğim gibi ise ne olur, bana bildirir misiniz? dedi. Arkadaşı şöyle cevap verdi:

- Muhakkak ki Allah, çirkin söz kaçıranı, kasten çirkin söz söylemeye yelteneni sevmez.

"Muhakkak ki Allah, çirkin söz kaçıranı, kasten çirkin söz söylemeye yelteneni sevmez" sözünü -kendinin diğer rivayetlerinden anlaşıldığına göre- söyleyen İbni Abbas idi.

332. Abdullah, Peygamber (s.a.v.)'den şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Mümin dil uzatıcı değildir, lanet okuyucu değildir, kötü iş yayan değildir, kötü söz söyleyen değildir."

FAZLA ÖVMEK

333. Ebû Bekre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'in yanında bir adam anıldı. Bir kişi de tuttu o adamı hayırlarla çok övdü. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Yazık sana, arkadaşının boynunu kestin, (onun helakine sebep oldun)"

Bu sözü birkaç defa tekrar ediyordu. Yine devamla:

"- Eğer sizden biriniz muhakkak arkadaşını övecekse desin ki, ben onu şöyle ve böyle zannediyorum; eğer onu, dediği gibi biliyorsa... Allah o kimseye kafidir, hesabını görücüdür. (Sizden biriniz) kesinlikle Allah katında hiç kimseyi temize çıkarmasın" buyurdu.

334. Ebû Mûsa'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi:

- Peygamber (s.a.v.), bir adamın, bir adamı övdüğünü ve onu övmekte mübalağa ettiğini işitti. Bunun üzerine:

"- Adamın belini kırdınız" Yahut "Helak ettiniz" buyurdu.

335. İbrahim İbni Teymî, babasından rivayet ettiğine göre, babası şöyle dedi:

-Hz. Ömer'in yayında oturuyorduk; bir adam bir adamı yüzüne karşı övdü. Bunun üzerine Hz. Ömer:

- Adamı öldürdün, Allah seni öldürsün, dedi.

336. Zeyd ibni Eslem babasından rivayet ettiğine göre, babası şöyle dedi:

-Hazreti Ömer'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Övmek, öldürmektir"

Muhammed demiştir ki:

-Bu sözün gerçekleşmesi, övülenin söylenenleri aynen kabul edip de onlara inanması ile olur. (Bu takdirde övülen, kendisinde varlık görür, gurur ve kibire kapılır ve böylece ahiretini harap etmiş olur).

BİR KİMSE ARKADAŞININ KİBRE DÜŞMESİNDEN EMİN İSE ONU ÖVMESİ

337. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ebû Bekir ne güzel adamdır, Ömer ne güzel adamdır, Ebû Ubeyde ne güzel adamdır, Üseyd ibni Hudayr ne güzel adamdır, Sâbit İbni Kays ibni Şemmas

ne güzel adamdır, Muaz ibni Amr İbni'l-Cemûh ne güzel adamdır, Muaz ibni Cebel ne güzel adamdır!" (Sonra peygamber) buyurdu:

"- Falanca ne kötü adamdır, falanca ne kötü adamdır!" yedi kişiye kadar saydı.

338. Hz. Âişe'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

- Bir adam, Rasûlullah (s.a.v.)'in huzuruna varmak için izin istedi. Bunun (arzusunun Peygamber'e iletilmesi) üzerine, Rasûlullah (s.a.v.):

"- Ne kötü aşiret çocuğudur!" buyurdu. Adam içeri girince, Peygamber güler yüz gösterdi ve ona yumuşak davrandı. Adam (evden) çıkınca, başka biri (içeri girmek için) izin istedi. Hz. Peygamber bunun hakkında:

"- Ne güzel aşiret çocuğudur!" buyurdu. (Bu adam) içeri girince, Peygamber ötekine gösterdiği yumuşak davranış ve güler yüzlülüğü buna göstermedi. (Bu ikinci) adam çıkınca, dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Falan kimse için (kötü) söyledin, sonra ona güler yüz gösterdin. Falan kimse için de (iyi) söyledin; halbuki buna, ötekine davrandığın gibi davrandığını görmedim?

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"Ya Âişe! İnsanların en kötüsü, fenalığından korkulan kimsedir."

ÖVÜCÜLERİN YÜZÜNE TOPRAK SAÇILIR

399. Ebu Ma'mer'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

- Bir adam kalktı, kumandanlardan bir kumandanı övmeye durdu. Bunun üzerine Mikdad, adamın yüzüne toprak saçmaya başladı ve dedi ki:

- Rasûlullah (s.a.v.), övücülerin yüzlerine toprak saçmamızı bize emretti."

340. Atâ İbni Ebi Rebah'dan:

-(Abdullah) İbni Ömer'in yanında bir adam, bir adamı övüyordu. Bunun üzerine İbn-i Ömer, o adama doğru toprak serpmeye başladı ve dedi ki:

-Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Övücüleri gördüğünüz zaman, yüzlerine toprak serpin."

341. Recâ İbni Ebu Reca, Mihcen El-Eslemî'den rivayet ederek şöyle demiştir:

- Bir gün Mihcen'le beraber bulundum da ikimiz Basra'lıların Mescidine kadar gittik. O anda, mescidin kapılarından bir kapı üzerinde Büreydetü'l-Eslemî oturuyordu. (Yine Reca) dedi ki:

- Mescid içerisinde namazı uzatan, (çok namaz kılan) Sekbe adında bir adam vardı. Biz mescidin kapısına kadar girince, aslen şakacı olan ve sırtında bir hırkası bulunan Büreyde (arkadaşıma hitaben) şöyle dedi:

- Ey Mihcen! Sen, (içerde namaz kılmakta olan) Sekbe'nin namaz kıldığı gibi namaz kılar mısın? Mihcen, Büreyde'ye cevap vermedi ve geri döndü. (Sonra) Mihcen'in şöyle dediğini Reca anlattı:

- Rasûlullah (s.a.v.) elimden tuttu ve birlikte yürümeğe başladık, tâ Uhud'a çıktık. Hz. Peygamber yukardan Medine'ye bakıp şöyle buyurdu:

"- Vay yazık, şehirler anası şehir! Ahalisi bu şehri bulunduğundan daha mamur bir şekilde bırakacaktır. Deccal buraya gelecek de, her kapısında (kılıçlı) bir melek bulacak; Deccali (melek) şehire sokmayacak."

(Sonra Peygamber Uhud dağından) aşağı indi. Ne zaman ki Mescide vardık, Rasûlullah (s.a.v.) gördü ki, bir adam namaz kılıyor, secde ediyor ve rükûa varıyor. Rasûlullah (s.a.v.) bana:

"- Bu kimdir?" dedi. Ben de onu övmeye başladım ve dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu falandır, bu falancadır (diyerek övdüm). Hz. Peygamber (bana):

"- Dur, ona işittirme, yoksa onu helak edersin." buyurdu. Mihcen dedi ki, Peygamber yürümeğe başladı. Saadethanelerinin yanına varınca, (topraklı olan) ellerini silkti, sonra şöyle dedi:

"- Dininizin en hayırlısı, kolay olanıdır. Dininizin en hayırlısı, kolay olanıdır." Bunu üç defa buyurdular.

ŞİİRDE ÖVÜLEN KİMSE

342. Esved İbni Sürey'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'e gittim de dedim ki, Allah'ı hamd ve senâ'larla çok övdüm, seni de övdüm. Hz. Peygamber:

"- Elbette, senin Rabbin hamdi sever" buyurdu. Bunun üzerine ben, ona, şiir okumaya başladım. Sonra (içeri girmek için) dazlak ve uzun boylu bir adam izin istedi. Peygamber (s.a.v.) bana:

"- Sus!" dedi. Adam içeri girdi ve bir müddet konuştu, sonra çıktı gitti. Ben yine Peygamber'e şiir okudum. Sonra adam (tekrar) geldi. Peygamber beni susturdu. Adam sonra çıktı. Adanı bu gelişini iki veya üç kere tekrarladı. (Ben Hazreti Peygambere sorup) dedim ki:

- Kendisinden ötürü beni susturduğun bu adam kimdir?

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bu bir adamdır ki, boş şeyi sevmez."

ŞAİRİN ŞERRİNDEN KORKANIN, ŞAİRE BİR ŞEY VERMESİ

343. Yusuf İbni Nüceyd rivayet ederek diyor ki:

- Babam Nüceyd bana şöyle anlatmıştır:

- Bir şair (büyük dedem) İmran İbni Husayn'e geldi. İmran bana (bahşiş) verdi, İmran'a sordu:

- Şaire (bahşiş) veriyorsun? Şöyle cevap verdi:

- Şerefimi (şerrinden) korkuyorum.

ARKADAŞINA AĞIR GELECEK ŞEYİ ONA İKRAM ETME

344. Muhammed'dcn rivayet edildiğine göre demiştir ki:

- Ashab söyle derlerdi:

"- Arkadaşına ağır gelecek şeyi ona ikram etme."

ZİYARET ETMEK

345. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İnsan, hasta kardeşini görmeye gittiği zaman yahut sıhhatteki kardeşini ziyaret ettiği zaman, Allah o ziyaretçiye şöyle buyurur: (Yaşayışında) hoş olasın, (ahiret yolunda) yürüyüşün de hoş olsun ve cennette bir konak edinesin."

346. Ümmü Derda'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

- Selman başı kırkılmış olduğu halde üzerinde bir elbise ile görüldü. Kulakları düşüktü. Yani (kulakları) uzun ve genişti. Selman'a şöyle dendi;

- Biçimini ve kılığını çirkinleştirdin. O cevap verdi:

- Gerçek hayır, âhiret hayrıdır."

BÎR TOPLULUĞU ZİYARET EDİP DE ONLAR YANINDA YEMEK YİYEN KİMSE

347, Enes İbni Malik'den rivayet edildiğine göre:

"- Rasûlullah (s.a.v.), Ensar'dan bir ev halkını ziyaret etti de onlar yanında yemek yedi. (Evden) çıkacağı zaman, evin bir tarafında namaz kılmak için bir yer (hazırlanmasını) emretti. Peygamber için bir yaygı üzerine su serpildikten (ve temizlendikten) sonra, üzerinde namaz kıldı ve onlara dua etti."

348/1. Anlattığına göre Abdülkerim Ebu Ümeyye, üzerinde sof bir elbise olduğu halde Ebu'l-Aliye'nin yanma geldi. Ebu'l-Âliye (ona hitaben):

"- Gerçekten bu, Allah'tan korkanların elbisesidir. Müslümanlar birbirlerini ziyaret edecek olurlarsa, güzel giyinsinler, dedi."

348/2. Hz. Esma'nın azadlısı Abdullah şöyle anlattı:

- Esma Hazretleri, bana kalın yünden örülü bir cübbe çıkardı, üzerinde İpekten oluklanmış bir bez vardı. Elbisenin (Ön ve arka) yırtmaçları, bu ipekle dikilip çevrelenmişti. Esma şöyle dedi:

"- Bu, Rasûlullah (s.a.v.)'in cübbesidir; bunu (gelen misafir ve) elçiler için ve cuma gününde giyerlerdi."

349. Abdullah İbni Ömer'in şöyle dediği iş itilmiştir:

- (Babam) Ömer, (istebrak adında) bir ipek elbise buldu. Onu Peygamber (s.a.v.)'e getirip şöyle dedi:

- Bunu satın al ve cuma zamanında yahut sana ziyaretçiler geldiğinde bunu giy. Aleyhisselâm buyurdu ki:

"- Bunu, ancak âhirette nasibi olmayan giyer."

Sonra Rasûlullah (s.a.v.)'e elbiseler getirildi. (Hz. Peygamber bunlardan) bir elbise Ömer'e, bir elbise Üsame'ye, bir elbise de Ali'ye gönderdi. Ömer şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu elbiseyi bana gönderdin, halbuki bunun hakkında gerekli sözü söylediğini işitmiştim, (bunu yasaklamıştın). Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Onu satarsın, yahut (giymeyip) ihtiyacında kullanırsın"

ZİYARETİN FAZİLETİ

350- Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bir adam, (başka) bir şehirde olan kardeşini ziyaret etmişti. Allah, o adamın geçeceği yol üzerine bir Melek'i gözcü göndermiş ve Melek ona söyle demişti:

- Nereye gitmek istiyorsun? Adam:

- Şu şehirdeki kardeşime, dedi. Melek:

- Onun, senin üzerinde ödemekle yükümlü olduğun bir İyiliği var mı? dedi. Adam:

- Hayır, dedi. Ben, onu (bir menfaat için değil), Allah için seviyorum. Melek şöyle dedi:

- Ben, Allah'ın sana gönderdiği elçiyim. Sen o kardeşini sevdiğin gibi, Allah da seni sevmiştir."

BÎR TOPLULUĞU SEVİP DE ONLARIN DERECESİNE ERİŞEMİYEN KİMSE

351. Ebu Zer'den (rivayet edilmiştir. O diyor) dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! İnsan, bir topluluğu sever de onların ameline erişmeye güç yetiremezse (durumu ne olur?) Peygamber:

"- Ya Ebu Zer, sen sevdiğinle berabersin," buyurdu. Dedim ki:

-Ben, Allah'ı ve onun Peygamberini seviyorum. Peygamber:

"- Sen, sevdiğinle berabersin, ey Ebu Zer!" buyurdu.

352. Enes'den rivayet edilmiştir:

-Bir adam, Peygamber (s.a.v.)'e sorup şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Peygamberi, kıyamet ne zamandır? Peygamber ona:

"- Sen kıyamet için ne hazırladın," buyurdu. Adam dedi ki:

- Büyük bir şey hazırlamadım, ancak Allah'ı ve onun peygamberini seviyorum. Bunun üzerine Hz. Peygamber;

"- Kişi sevdiği ile beraberdir." buyurdu. Enes demiştir ki:

- Müslümanların İslâmı kabullerinden sonra, bu günde sevindiklerinden daha çok sevindiklerini görmedim."

353. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Küçüğümüze acımayan ve büyüğümüzün hakkını tanımayan, bizden değildir."

354. Abdullah İbni Amr ibni'l-As, hadîsi Peygamber (s.a.v.)'e ulaştırarak Peygamberin şöyle buyurduğunu rivayet etti:

"- Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüzün hakkını tanımayan bizden değildir."

355. Amr İbni Şuayb babasından, o da dedesinden rivayetinde demiştir ki,

Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Büyüğümüzün hakkını tanımayan ve küçüğümüze merhamet etmeyen bizden değildir."

356. Ebu Ümame'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüze tazim etmeyen bizden değildir."

357. Eş'arî'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

- Ak saçlı (ihtiyar) müslümana ve ezberlediği Kur'ân'ın manasıyla lâfzında taşkınlık etmeyen ve ezberlediğini unutmayıp manası ile amel etmeyi bırakmayan hafıza ikram etmek, Allah'a tazimden sayılır. Adalet sahibi sultana ikram da böyledir (Allah'a tazimden sayılır)"

358. Abdullah İbni Amr İbni'l-As'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüze tazim etmeyen bizden değildir."

359. Rivayete göre, Abdullah İbni Sehl ve Muhayyisa İbni Mes'ud Hayber'e geldiler. Sonra (işlerini görmek için) hurma bahçesinde birbirlerinden ayrıldılar. Sonra (kimlikleri bilinmeyen kişiler tarafından) Abdullah İbni Sehl öldürüldü. Haberin duyulması üzerine İbni Mes'ud'un iki oğlu Huveyyisa ve Muhayyisa ile (maktulün kardeşi) Abdurrahman İbni Sehl, Peygamber (s.a.v.)'e gelip (maktul) arkadaşlarının işi hakkında konuştular. Cemaatin en küçüğü olan Abdurrahman söze başladı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- (Senden) daha büyük olanlara, konuşmak için öncelik ver."

360. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bana bir ağaç gösterin ki, onun hali müslümanın hali gibi olsun. Bu öyle bir ağaçtır ki, her vakit Rabbisinin izin ile meyvasını verir, yapraklarını da düşürmez."

Benim kalbime hurma ağacı doğdu, (kendi kendime bu hurma ağacıdır, dedim. Konuşmayı hoş görmedim. Orada Ebu Bekir ve (babam) Ömer vardı, Allah her ikisinden razı olsun. Bu ikisi (yani babam ve Ebu Bekir) konuşmayınca, Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Bu, hurma ağacıdır."

Ben, babamla beraber dışarı çıktığım zaman dedim ki:

- Ey babacığım! Benim kalbime hurma ağacı doğdu. Babam (bana) şöyle dedi:

- Bunu söylemekten seni engelleyen ne oldu? Eğer bunu söylemiş olsaydın, bana şundan ve şundan daha sevgili olurdu. Hazreti Ömer'in oğlu şu cevapı verdi:

- Beni konuşmaktan alıkoyan, seni ve Ebu Bekir'i konuşmuyor görmüş olmamdır. Bunun için konuşmayı hoş görmedim."

BÜYÜKLERİ YÜCELTMEK

361. Hakîm'den rivayet edildiğine göre, babası Kays İbni Asım, ölümü zamanında oğullarına vasiyyet edip, şöyle dedi:

- Allah'tan korkunuz, (takva sahibi kimseler olunuz) ve büyük olanınızı yüceltiniz. Çünkü bir toplum, büyüğünü yüceltince, babaları yerine geçer, (onlar da hürmete lâyık olurlar). Küçüklerini de yüceltince, bu hareket, onları, emsalleri arasında hakarete düşürür. Siz iyilik yapmak için mal kazanın. Çünkü mal, iyi kimse için şeref

sebebidir ve onun sayesinde şerefsizlerden müstağni kalınır, insanlardan istemekten sakının; çünkü istemek, insanın en son kazancıdır, (çaresiz kalan insan ancak dilenir ve insanlardan ister ki, bu şekildeki kazanç en son baş vurulacak bir geçim yoludur). Ben öldüğüm zaman avazla ağlamayınız; çünkü Rasûlullah (s.a.v.) üzerine bağıra çağıra ağlanmamıştır. Ben ölünce de beni bir yere gömün kî, Bekir İbni Vâil gömüldüğüm yeri bilmesin; çünkü ben, cahiliyet zamanında, onlar habersizken onlara saldırıp zarar veriyordum."

(TURFANDA) MEYVA, MEVCUT ÇOCUKLARIN EN KÜÇÜĞÜNE VERİLİR

362. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.) turfanda bir meyva getirildiği zaman şöyle derdi:

"- Allah'ım! Şu şehrimizde bize bereket ver. Ölçeğimizde ve ölçümüzde bereket üstüne bereket ver."

Sonra o meyvayı, yanında bulunan çocukların en küçüğüne verirdi.

KÜÇÜĞE MERHAMET

363. Amr İbni Şuayb babasından, o da dedesinden rivayet ettiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüzün hakkını tanımayan bizden değildir."

ÇOCUĞU KUCAKLAMAK

364. Ya'lâ İbni Mürre'den rivayet edildiğine göre, o şöyle anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.) ile çıktık ve bir yemeğe davet edildik. O esnada (Peygamberin torunu) Hüseyin yol üzerinde oynuyordu. Peygamber (s.a.v.) topluluğun önüne koştu, sonra iki elini açtı. Çocuk öteye beriye koşmaya başladı. Peygamber (s.a.v.) ona gülüyordu. Nihayet onu yakalayınca, iki elinden birini çocuğun çenesine ve diğerini de başına koydu. Sonra onu kucakladı. Sonra Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Hüseyin bendendir, ben de Hüseyin'denim. Hüseyin'i seveni Allah sever. Hüseyin, torunlardan bir torundur."

ERKEĞİN KÜÇÜK KIZ ÇOCUĞU ÖPMESİ

365. Mahreme'nin babası Bükeyr gördü ki, Abdullah İbni Cafer, Ömer İbni Ebu Seleme'nin kızı Zeyneb'i öpüyor. Kızcağız iki yaşında veya bunun gibi bir yaşta bulunuyordu

366. Hz. Hasan'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Aile efradından birinin saçına bakman gerektiği zaman, bakacağın kimse ya ailen olsun, yahut küçük yaşta kız çocuğu olsun."

ÇOCUĞUN BAŞINI OKŞAMAK

367. Abdullah İbni Selâm'ın oğlu Yûsuf şöyle demiştir:

"- Rasûlullah (s.a.v.) bana Yûsuf adını verdi ve beni kucağına oturtarak başımı okşadı."

368. Hazreti Aişe'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.)'in yanında oyuncak bebeklerle oynardım. Benimle oynayan kız arkadaşlarım da vardı. Rasûlullah (s.a.v.) içeri girdiği zaman, arkadaşlarım ondan utanarak köşelere kaçar, saklanırlardı. Peygamber onları okşayarak bana gönderirdi ve onlar benimle oynarlardı."

İNSANIN KÜÇÜK ÇOCUĞA "YAVRUM" DEMESİ

369. Ebu'l-Aclân El-Muharibi'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- İbni Zübeyr'in ordusunda idim de, benim amcamın oğlu vefat etti ve kendisine ait bir devesini Allah yolunda (kullanılmak üzere) vasiyyet etti. Ben (vefat eden bu amcanım oğlunun) oğluna dedim ki, deveyi bana ver; çünkü ben İbni Zübeyr'in ordu s undayım, (Allah yolunda savaşıyorum). (Ölünün) varisi bana:

- Beraberce İbni Ömer'e gidelim de ona soralım, dedi. Bunun üzerine İbni Ömer'e gittik de (ona) şöyle dedi:

- Ya Abdurrahman (İbni Ömer): Benim babam vefat etti ve kendisine ait bir deveyi Allah yolunda (kullanılmak üzere) vasiyyet etti. Bu (Ebu'l-Aclân) da amcamın oğlu olup, İbni Zübeyr'in ordusunda bulunuyor. Deveyi bunu vereyim mi? İbni Ömer şöyle dedi:

- Yavrum! Her salih amel, Allah yolunda çalışmadır, Gerçekten senin baban devesini Allah (Azze ve Cette] yolunda (kullanılmak üzere) vasiyyet etti. Ben müslüman bir topluluğun müşrik bir toplulukla savaştığını gördüm. Sen deveyi onlara ver, (çünkü müşriklerle çarpışan müslümanlar Allah yolundadır). Bu (Ebu'l-Aclân) ve arkadaşları, bir gencin (İbni Zübeyr'in) yolundadır. Bunlar öyle bir toplumdur ki, hangisi riyaset mührünü elde edecektir diye uğraşıyor."

370. Cerîr'den işitildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"- İnsanlara acımayana Azîz ve Celîl olan Allah merhamet etmez."

371. Hazreti Ömer'in şöyle dediği işitilmiştir:

"- Merhamet etmeyene merhamet olunmaz, bağışlamayan bağışlanmaz, affetmeyen kimse affolunmaz ve takva sahibi olmayan da korunmaz."

YERYÜZÜNDE OLANA MERHAMET ET

372. Hazreti Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Merhamet etmeyen kimseye merhamet edilmez, bağışlamayan kimse bağışlanmaz, tevbe etmeyenden tevbe kabul olunmaz ve takva sahibi olmayan da korunmaz."

373. Rivayet edildiğine göre bir adanı (Peygamber'e) şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ben koyun kesiyorum, fakat ona acıyorum.

- Yahut adam şöyle dedi: Ben koyuna acıyorum, eğer onu boğazlarsam.

- Peygamber (s.a.v.) iki defa şöyle buyurdu:

"- Sen koyuna acırsan, Allah sana acır."

374. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Doğru söyleyen ve doğruluğu tasdik edilen Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Rahmet, ancak sakî'den çıkarılır (alınır)."

375. Cerîr, Peygamber (s.a.v.)'den haber verdiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- İnsanlara merhamet etmeyen kimseye, Allah merhamet etmez."

AİLE EFRADINA MERHAMET ETMEK

376. Enes İbni Malik'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) ailesine insanların en merhametlisi idi. Medine'nin bir tarafında süt annede bulunan oğlu (İbrahim) vardı. Çocuğun süt babası demirci idi ve biz ona gitmişti - ev Mekke samanından, (bu kuru otun yanmasından) tütüyordu- de Peygamber oğlunu öpüyor ve kokluyordu."

377. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'e bir adam geldi. Beraberinde bir çocuk vardı. Adam çocuğu bağrına basmaya başladı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) (adama hitaben):

"- Çocuğa merhamet ediyor musun?" dedi. Adam, evet diye cevap verdi. Peygamber:

"- Senin çocuğa merhametinden daha çok Allah sana merhametlidir. Çünkü o, merhamet edenlerin en merhametlisidir." buyurdu.

HAYVANLARA ACIMAK

378. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bir adam yolda yürüdüğü sırada ona şiddetli bir susuzluk arız oldu. Nihayet bir kuyu buldu ve oraya indi. Su içtikten sonra kuyudan çıktı. Bir de gördü ki,

susuzluktan dilini çıkararak soluyan bir köpek rutubetli toprak yiyor. Bunu gören adam (kendi kendine) dedi ki:

- Bana isabet eden susuzluğun aynısı bu köpeğe de isabet etti. Sonra kuyuya inip ayakkabısını su doldurdu. Sonra onu ağzı ile tuttu (ve elleri ile kuyu duvarlarına tutunarak yukarı çıktı) da köpeğe su verdi. Bundan dolayı Allah onun amelini kabul etti ve onu mağfiret buyurdu."

Ashab dediler ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Hayvanlara iyilik etmekte bize mükâfat var mı? Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Canlı her hayvan için bir mükâfat vardır."

379. Abdullah İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah şöyle buyurdu:

"- Bir kediden dolayı bir kadına azap edildi: Kediyi açlıktan ölünceye kadar onu hapsetmişti. Bunun yüzünden kadın cehenneme girdi. Ona (Melek tarafından) şöyle denir:

- Sen o kediyi hapsettiğin zaman ona yemek vermedin, su içirmedin, bir de yeryüzünün haşaratından yesin diye onu salıvermedin."

"- Eğer siz, yasak edildiğiniz günahların büyüklerinden sakınırsanız, sizden diğer kabahatlerinizi örteriz ve sizi iyi bir gidişata sokarız."

380. Abdullah İbni Amr İbni'l-As, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Merhamet edin ki, merhamet olunasınız. Bağışlayın ki, Allah sizi bağışlasın. Yazıklar olsun söz hunilerine, (huni gibi, sıvıları akıtıp da kendine bir şey bırakmayan söz dinleyicilerine) ve yazıklar olsun bile bile (kötü) işleri üzerine ısrar eden kimselere!"

381. Ebu Ümame demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Boğazlanacak hayvana bile olsa, merhamet edene kıyamet gününde Allah merhamet eder"

KUŞTAN YUMURTAYI ALMAK

382. Abdullah (İbni Mes'ud)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) bir yerde konukladı. Adamın biri de Kaya kuşunun yumurtasını aldı. Bunun üzerine kuş Rasûlullah (s.a.v.)'in başı üzerinde çırpınmaya başladı. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bu kuşa yumurtası sebebiyle hanginiz rahatsızlık vermiştir?"

- Adamın biri dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Onun yumurtasını ben aldım. Buna karşılık Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kuşa merhamet için, o yumurtayı yerine bırak."

KAFESTE KUŞ BESLEMEKDE BİR BEİS YOKTUR

383. Hişam İbni Urve Abdullah İbni Zübeyr'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- İbni Zübeyr Mekke'de idi ve Peygamber (s.a.v.)'in ashabı kafeslerde kuş taşırlardı."

384. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) eve girdi de (beni manadan kardeşim olan) Ebu Talha'nın oğlunu gördü. Bu çocuğa Ebu Ümeyr denirdi. Bu çocuğun (daha önce) bir serçeciği vardı ki, onunla oynardı. (Sonra bu serçe ölmüştü). Peygamber çocuğa şöyle dedi:

"- Ev Ebu Ümeyr! Serçecik ne oldu, yahut serçecik nerede?"

İNSANLARIN ARASINI DÜZELTMEK İÇİN HAYIRLI SÖZ İLETMEK

385. İbni Şihab'dan, Humeyd İbni Abdurrahman bana haber vermiştir ki, Akabe İbni Ebu Muayt'ın kızı olan annesi Ümmü Gülsüm, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu kendisine nakletmiştir:

"- Hayırlı söz söyleyip de insanlar arasını düzelten, yahut hayır ileten, yalancı değildir."

Ümmü Gülsüm demiştir ki:

"- Üç şeyden başka, insanların söyledikleri yalanlardan hiç bir şeye müsaade ettiğini Peygamber'den duymadım. Bu üç şey de şunlardır:

1- İnsanların arasını düzeltmek (için yalan söylemek),

2- (Geçimsizliğe yol açmamak için yalan yere) adamın karısına söz söylemesi,

3- (Aynı sebeple) kadının, kocasına söz söylemesi.

YALAN UYGUN DÜŞMEZ

386. Abdullah (İbni Mes'ud) Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Doğruluktan ayrılmayınız; çünkü doğruluk iyiliğe götürür. İyilik de Cennet'e iletir. Gerçekten insan doğrulukla hareket eder de Allah katında en doğru kimse yazılır. Yalandan sakınınız; çünkü yalan fenalığa götürür. Fenalık ise Cehennemce iletir. Gerçekten insan yalan söyler de Allah katında çok yalancı y azılır."

387. Abdullah'dan:

"- Ne ciddî yerde, ne de şaka olarak yalan uygun düşmez. Sizden biriniz çocuğuna bir şey va'd edip de sonra onu yerine getirmemezlik etmesin."

İNSANLARIN EZİYETİNE SABREDEN KİMSE

388. İbni Ömer, Peygamber (s.a.v.)'den şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- İnsanlar arasına karışıp da onların eziyetlerine sabreden mümin, insanlara karışmayan ve eziyetlerine sabretmeyen kimseden daha hayırlıdır."

EZİYETE SABRETMEK

389. Ebu Musa El-Eş'arî, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- İşittiği eziyete, (uygunsuz söze) Allah (cc)'den daha çok sabreden bir kimse, yahut bir şey yoktur. Müşrikler ona çocuk nispet ederler, halbuki o, onlara afiyet verir ve onları yedirir."

390. Abdullah (İbni Mes'ud) şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.), daha önce ettiği ganimet taksimi gibi, bir taksim yaptı. Bunun üzerine Ensar'dan bir adam dedi ki, Allah'a yemin ederim! Bu bir taksimdir ki, Azîz ve Celîl olan Allah'ın rızası bununla murad edilmemiştir. Ben, (o adama):

- Muhakkak Peygamber (s.a.v.) söyleyeceğim (senin dil uzatmanı), dedim. Böylece Peygamber'e gittim, o ashabı ile bulunuyordu. Ona gizlice söyledim. Bu verdiğim haber ona çok ağır geldi ve yüzü değişti, hiddetlendi. Hatla ona haber vermemiş olaydım diye arzu ettim. Sonra Peygamber şöyle buyurdu:

"- Gerçekten Musa, bundan daha büyük musibete eziyet edildi de sabretti."

DARGINLARIN ARASINI DÜZELTMEK

391. Ebu'd-Derdâ, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Size namazdan, oruçtan ve sadakadan daha faziletli bir dereceyi haber vereyim mi?"

Ashab:

- Evet, dediler. Peygamber buyurdu ki:

"- Dargınların arasını düzeltmektir. İnsanların arasını bozmak ise, o kökü kazıtandır."

392. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre:

"- Allah'tan korkun ve aralarınızdaki dargınlıkları düzeltin." (*el-Enfâl, 8/1*) ayetin tefsirinde şöyle demiştir:

"- Bu âyet-i kerime, müminler Allah'tan korksun (emirlerine bağlanıp yasaklarından sakınsın) ve aralarındaki dargınlıkları düzeltsin diye Allah'tan müminlere karşı bir tazyiktir, müminler için başka kurtuluş çaresi olmadığını bir beyandır.

BİR ADAMA YALAN SÖYLEDİĞİN ZAMAN ONUN SENİ TASDİK EDER OLMASI

393. Süfyan İbni Useyd anlattığına göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"- Kardeşine bir söz anlatıp da o seni tasdik ederken, senin ona yalan söylemen, hıyanet bakımından çok büyüktür."

YERİNE GETİREMİYECEĞİN ŞEYİ KARDEŞİNE VA'D ETME

394. İbni Abbas demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kardeşinle mücadele etme, onunla (aşın) şaka etme ve yerine getirmeyeceğin bir şeyi ona va'd etme."

NESEBLERI AYIPLAMAK

395. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu, Ebû Hureyre'den rivayet edilmiştir:

"- İki haslet vardır ki, ümmetim onları terk etmeyecektir: Bunlardan biri, ölü arkasında iyiliklerini sayarak yüksek sesle ağlamak; diğeri de neseblere dil uzatmaktır."

KİŞİNİN KENDİ KAVMİNİ SEVMESİ

396. Füseyle demiştir ki, babamın şöyle dediğini işittim:

- Dedim ki, ey Allah'ın Rasûlü! Bir zulüm üzerine, kişinin kendi kavmine yardım etmesi ırkçılıktan mıdır? Hazreti Peygamber:

"- Evet!" buyurdu.

KİŞİNİN DARGINLIĞI

397. Hazreti Âişe'nin anadan kardeşinin oğlu olan Avf İbni'l-Haris'den rivayet ediliyor:

-Âişe (ra) haber verildi ki, Abdullah İbni Zübeyr, Hazreti Âişe'nin bir satışına -yahut bir bağışına- "Allah'a yemin ederim ya Âişe bundan vazgeçer yahut onun tasarrufuna engel olurum." dedi. Hazreti Âişe:

"- Bu sözü o mu söyledi?" dedi. Ashab:

"- Evet!" dediler. Hazreti Âişe dedi ki:

"- Onun bu hareketinden dolayı Allah için büyük adak olsun; ebediyyen İbni Zübeyir'le kelime konuşmayacağım."

Bunun üzerine Hazreti Âişe'nin İbni Zübeyr'e dargınlığı uzayınca İbni Zübeyr (dargınlığı gidermek için) Muhacirlerle (Medine'ye hicret etmiş olan ashabla) şefaat diledi. Hazreti Âişe:

"- Vallahi bunun hakkında asla kimseyi şefaatçi kabul etmem ve ebedî şekilde adamış olduğum adağımı da bozmam." dedi.

Bu olay Hazreti İbni Zübeyr üzerine uzayıp devam edince, İbni Zübeyr, (Hazreti Âişe'nin ana tarafından akrabaları olan) Beni Zühre kabilesinde Misver İbni Mahreme ve Abdurrahman İbni'l-Esved İbni Yeğus ile konuşup bu ikisine şöyle dedi:

"- Allah aşkına! Muhakkak Hazreti Âişe'nin evine gireceksiniz; çünkü onun bana dargınlığına adağı, kendisine helâl olmaz." Bunun üzerine Misver ve Abdurrahman, hırkalarını İbni Zübeyr'e sararak İbni Zübeyr'le (Hazreti Âişe'nin evine doğru) yöneldiler. Nihayet Hazreti Âişe'den izin isteyip şöyle dediler:

"- Selâm üzerine olsun; Allah'ın rahmeti ve bereketleri de... Girelim mi?" Hazreti Âişe:

"- Giriniz!" dedi. Onlar dediler ki:

-Hepimiz mi girelim, ey müminlerin annesi?" Hazreti Aişe:

"- Evet, hepiniz giriniz!" dedi. Hasreti Âişe, beraberlerinde İbni Zübeyr'in bulunduğunu bilmiyordu. İçeri girdiklerinde, İbni Zübeyr hareme girip (teyzesi) Âişe'yi kucakladı ve ağlayarak ondan Allah aşkına barış dilemeğe koyuldu. Misver ile Abdurrahman da Hazreti Âişe'den Allah aşkına İbni Zübeyr ile konuşmasını ve itirazını kabul etmesini dilemeye başladılar. Bunlar şöyle diyorlardı:

"- Gerçekten sen biliyorsun, Peygamber (s.a.v.) dargınlıktan neyi yasakladığını ve bir müslümana, üç günden ziyade kardeşine dargın kalmasının helâl olmadığını..."

Ravi şöyle demiştir:

"- Misver ile Abdurrahman vakta ki, uyarmayı çok yapıp işin günah olduğu üzerinde durdular, Hazreti Aişe, onlara adağını hatırlatmaya başladı ve ağlayarak şöyle diyordu:

"- Ben adak yaptım; adak ağırdır." Onlar Hazreti Aişe'ye ısrara devam edince, İbni Zübeyr ile konuştu; sonra adağından ötürü kırk köle azad etti. Kırk köleyi azad ettikten sonra, geçmiş olayı hatırlar ve ağlardı, o kadar ki, göz yaşları baş örtüsünü ıslatıırdı."

MÜSLUMANIN DARGINLIĞI

398. Enes İbni Malik'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah şöyle buyurdu:

"- Birbirinize karşı kin doğuracak hareketlerde bulunmayın, birbirinize hased etmeyin, birbirinize darılıp arka çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz. Bir müslümana, üç günden ziyade kardeşiyle küs kalması helâl olmaz"

399. Ebu Eyyûb (El-Ensarî) demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Hiç kimseye, üç günden ziyade dargın durması helâl olmaz. Karşılaşınca biri öteye döner, biri beriye döner. Bunların hayırlısı selâm ile ilk söze başlayandır."

400. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Birbirinize karşı kin doğuracak hareketlerde bulunmayın, dünya menfaatine rağbet edip de aranızda fesad çıkarmayın; ey Allah'ın kulları kardeş olunu/."

401. Enes'den rivayet edildiğin göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- İki kimseden birinin ilk işlediği günah, bunların arasını ayırmışsa bu ikisi Allah (Azze ve Celle) için yahut İslâm için sevişmiş değildir."

403. Hazreti Âişe'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

- (Ey Âişe!) Senin öfke ve rıza halini ben bilirim."

Âişe demiştir ki, ben ona:

"- Bunu nasıl bilirsin, ya Rasûlullah! dedim. Hazreti Peygamber:

"- Sen memnun ve razı olduğun zaman şöyle dersin: Evet, Muhammed'in rabbi hakkı için. Öfkeli olduğun zaman da şöyle dersin: Hayır, İbrahim'in Rabbi hakkı için." dedi. Hazreti Âişe demiştir ki, ben de: "Evet!" dedim. Ben (öfkeli halimde) ancak ismini söylemem^392'.

KARDEŞİ İLE BİR YIL KONUŞMAYAN KİMSE

404. Ebu Hıraş El-Eslemî, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"- Kardeşi ile bir yıl konuşmayan, onun kanını akıtmış (onu öldürmüş) gibidir."

405. İmran İbni Ebi Enes anlatmıştır ki, Eşlem kabilesinden, Peygamber (s.a.v.)'in ashabından bir adam Peygamber (s.a.v.) kendisine rivayet edip, şöyle demiştir:

"- Mümin kardeşle bir yıl konuşmayıp dargın kalmak, onu öldürmek gibidir."

IKI DARGINLAR

406. Ebu Eyyûb El-Ensarî'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bir müslümana üç günden ziyade kardeşi ile darılıp konuşmaması helâl olmaz; karşılaşırlar da biri öteye döner, biri beriye döner. Bunların hayırlısı, selâm ile ilk söze başlayandır."

407. Hişam İbni Âmir'in şöyle dediği işitilmiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu dinledim:

"- Bir müslüman, üç günden ziyade bir müslüman kardeşine dargınlık edip konuşmaması helâl olmaz; çünkü bunlar üç günden çok dargın kaldıkları müddet, üç günün ziyadesinde haktan meyletmişlerdir. Bunlardan merhamet edip ilk dönenin Öne geçerek geçişi, kendisine (günahına) keffaret olur. Eğer bu dargınlıkları üzere ölürlerse, her ikisi de Cennet'e girmezler."

DÜŞMANLIK ETMEK

408. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Birbirinize karşı kin ve düşmanlık doğuracak hareketlerde bulunmayın, hasedleşmeyin; ey Allah'ın kulları kardeş olunuz."

409. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- İki yüzlüyü, kıyamet günü, Allah katında insanların en kötüsü bulursun: Bu öyle bir kimsedir ki, şunlara bir yüzle ve bunlara bir yüzle gelir."

410. Ebû Hureyre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Zandan sakınınız; çünkü zan sözün en yalanıdır. Alış-verişlerinizle birbirinizi aldatıcı hareketlerde bulunmayınız, birbirinizi çekememezlik etmeyiniz. Birbirinize karşı kin doğuracak işleri yapmayınız. Dünya menfaatine rağbet edip de aranızda fesad çıkarmayın. Birbirinize (darılıp) arkanızı çevirmeyiniz. Ey Allah'ın kulları, kardeş olunuz."

411. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Pazartesi ve perşembe günleri Cennet'in kapıları açılır ve Allah'a hiç bir şey ortak koşmayan her kul bağışlanır, ancak kardeşi ile kendisi arasında düşmanlık olan kimse bağışlanmaz. (Onlar için) şöyle denir: Birbirleriyle barışıncaya kadar bu ikisini bekletin."

412. Ebu'd-Derda'nın şöyle dediği işitilmiştir:

"- Size, sadakadan ve oruçtan daha hayırlı olan şeyi söyleyeyim mi? (Bu), iki dargının arasını düzeltmektir. Dikkat edin! Kin, kökten (sevabı) yok eder."

413. İbni Abbas, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Üç şey kimde varsa, Allah Teâla dilediği kimseden, bunlardan başka günahları bağışlar: Allah'a ortak koşmayarak ölen, sihirbazların arkasına düşmeyip de sihirbaz olmayan ve kardeşine kin beslemeyen kimse..."

SELAM DARGINLIĞI GİDERMEK İÇİN KİFAYET EDER

414. Ebû Hureyre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Bir adama, üç günden ziyade bir müminle dargın durması helâl olmaz. Üç gün geçince mümin kardeşine gidip onunla karşılaşarak selâm versin. Eğer (ikinci şahıs) selâmı alıp mukabele ederse, her ikisi de sevapta ortak olurlar. Eğer selâmı almazsa, selâm veren, dargınlık günahından kurtulur, (beriki günahı yüklenir)."

GENÇLER ARASINDA AYRILIK

415. Salim İbni Abdullah'dan; o da babasından rivayet ettiğine göre, Hazreti Ömer, oğullarına şöyle buyururdu:

"- Sabahleyin kalktığınız zaman (iş icabı) öteye beriye dağılınız; bir evde toplanmayınız. Çünkü ben, birbirinize darılmanızdan yahut aranıza bir fenalık çıkmasından korkarım. "

BİR KİMSEYE KARDEŞİ DANIŞMASA BİLE ONA YOL GÖSTERMESİ

416. Abdullah İbni Ömer'in hayatına kavuşan Vehb İbni Keysan'dan rivayet edilmiştir ki:

- Abdullah İbni Ömer, suyu az bir yerde bir çobanla bir miktar koyun gördü; bir de bu yerden daha (suyu bol olma bakımından) güzel bir yer gördü. Bundan dolayı çobana şöyle dedi:

-Vay yazık sana, ey çoban! Koyunları çevir (şu suyu bol tarafa)... Zira ben, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim

"- Her çoban, sürüsünden sorumludur."

KÖTÜ ÖRNEK HOŞ GÖRÜLMEZ

417. İbni Abbas, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Kötü hal ile vasıflanmak bize uygun düşmez: Hibesinden geri dönen, kusmuğuna dönen köpek gibidir."

HİLE VE ALDATMA HAKKINDA

418. Ebû Hureyre demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Mümin saf iyi kimsedir; münafık (kâfir) ise, hilekâr kötü kimsedir."

SÖVMEK

419. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Rasûlullah (s.a.v.)'ın zamanında iki adam arasında sövme oldu. Bunlardan biri sövdü, diğeri sustu; Peygamber (s.a.v.) de oturuyordu. Sonra diğeri (sövülen adam) aynı sözü geri çevirdi (sövene iade etti). Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) kalktı (meclisten gitti). Hazreti Peygamber'e, niçin kalktın? diye soruldu. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Melekler kalktı, ben de onlarla beraber kalktım. Bu sövülen, sükût ettiği müddet, melekler buna sövene, sözünü geri çeviriyorlardı. Ne zaman ki bu adam, şovenin sözünü geri çevirdi, melekler kalktı (gitti)."

420. Ümmü'd-Derdâ'dan rivayet edildiğine göre, bir adam kendisine gelip şöyle dedi:

- Bir adam, Abdiilmelik'in yanında sana dil uzatmıştır. Ümmü'd- Derdâ şöyle cevap verdi:

"- Bizde olmayan bir şeyle ayıplanmamız mı, bizde olmayan şeyle ne kadar övüldük."

421. Kays'dan rivayet edildiğine göre, Kays demiştir ki:

- Abdullah (İbni Mes'ud) şöyle buyurdu:

- Bir adam arkadaşına, sen benim düşmanımsın, dediği zaman bunlardan biri İslâm'dan çıkmıştır; yahut arkadaşından beri kalmıştır. Kays demiştir ki:

- Bundan sonra Ebu Cuheyfe, Abdullah'ın şöyle dediğini bana haber verdi:

- (Bu dargınlardan) tevbe eden müstesnadır, (o kurtulmuştur)

SU VERMEK

422. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, İbni Abbas şöyle demiştir:

- (Kavilerden Leys şüpheye düşerek: "Zannediyorum ki, İbni Abbas bunu Peygambere kadar yükseltmiştir", der.):

"- İnsanoğlunda (içyüz altmış organ, yahut kemik, yahut mafsal vardır. Bunlardan her biri için her gün bir sadaka var: Her iyi söz bir sadakadır; insanın kardeşine yardım etmesi bir sadakadır; su verdiği bir içim su sadakadır; yoldan eziyet veren şeyi gidermek bir sadakadır."

SÖVÜŞEN İKİ KİMSENİN SÖYLEDİKLERİNİN GÜNAHI İLK BAŞLAYANDIR

423. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sövüşen, iki kimsenin söyledikleri sözün günahı, sövülen (mazlum) hududu aşmadıkça, ilk söze başlayan üzerinedir."

424. Enes, Hazreti Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sövüşen iki kimsenin söyledikleri sözün günahı, mazlum durumdaki sövülen tecavüz edilinceye kadar, ilk söze başlayan üzerinedir."

425. Yine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bühtan nedir, bilir misiniz?"

(Ashab) dediler ki:

- Allah ve onun Rasûlü daha iyi bilir. Peygamber:

"- İnsanların arasını bozmak için, bir kısım insanlardan bir kısmına sözü nakletmektir." buyurdu.

426. Ve yine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah (Azze ve Celle) birbirinize tevazu edesiniz ve birbirinize tecavüz etmeyesiniz diye bana vahyetti."

SÖVÜŞENLER ŞEYTANDANDIRLAR, SAÇMALARLAR VE BİRBİRLERİNE YALAN SÖYLERLER

427. İyaz'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Dedim ki, ey Allah'ın Rasûlü! Adam bana sövüyor.

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sövüşenler şeytandırlar, saçmalarlar ve birbirlerine yalan söylerler."

428. İyaz İbni Hımâr'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah şöyle buyurdu:

"- Allah, bana, tevazu edesiniz diye vahy etti; öyle ki bîriniz diğerine tecavüz etmesin ve hiç kimse de diğeri üzerine öğünmesin."

Ben de dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bana bildirir misiniz; benden daha noksan olan bir topluluk içerisinde eğer bir adam bana sövse de ben ona sözünü geri çevirsem, bunda bana günah var mı? Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sövüşenlerin her ikisi şeytandır, saçmalarlar ve birbirlerine yalan söylerler."

428 / 2. (Mükerrer) İyaz şöyle demiştir

- Mekke'de (Haremde) Rasûlullah (s.a.v.)'in arkadaşı idim. Ben henüz Müslüman olmadan önce ona bir dişi deve hediye ettim de, onu kabul etmedi ve şöyle buyurdu:

-"Ben müşriklerin bağışından hoşlanmam."

MÜSLUMANA SÖVMEK FASIKLIKTIR

429. Sa'd İbni Malik'den; o da Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Müslümana sövmek fasıklıktır."

430. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) kötü söz söylemezdi, lanet okumazdı ve sövücü de değildi. Öfkeli zamanında şöyle derdi:

"- Ona ne oluyor? Alnı yere sürünsün."

431. Abdullah'dan, o da Peygamber (s.a.v.)'den rivayet etmiştir:

"- Müslümana sövmek fasıklıktır ve onu öldürmek küfürdür ."

432. Ebu Zer'den işitildiğine göre, şöyle demiştir;

- Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu dinledim:

"- Bir adam, bir adama (taşkınlık yaparak) söz atmasın; ona küfür sözü atmasın (kâfir demesin). Böyle yaparsa, arkadaşında küfür bulunmadığı takdirde, küfür kendisine döner."

433. Ebu Zer'den aynı senedle rivayet edildiğine göre, Ebu Zer Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu dinlemiştir:

"- Bir kimse bilerek babasından başkasına intisabı iddia ederse, küfretmiş olur. Kim de mensubu bulunmadığı bir kavme intisabı iddia ederse, Cehennemdeki yerine hazırlansın; ve bir kimse bir adama küfür isnad eder yahut:

- Ey Allah'ın düşmanı, der de onda bu hal yoksa, söylediği söz kendine döner."

434. Peygamber (s.a.v.)'in ashabından biri olan Süleyman İbni Sured'den işitilmiştir; adam şöyle anlattı:

- Peygamber (s.a.v.)'in yanında iki adam sövüştü. Bunlardan biri hiddetlendi. Hiddeti o kadar taştı ki, yüzü şişti ve şekli değişti. Bunun üzerine

Peygamber (s.a.v.):

"- Ben bir söz biliyorum ki, eğer onu, (bu hiddetlenen adam) deseydi, içinde bulunduğu hal kendisinden giderdi." buyurdu. (Peygamberin yanında bu sözü

duyan) adam, o hiddetlenene gidip Peygamber (s.a.v.)'in sözünü haber verdi ve şöyle dedi:

- Allah'ın rahmetinden kovulmuş şeytan'dan Allah'a sığın = Eûzü Billahi Mineş'Şeytanir-Racîm, diyerek Allah'a sığın.

Öfkeli adam:

- Bende hiddet mi zannediyorsun, ben deli miyim? git, dedi.

435. Abdullah'dan:

"- İki müslüman yoktur ki, bunlarla Allah arasında bir perde (muhafaza) olmasın. Bunlardan biri, arkadaşına dargınlık sözü söyleyince, Allah'ın perdesini yırtmış olur, (artık korunmaz). Bunlardan biri diğerine:

"- Sen kâfirsin!" derse, ikisinden biri kâfir olur, (muhatap gerçekten kâfir değilse, söyleyen kâfir

İNSAN SÖZÜNÜ BELLİ KİMSELERE TEVCİH ETMEMELİDİR

436. Mesrûk'dan rivayet edildiğine göre, Hazreti Âişe'nin şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.) bir iş yaptı ve o işin işlenmesine ruhsat verdi. Bundan bir kısım müslümanlar kaçındılar, (onu yapmadılar, takva yolunu seçtiler). Bunların tutumu Peygamber (s.a.v.)'e ulaştı. Bunun üzerine, Peygamber (s.a.v.) hitabette bulunup Allah'a-hamd etti; sonra şöyle buyurdu:

"- Bazı kimselere ne oluyor, benim yaptığım şeyden kaçınıyorlar, (onu yapmıyorlar)? Allah'a yemin ederim, ben Allah'ı o kimselerden daha iyi bilirim ve onlardan daha çok Allah'dan korkarım."

437. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.), insanda hoşlanmadıkları bir şeyi görünce onu karşılarına almazlardı, (ona hitap ederek mahcup bırakmazlardı). Bir gün bir adam Peygamberin yanına girdi, üzerinde zaferan sarılığı izi vardı. Adam kalkınca, (işine gidince) Peygamber ashabına şöyle dedi:

"- Keski bu sarılığı ve kokusunu gidereydi, yahut izini çıkaraydı."

Peygamber Efendimiz, huzurlarına gelen adamın üzerinde bulunan zaferan lekesiyle kokusundan hoşlanmadıkları halde ona, yüzüne karşı git, temizlendikten sonra gel, dememişler; ancak adam ayrıldıktan sonra halinden hoşlanmadıklarını ifade buyurmuşlardır. Bununla beraber, Ebu Davud'un rivayetinde, adama:

"- Git, temizlendikten sonra gel."

Şeklinde tesbit edilmiştir. Böyle olunca, yüze karşı söyleyişleri nadir olan hallerden biri sayılır.

KENDİ TEVİLİNE GÖRE BAŞKASINA EY MÜNAFIK DİYEN KİMSE

438. Ebu Abdurrahman Es-Sülemi'den rivayet edildiğine göre; şöyle demiştir:

- Hazreti Ali (ra) şöyle dediğini dinledim:

-Ben ve Zübeyr İbnu'l-Avvam ikimiz de atlı olduğumuz halde, Peygamber (s.a.v.) bizi (Mekke'ye doğru) gönderip dedi ki:

"- Gidin, tâ falan bahçeye ulaşıncaya kadar... Orada bir kadın vardır ki, kendisinde Hatıb İbni Ebi Belta'a tarafından Mekke müşriklerine yazılmış bir mektup var. (O mektupla Mekke'yi feth edeceğimizi müşriklere haber vermektedir.) Onu bana getirin."

Ona, Peygamber (s.a.v.) vasfettiği şekilde bir deve üzerinde giderken kavuştuk. O kadına dedik ki:

- Beraberindeki mektubu ver. O:

"- Bende mektup yoktur, dedi. Biz, kadım ve devesini aradık, (bulamadık). Arkadaşım dedi ki:

- Bilemiyorum, (ne yapalım). Ben dedim ki:

- Peygamber (s.a.v.) hata etmemiştir. Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, muhakkak surette (ey hanım), senin elbiselerini çıkaracağım, yahut mektubu çıkarırsın.

Bunun üzerine kadın, giydiği yün şalvarının kemerine eliyle abanarak mektubu çıkardı. Biz de Peygamber (s.a.v.) döndük. Hazreti Ömer şöyle dedi: (Bu adam = Hatıb İbni Ebi Balta'a).

- Allah'a ve onun Peygamberine ve müminlerine hıyanet etmiştir, (bu münafıktır), bırak beni, boynunu vurayım.

Peygamber, Hatıb'a sordu:

"- Bu işi yapmaya seni sevk eden ne?" Adam dedi ki:

- Bende nifak yok, ben ancak Allah'a imân eden bir kimseyim. Mekke'deki akrabalarım yanında taraftarım olsun, kasdında bulundum. Peygamber;

"- Doğru söylemiştir ey Ömer! Bu adam Bedir savaşında bulunmadı mı? Allah o savaşta bulunanların haline muttali olması gereği ile olur ki şöyle buyurur: İstediğinizi yapın, size Cennet vacib olmuştur."

Bunun üzerine Hazreti Ömer'in gözleri yaşardı ve:

- Allah ve Rasûlü daha iyi bilir, dedi.

Nihayet mektup ele geçirilip Hz. Peygamber'in huzuruna getirilince, Hazreti Ömer:

"- Ya Rasûlullah! İzin ver, şu münafığın boynunu vurayım!" demişse de, Bedir savaşında bulunmasına hürmet olarak bu kabahatim Peygamber bağışlamıştı. Bu hadîse üzerine şu âyet-i kerîme nazil oldu:

"- Ey imân edenler! Düşmanlarımı ve düşmanlarınızı dostlar edinmeyin. Siz, onlara (mektupla bağlılık ve) sevgi yolluyorsunuz; halbuki onlar, Kur'ân'dan size geleni inkâr ettiler. Rabbiniz olan Allah'a imân ediyorsunuz diye, sizi ve Peygamberi (Mekke'den) çıkarıyorlardı. Eğer sizler benim yolumda ve rızam uğrunda cihad için (Mekke'den Medine'ye) çıktığımızsa, (düşmanlarımı ve düşmanlarınızı dost edinmeyin). Siz sevgi göstererek onlara sır veriyorsunuz; halbuki ben, sizin gizlediklerinizi de açıkladıklarınızı da hep bilirim. Sizden kim bunu yaparsa, artık hak yolun ortasında sapılmıştır."

Bu âyet-i kerîme, Hâtıb'ın iman ehlinden olduğunu böylece ispat etmiştir.

Hâtıb, daha önce hicretin altıncı yılında Hz. Peygamber tarafından İskenderiye'deki Rum Meliki Mukavkıs'e elçi gönderilmişti. Mukavkıs'm takdim ettiği Mariye-i Kıptıyye ile diğer hediyeleri Hz. Peygamberi getirmişti. Hicretin 30. yılında altmış beş yaşında olduğu halde vefat etti ve cenazesi Hz. Osman tarafından kılındı. Allah ondan razı olsun. Netice olarak, herhangi bir tevile saparak bir kimseye "Münafık" diye hitab etmek doğru değildir, hatalıdır.

KARDEŞİNE: "EY KAFİR!" DİYEN KİMSE

439. Abdullah İbni Ömer'den; Rasûlullah (SatiaiiahüAleyhi veSeilem) şöyle buyurdu:

"Hangi adam, kardeşine kâfir derse, bu söz ikisinden birini küfre götürmüştür."

440. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurduğunu Abdullah İbni Ömer haber vermiştir:

"- Bir kimse diğerine, kâfir dediği zaman, bu ikisinden biri kâfir olur: Eğer dediği kimse kâfir ise, adam doğru söylemiştir; yok eğer ona dediği gibi değilse, ona söylediği küfür sözü kendine döner, (söyleyen kâfir olur)."

DÜŞMANLARIN SEVİNMESİ

441. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ediyor ki, Hazreti Peygamber kötü kazadan ve düşmanların sevinmesinden Allah'a sığınırdı.

MALDA İSRAF

442. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah sizin üç şeyinize razı olur ve üç şeyini/e razı olmaz. Sizin O'na ibadet edip de kendisine ortak koşmamanıza, topluca Allah'ın dinine sarılmanıza ve Allah'ın işleriniz için idareci tayin ettiği kimselerle iyi idare etmenize razı olur. Sizin

dedikodu etmenizi, çok soru sormanızı ve malı israf etmenizi kerih görür, (bu üç şeyden de hoşnut olmaz.)"

443. İbni Abbas, Aziz ve Yüce olan Allah'ın:

"- Her neyi hayra harcarsanız, Allah onun arkasından karşılığını (mükâfatım) verir; O rızık verenlerin en hayırlısıdır." âyet,i kerime sindeki harcamayı, israf etmeksizin ve büsbütün kısmaksızın diye tefsir etmiştir.

SAÇIP SAVURANLAR

444. Ubey'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Abdullah'a (îbni Mes'ud'a) saçıp savuranlardan sordum. Şöyle cevap verdi:

- Hak olmayan (meşru bulunmayan) yere harcayanlardır."

EVLERİ- KONUKLARI- KERVANSARAYLARI ISLÂH ETMEK

446. Hazreti Ömer'in minberde şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Sizi barındıran evlerinizi düzgün yapınız ve şu (zararlı) yılanları korkutunuz, (onlarla mücadele ediniz, evlerinize girebilecek bir kapı bulmasınlar). Bu hareketiniz onların sizi korkutmasından (ve size zarar vermesinden) önce olsun. Bu yılanların size selâmet vereni asla ortada yoktur. Allah'a yemin olsun ki, biz onlara düşmanlık edeliden beri onlarla arayı düzeltmiş değiliz. (Öteden beri onların insanlara düşmanlığı mevcuttur, zararları devamlı olacaktır)."

BİNALARA HARCAMA (YATIRIM)

447. Habbab'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- İnsana her yaptığı şeydan mükâfat (sevap) verilir; ancak binadan dolayı verilmez ."

"- Eğer Rasûlullah (s.a.v.) bize, ölümü istemeyi yasaklamayaydı, ben ölümü isteyecektim."

Hazreti Ali (ra) Sıffîn savacından dönüşünde kabrine uğramış ve şöyle demişti:

- Allah Habbab'a rahmet etsin! Gönlü ile Müslüman oldu, isteyerek hicret etti, mücahid olarak yaşadı ve muhtelif belâlarla karşılaştı. Elbette Allah onun mükâfatını zayi etmeyecektir.

Peygamber Efendimizden hadîsler rivayet etti. Kendisinden de Ebu Umame, kendi oğlu Abdullah, Ebu Ma'mer, Kays Ibni Ebu Hazım ve Mesrûk gibi zevat rivayet etmişlerdir. Allah ondan ve bütün ashabdan razı olsun.

İNSANIN KENDİ İŞÇİLERİYLE ÇALIŞMASI

448. Abdullah İbni Amr'in, (Tâif de) Veht mevkiinden çıkıp gelen kendi kardeşine şöyle dediği işitilmiştir:

- "İşçilerin çalışıyor mu? O, bilmiyorum, dedi. Abdullah İbni Amr:

-Eğer Sakıf kabilesinden olaydın, işçilerinin ne yaptığını bilirdin, dedi. Sonra Abdullah İbni Amr bize döndü ve şöyle dedi:

- İnsan kendi yerinde (Ebu Asım da bir defasında: Malında, dedi) işçileriyle beraber çalıştığı zaman, Azîz ve Celîl olan Allah'ın işçilerinden bir işçi olur, Allah'ın rızasını kazanır."

BİNALARDA BOY ÖLÇÜŞMEK

449. Ebû Hureyre, Rasûlullah (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- İnsanlar bina inşaatında birbirleriyle yükseklik yarışında bulunmadıkça kıyamet kopmaz."

450. Hazreti Hasan'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Hazreti Osman İbni Affan'ın hilâfeti zamanında, Peygamber (s.a.v.) zevcelerinin evlerine girerdim de evlerin tavanlarına elimle kavuşurdum."

451. Davud İbni Kays anlatarak şöyle demiştir:

"- (Peygambere ait) hücreleri, kıllarla örülmüş çullarla dıştan kaplanmış halde, hurma dallarından yapılmış gördüm. Zannediyorum ki, evin genişliği, hücre kapısından evin kapısına kadar altı veya yedi zira' (4.5-5 metre) vardı. Evin iç kısmım da on zira' (6-6.5 m) tahmin ediyorum. Tavanı ise, yedi ve sekiz zira' arasında, buna yakın zannediyorum. Hz. Âişe'nin kapısında durdum. Ön kapı, batıya dönüktü."

452. Abdullah El-Rûmî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Ümmü Talak'ın evine vardım da dedim ki, bu evinin tavanları ne kadar alçak! Kadıncağız şöyle cevap verdi:

- Yavrum! Müminlerin Emîri Ömer İbni Hattab (ra) binalarınızı yüksek yapmayınız diye idarecilere mektup yazdı; çünkü bu (yüksek bina yapışı) kötü günlerinizden olacaktır."

BİNA İNŞA EDEN KİMSE

453. Habbe İbni Halid ve Sevâ İbni Halid'den rivayet edildiğine göre, her ikisi Peygamber (s.a.v.) kendine ait bir duvarı yahut bir binayı onarırken ona geldiler ve yardım ettiler."

454. Kays İbni Hazim'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Habbab'ın yedi yerinde ateşle dağlanma yarası olduğu halde, hastalık ziyaretine vardır. O şöyle dedi:

- Bizden önceki ashabımız, gelip geçtiler de dünya, onların âhiret mükâfatından bir şey noksanlaştırmadı. Biz ise, elde ettiğimiz imkânları toprağa harcamaktan başka bir yer bulamıyoruz. Eğer Peygamber (s.a.v.) bize ölümü istemeyi yasaklamamış olsaydı, ben onu isterdim; ölmeme dua ederdim."

455. (Devamla) Sonra başka bir defa Peygamber'e gittik ki, kendine ait bir duvar yapıyordu. O şöyle buyurdu:

"- Müslüman harcadığı her şeyden sevap kazanır; ancak inşaata harcadığı şeyden değil."

456. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Ben, kendimize ait bir barakayı onarırken, Peygamber (s.a.v.)'e uğrayıp şöyle dedi:

"- Bu nedir?" Ben dedim ki:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Barakamızı onarıyorum.

Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.):

"- Ecelin gelişi, bunun yıkılmasından daha çabuktur." buyurdu.

GENİŞ MESKEN

457. Nafı' İbni Abdül-Haris, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Geniş mesken, dürüst komşu ve rahat binek, kişinin saadetindendir."

EVLERİNDE CUMBA EDİNENLER

458. Enes'e ait cumba üzerindeki köşede Enes'le beraber bulunan Sabit (ibni Kays ibni Şemmas) şöyle anlatmıştır:

-Enes ezanı işitti de evden aşağı indi, ben de indim. Adımları kısa atmaya başladı ve dedi ki, ben Zeyd İbni Sabit ile beraberdim. O, benimle bu şekilde yürüdü ve şöyle dedi:

-Biliyor musun, niçin seninle böyle yürüdüm? Çünkü Peygamber (s.a.v.) benimle bu şekilde yürüdü ve şöyle buyurdu:

"- Biliyor musun, seninle niçin böyle yürüdüm?" Ben:

- Allah ve onun Rasûlü daha iyi bilir, dedim. Buyurdu ki:

"Böyle kısa adımlarla yürümenin sebebi namaza gidişte, adımlarınızın sayısı çok olsun diyedir."

BİNALARI SÜSLEMEK

459. Ebû Hureyre Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

" İnsanlar evler bina edip de, onları kumaşlara benzetmedikçe, kıyamet kopmaz."

İbrahim demiştir ki:

- Kumaştan maksad, çizgili allı pullu elbisedir.

460. Muğîre'nin kâtibi Verrad'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Muaviye, Rasûlullah (s.a.v.)'den duyduklarını bana yaz diye, Muğîre'ye mektup yazdı. Muğîre de ona şunu yazdı:

- Allah'ın Peygamberi (s.a.v.), her namazın arkasında şöyle derdi:

"- Allah'tan başka hiç bir İlâh yoktur; yalnız o vardır, ortağı yoktur. Mülk onundur, hamd ona mahsustur ve o her şeye kadirdir. Allah'ım! Senin verdiğini engelleyen bir kuvvet yoktur; engellediğini de verecek yoktur. Zenginin zenginliği fayda vermez; zenginlik ancak sendendir."

- Yine Muğîre, Muaviye'ye şöyle yazdı:

- Peygamber dedikoduyu, lüzumsuz çok sormayı, malı israf etmeyi yasaklardı. Yine annelere asi olmayı, kızları öldürmeyi, hayrı engelleyip dilenmeyi yasaklardık).

461. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

"- Sizden hiç birinizi, asla ameli kurtaramaz."

Ashab:

- Sizi de mi kurtaramaz, ey Allah'ın Rasûlü? dediler.

Peygamber (s.a.v.) buyurdu:

" - Beni de kurtaramaz; ancak Allah kendinden bir rahmetle beni örtmesiyle kurtulurum. Doğruyu söyleyiniz ve itidal üzere olunuz, (büsbütün sevinmeyiniz ve tamamen ümitsizliğe düşmeyiniz), her işte mutedil olunuz, (ifrad ve tefride kaçmayınız). Sabahın ilk vakitlerinde, öğleden sonra ve gecenin ilk saatlerinden bir kısmında ibadete koşunuz, çalışınız. Daima orta yolu tutunuz; hedefe ulaşırsınız."

YUMUŞAK HAREKET ETMEK

462. Peygamber'in zevcesi Hazreti Âişe'den rivayet edildiğine göre, Aişe şöyle demiştir:

- Yahudilerden beş-on kişilik bir erkek topluluğu Rasûlullah (s.a.v.)'in yanına vardılar da:

- Essamü Aleyküm = Ölüm üzerinize olsun, dediler. Âişe demiştir ki:

- Ben bunu anladım ve Ölüm sizin üzerinize olsun, Allah'ın laneti de... dedim. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Yavaş ol, ey Âişe! Allah bütün işlerde yumuşaklığı sever!"

Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Onların dediğini işitmedin mi? Rasûlullah şöyle cevap verdi:

"- (Ben onlara) ve Aleyküm = sizin üzerinize olsun, demiştim."

463. Cerîr İbni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, şöyle buyurdu:

"- Yumuşaklıktan mahrum olan kimse, hayırdan mahrum olur."

Muhammed ibni Kesir bize anlatarak demiştir ki:

- Bu hadîsin aynını Şu'be, A'meş'den bize nakletmiştik.

464. Ebu'd-Derdâ, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Kime, yumuşak huyluluktan nasibi verilmişse, ona hayırdan nasibi verilmiştir. Kim de yumuşak huyluluk nasibinden mahrum kılınmışsa, hayır nasibinden mahrum olmuştur. Kıyamet günü, müminin tartıda en ağır gelen şeyi (iyi ameli) güzel ahlâktır. Gerçekten Allah, kötü iş işleyen kötü sözlüye buğzeder."

465. Hazreti Âişe demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İyiliksever olanların hatalarını bağışlayınız."

466. Enes, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Bir şeyde şiddet olursa, muhakkak o şeyi çirkinleştirir. Allah yumuşaklık sıfatı ile vasıflanmıştır; yumuşaklığı sever."

467. Ebu Saîd El-Hudrî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.)'in hayası, hücresine çekilmiş bakireden daha fazla idi. Bir şeyden hoşlanmadığı zaman onu yüzünden anlardık.

468. İbni Abbas, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir:

"- Dürüst gidişat, güzel görünüş ve bütün işlerde itidal Peygamberlik hasletlerinin yetmiş cüz'ünden bir cüzdür."

469. Hazreti Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Bir deve üzerinde idim ki, onda serkeşlik vardı; (bundan dolayı onu dövüyordum). Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) (bana) şöyle buyurdu:

"- Yumuşaklıkla hareket et; zira yumuşaklık, bulunduğu her şeyi güzelleştirir. Bir şeyden de çıkarılınca muhakkak onu çirkinleştirir."

470. Ebû Hureyre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Cimrilikten sakınınız; çünkü o, sizden öncekileri helak etmiştir. Kanlarını akıttılar ve akrabalık bağlarını kestiler. Zulüm, kıyamet günü karanlıklardır, (felâket üstüne felâkettir).

GEÇİMDE KOLAYLIK

471. (Hazreti Ebû Bekir'in azadlısı ve Hazreti Aişe'nin süt kardeşi) Kesîr İbni Ubeyd şöyle anlatmıştır:

- Müminlerin annesi Âişe'ye gittim -Allah ondan razı olsun- , bana dedi ki:

- Elbisemi dikinceye kadar bekle (içeri girme).

Ben de bekledim. Sonra:

- Ey müminlerin annesi! Eğer dışarı çıkıp da insanlara (senin eski elbiselerle uğraştığını) söyleyeydim, bunu senden bir cimrilik sayarlardı, dedim. Hazreti Aişe şöyle dedi:

"- Vaziyeti anla! Eskiyi giymeyenîn yenisi olmaz."

YUMUŞAKLIKTAN İNSANA VERİLEN MÜKAFAT

472. Abdullah Ibni Muğfil, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Muhakkak ki Allah lütuf sahibidir, (kullara kolaylık diler, güçlük dilemez), yumuşak hareket etmeyi sever ve sertlikten dolayı vermediği kazancı, yumuşaklık sebebiyle verir."

HUZUR TEMİN ETMEK

473. Enes İbni Malik, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"- Kolaylaştırınız, güçlük çıkarmayınız. Huzura kavuşturunuz, nefret ettirmeyiniz."

474. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- İsrail oğullarına bir misafir konukladı; evde de onların bir dişi köpeği vardı. (Ev sahipleri, köpeklerine):

"- Ey köpek! Misafirimize havlama!" dediler, (o da havlamam, dedi) Bunun üzerine köpeğin karnında bulunan yavrular bağırdılar, İsrailoğulları bu hâdiseyi peygamberlerine anlattılar. Peygamber (onlara) dedi ki, bu hal, sizden sonra gelecek bir ümmetin hali gibidir; o ümmetin düşükleri, âlimlerine üstün gelecektir."

KABA HAREKET

475. Hazreti Âişe'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Ben bir deveye binmiştim ki, onda serkeşlik vardı. Bundan ötürü onu dövmeye başlamıştım. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Yumuşak hareket et; çünkü yumuşaklık bulunduğu herhangi bir şeyi muhakkak güzelleştirir ve çıkarıldığı şeyi de muhakkak çirkinleştirir."

476. Ebû Nadre'den rivayet edilmiştir:

Bizden Cabir veya Cüveybir adında bir adam şöyle anlattı:

-Hazreti Ömer'in hilâfetinde bir işi ona iletmek istedim ve gece Medîne'ye ulaştım. Sabahleyin halifeye gittim. Gerçekten bana bir anlayış ve bir lisan — yahut demişti ki, mantık- verilmişti. Bu halimle dünya mevzuunda konuşmaya başladım da onu küçülttüm. Onu hiç bir şeye eşit olmaz hale getirdim. Hazreti Ömer'in yanında, beyaz saçlı ve beyaz elbiseli bir adam vardı. Ben sözümü bitirince bu adam şöyle dedi:

- Bütün söylediklerin uygun olmuştur; ancak dünya hakkındaki kötülemen uygun olmamıştır. Sen dünyanın ne olduğunu biliyor musun? Dünya öyle bir yerdir ki, orada bizim âhirete götüreceğimiz tedarükünüüz -yahud demiştir ki, azığımız- vardır. Yine orada, âhirette mükâfatlandıracağımız amellerimiz vardır.

(Cabir) dedi ki:

- Dünya hakkında benden daha bilgili olan bir adam konuşmaya başladı. Ben:

- Ey müminlerin Emîri! Bu yanındaki adam kimdir? dedim. (Hazreti Ömer) dedi ki:

- Bu, müslümanlarm efendisi Übeyv İbni Kâ'b'dir.

477. Berâ İbni Âzib demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Nimeti tepmek kötülüktür."

MAL EDİNMEK

478. Haris İbni Lakît şöyle anlatmıştır:

- Bizden (şöyle bir zaman geçmişti ki), adamın atı doğururdu da, onu boğazlardı. Sonra şöyle derdi:

- Buna binecek kadar yaşar mıyım? Bu hususta bize Hz. Ömer'in mektubu geldi ki, Allah'ın size verdiği rızkı ıslâh ediniz; çünkü kıyametin gelişi geniş zamana bağlıdır.

479. Enes İbni Malik, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Kıyamet kopar da sizden birinizin elinde bir hurma fîdanı bulunursa, eğer helakten önce onu dikmeğe güç yetirebilecekse, onu diksin."

480. Abdullah İbni Selâm şöyle demiştir:

"- Eğer (kıyamet alâmetlerinden olan) Deccal'ın çıktığını işitirsen ve elinde de dikmekte olduğun bir hurma fidanı bulunuyorsa, onu ıslâh etmek için acele etme; çünkü bundan sonra insanlar için epeyce bir müddet yaşayış vardır."

MAZLUMUN DUASI

481. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Üç dua vardır ki, onlar kabul olunurlar: Mazlumun duası, misafirin (yolcunun) duası, babanın çocuğuna duası...

KULUN AZIZ VE CELİL OLAN ALLAH'DAN RIZIK İSTEMESİ- ÇÜNKÜ ALLAH

(Kullara dua yolu göstererek) "Allah'ım, bize rızık ver; sen rızık verenlerin en hayırlısısın."

BUYURMUŞTUR

482. Cabir, Peygamber (s.a.v.)'in minberde şöyle söylediğini işitmiştir:

- Peygamber Yemen tarafına bakıp:

"- Allah'ım! Kalblerini (hakka) yönelt!" dedi. Irak tarafına baktı ve bunun aynım söyledi. Bütün ufuk tarafına baktı, yine böyle söyledi. Sonra:

"- Ey Allah'ım! Bize arzın servetinden rızık ver, ölçeğimizde ve kilemizde bize bereket ver." dedi.

ZULÜM KARANLIKLARDIR

483- Cabir İbni Abdullah'dan işitildiğine göre, diyordu ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Zulümden sakınınız; çünkü zulüm kıyamet günü karanlıklardır, (felaketlere sebep olur). Bahillik (cimrilik)'ten de sakınınız; çünkü bahillik sizden öncekileri helak etmiş ve onları, kanlarını akıtmaya götürmüş ve haram şeylerini helâl kabul etmişler dir."

484. Cabir demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ümmetimin sonunda çirkin şekil alma, atma ve yere batma olacaktır. (Bu felâketlerin uygulanmasına) önce zulmedenlerle başlanacaktır."

485. İbni Ömer'den, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Zulüm, kıyamet günü karanlıklardır."

486. Ebû Saîd, Rasûlullah (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Müminler ateşten kurtuldukları zaman, Cennet'le Cehennem arasındaki bir köprüde tutuklanırlar da, dünyada aralarında geçen zulümlerden ötürü birbirlerinden hak alırlar, (aralarında kısaslaşırlar). Ne zaman ki, (günahlarından ödeşerek) temizlenir ve pâklaşırlarsa, cennet'e girmelerine izin verilir. Mulıammed'in nefsi kudret elinde olan Allah'a yemin ederim! Onlardan her biri, Cennet'teki yerinde, dünyadaki yerinden daha selâmette-

487. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Zulümden sakınınız; çünkü /ulûm, kıyamet günü karanlıklardır. Kötü şeylerden de sakınınız; çünkü Allah kötü söyleyeni ve kötülüğe teşvik edeni sevmez. Bahilikten de sakınınız; çünkü o, sizden öncekileri sürükledi de akrabalık bağlarını kestiler ve onları, haram olan şeylerini helâl kabul etmeye götürdü."

488. Cabir, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Zulümden sakınınız; çünkü zulüm, kıyamet günü karanlıklardır, (felâketlere sebeptir). Bahillikten de sakınınız; çünkü o, sizden öncekileri helak etmiştir ve onları, kanlarım akıtmaya, haramlarını helâl kabul etmeye götürmüştür."

489. Ebu'd-Duha şöyle anlatmıştır:

- Mesrûk ile Şuteyr İbni Şekil, Mescid'de birleştiler. Mescidin çevrelerinde bulunanlar, dağılıp bu ikisi etrafında toplandılar. Mesrûk dedi ki:

- Görüyorum, şu etrafımızda toplananlar bizden hayırlı söz dinlemek istiyorlar; ya sen Abdullah'dan hadîs rivayet et de ben seni tasdîk edeyim, ya ben Abdullah'dan rivayet edeyim de sen beni tasdik et. Şuteyr İbni Şekil:

- Sen anlat, ey Ebû Âişe (Mesrûk)! dedi. Mesrûk:

- Abdullah'ın: "Gözler zina eder, eller zina eder, ayaklar zina ederler; fere, ya bu hareketi tasdîk eder, ya tekzîb eder." dediğini işittin mi? dedi. Şuteyr:

-Evet, dedi. Mesrûk, ben de ondan işittim, dedi, Mesrûk:

- Abdullah'ın: "Kur'ân'da helâl ile haramı, emirle yasağı bir arada toplayan şu = Gerçekten Allah adaletle, ihsanla ve yakınlara vermekle emreder = âyetinden daha toplu bir âyet yoktur." dediğini işittin mi? dedi.

Şuteyr:

-Evet, dedi. Mesrûk, ben de ondan işittim, dedi, Mesrûk;

- Abdullah'ın şöyle dediğini işittin mi: "Kur'ân'da = Allah'dan korkan kimse için, Allah çıkış ve kurtuluş yolu yaratır = sözünden daha çabuk ferahlık veren kurtuluş âyeti yoktur." Şuteyr:

-Evet, dedi. Mesrûk, ben de ondan işittim, dedi. Mesrûk:

- Abdullah'ın şöyle dediğini işittin mi? : "= Ey nefislerine karşı (günah işlemekle) haddi aşmış kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidi kesmeyin! âyetinden daha çok tevekkül irade eder bir ayet Kur'ân'da yoktur." Şuteyr:

- Evet, dedi. Mesrûk, ben de ondan işittim, dedi

490. Ebû Zer, Peygamber (s.a.v.) Peygamber de Allah (Tebareke ve Tealâ)'dan aldığına göre, Allah şöyle buyurdu:

"- Ey kullarım! Ben zulmü kendimden kaldırdım ve sizin aranızda da onu haram kıldım; artık birbirinize zulmetmeyim/.

- Ey kullarım! Siz gece ve gündüz günah işlersiniz; ben ise günahları bağışlarım ve beis görmem. O halde benden mağfiret dileyin, sizi bağışlayayım.

- Ey kullarım! Ben doyurmazsam, hepiniz açsınız. O halde benden rızık isteyin, sizi doyurayım. Ben giydirmezsem, hepiniz çıplaksınız. O halde benden giyim isteyin, sizi giydireyim.

-Ey kullarım! Eğer sizden öncekiler ve sonrakiler, insanlarınız ve cinleriniz, sizden en takva sahibi bir kulun kalbinde bulunsalar, bu benim mülkümde bir şey çoğaltmaz ve eğer en facir bir adamın kalbinde bulunsalar, bu da benim mülkümden bir şey azaltmaz. Eğer bir arazi üzerinizde toplanıp da benden isteseler, ben de onlardan her insana istediğini versem, bu benim mülkümden bir şey azaltmaz; ancak denize bir defa batırılan iğnenin denizi azaltması kadar azaltır.

- Ey kullarım! İşte bu amellerinizdir ki, onları size karşı tespit ederim, hesaba geçiririm. O halde kim amellerinde hayır bulursa, Allah'a hamd etsin, Kim de bundan başkasını bulursa, nefsinden başkasını kötülemesin, (suç neftinindir). "

Ebu İdris, bu kudsî hadîsi anlattığı zaman, dizleri üzere çökerek otururdu.

HASTANIN KEFFARETI

491. Gutayf İbnü'l-Haris anlattığına göre, Ebû Ubeyde İbnü'l-Cerrah hasta iken, ona bir adam şöyle dedi:

- Kumandan nasıl geceleyip ecir aldı? Ebû Ubeyde dedi ki:

- Size hangi şeyden mükâfat = ecir verildiğini biliyor musunuz? Adam:

- Hoşumuza gitmeyen musibetlerimizden, dedi. Ebû Ubeyde şöyle dedi:

- Allah yolunda harcadıklarınızdan mükâfatlandırılırsınız. Ben (bir ordu kumandam olmam hasebiyle) sizin için harcarım. Sonra Ebû Ubeyde bütün hayvanlara ait nakliye alet ve malzemelerini saydı; atın yularına varıncaya kadar... (Bunların hepsinde, Allah yolunda harcama oldukları için ecir = sevap vardır). Fakat bu bedenlerinize isabet eden meşakkat sebebiyle Allah günahlarınızı örter.

492. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bir müslümanı iğneleyen dikene varıncaya kadar, ona isabet eden bir meşakkat, bir keder, bir üzüntü, bir eziyet, bir tasa sebebiyle muhakkak Allah onun günahlarından örter."

493. Abdurahman İbni Said, babası Saîd'in şöyle dediğini rivayet etmiştir:

- Selman, Kinde kabilesindeki hasta bir dostunu ziyaret ettiği zaman onunla beraberdim. Hastanın yanına girdiği zaman:

"- Sana müjde olsun; çünkü müminin hastalığını Allah ona keffaret yapar ve kusurlarını bağışlayıcı sebep kılar. Facirin hastalığı ise, sahibi tarafından bağlanan devenin hali gibidir. Sonra onu salıverirler de, niçin bağlandığını ve neden salıverildiğini bilmez."

494. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'reh rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Mümin erkekle mümin kadının bedeninde, ehlinde ve malında belâ bulundukça, günahsız olarak Allah (cc)'ye kavuşur.

495. Ebû Hureyre demiştir ki, bir Bedevi geldi. Peygamber (s.a.v.) ona şöyle buyurdu:

"- Ününıü mildem hastalığına yakalandın mı?"

Bedevi:

- Ümmü Mildem nedir? dedi. Hazreti Peygamber:

"- Et ile deri arasında bir hararettir, ateşli bir hastalıktır." buyurdu.

Adam:

- Hayır, dedi. Peygamber sordu: '- Başın ağrıdı mı?"

Adam:

- Baş ağrısı nedir? dedi. Hz. Peygamber:

- Başa arız olan bir hastalıktır ki, damarları çarpar." buyurdu.

Adam:

- Hayır, dedi. Ebû Hureyre demiştir ki:

- Adam kalkınca, Peygamber şöyle buyurdu:

- Ateş ehlinden bir adama bakmayı kim severse, buna baksın."

GECE ORTASINDA HASTA ZİYARETİ

496. Halid İbni Rabi'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Huzeyfe'nin hastalığı ağırlaşınca, bunu kendi yakınları ve Ensar duyup gece ortasında, yahut sabah vakti kendisine geldiler. Huzeyfe sordu:

- Hangi vakittir, bu? Biz:

"- Gece yarısı, yahut sabah vakti, dedik. Huzeyfe:

-Ateşin sabahından Allah'a sığınırım, dedi. Sonra:

- Kefenleneceğim şeyi getirdiniz mi? dedi. Biz:

-Evet, dedik.

- Kefenlerde aşırı gitmeyin, israf etmeyin, çünkü Allah katında benim bir hayrım olursa, ondan daha hayırlısına çevrilir. Eğer başka türlüsü olursa, benden çabuk soyulur ve çürür, dedi.

İbnü İdrîs, rivayetinde:

- Gecenin bir kısmında kendisine geldik, demiştir.

497. Hazreti Âişe (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivâyet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Mümin hasta olduğu zaman, Allah onun günah kirlerini temizler; maden eritme ocağı, demirin pasını giderdiği gibi..."

498. Hazreti Âişe (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivâyet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Herhangi bir müslümana bir musibet -bir ağrı veya bir hastalık- isabet ederse, muhakkak onun günahlarına keffaret olur; kendisine batan dikene veya meşakkate varıncaya kadar..."

499. Sa'd'ın kızı Âişe, babasının şöyle dediğini rivayet etmiştir:

- Mekke'de şiddetli bir hastalığa tutuldum. Peygamber (s.a.v.) beni ziyarete geldi. Ben dedim kî:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Ben geriye mal bırakıyorum; bir kızdan başka da geriye (varis) bırakmıyorum. Malımın üçte ikisini (bir hayır yoluna) vasiyyet edeyim de üçte birini (varise) bırakayım mı?

Hazreti Peygamber:

"- Hayır!" buyurdu.

- Yansını vasiyyet edeyim ve yansını kızıma bırakayım? Hazreti Peygamber:

"- Hayır!" buyurdu. Ben:

- Üçte bir vasiyyet edeyim ve ona üçte ikiyi bırakayım, dedim. Hazreti Peygamber:

"- Üçte bîri vasiyyet et; üçte bir çoktur." buyurdu.

Sonra elini alnıma koydu; sonra yüzümü ve karnımı sıvadı, sonra şöyle buyurdu:

"- Allah'ım! Sa'd'a şifa ver ve onun hicretini tamamla, (hicret sevapını noksan etme),"

Ben, Peygamberin elinin soğukluğunu, bu ana kadar ciğerimde duyuyorum zannındayım.

HASTA İÇİN, SIHHAT HALİNDE YAPMIŞ OLDUĞU İBADETİN SEVAPI YAZILIR

500. Abdullah İbni Amr, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Hasta olan hiç kimse yoktur ki, sağlık halinde yapmış olduğu ibadetin (sevapı), ona yazılmış olmasın."

501. Enes İbni Malik, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah Teâla, bedeninde müptelâ kıldığı hiç bir müslüman yoktur ki, hasta bulunduğu müddet, sağlığında yapmış olduğu amellerin sevapı ona yazılmasın. Eğer Allah ona hastalıktan afiyet verirse, -zannediyorum ki, Peygamber şöyle dedi- Onu (günahtan) yıkayıverir; ve eğer ruhunu alırsa onu bağışlar."

Hammad İbni Seleme yolu ile Peygamber (s.a.v.)'den hadîsin aynı rivayet edilmiş olup, şu ilâve yapılmıştır:

"- Eğer ona şifa verirse, hastayı günahtan yıkar."

502. Ebû Hureyre şöyle anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.)'e ateşli hastalık (Humma) geldi. Humma dedi ki, senin katında en seçkin ehline beni gönder. Bunun üzerine Peygamber onu Ensar'a gönderdi de altı gün ve altı gece onlar üzerinde kaldı. Bu hastalık onlara ağır geldi. Peygamber onların evlerine gitti de, durumu ona şikâyet ettiler. Peygamber (s.a.v.) ev ev ve kapı kapı girip onlara afiyet duasında bulunmaya başladı. Peygamber geri dönünce, onlardan bir kadın Peygamberi takip etti ve dedi ki;

-Seni hak din üzere gönderen Allah'a yemin ederim! Ben, Ensar'danım. Gerçekten babam da Ensar'dandır; o halde Ensar için ettiğin dua gibi, bana da dua et. Hazreti Peygamber ona:

- Ne istiyorsun; dilersen Allah'a dua edeyim de sana afiyet versin, dilersen sabredersin de Cennet senin olur?" dedi.

Kadın dedi ki, öyle ise sabrederim de Cennet'i tehlike etmem, (onu garantilerim).

503. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

- Bana isabet eden hastalıktan, Hummadan bana daha sevgili bir hastalık yoktur; çünkü benim her azama girer. Aziz ve yüce olan Allah da her uzva, mükâfattan hissesini verir.

504. Rivayet edildiğine göre, Ebû Nuhayle'ye şöyle dendi:

"- Allah'a dua et." O da:

- Allah'ım! Hastalığı azalt; fakat mükâfatı (sevapı) azaltma, diye dua etti. Ona:

"- Dua et, dua et!" dendi. Bunun üzerine şöyle dua etti:

-Allah'ım! Beni rahmetine yakın olanlardan kıl, annemi de güzel yüzlü Cennet hurilerinden eyle.

505. Ata İbni Ebi Rebah anlatarak demiştir ki:

- İbni Abbas bana şöyle dedi:

"- Cennet ehlinden sana bir kadın göstereyim mi?" Ben:

- Evet, dedim. O şöyle buyurdu:

"- Şu siyah kadındır. Peygamber (s.a.v.) gelip dedi ki:

- Ben sar'alanıyorum (düşüp bayılıyorum), böylece (kendime hâkim olamayıp) açılıyorum; benim için Allah'a dua et." Hazreti Peygamber ona:

"- İstersen sabret, cennet senindir. İstersen, sana afiyet versin diye Allah'a dua edeyim." buyurdu. Kadıncağız:

Sabrederim, dedi. Sonra: Ben açılıyorum, (avret yerlerim gözükür diye korkuyorum), benim için Allah'a dua et açılmayayım, dedi. Peygamber de ona dua etti.

506. Ata anlattığına göre, kendisi o sar'alı kadın olan Ümmü Züfer'i Kabe'nin merdivenlerinde uzun boylu siyah bir kadın olarak gördü.

İbni Güreye demiştir ki:

- Abdullah İbni Ebi Müleyke bana haber verdiğine göre, Kasım kendisine, Hazreti Âişe'nin şöyle haber verdiğini nakletmiştir:

- Peygamber (s.a.v.):

"- Mümine diken ve daha büyük musibet isabet ederse, o keffarettir." buyurdu.

507. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu:

"- Dünyada kendisine bir diken isabet edip de, ondan sevap uman hiç bir müslüman yoktur ki, o diken sebebiyle kıyamette günahlarından bağışlanmasın."

508. Cabir demiştir ki:

- Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Herhangi bir mümin erkek ile mümin bir kadın ve müslüman bir erkekle müslüman bir kadın, bir hastalığa yakalanırsa, muhakkak Allah o hastalık sebebiyle onu günahlarından kurtarır."

HASTANIN: "BENDE AĞRI VAR!" DEMESİ ŞİKÂYET OLUR MU?

509. Hişam babasından rivayet ettiğine göre, babası şöyle anlatmıştır:

- Ben ve Abdullah İbni Zübeyr, (hasta olan Abdullah İbni Zübeyr'in annesi) Esmâ'nın ziyaretine gittik; bu gidişimiz Abdullah İbni Zübeyr'in şehid edilişinden on gün önce idi. Esma ağrılı idi. Abdullah ona:

- Kendini nasıl buluyorsun? dedi. O:

"- Ağrılı (buluyorum)!" dedi. Abdullah:

- (Düşmanlarımın beni çembere almasından anlıyorum ki) ben ölüme gidiyorum, dedi. Bunun üzerine annesi:

- Herhalde sen benim ölümümü istiyorsun da, bundan ötürü ölümü temenni ediyorsun; böyle etme, Allah'a yemin ederim ki, senin iki halinden birine ait haber bana gelmedikçe ölmemi arzu etmem: Ya öldürülürsün de, senin acına katlanarak sevapı kazanırım, yahut muzaffer olursun da gözüm aydın olur. Sana uygun düşmeyecek bîr işin sana arzedilip de onu, ölüm kokusu ile kabul etmekten sakın, (şerefle ölmek, düşman eline geçip eziyet çekmekten çok daha iyidir).

Abdullah İbni Zübeyr, (Annesine, ben ölüme gidiyorum diye hitap etmesinden) öldürülüşünden annesinin kederleneceğini sanmıştı.

510. Rivayet edildiğine göre, Ebu Saîd El-Hudrî, Rasûlullah (s.a.v.)'in ziyaretine gitti. Peygamber ateşli hasta idi, üzerinde kadife (kumaş örtü) vardı. Elini üzerine koydu, hastalığın ateşini kadife üzerinden hissetti. Ebu Saîd:

- Ateşin ne kadar yüksek, ey Allah'ın Rasûlü! dedi. Hz. Peygamber:

"- Biz böyleyiz, belâ bize şiddetli gelir ve sevap bize kat kat olur." buyurdu. Ebu Saîd sordu:

-Ey Allah'ın Rasûlü! İnsanların hangisi en şiddetli belâ çeker? Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Peygamberler, sonra salih kullar. Onlardan öyle kimse vardı ki, fakirliğe müptelâ olmuştu; öyle ki bir hırkadan başka bir şey bulamamış, onu kesip giyinmişti. Onlardan kene ile müptelâ olan vardı da, onu öldürmeye kadar gidiyordu. Onlardan öylesi de vardı ki, sizden birinin bahşişe sevinmesinden daha çok belâya sevinirdi, ferah duyardı."

BAYGIN HASTAYI ZİYARET ETMEK

511. Cabir İbni Abdullah'ın şöyle anlattığı işitilmiştir:

"- Bir hastalığa yakalandım da Peygamber (s.a.v.) Ebû Bekir ile -ikisi de yaya olarak- beni ziyarete geldi. Beni baygın halde buldular. Peygamber (s.a.v.) abdest aldı; sonra abdest suyunu üzerime döktü, ben de ayıldım. Baktım ki, Peygamber (s.a.v.) dedim ki:

-Ey Allah'ın Rasûlü, malım hakkında nasıl hareket edeyim, malım hakkında hüküm ver? Peygamber bana cevap vermedi, tâ ki, miras âyeti nazil oldu.

HASTA ÇOCUKLARI ZİYARET ETMEK

512. Üsame İbni Zeyd şöyle anlatmıştır:

- Rasûlullah (s.a.v.)'in kızının (Zeyneb'in) çocuğu ağır hasta oldu. Bundan dolayı çocuğun annesi (Zeyneb), Peygamber (s.a.v.)'e haber gönderdi ki, çocuğum ölüm üzeredir. Peygamber haberciye dedi ki:

"- Git ona şöyle söyle:

- Allah'ın aldığı da kendinindir, verdiği de... Her şeyin onun katında muayyen bir vakti vardır. Sabretsin ve Allah'dan sevap beklesin."

Haberci geri dönüp çocuğun annesine (Zeyneb'e) haber verdi. Bunun üzerine (Zeyneb), Peygamber muhakkak gelsin diye yemin ederek Peygambere haber gönderdi. Peygamber (s.a.v.) de kalkıp ashabından bir grupla gitti; aralarında Sa'd İbni Ubade de vardı. Peygamber (s.a.v.) çocuğu alıp iki göğsü arasına ve bağrına koydu. Çocuk kuru ve boş su kabının ses çıkarışı gibi can çekişiyordu, Rasûlullah (s.a.v.)'in gözleri yaşardı. Sa'd dedi ki:

- Ağlıyor musun, halbuki sen Allah'ın peygamberisin? Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ben ona şefkat duyduğumdan ağlıyorum. Allah, ancak kullarından merhametli olanlara merhamet eder."

ÖZEL BÖLÜM

513. İbrahim İbni Able'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Karım hasta oldu; bundan dolayı Ümmü'd-Derdâ'ya gidiyordum. O bana soruyordu:

- Ailen nasıl? Ben de:

- Hastadırlar, diyordum. Bana yemek ısmarlıyor, ben de yiyordum. Sonra dönüyordum, kadıncağız yine böyle yapıyordu. Bir defa ona gittiğimde dedi ki:

- Nasıllar? Ben:

- İyiye döndüler, dedim. O, bunun üzerine şöyle dedi:

"- Sen, bize ailenin hastalığını haber verdikçe, ben sana yemek ısmarlıyordum. Şimdi İse, iyiye döndüler, artık sana bir şey ısmarlamayız."

HASTA BEDEVİYİ ZİYARET

514. İbni Abbas anlatıyordu:

- Rasûlullah (s.a.v.) hasta bir Bedevi'yi ziyaret için yanına varıp şöyle dedi:

"- Ağır durumun yoktur, inşallah Allah günahlarını temizleyici olur."

Ravi dedi ki:

- Bedevi şöyle cevap verdi:

- Bilakis ateş gibi yanan humma var, yaşlı bir ihtiyar üzerinde; onu, mezarlar ziyaret etsin... Hazreti Peygamber:

"- O takdirde, evet; (kabul etmiyorsan, temizleyici değildir.)"

HASTALARI ZİYARET ETMEK

515. Ebû Hureyre anlattığına göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sizden bugün kim oruçlu bulunuyor?"

Ebû Bekir:

- Ben, dedi. Peygamber sordu:

"- Sizden bugün kim hasta ziyaretinde bulundu?" Ebû Bekir:

- Ben, dedi. Peygamber sordu:

"- Sizden kim bugün bir cenaze namazında bulundu?" Ebû Bekir:

- Ben, dedi. Peygamber sordu:

"- Bugün kini bir fakir doyurdu?" Ebû Bekir:

- Ben, dedi.

Kavilerden Mervan demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu haberi bana ulaşmıştır:

"- Şu hasletler: (Oruçlu olmak, hasta ziyaretinde bulunmak, cenaze namazında hazır olmak, fakir doyurmak) bir gün içinde bir adamda toplanırsa, muhakkak o Cennet'e girer."

516. Cabir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.), Ümmü Sâib adlı (hasta) kadının ziyaretine girdi, kadın titriyordu. Peygamber:

"- Neyin var?" diye sordu. O:

- Sıtma = humma, Allah onu perişan etsin, dedi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.):

"- Sus, ona kötü söyleme; çünkü o hastalık, demirci ocağı ateşinin demir pasını gidermesi gibi, müminin günahlarını giderir." buyurdu.

517. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Allah, (kıyamet günü kuluna) buyurur:

- Senden yemek istedim de bana yedirmedin. (Kul):

- Ey Rabbim! Sen benden nasıl yemek istersin de ben sana yedirmem, sen âlemlerin Rabbi olduğun halde? der.

Allah buyuruyor:

- Bilmiyor musun ki, falan kulum senden yemek istedi de, ona yedirmedin? Bilmiyor muydun ki, eğer ona yedireydin, onun mükâfatını katımda bulacaktın? İnsanoğlu! Senden su istedim de bana su vermedin. Kul der ki:

- Ey Rabbim! Sen âlemlerin Rabbi iken, ben sana nasıl su verebilirim? Allah şöyle buyurur:

- Falan kulum senden su istedi de, ona su vermedin. Biliyor muydun ki, eğer sen ona su vereydin, onun mükâfatını katımda bulacaktın. Ey insanoğlu! Ben hasta oldum da beni ziyaret etmedin. Kul, der ki:

- Ey Rabbim! Ben seni nasıl ziyaret ederim, sen ise âlemlerin Rabbisin, (hasta olmazsın, hiç bir şeye ihtiyacın yoktur?) Allah:

- Bilmiyor muydun ki, falan kulum hastalandı. Eğer onu ziyaret edeydin, onun mükâfatım katımda bulacaktın, yahut beni (rıza ve rahmetimi) onun yanında bulacaktın? buyurur.

518. Ebu Saîd'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Hastaları ziyaret ediniz, cenazeleri de takip ediniz. Bu, size âhireti hatırlatır."

519. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Üç şey vardır ki, bunların hepsi her müslüman üzerine bir haktır (vazifedir):

1- Hastaları ziyaret etmek,

2- Cenazelerde bulunmak,

3- Aksıran kimse, Azîz ve Celîl olan Allah'a hamil ederse, ona = Yerhamuke Allah = demek."

ZİYARETÇİNİN HASTA İÇİN ŞİFA DİLEMESİ

520. Sa'd'ın oğullarından üçü de babalarından rivayet ettiklerine göre, Rasûlullah (s.a.v.), Mekke'de hasta olan Sa'd'ın ziyaretine vardı. Sa'd (Peygamberi görünce) ağladı. Peygamber ona sordu:

"- Neden ağlıyorsun?" Sa'd:

- Hicret etmiş olduğum yerde Ölmekten korkuyorum. Nitekim Sa'd İbni Havle böyle olmuştu, (Medine'ye hicretinden sonra Mekke'de vefat etmişti) dedi. Peygamber üç defa:

"- Allah'ım! Sa'd'a şifa ver!" diye dua etti. Sa'd dedi ki:

- Benim çok malım var; bana bir kızım varis oluyor. Malımın tamamını vasiyyet edeyim mi? Peygamber:

"- Hayır!" dedi Sa'd:

- Üçte ikisini edeyim mi? dedi. Peygamber: "-Hayır!" dedi. Sa'd:

- Yarısını? dedi. Peygamber: "- Hayır!" buyurdu. Sa'd:

- Üçte birini? dedi. Peygamber:

"- Üçte biri (vasiyyet el), üçte bir çoktur. Malından verdiğin (fakirlere) sadakan bir sadakadır. Çoluk çocuğuna yedirdiğin bir sadakadır. Zevcenin, senin yemeğinden yediği de senin için bir sadakadır. Senin çoluk çocuğunu mal ile bırakman (yahut geçimle, dedi), onları insanlara avuç açıp dilenir bırakmandan daha hayırlıdır." buyurdu.

Ravi demiştir ki:

- Peygamber eli İle (işaret ederek) söyledi.

HASTAYI ZİYARETİN FAZİLETİ

521. Asım, Ebu Kılâbe'den; Ebu Kılâbe, Ebu'l-Eş'as San'anî'den; o da Ebu Esmâ'dan rivayet ettiğine göre şöyle demiştir:

"- Kim hasta kardeşini ziyaret ederse, Cennet'in Hurfe'sinde (toplanmış meyvaları arasında) bulunur.

Ben, Ebu Kılâbe'ye dedim ki:

- Cennet'in Hurfe'si nedir? O dedi ki:

- Cennet'in toplanmış meyvalardır.

- Ebu Kılâbe'ye yine sordum:

- Ebu Esma bu hadîsi kimden nakletmiştir?

- Şu cevabı verdi:

- Sevban'dan; o da Rasûlullah (s.a.v.)'den..."

Bu hadisin aynını bize İbni Hübeyb İbni Ebi Sabit anlatarak demiştir ki, bize Ebu Üsame, Müsenna'dan (zannediyorum bu İbni Saîd'dir) rivayet etmiştir. Müsenna dedi ki:

-Bize Ebu Kılâbe, Ebu'l-Eş'as'an, o da Ebu Esma El-Rehabî'den, o da Sevban'dan, Sevban ise Peygamber (s.a.v.)'den rivayet etti.

HASTANIN VE ZİYARETÇİNİN HADÎS ANLATMASI

522. Anlatıldığına göre, Ebu Bekir İbni Hazım ve Muhammed İbni'l Münkedir, Mescid cemaatından bir kısım insanlarla hasta bulunan Ömer İbni'l-Hakem İbni Rafi' El-Ensarî'yi ziyaret ettiler. Ona şöyle dediler:

- Ey Ebu Hafs! Bize hadîs anlat. O dedi ki:

- Cabir İbni Abdullah'ın şöyle dediğini işittim:

-Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Kim bir hastayı ziyaret ederse, rahmete dalmıştır; oturunca rahmet içinde kararlaşmış olur."

HASTA YANINDA NAMAZ KILAN KİMSE

523. Atâ'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- İbni Ömer, İbni Safvan'ın hastalık ziyaretine gitti de namaz vakti geldi. İbni Ömer oradakilere iki rekât namaz kıldırıp: Biz misafiriz, dedi."

MÜŞRİK HASTAYI ZİYARET

524. Enes'den rivayet edildiğine göre, Yahudilerden bir erkek çocuk Peygamber (s.a.v.)'e hizmet ederdi. Sonra çocuk hasta oldu da, Peygamber (s.a.v.) onun ziyaretine gitti. Başucunda oturup (çocuğa):

"- Müslüman ol!" dedi. Çocuk, başucunda olan babasına baktı. Bunun üzerine babası çocuğa:

- Kasım'ın babasına Peygamber (s.a.v.)'e itaat et, dedi. Çocuk da müslüman oldu. Sonra Peygamber (s.a.v.) çıktı, şöyle diyordu:

"- Çocuğu ateşten kurtaran Allah'a hamd olsun..."

HASTAYA NE SÖYLENİR

525. Hazreti Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.) (hicret yılında) Medine'ye gelince, (babam) Ebû Bekîr ve Bilâl Humma'ya tutuldular. Âişe demiştir ki:

-Ben onları ziyarete gittim de şöyle söyledim: Babacığım! Kendini nasıl buluyorsun? Ey Bilâl! Sen de kendini nasıl buluyorsun?

Âişe şöyle demiştir:

- Ebû Bekir'i Humma yakaladığı zaman derdi ki:

- Herkes evinde çoluk çocuğuyla sabahlar durur.

Ölümse, ona, takunyası bağından daha yakın durur.

Bilâl'dan hastalık kalkınca, sesini yükselterek şöyle diyordu:

-Ne olur, bileydim: Mekke vadisinde bir geç geceleyecek miyim: cilalımda İzhir ve Celîl bitkileri olduğu halde?

Bir gün Mecenne mevkiinin sularına kavuşacak mıyım. Şame ile Tafil dağları bana gözükecekler mi?

Hazreti Aişe -Allah ondan razı olsun- dedi ki, ben Rasûlullah (s.a.v.)'e gidip, ona haber verdim. O şöyle buyurdu:

"- Allah'ım! Bize Medine'yi sevdir, Mekke'yi sevdiğimiz gibi, yahut daha çok... Hastalıklardan da onu kurtar. Bize, ölçeğimizde ve kilemizde bereket ver. Medine'nin Humma hastalığını, (İslâm'ı kabul etmemiş) Cuhfe arazisine nakledip ver."

526. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.), hasta bir Bedevi'nin ziyaretine girdi. İbni Abbas demiştir ki:

- Peygamber (s.a.v.) bir hastayı ziyaret için yanına vardığı zaman:

"- Beis yoktur; (günahları) temizleyici olur İnşallah!" derdi. Bedevî (Buna cevap olarak) şunu söyledi:

- (Bu hastalık) temizleyici! Hayır aksine yaşlı bir İhtiyar üzerinde kaynayan (yahut alevlenen) bir Hummadır; onu mezarlar ziyaret ediyor...Peygamber:

"- (Benim öğüdümü kabul etmeyince, senin için temizleyici değildir.) Bu takdirde evet." buyurdu.

527. Nafî demiştir ki, İbni Ömer bir hastayı ziyarete gidince:

"- Nasılsın?" diye halini sorardı. Yanından kalkınca da:

"- Allah, hakkında hayırlısını versin!" derdi ve buna ilâve (söz) etmezdi."

HASTA NASIL CEVAP VERİR

528. Saîd İbni Amr anlatarak demiştir ki; Haccac, (yaralı bulunan) İbni Ömer'in yanına vardı, ben de yanında idim. Haccac:

- Nasılsın? dedi. O:

- İyiyim, dedi. Haccac:

- Seni kim süngüledi? dedi. O şöyle cevap verdi:

- Silâh taşımak helâl olmayan bir günde, silâh taşımayı emreden kimse beni süngüledi. İbni Ömer bu sözü ile Haccac'ı kasdediyorduk.

FASIK HASTAYI ZİYARET

529. Abdullah İbni Amr İbni'l-As'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Şarap içip de, hasta olanları ziyaret etmeyiniz."

KADINLARIN ERKEK HASTALARI ZİYARET ETMESİ

530. El-Haris İbni Ubeydullah el-Ensarî'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Ümmü'd-Derda'yı gördüm ki, (bindiği devenin) eyerinin ağaçları çıplak, Mescid ehlinden bir Medîne'li erkek hastayı ziyarete gidiyor."

EVİN LÜZUMSUZ ŞEYLERİNE BAKAN ZİYARETÇİNİN

HOŞ GÖRÜLMEMESİ

531. Abdullah İbni Ebi Hüzeyl'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Abdullah İbni Mes'ud, bir hastayı ziyaret etmek üzere yanına girdi, yanında bir takım insan vardı. Evde de bir hanım vardı. Adamlardan biri kadına bakmaya başladı. Bunun üzerine Abdullah ona:

- Gözün çıkaydı, senin için daha hayırlı olurdu, dedi."

GÖZ AĞRISINDAN ÖTÜRÜ ZİYARET

532. Ebu İshak demiştir ki, Zeyd İbni Erkam'ın şöyle anlattığını işittim:

- Gözüm ağırlandı da Peygamber (s.a.v.) beni ziyarete geldi, Sonra:

"- Ya Zeyd! Şayet gözün tamamen kaybolsa ne yaparsın?" buyurdu. Ben de, sabrederim ve Allah'tan sevap beklerim, dedim.Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Eğer gözün kaybolur da, sonra sabredersen ve Allah'tan sevap umarsan, senin sevapın Cennet olur."

533. Kasım İbni Muhammed'den rivayet edildiğine göre, Muhammed'in arkadaşlarından bir adamın gözleri söndü, sonra onu ziyarete gittiler. Adam şöyle dedi:

- Ben, Peygamber (s.a.v.)'i görmek için onları istiyordum; fakat şimdi Peygamber (s.a.v.) irtihal etti. Allah'a yemin ederim! Eğer (Yemen'deki) Tübale beldesinin geyiklerinin bir geyiğindeki gözler bende olsa, artık buna sevinmem.

534. Enes'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Allah (Azze ve Celle) buyurdu: (Kulumu) iki sevgiliyle (gözlerini murad ediyor) müptelâ ettiğim zaman (gözlerinin nurunu aldığım zaman) sonra sabrederse, ona Cennet'i karşılık olarak veririm"

535. Ebû Ümame, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet etmiştir:

- Allah buyuruyor:

-Ey insanoğlu! Senin iki (sevgili) gözünü aldığım zaman, ilk anda sabredersen ve (benden) sevap beklersen, sana, Cennet'ten başka bir sevaba razı olmam."

HASTA ZİYARETÇİSİ NEREDE OTURUR

536. İbni Abbas'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.) bir hastayı ziyaret etliği zaman, başucunda otururdu, sonra söyle derdi:

"- Büyük Arş'ın Rabbi olan büyük Allah'tan dilerim ki, sana şifa ver-

Eğer hastanın ecelinde bir gecikme var idiyse, ağrısından kurtulurdu.

537. Rabi' İbni Abdullah'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Hasta bulunan Katade'yi ziyaret edelim diye, Hazreti Hasan1 la birlikte gittim. Hasan, hastanın başucunda oturup ona sordu (nasılsın?). Sonra ona dua edip, dedi ki:

- Allah'ım, kalbine şifa ver, hastalığına da şifa ver."

İNSAN EVİNDE NE YAPAR

538. El-Esved'den, söyle dediği rivayet olunmuştur:

- Hazreti Aişe (ra)'ya sordum ki, Peygamber (s.a.v.) evinde ne iş yapardı? Hazreti Âişe şöyle buyurdu:

"- Evinin hizmetinde bulunurdu; namaz vakti gelince de (namaza) çıkardı."

539. Urve'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

- Hazreti Âişe'ye sordum ki, Peygamber (s.a.v.) evinde ne iş yapardı? O, şöyle buyurdu:

"- Ayakkabısını diken ve insanın evinde yaptığı işi yapardı."

540. Hişam, babası Urve'den rivayet ettiğine göre, babası şöyle demiştir:

-Hazreti Aişe'ye sordum ki:

- Peygamber (s.a.v.) evinde ne iş yapardı? O, şöyle buyurdu:

"- Sizden herhangi birinizin evinde yaptığım; ayakkabı diker, elbise yamar ve dikerdi."

541. Ömer'den rivayet edildiğine göre, Aişe (ra)'ye sorulmuş ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) evinde ne iş yapardı? O, şöyle buyurdu:

"- O da insanoğlundan bir insandı: Elbisesini temizler ve koyununu sağardı."

İNSAN KARDEŞİNİ SEVDİĞİ ZAMAN ONA BİLDİRSİN

542. (Ashabdan) Mikdam İbni Ma'dî Kerib'e kavuşan Tabiî'den rivayet edildiğine göre, Mikdam dedi ki:

- Peygamber (s.a.v.):

"- Sizden biriniz kardeşini sevdiği zaman, onu sevdiğini ona bildirsin." diye buyurdu.

543. Mücahid'den, şöyle anlattığı rivayet edilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in ashabından bir adam bana yetişip, arkamdan omzumu tuttu. Dedi ki:

- Haberin olsun, seni seviyorum.

Ben:

- Beni kim için (kimin rızası için) sevdinse, seni de o sevsin, dedim. Sonra dedi ki:

- Eğer Rasûlullah (s.a.v.):

"- İnsan, insanı sevdiği zaman, onu sevdiğini ona haber versin." diye buyurmayaydı, ben sana bildirmezdim.

Mücahid dedi ki:

- Sonra adam beni karşısına alıp anlattı: Yanımızda bir carîye var; öyle ki ahlâkı düşüktür, dedi."

544. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber şöyle buyurdu:

"- (Allah için) Sevişen iki adamın en faziletlisi, muhakkak ki arkadaşına sevgisi daha çok olandır."

BİR KİMSE BİR ADAMI SEVİNCE, ONUNLA MÜNAKAŞA ETMESİN VE ONDAN SORMASIN

545. Muaz İbni Cebel'den, şöyle dediği rivayet olunmuştur:

"- Bir kardeşi sevdiğin zaman, onunla münakaşa etme; ona fena harekette bulunma ve ondan (başkasına, nasıl adamdır diye) sorma; olur ki, onun bir düşmanı ile karşılaşırsan da, onda olmayan bir şeyi sana bildirir, böylece seninle onun arasını açmış olur."

546. Abdullah İbni Amr'dan, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Allah için bir kardeşi seven, Allah yolunda olur. Kardeşi de ona:

- Ben, Allah için seni seviyorum derse, ikisi de Cennet'e girerler; Allah yolunda seven kimsenin sevgisinden ötürü derecesi, kendisini Allah için sevenden daha yüksek olur."

AKIL KALBDEDİR

547. Sıffîn'de Hazreti Ali (ra)'ın şöyle dediği işitilmiştir:

"- Akıl kalbdedir; merhamet kara ciğerdedir, esirgeyiş (şefkat) talakdadır, nefes de ak ciğerdedir."

KİBİR (BÜYÜKLENME)

548. Abdullah İbni Amr'dan, şöyle dediği rivayet edilmiştir.

-Peygamber (s.a.v.)'in yanında oturuyorduk da çöl halkından bir adam geldi; üzerinde dibada örülü cübbe vardı. Tâ Peygamber (s.a.v.)'in başucunda durup, şöyle dedi:

- Sizin arkadaşınız her babayiğit! aşağı yıkmıştır (yahut demiştir ki, her babayiğit aşağı yıkmak istiyor) ve çobanı (zavallıyı) da yukarı kaldırıyor.

Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.), onun cübbesini eteklerinden tutup, şöyle buyurdu:

"- Senin üzerinde anlamaz kimsenin elbisesi görülmüyor mu?"

- Sonra Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah'ın Peygamberi Nuh (a.s.)'ın vefatı yaklaşınca, oğluna dedi ki:

- Ben sana vasiyyetimi söylüyorum: Sana iki şeyi emrediyorum ve sana iki şeyi yasaklıyorum. Sana, = La ilahe İllallahı- emrediyorum; çünkü yedi kat göklerle yedi kat arz eğer bir terazi kefesine ve La İlahe illallah da diğer bir kefeye konsa, bu tevhid onlara daha ağır basardı. Eğer yedi kat göklerde yedi kat arz, uçsuz

bucaksız bir çember olsalar, onları La İlahe İllallah ve Sübhanellahi ve bihamdihi kelimeleri kırardı; çünkü bu kelimeler her yaratığın duâsıdır; ve bunlarla her şey rızıklanır. (La İlahe İllallah ile Sübhanellahı ve Bihamdihi kelimelerini söyle, bu ikisini bırakma).

Bir de Allah'a ortak koşmaktan ve kibirlenmekten seni men' ediyorum." Peygambere soruldu ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Bu Allah'a ortak koşmayı bildik; ancak kibirlenmek nedir, birimizin güzel elbisesi olup onu giymesi midir? Peygamber: .

- Hayır!" dedi. Adam sordu:

- Bizden birimizin güzel iki kayışlı iki güzel ayakkabısı olması mıdır? Peygamber:

"- Hayır!" dedi. Adam sordu:

- Birimizin binecek hayvana sahip olması mıdır? Peygamber:

"- Hayır!" dedi. Adam yine sordu:

- Kibir, birimizin arkadaşları olup, kendisiyle oturmaları mıdır Peygamber:

"- Hayır!" dedi. Adam, o halde kibir nedir, ey Allah'ın Rasûlü? dedi. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Hakkı çiğnemektir ve insanları küçük görmektir."

549. İbni Ömer, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"- Kim kendi nefsini büyük görürse, yahut yürüyüşünde kibir hareketleri yaparsa, Allah ona gazab eder olduğu halde Azız ve Celîl olan Allah'a kavuşur."

550. Ebû Hureyre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.):

"- Hizmetçisiyle beraber yemek yiyen, çarşılarda merkebe binen ve koyunu bağışlayıp da onu sağan, kibirlenmemiştir."

551. Salih'ül Bezzaz'ın büyük annesinden rivayet ettiğine göre, büyük annesi şöyle demiştir:

- Hz. Ali'yi (Allah ondan razı olsun) gördüm, bir dirhem para karşılığında hurma satın aldı da onu bohçasında taşıyordu. Ben ona dedim ki, (yahut bir adam ona dedi ki) senin yükünü ben taşıyayım, Ey müminlerin emîri! O şöyle cevap verdi: "Hayır, aile sahibi olan taşımaya daha lâyıktır."

552. Ebû Saîd El-Hudrî ve Ebû Hureyre rivayet ettiklerine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

- (Allah buyurdu ki): İzzet ve Ululuk sıfatları benim güzel vasıflarımdır. Kim bu vasıflarda bana ortak olmaya çalışırsa, ona azab ederim,"

553. Numan İbni Beşîr'in minberde şöyle dediği işitilmiştir:

"- Gerçekten Şeytanın tuzakları ve ağları vardır. Şeytanın tuzakları ile ağları: Allah'ın nimetleriyle azgınlık etmek, Allah'ın verdiği şeyle övünüp büyüklük iddia etmek, Allah'ın kullarına ululuk ve üstünlük taslamak ve Allah'ın rızası dışında nefis arzusuna uymak işleridir."

554. Ebû Hureyre'den, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Cennet ile Cehennem tartıştılar, (Süfyan da, geçen ifade gibi, Cennet ile Cehennem muhasemede bulundular, dedi.): Cehennem dedi ki:

- Bana azılı kimselerle büyüklenenler girer. Cennet de dedi ki:

- Bana zayıflarla fakirler girer.

Yüce ve ulu olan Allah Cennet'e şöyle buyurdu:

- Sen benim rahmetimsin, seninle dilediğime merhamet ederim. Sonra Cehennem'e de söyle buyurdu:

- Sen benim azabımsın, seninle dilediğim kimseye azab ederim. İkinizden her biri için dolusu (kadar insan) vardır."

555. Ebu Seleme, Abdurrahman'dan rivayet ettiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.)'in ashabı, çekingen değillerdi, uyuşuk değillerdi. Onlar toplantılarında birbirlerine (neş'e ile) şiir okurlardı ve İslâm'dan önceki işlerini anarlardı. Fakat Allah'ın emrinden herhangi bir işte onlardan birine dokunulduğu zaman, sanki deli imiş gibi, göz kapaklarının içi (hiddetinden dışarı) dönerdi."

556. Ebû Hureyre'den rivayet edilmiştir:

- Yakışıklı olan bir adam, Peygamber (s.a.v.)'e gelip, dedi ki:

- Güzellik bana sevdirildi, gördüğün gibi de (güzellik) bana verildi. Öyle ki, benden kimsenin üstün olmasını istemiyorum. (Ya, bir ayakkabı kayışında dedi, ya da kırmızı tasmada dedi) Bu kibir midir?

Hz. Peygamber:

"- Hayır! Kibirli, hakkı çiğneyendir; insanları küçük görendir." buyurdu.

"- Allah nimetinin eserini, kulu üzerinde görmeyi sever." buyrulmuştur. İsrafa kaçmaksızın herkes hal ve vaktine göre iyi ve temiz elbise giymelidir. Hele imkânları olanların pejmürde ve perişan kılıklara bürünmeleri asla doğru değildir.

557. Şuayb'ın babası, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Kibir taslayanlar, kıyamet günü insanlar biçiminde küçük karıncalar gibi haşrolunacaklardır. Onları her taraftan zillet (bayağılık ve küçüklük) kaplayacaktır; Cehennem'de Boles adındaki bir cezaevine götürüleceklerdir. Onları ateşlerin

alevleri saracak ve onlara, şaşkınlık halinde Cehennem ehlinin irinlerinden içirilecektir."

İNSANIN UĞRADIĞI ZULÜMDEN İNTİKAM ALMASI

558. Hz. Âişe (ra)'dan, Peygamber (s.a.v.) kendisine şöyle demiştir:

"- İşte önünde, intikam al."

559. Hz. Âişe şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in (bir kısım) hanımları, (kızı) Fatıma'yı Peygamber (s.a.v.)'e gönderdiler. Fatıma (içeri girmek için babasından) izin istedi. Peygamber (s.a.v.), Hz. Âişe (ra)'ın yanında abası üzerinde (yaslanmış) idi. Peygamber Fatıma'ya izin verdi; o da İçeri girip şöyle dedi: Senin hanımların, Ebu Kuhafe'nin kızı (torunu ve Ebû Bekir'in kızı) hakkında adalet edesin diye beni gönderdiler. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Yavrucuğum, (kızım)! benim sevdiğimi sen sevmez misin?"

Fatıma:

- Evet, severim, dedi. Hz. Peygamber:

"- O halde bunu (Âişe'yi) sev!" dedi.

Bunun üzerine Hz. Fatıma kalkıp gitti de, diğer hanımlara (durumu ve olanı) anlattı. Hanımlar, Fatıma'ya dediler ki:

- Sen bizim hesabımıza bir iş göremedin. Bunun için Hz. Peygamber'e tekrar git. Hz. Fatıma:

- Vallahi bu iş hakkında asla bir daha gitmem, dedi. Sonra (Peygamberin diğer hanımı) Zeyneb'i gönderdiler. O da (içeri girmek için) izin istedi. Hz. Peygamber ona izin verdi. O da aynı şeyi Peygamber'e söyledi Zeyneb bana saldırıp kötü söylemeye durdu. Ben de, Peygamber bana (ona cevap vermek için) izin verir mi, diye bakadurdum. Bekledim, nihayet anladım ki, Peygamber (s.a.v.) intikam almamı kerih görmeyecek. Ben de Zeyneb'e söylenmeye durdum. Öyle ki, ona fırsat vermeyip üstünlükle onu bastırdım. Peygamber (s.a.v.) de gülümsedi. Sonra dedi ki:

"- Dikkat edilsin, hu Ebû Bekir'in kızıdır."

KITLIK VE AÇLIK ZAMANINDA YARDIM

560. Ebû Hureyre'den, şöyle demiştir:

"- Ahir zamanda bir açlık olacaktır. Kim bu açlık devrine yetişirse, aç karınlılardan, asla yüz çevirmesin, (onlara yardım etsin)."

561. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Ensar, (Medîne'li ashab), Peygamber (s.a.v.)'e şöyle dediler:

- Bizimle (Muhacir) kardeşlerimiz arasında hurma bahçesini böl. Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Hayır!" buyurdu. Ensar, (Muhacirlere) dediler ki:

- O halde bizi işçilikten kurtarın, (siz çalışın da) meyvalarda sizi ortak edelim. Onlarda:

- Peki, kabul ettik, dediler.

562. Abdullah İbni Ömer haber vermiştir ki, şiddetli bir felâket senesi olmuştu; buna "Kıtlık Yılı" denmişti. (Babam) Hz. Ömer (ra), bütün verimli arazilerden deve, buğday ve zeytin yağı ile (felâketzede) Arablara yardım hususunda büyük gayret harcamıştı. Öyle ki, bu kıtlığın zorlamasıyla bütün yeşillikler kurumuştu. Bunun üzerine Hz. Ömer duaya durup şöyle dedi:

"- Allah'ım! Bu canlıların rızkını dağların başında yarat."

Allah da onun ve müslümanların duasını kabul etti. Hz. Ömer, dua sebebiyle yağmur yağınca şöyle dedi:

"- Allah'a hamd olsun! Allah'a yemin ederim ki, eğer Allah bu felâketi gidermemiş olsaydı, hali vakti yerinde olan bir müslüman evi bırakmazdım; muhakkak o aile sayısınca bu eve fakirleri sokardım da, bir kişinin idare ettiği şeyden iki kişi faydalanarak açlıktan helak olmazlardı."

563. Seleme İbni Ekva'dan; Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kurbanlarınıza dikkat edin; hiç biriniz üç günden sonra kurban etinden hiç bir şey evinde bırakmış bulunmasın, (fakirlere dağıtılsın)."

Ertesi yıl boyunca, ashab dediler ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Geçen yi! yaptığımız gibi yapalım mı? (Üç günden sonra kurban etlerimizin hepsini fakirlere dağıtalım mı?)

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Şimdi yiyiniz ve erzak edininiz. Çünkü o yıl, insanlar sıkıntıda idi. Ben onlara yardım etmenizi istemiştim."

TECRÜBELER

564. Hişam, babası Ürve'den rivayet ettiğine göre, babası şöyle anlatmıştır:

"- Muaviye'nin yanında oturuyordum. O kendi kendine söylendi; sonra kendine gelerek dedi ki, insan düşüp de tecrübe almadıkça güzel huylu olamaz. Bu sözü üç defa tekrar etmişti."

565/1. Ebu Saîd'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Sürçen kimse ancak güzel ahlâk sahibi olur; hikmet sahibi de ancak tecrübe gören olur."

565/2. Bize Kuteybe anlatarak demiştir ki, bize İbni Vehb, Amr İbni'l-Haris'den, o da Derrac'dan; Derrac, Ebu'l-Heysem'den, o da Ebu Saîd'den, Ebu Saîd de Peygamber (s.a.v.)'den bunun benzerini rivayet etmiştir.

ALLAH İÇİN KARDEŞİNE YEDİREN KİMSE

566. Hz. Ali'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Kardeşlerimden birkaç kişiyi toplayıp da, onları bir veya iki ölçek kıymetinde bir yemek üzerinde toplamam, çarşınıza çıkıp da bir köle azad etmemden bana daha sev çilidir.

CAHİLİYYET DEVRİNDEKİ ANDLAŞMA

567. Abdurrahman İbni Avf dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Amcalarımla birlikte = Mutayyibîn = andlaşmasında bulundum. Benim kırmızı develere sahip olmam karşılığında bile onu bozmak istemem."

KARDEŞ ETMEK

568. Enes İbni Malik'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.), İbni Mes'ud ile Zübeyr arasında kardeşlik kurmuştur."

569. Enes İbni Malik'den; şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.), Medine'deki evimde Kureyş'le Ensar arasında kardeşlik sözleşmesi etti."

İSLAMDA ANDLAŞMA YOKTUR

570. Şuayb babasından rivayet ettiğine göre, babası şöyle anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.) Fetih yılında Kâbe'nin merdivenleri üzerine oturup Allah'a hamd etti ve onu övdü; sonra şöyle buyurdu:

"- Kimin cahiliyet devrinden kalma bir andlaşması varsa, (bilsin ki), İslâm ona kuvvetten başka bir şey ilâve etmez. Mekke'nin fethinden sonra da (Mekke'den) hicret yoktur."

İLK YAĞMURDA ISLANMAK İSTEYEN

571. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.)'le beraber bize yağmur isabet etti de, Peygamber (s.a.v.) kendisine yağmur isabet etsin diye üzerinden elbiselerini açtı. Biz (ona) dedik ki, niçin yaptın? O şöyle buyurdu:

"- Çünkü bu yağmur, Rabbinin henüz yeni yarattığı bir rahmetidir."

KOYUN BEREKETTİR

572. Humeyd İbni Malik'den rivayet edildiğine göre, o şöyle demiştir:

"- Ebû Hureyre ile beraber, Akîk mevkiinde olan arazisinde oturuyorduk. Medîne halkından bir topluluk hayvanları üzerinde ona gelip, hayvanlarından indiler. Bunun üzerine Ebû Hureyre, Humeyd'e dedi ki:

- Anneme git ve ona söyle: Oğlun sana selâm ediyor ve diyor ki: Bize bir şey yedirsin. Humeyd demiştir ki, hanımcağız arpadan yapılmış üç çörek, zeytin yağından bir miktar ve tuz bir tepsiye koydu. Ben de onu başıma koyarak (başımda taşıyarak) onlara götürdüm. Tepsiyi önlerine koyduğum zaman Ebû Hureyre tekbir getirdi (Allah'u Ekber dedi) ve şöyle dedi:

- İki siyahtan, hurma ve sudan başka yemeğimiz yokken bizi ekmekten doyuran Allah'a hamd olsun.

Yemekten topluluğa bir şey artıp kalmadı. Onlar dönüp gittiklerinde, Ebû Hureyre bana dedi ki:

- Koyunlarına güzel bak, onların toz-toprağını sil ve ağıllarını hoş tut ve onların (münasip) bir tarafında namazını kıl; çünkü onlar Cennet hayvanlarındandır. Nefsim kudret elinde olana (Allah'a) yemin ederim ki, insanlar üzerine bir zaman gelmesi yakındır; o zamanında bir miktar koyunun bulunması, koyunlar sahibine, Mervan'ın arazisinden daha sevgili olacaktır."

573. Ali (ra)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Evde koyun berekettir. İki koyun iki berekettir ve üç koyun bereketlerdir."

DEVELER, SAHİBİ İÇİN İZZETTİR

574. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Küfrün başı doğru tarafındadır. Öğünmekle kibir, Bedevilerden sürülerle develere ve atlara sahip olanlardadır. Vakar ve tevazu, koyun sahiplerin-dedir."

575. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Köpeklerle koyunların haline şaştım: Koyunlardan senede şu ve şu kadarı boğazlanır ve şu kadar da kurban edilir. Köpeklere gelince; bir dişi köpek (bir batında) şu kadar yavru doğurur. Böyle iken koyunlar köpeklerden daha çoktur."

576. Ebu Zebyan demiştir ki:

- Ömer İbni'l-Hattab bana sordu:

"- Ey Ebu Zebyan! Senin maaşın ne kadar?" Ben de:

- İki bin beşyüz (dirhem) dedim: Hz. Ömer, Ebu Zebyan'a şöyle dedi.

"- Ey Ebu Zebyan! Çiftlik edinip ziraat ile uğraş ve hayvan üret; bunu, Kureyş'in nefsine düşkünleri sizin başınıza geçmeden önce yap ki, onlarda maaş maldan sayılmaz."

577. Abede İbni Hazin'in şöyle dediği işitilmiştir:

- Koyunlar sahibi ile develer sahibi karşılıklı öğündüler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Musa, koyun çobanı iken Peygamber olarak gönderildi, Davud koyun çobanı iken Peygamber olarak gönderildi. Ben de Ecyad'la ailem için koyun güdüyordum."

BEDEVİLEŞMEK

578. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Büyük günahlar yedi tane olup, onların birincisi Allah'a şirk koşmaktır. (İkincisi haksız yere) adam öldürmektir. (Üçüncüsü) iffetli kadınlara zina isnad etmektir. (Dördüncüsü) hicretten sonra (sahralara çekilip) bedevîleşmektir; (ve saire...)

KÖYLERDE OTURAN KİMSE

579. Sevbân'ın şöyle dediğini işittim:

-Rasûlullah (s.a.v.) bana şöyle buyurdu:

"- Köylerde oturma; çünkü köylerde oturan, mezarlarda oturan gibidir."

AKARSU KENARLARINDAKİ YAYLADA OTURMAK

580. Şurayh demiştir ki:

- Hz. Âişe'ye sahraya çıkmaktan sordum ve dedim ki:

- Peygamber (s.a.v.) sahraya çıkıp oturur muydu? Hz. Aişe şöyle dedi:

"- Evet, şu akar su vadisine çıkıp ikâmet ederdi."

581. Amr İbni Vehb'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Muhammed İbni Abdullah b.Üseyd'i gördüm, ihramda iken hayvana bindiği zaman omuzlarından elbisesini (ihramını) alıp, onu oylukları üzerine koymuştu. Dedim ki:

- Bu (yaptığın) ne? Şöyle cevap verdi:

- (Babam) Abdullah'ı gördüm, böyle yapıyordu."

SIR SAKLAMAYI VE AHLAKLARINI ÖĞRENMEK İÇİN HERKES İLE OTURMAYI SEVEN KİMSE

582. Abdullah İbni Abdurrahman İbni Abdi'l-Karî anlattığına göre, Ömer İbni'l-Hattab ve Ensar'dan bir adam (beraberce) oturuyorlardı. O esnada (babam) Abdurrahman İbni Abdi'l-Karî gelip onların yanına oturdu. Bunun üzerine Hz. Ömer:

"- Biz, sözümüzü kaldıranı, (buradan alıp öteye beriye götüreni) sevmeyiz." dedi.

Abdurrahman ona şöyle cevap verdi:

- Ben şunlara haber götürmek için oturmuyorum, ey müminlerin emîri!...

Hz, Ömer:

"- Pekiyi, öyle ise şu ve şu kimselerle otur ve bizim sözümüzü onlara naklet-me!" dedi. Sonra Ensar'dan olan arkadaşına şöyle dedi:

"- İnsanlar, benden sonra kimin halife olacağım söylüyorlar, kimi uygun görüyorlar?"

Ensar'dan olan bu adam da, Muhacirlerden bir takım erkekler saydı, Ali'nin ismini söylemedi. Hz. Ömer:

"- Ebu'l-Hasan'dan (Ali'den) onlara ne oluyor, (onu istemiyorlar)? Allah'a ye-min ederim ki, O, aleyhlerine olsa bile, onları hak yol üzere durdurmakta, onların en elverişlisidir." dedi.

İŞLERDE SABIRLILIK VE AĞIR BAŞLILIK

583. Hasan bize şöyle anlatmıştır:

"- Bir adam vefat edip geriye bir oğlu ile bir azadlısını bıraktı. (Ölürken) oğluna bakmasını, azadlısına vasiyyet etti. Azadlısı da oğlunu yetiştirmekte, bulûğ çağına kadar kusur etmedi ve onu evlendirdi. Çocuk azadlıya dedi ki:

- Beni hazırla, ilim tahsil edeceğim.

O da onu hazırladı. Bunun üzerine çocuk bir âlime gidip, ondan ilim öğrenmek istedi. Alim ona şöyle dedi:

- (Evine) gitmek istediğin zaman bana söyle, sana öğretirim. Çocuk:

- Çıkıp gitmeye hazırlandım, bana öğret, dedi. Âlim:

- Allah'tan kork, sabırlı ol ve acele etme, dedi. Hasan demiştir ki:

- İşte bütün hayır buradadır.

Nihayet çocuk dönüp geldi, nerde ise Üç şeyden ibaret olan tavsiyeleri unutacaktı. Memleketine geldiği zaman hayvanından indi. Evine varınca, orada karısından ayrı bir yerde uyumakta olan bir adam buldu. Kendi karısı da uyuyordu. Kendi kendine dedi ki:

- Allah hakkı için bunu ne bekliyorum, ne istiyorum.

Sonra hayvanına döndü. Kılıcını almak (ve onunla uyumakta olan adamı öldürmek) isteyince, dedi ki:

- Allah'tan kork, sabırlı ol ve acele etme.

- Bununla hangi şeyi bekliyorum, dedi.

Sonra hayvanına döndü. Kılıcını almak istediği zaman, tavsiyeleri hatırladı. Tekrar adama dönüp baş ucunda durunca, adam uyandı. (Yakını olduğunu anlayıp) adamı görünce üzerine atılıp onu kucakladı, onu öptü ve ona olan kötü zannını giderdi. Adam tahsilden dönen çocuğa sordu:

- Benden sonra ne ile karşılaştın? Çocuk:

- Vallahi, senden sonra büyük hayır elde ettim; vallahi, senden sonra büyük hayır kazandım: Ben, bu gece, senin başında kılıç arasında üç defa gezindim (ve seni öldürmek istedim) de, kazandığım ilim, seni öldürmekten beni engelledi, dedi."

İŞLERDE MÜSAMAHA

584. Abdülkays Eşec'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki: Peygamber (s.a.v.) bana şöyle buyurdu:

"- Gerçekten sende iki huy vardır ki, Allah onları sever." Ben dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü, bunlar hangi şeylerdir? Peygamber:

"- (Bunlar) Yumuşak huyluluk- müsamahakârlık ve hayadır." buyurdu. Dedim ki:

- {Bunlar bende) Eskiden beri mi, yoksa yeni mi bulunuyor?

Peygamber (s.a.v.):

"- Eskiden beri..." buyurdu. Ben de:

- Beni iki ahlâk üzere yaratıp da onları seven Allah'a hamd olsun, dedim.

585. Katade'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Abdülkays kabilesinden Peygamber (s.a.v.)'e giden heyetle karşılaşan bize anlattı. (Katade, Ebû Nadra'yi zikretti). O da Ebû Sâîd El-Hudrî'den rivayet etti. Dedi ki:

- Peygamber (s.a.v.) Eşecc-i Abdilkays'a şöyle buyurdu:

"- Sende iki ahlâk vardır ki, Allah onları sever: Bunlar, hilm ve teennidir."

586. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Peygamber (s.a.v.) Eşecc'e -Eşecc-i Abdilkays'a- şöyle buyurdu:

"- Gerçekten sende iki haslet vardır ki, Allah onları sever: (Bunlar) hilm ve teennidir."

587. Mezîde El-Abdî'den işitildiğine göre, şöyle demiştir:

- Eşecc yürüyerek Peygamber (s.a.v.)'e kadar gelip elini tuttu ve onu öptü. Peygamber (s.a.v.) ona şöyle dedi:

"- Gerçekten sende iki huy vardır ki, Allah ve onun Rasûlü onları sever." Eşecc dedi ki:

- Yaratıldığım bir tabiat mı (bu), yoksa benim ahlâkım mı?

Hz. Peygamber (s.a.v.):

"- Hayır, doğrusu yaratılışında vardır." buyurdu. Eşecc dedi ki:

- Allah'ın ve Rasulünün sevdiği bir ahlâk üzere beni yaratan Allah'a hamdolsun.

AZGINLIK VE TAŞKINLIK

588. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Eğer bir dağ, bir dağa azgınlık ve zulüm edeydi, azgınlık eden parça parça edilirdi."

589. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Cennet'le Cehennem tartıştılar: Cehennem dedi ki:

- Zorbalarla azamet sahipleri benim içime girerler. Cennet de dedi ki:

- Benim içime ancak bîçarelerle fakirler girer, (Allah Tealâ) Cehennem'e:

- Sen benim azabımsın, seninle dilediğime azab ederim, buyurdu. Cennet'e de:

- Sen benim rahmetimsin, seninle dilediğime merhamet ederim, buyurdu."

590. Fudale İbni Ubeyd, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Uç kimse vardır ki, onların günahları sorulmaz. (Ateşe atılırlar):

1- İslâm topluluğundan ayrılıp da idarecisine asi olan ve isyanı üzere ölen kimse; işte bundan günahı sorulmaz.

2- Efendisinden kaçan erkek veya kadın köle.

3- Bir kadın kî, kocası gurbete çıkmış ve kendisine dünya geçimini sağlamıştır; böyle iken onun arkasında süslenip dışarı çıkmış ve dolaşmıştır.

Yine üç kimse vardır ki, onların günahı sorulmaz:

1- Allah'a azamet ve izzet sıfatlarında ortaklık iddia eden.

2- Allah'ın işinde şüphe eden.

3- Allah'ın rahmetinden ümidini kesen..."

591. Abdülazziz babasından, o da Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah her günahtan dilediği cezayı kıyamete kadar geciktirir; ancak azgınlık etmek ve ebeveyne asi olmak yahut akrabalık bağlarını kesmek günahları müstesnadır. Bu günahların sahiplerine ölümden önce ceza hemen verilir."

592. Yezîd İbni'l-Esam'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Ebû Hureyre'nin şöyle söylediğini işittim:

"- Sizden biriniz, kardeşinin gözündeki çöpü görür de, kendi gözündeki kirişi -veya kütüğü- unutur."

Ebû Ubeyd demiştir ki:

-"Cazel" büyük ve yüksek ağaca denir.

593. Muaviye İbni Kurre şöyle anlatmıştır:

- Ma'kal El-Müzenî ile beraberdim de o, yoldan bir engel giderdi. Ben de, (yolcuya zarar veren) bir şey gördüm ve ona koşup giderdim. Ma'kal dedi ki:

- Ey kardeşim oğlu! Benim yaptığım işi yapmaya seni götüren şey ne? Muaviye cevap verdi:

- Senin yaptığın şeyi gördüm de ben onu yaptım. Ma'kal dedi ki:

- Güzel ettin, ey kardeşim oğlu... Ben, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Müslümanların yolundan kim bir engeli kaldırırsa, ona bir sevab yazılır. Kimin de sevabı kabul olunursa Cennet'e girer."

HEDİYE KABUL ETMEK

594. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Hediyeleşiniz ki, sevişmiş olursunuz."

595. Enes İbni Malik şöyle derdi:

"- Yavrularım! Aranızda harcama yapın, (hediyeleşin); çünkü bu aranızdaki İlgilerin en sıcağıdır."

İNSANLARA KIZGINLIK HALI GİRİNCE HEDİYEYİ KABUL ETMEYEN

596. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Fezare oğullarından bir adam Peygamber (s.a.v.)'e bir deve hediye etti. Peygamber de buna karşılık ona hediye verdi. (Adam umduğuna kavuşamayınca) bu onu kızdırdı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.)'in minberde şöyle buyurduğunu işittim:

- İnsanlardan biri hediye veriyor, ben de ona yanımda olan şey miktarınca mukabele ediyorum da, sonra (bu hediyem) kızdırıyor. Allah'a yemin ederim! Bu yılımdan sonra Arablardan hediye kabul etmeyeceğim; ancak Kureyş kabilesine mensup olanlardan, Ensar'dan, Sakaf yahud Devs kabilesinden kabul edeceğim."

UTANMAK

597. Ebû Mes'ud Akabe demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İlk peygamberlik kelâmından (zamanımıza kadar gelip) insanların ulaştığı söz, utanmadığın zaman dilediğini yap, sözüdür."

598. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- İman, altmış birkaç -(yahut yetmiş birkaç)- daldır. Bu kısım hasletlerin en faziletlisi LA İLAHE İLLALLAH'tır. Faziletçe en düşüğü de, yoldan engeli (eziyet veren şeyi) gidermektir. Haya da imandan bir daldır."

599. Ebû Saîd El-Hudrî'den şöyle dediği işitilmiştir:

"- Peygamber (s.a.v.), haya bakımından kendi köşesine çekilmiş bakireden daha ilerde idi ve bir şeyden hoşlanmadığı zaman onu yüzünden tanırdık, (hoşlanmadığı şeyi yüze karşı söylemezdi, fakat hoşnutsuzluğunu yüzündeki halden anlardık)."

600. Hz. Osman ve Hz. Âişe anlatmışlardır ki, Peygamber (s.a.v.) Hz. Âişe'nin yaratığında, Âişe'nin hırkasını giymiş olduğu halde yatarken, o sırada Ebû Bekîr içeri girmek için Rasûlullah'tan izin istedi. Peygamber bulunduğu vaziyette ona İzin verdi ve işini gördü, sonra Ebû Bekir dönüp gitti. Sonra Hz. Ömer (ra) (içeri girmek için) izin istedi. Peygamber o vaziyette iken ona izin verdi de, ihtiyacını karşıladı. Sonra Hz. Ömer (işine) döndü. Hz. Osman demiştir ki:

- Sonra ben (içeri girmek için) Peygamberden izin istedim de (Peygamber yatmışken doğrulup) oturdu ve Aişe'ye şöyle buyurdu:

"- Elbiselerini topla, üzerini toparla." Hz. Osman anlattı:

- Ben derdimi Peygambere anlatıp, işimi gördüm; sonra ayrıldım. Hz. Osman (yine şöyle) demiştir:

- Hz. Âişe (Peygambere) sordu:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Hz. Osman (ra)'dan sakındığın gibi, Ebû Bekir ile Ömer'den -Allah her ikisinden razı olsun- sakınır sizi görmedim? Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Osman utangaç bir adamdır; korktum ki, bulunduğum o halde (yatarken) ona izin verirsem, dileğini bana iletti."

601. Enes İbni Malik, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"- Haya, bulunduğu bir şeyi süsler; kötü söz de bulunduğu bir şeyi ayıp kılar."

602. Salim babasından rivayet ettiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) hayadan dolayı (hakkını koruyamayan) kardeşine öğüt veren bir adama rastgeldi. Bunun üzerine Hz. Peygamber:

"- Onu bırak, çünkü haya imandan bir daldır." buyurdu. İbni Ömer'den rivayet edildiğine güre de, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.), hayadan dolayı kardeşini azarlayan bir adama rastgeldi. Öyle ki, adam (kardeşine) seni döverim (bir daha böyle yaparsan) diyor gibiydi. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"-Onu bırak, (azarlama); çünkü haya imandan (bir dal)'dır."

603. Hz. Âişe şöyle anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.), baldırından yahut bacaklarının bir kısmı açık olduğu halde yanı üstü yatıyordu. Ebû Bekir (ra) (içeri girmek için) izin istedi. Peygamber bu halde iken ona izin verdi. O da konuştu (derdini anlattı). Sonra Ömer (ra) izin istedi; ona da bu halde iken izin verdi. (İçeri girip) konuştu. Sonra Osman (ra) izin istedi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) (doğrulup) oturdu ve elbiselerini düzeltti. (Kavilerden Muhammed, bunlar bir gün içinde olmuştur demiyorum, dedi). Sonra Osman girdi de (işini) anlattı. Hz. Osman çıkınca, ravi demiştir ki:

- Hz. Âişe şöyle anlattı:

- Dedim ki, ey Allah'ın Rasûlü! Ebû Bekir girdi, kıpırdamadın ve ona beis görmedin. Sonra Ömer girdi, yine kıpırdamadın ve ona beis görmedin. Sonra Osman girdi; doğrulup oturdun ve elbiselerini düzelttin? Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Meleklerin istihya ettiği bir adamdan, ben istihya etmez miyim?"

SABAH KALKINCI NE DEMELİDİR

604. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) sabah kalktığı zaman:

"- Sabaha girmiş olduk, bütün mülk de Allah'ın bulunuyor. Bütün han id ortağı olmayan Allah'a mahsustur. Allah'tan başka hiç bîr ilah yoktu; ve öldükten sonra diriliş O'nadır." derdi. Gecelediği zaman da:

"- Geceye girmiş olduk, bütün mülk de Allah'ın bulunuyor. Bütün hamd, ortağı olmayan Allah'a mahsustur. Allah'tan başka hiç bir İlâh yoktur ve akıbet dönüş de onadır." derdi.

KENDİNDEN BAŞKASINA DUA EDENİN DUASI

605. Ebû Hureyre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Şanı yüce ve yüksek olan Rahmanin Halil'i İbrahim'in oğlu İshak, onun oğlu Yakub, Yakub'un oğlu Yûsuf, kerîm oğlu kerîm oğlu kerîm oğlu kerîm oğlu Kerîm'dir. (yüksek haslet sahibidir).

Ravi demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Eğer Yûsuf'un kaldığı kadar, ben hapishanede kalaydım, sonra bana (artık çık diye) davete.! gelse icabet ederdim, (çıkardım). Halbuki ona (Hükümdar tarafından onu çıkarıp bana getirin diye) elçi geldiği zaman (elçiye) şöyle demişti:

- Efendine dön de, o ellerini kesen hanımların hali neydi? diye kendisinden sor, (Böylece suçsuzluğunu itiraf ettirinceye kadar hapishanede kalmış olup, hemen dışarı çıkmamıştı)." (*Yûsuf Sûresi, 50*)

"- Allah'ın rahmeti de Lût (Peygamber) üzerine olsun; o kuvvetli bir esasa (Allah'a) dayanmışken, iman etmeyen kavmine:

- Keşke size karşı bir kuvvetim olsa yahut sağlam bir topluluğa dayansam,

(Böylece sizin eziyetinizden ve fenalığınızdan korunsam) demişti. (*Hud Sûresi, âyet: 80*) "Allah Teâla Lût'dan sonra gönderdiği her peygamberi muhakkak kavminden bir kuvvet ve topluluk içinde gönderdi."

Ravilerden Muhammed demiştir ki:

"- Servet" çokluk ve koruyucu kuvvet manasınadır.

DUANIN ÖZLÜ (HALİS) OLANI

606. Abdurrahman İbni Yezîd'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

- Rebî' cuma günleri Alkame'ye gelirdi. Ben orada bulunmadığım zaman bana haber gönderirlerdi (ve beni isterlerdi). Bir defa Rebî' geldi, ben orada yoktum. Alkame benimle karşılaştı ve bana dedi ki:

- Rebî'in getirdiği haberi biliyor musun? O şöyle dedi:

-İnsanların ne kadar çok dua ettiklerini ve (buna karşılık) dualarının ne kadar az kabul edildiğini görmez misin! Bunun sebebi şu; çünkü Azız ve Celîl olan Allah, ancak duanın halis ve özlü olanını kabul eder. Ben dedim ki:

- Abdullah (İbni Mes'ud) bunu söylemedi mi? Alkame dedi ki:

- Abdullah ne demişti? Abdurrahman dedi ki:

- Abdullah şöyle demişti:

- Allah Teâla (şöhret ve menfaat için duasını insanlara) duyuran bir dua ediciden, gösteriş yapan ve maskaracıdan dua kabul etmez; ancak kalbinden ihlasla dua edenin duasını kabul eder. Abdurrahman dedi ki:

-Alkame hatırladı da, evet, dedi.

İNSAN KESİNLİKLE DUA ETSİN, ÇÜNKÜ ALLAH'I ZORLAYICI YOKTUR

607. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Sizden biriniz dua ettiği zaman, dilersen (ya Rab, bana şunu ver), demesin; istediğini kesin yapsın ve büyük rağbet göstersin. Çünkü verdiği şey, Allah'a büyük gelmez."

608. Enes'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah v şöyle buyurmuştur:

"- Sizden biriniz dua ettiği zaman duayı kesin yapsın ve Allah'ım dilersen bana ver, demesin; çünkü Allah'ı zorlayıcı ve engelleyici yoktur."

DUADA ELLERİ KALDIRMAK

609. Ebû Nuaym Vehb'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- İbni Ömer ve İbni Zübeyr'i gördüm, avuçlarını yüze döndürerek dua ediyorlardı."

Ebû Davud, Tirmİzî, İbni Mace, İbni Hibban ve Hâkim, hadîsi Peygambere kadar yükseltip şöyle rivayet etmişlerdir:

"- Allah'tan dilediğiniz vakit avuçlarınızın içi ile isteyin, arkalarıyla ondan istemeyin. Duayı bitirince de avuçlarınızla yüzünüzü siliniz."

610. İkrime, Hz. Aişe (ra)'dan işittiğini sandığına göre, Hz. Aişe, Peygamber (s.a.v.)'in kollarını kaldırarak dua edip, şöyle dediğini gördü:

"- Ben, ancak bir insanım, bana azab etme. Müzminlerden hangi adama eziyet verdimse, yahut ona kötü söyledimse, onun hakkında da bana azab etme."

611. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Devs kabilesinden Tufeyl İbni Amr, Peygamber (s.a.v.)'e gelip dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Devs kabilesi isyan etmiştir ve İslâmdan yüz çevirmiştir. Onların aleyhine dua et. Rasûlullah (s.a.v.) de kıbleye döndü ve ellerini kaldırdı. İnsanlar zannetti ki, Peygamber onlara beddua edecek. Peygamber şöyle dedi:

"- Allah'ım! Devs kabilesine hidayet ver ve onları (hak din olan İslama) getir."

612. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

- Bir yıl, yağmur noksan oldu. Müslümanlardan biri, cuma günü Peygamber (s.a.v.) ayağa kalkıp dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Kuraklık oldu, arazi çatladı ve mallar helak oldu. Bunun üzerine Peygamber ellerini (dua için) kaldırdı. Gökte buluttan bir şey gözükmüyordu. Peygamber her iki koltuğunun beyazları gözükünceye kadar ellerini uzattı, Allah'tan yağmur istedi. Henüz cuma namazını kılmıştık ki, evleri yakın olan gençlere, (yağmurdan ıslanmak endişesiyle) evine dönmek gayreti geldi. (Yağmur ilerki) cumaya kadar devam etti. Ertesi cuma olunca, ashabdan biri şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Evler yıkıldı, yolcular yoldan alıkondu. (Halimiz perişan, bize dua et). İnsanoğlunun çabuk usanmasından ötürü Hz. Peygamber tebessüm elti; ve eliyle (işaret ederek) şöyle buyurdu:

"- Allah'ım! (Yağmuru) etrafımıza ver, üzerimize değil..." Bunun üzerine Medine şehri üzerinden yağmur sıyrılıp gitti.

613. Hz. Âişe, Peygamber (s.a.v.)'i ellerini kaldırarak dua ediyor gördü, (duasında) şöyle diyordu:

"- Allah'ım! Ben, ancak bir insanım; bana azab etme. Müzminlerden hangi adama eziyet verdimse, yahut ona kötü söyledimse, onun hakkında da bana azab

614. Cabir İbni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Tufeyl İbni Amr, Peygamber (s.a.v.)'e dedi ki: (Düşman saldırısından seni koruyacak) bir kalen ve bir kuvvetin olsa; Devs kabilesinin (cahiliyetteki) kabilesi gibi? Cabir dedi ki:

- Allah, Ensar'a hicreti hazırladığı için, Peygamber bu teklifi kabul etmedi, (Çünkü Mekke'deki müslümanların Medine'ye hicretlerine müsaade çıkmıştı. Hz. Peygamberin Mekke'den Medîne'ye hicretinden sonra) Tufeyl de hicret etti ve beraberinde kavminden bir adam vardı. Adam hasta oldu ve çok dadandı, (yahut ravi buna benzer bir kelime kullandı). Adam ok torbasına doğru emekledi de ucu keskin bir ok aldı ve bununla bilek damarlarını kesti; sonra öldü. Tufeyl onu rüyasında gördü ve (ona) sordu:

- (Ölümden sonra) sana ne yapıldı? Adam dedi ki:

- Peygambere (s.a.v.) hicretimden dolayı bağışlandım. Tufeyl sordu:

- İki elinin hali ne, (neden bunlar sarılmış bulunuyor)?

- Adam dedi ki:

- Bana, ellerinle bozduğun şeyi düzeltmeyiz, dendi, (onun için böyle sakat duruyorlar).

Ravi demiştir ki:

- Tufeyl bu rüyayı Peygamber (s.a.v.)'e anlattı. Bunun üzerine Peygamber ellerini kaldırdı ve şöyle dedi:

"- Allah'ım, ellerini de bağışla!..."

615. Enes İbni Mâlik'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) Allah'a sığınarak şöyle buyururdu:

"- Allah'ım! Tembellikten sana sığınırım, korkaklıktan sana sığınırım, ihtiyarlık zafiyetinden sana sığınırın, cimrilikten sana sığınırım."

"- Azîz ve Celîl olan Allah buyurmuştur ki, ben kulumun (bana olan) zannı üzereyim ve buna dua ettiği zaman onunla beraberim."

ALLAH'DAN MAĞFİRET DİLEMENİN EN FAZİLETLİSİ

617. Şeddad İbni Evs, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İstiğfar'ın en faziletlisi:

- Allah'ım! Sen Rabbimsin, senden başka İlâh yoktur. Beni yarattın; ve ben senin kulunum. Gücümün yettiği kadar Rububiyetine iman ve sana ibadette, ihlâs andım ve sözüm üzereyim. Bana olan nimetini sana itiraf ediyorum, günahımı da sana itiraf ediyorum, beni bağışla; çünkü günahları ancak sen bağışlarsın. İşlediğim şeyin kötülüğünden sana sığınırım, sözleridir. İnsan akşamleyin bunu {tam inançla) okuyup da ölürse, Cennete girer; -yahut Cennet ehlinden olur- Sabahleyin aynı şekilde söyler de o gün ölürse, Cennet'e girer, -yahut Cennet ehlinden olur- ."

618. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Gerçekten biz, oturduğu yerde yüz defa Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğim saymıştık:

"- Rabbim, beni bağışla ve tevbemi kabul et; çünkü sen tevbeleri çok çok kabul eden merhamet sahibisin."

619. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.) kuşluk namazı kıldı, sonra şöyle dedi:

"- Allah'ım, beni bağışla ve tevbemi kabul et; çünkü sen tevbeleri çok çok kabul eden merhamet sahibisin." Yüz defaya kadar bunu söylemişti.

620. Şeddad İbni Evs, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

"-İstiğfarın en faziletlisi şöyle demektir: Allah'ım ,sen benim Rabbimsin, senden başka ilah yoktur. Beni yarattın ve ben senin kulunum. Gücüm yettiği kadar sana iman ve ihlas andım ve ahdim üzereyim. İşlediğim şeyin kötülüğünden sana sığınırım, üzerimdeki nimetini itiraf ederim ve sana karşı işlediğim günahı da itiraf ederim. Beni bağışla; çünkü günahları ancak sen bağışlarsın."

Peygamber buyurdu ki:

"- Kim buna tam bir inançla bu istiğfarı okuyup da okuduğu gün geceleme-den ölürse o kimse Cennet ehlindendir. Bu istiğfarı geceden okuyup da buna kimse, sabaha girmeden ölürse, o, Cennet ehlindendir."

621. Abdullah İbni Ömer demiştir ki:

- Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- (Günahlarınızdan) Allah'a tevbe ediniz; ben ise her gün O'na yüz defa tevbe ederim."

622. Kâ'b İbni Ucre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Namaz bitiminde söylenecekler vardır ki, bunları okuyan mahrum olmaz.

"- Sübhanellah = Allah'ı noksan sıfatlardan tenzih ederim, Elhamdülillah = Hamd Allah'a mahsustur. La ilahe İllallah- Allah'tan başka hiç bir İlâh yoktur, Allahu Ekber = Allah her şeyden büyüktür. Yüz kere söylenmelidir."

KARDEŞİN GIYABTA DUA ETMESİ

623. Abdullah İbni Amr'dan, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Duaların en çabuk kabul edileni, gaibin gaibe dua etmesidir."

625. Ebû'd-Derdâ'nın kızı Derdâ, Safvan İbni Abdullah İbni Safvan'ın nikâhında iken Safvan şöyle anlatmıştır:

- Şam'da (olan) hısımlarıma gittim. Evde (Kayın validem) Ümmü'd-Derdâ'yı buldum, (Kayın pederim) Ebû'd-Derdâ'yı bulamadım. Ümmü'd-Derdâ (bana) dedi ki, bu yıl hacca niyyet ediyor musun? Ben:

- Evet, dedim. O dedi ki:

-Öyle ise bizim için hayır duada bulun; çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Müslüman kişinin, gıyapta kardeşi için ettiği dua makbuldür. Dua edenin başı ucunda vazifelendirilmiş bir melek vardır. Her ne zaman kardeşi için hayır dua ederse, o melek, âmîn der ve senin için bu hayrın aynen misli vardır."

Safvan demiştir ki:

- Sonra çarşıda (kayın pederim) Ebu'd-Derdâ'ya rastladım; o da Peygamber (s.a.v.)'e getirerek bu hadîsin aynını söyledi1

626. Abdullah İbni Amr'dan, demiştir ki: - Bir adam (duasında şöyle demişti:

-Allah'ım! Yalnız bizi; beni ve Muhammedi bağışla... Bunun üzerine Peygam-ber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Çok insanlardan mağfireti engellemiş oldun."

627. İbni Ömer demiştir ki:

- Peygamber (s.a.v.)'in oturduğu yerde yüz kere Allah'tan şöyle mağfiret dilediğini işittim:

"- Rabbim, bana mağfiret et, tevbemi kabul et ve bana merhamet et. Muhakkak ki sen, tevbeleri çok çok kabul eden merhamet sahibisin."

ÖZEL BİR BÖLÜM

628. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- İşimin her çeşidinde dua ederim, hayvanımın yürüyüşüne Allah'ın genişlik vermesine kadar...Öyle ki, bunun bana sevinçlik verdiğini görürüm."

629. Rivayet edildiğine göre, Hz. Ömer'in ettiği dualardan biri şuydu:

"- Allah'ım! Beni iyi kimselerle beraber öldür; ve beni kötü kimseler arasında bırakma ve beni hayırlı kimselere kavuştur."

630. Şakîk demiştir ki:

- Abdullah (İbni Mes'ud) şu duaları çok okurlardı:

- Rabbimiz, aramızı düzelt, (kardeşlik ve sevgi bağlarımızı kuvvetlendir) ve bizi İslâm yoluna ilet, bizi karanlıklardan (cehalet, küfür ve günahlardan) nura (iman ve güzel amellere) götürüp kurtar. Açığa çıkan ve gizli kalan kötü söz ve hareketleri bizden uzaklaştır. Bizim kulaklarımıza, gözlerimize, kalblerimize, zevcelerimize ve gelecek nesillerimize bereket ver. Tevbemizi kabul et; muhakkak ki sen tevbeleri çok çok kabul eden merhamet sahibisin. Bizi, nimetlerine şükredenler, onları övenler ve onlara hak kazananlar yap ve nimetlerini üzerimize tamamlanır.

631. Rivayet edildiğine göre, Enes kardeşine dua ettiği zaman şöyle derdi:

"- Zalimlerden ve facirlerden olmayıp, geceleri ibadet edenlerle, gündüzleri oruç tutanlar topluluğundan ibaret iyi kimselerin duasını Allah onun (kardeşin) üzerine versin."

632. Amr Ibni Harîs'in şöyle dediği işitilmiştir:

"- Annem beni Peygamber (s.a.v.)'e götürdü. Peygamber başımı okşadı ve bana rızık duasında bulundu."

633. Enes İbni Malik'den rivayet edildiğine göre, denmiştir ki:

Enes'e şöyle söylendi:

- Basra'dan sana kardeşlerin geldi, onlar için Allah'a dua edesin diye... Enes de o gün, (ibadet ettiği zaviyede) kulübede idi. Enes şöyle dua etti:

-Allah'ım, bizi bağışla, bize merhamet et ve bize hem dünyada iyilik ver, hem âhirette İyilik ver. Bizi Cehennem azabından koru. Basra'lı kardeşler ondan daha ziyade dua istediler. Bunun üzerine aynı duayı söyledi ve şöyle dedi:

- Eğer bu dua ile istenenler size verilirse, muhakkak dünya ve âhiretin hayrı size verilmiş demektir.

634. Enes İbni Malik'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) bir ağaç dalı alıp da onu silkti, yapraklan düşmedi. Sonra silkti, yine düşmedi. Sonra silkti, yine düşmedi. Tekrar silkti, yine düşmedi. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

" Allah noksanlıklardan beridir, hamd Allah'a mahsustur ve Allah'tan başka bir ilâh yoktur (sözleri), ağaç yapraklarını düşürdüğü gibi, günahları düşürürler."

635. Enes'in şöyle dediği işitilmiştir:

"- Bir kadın işini veya bir işinden şikâyet etmek üzere Peygamber (s.a.v.)'e geldi. Bunun üzerine Peygamber şöyle yurdu:

"- Bundan daha hayırlısını sana göstereyim mi? Uykuya yatarken otuz üç defa La İlahe İllallah, otuz defa Sübhanellah ve otuz dört defa Elhamdu Lillâh dersin. Böylece bunlar yüz eder ki, dünyadan ve dünyadakilerden daha hayırlıdır."

636. Yine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Bir kimsenin yüz defa Tehlîl = La İlahe İllallah, yüz defa teşbih = Sübhanellah ve yüz defa Tekbîr = Allahu Ekber getirmesi, onun on köleyi azad etmesiyle yedi deveyi kurban etmesinden kendisi için daha hayırlıdır."

637. Peygamber (s.a.v.)'e bir adam gelip dedi ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü, hangi dua daha faziletlidir? Hz. Peygamber şöyle buyurdu;

"- Allah'tan dünya ve âhirette af ve afiyet dile." Sonra ertesi gün Peygambere gelip:

-Ey Allah'ın Peygamberi, hangi dua daha faziletlidir? dedi. Hz. Peygamber:

"- Allah'tan dünya ve âhirette af ve afiyet dile. Sana dünya ve âhirette afiyet verildiği zaman muhakkak kurtulmuşsundur."

638. Ebû Zer, Peygamber (s.a.v.)'den şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Allah'a en sevgili söz: Allah'ı noksanlıklardan tenzih ederim, onun ortağı yoktur. Bütün mülk onundur, hamd da ona mahsustur. O, her şeye kadirdir. Kudret ve kuvvet sahibi ancak Allah'tır. Allah'a hamd eder olduğum halde onu noksanlıklardan tenzih ederim, kelimeleridir."

639. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Ben namaz kılarken, Peygamber (s.a.v.) yanıma geldi, görülecek bir işi vardı. Ben, ona karşı gecikmiş oldum. O şöyle buyurdu:

"- Ya Âişe! Duanın özlü ve şümullüsünü yap."

Ben namazdan ayrılınca dedim ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Duanın özlü ve şümullüsü hangisidir? O, şöyle buyurdu:

"- De ki: Allah'ım! Hayırların hepsini senden isterini, dünyadakini de âhirettekini de, onlardan bildiğimi de, bilmediğimi de... Bütün kötülükten de sana sığınırım, dünyadakinden de, âhirettekinden de; bildiğimden ve bilmediğimden. Senden Cenneti ve ona yaklaştıracak söz veya amelden ibaret şeyi isterim. Cehennemden ve ona yaklaştıracak söz veya amelden ibaret şeylerden de sana sığınırın. Hz. Muhammed (s.a.v.) senden neyi istedi ise, ben de senden isterim; ve Hz. Muhummed (s.a.v.) hangi şeyden sığındı ise, ben de ondan sana sığınırım. Benim için kazadan ne takdir ettinse, onun sonucunu sevap kıl."

PEYGAMBER (S.A.V.) ÜZERİNE SALAT GETİRMEK

640. Ebû Saîd El-Hudri, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"Hangi müslüman kişinin, yanında (verecek) bir sadaka yoksa, duasında şöyle desin:

-Allah'ım! Kulun ve Resulün Muhammed'e rahmet et. Mümin erkeklere, mümin kadınlara ve müslüman erkeklere, müslüman kadınlara da rahmet et. Zira bu dua, dun eden için bir zekâttır, (sadakadır)."

641. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'ten rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Kim derse ki;

- Allah'ım! İbrahim'in ve onun Al'inin şan ve şerefini yücelttiğin gibi, Muhammed'in ve onun Al'inin de şan ve şerefini yücelt, İbrahim'e ve onun Al'ine verdiğin bereket gibi, Muhammed'e ve onun Al'ine de bereket ver. İbrahim'e ve onun Al'ine ettiğin merhamet gibi, Muhammed'e ve onun Al'ine de merhamet et.

- Ben kıyamet günü onun şehitliğine şahit olurum ve ona şefaatçi olurum."

642. Enes'den ve Malik ibni Evs ibni'l-Hedesan'dan işitildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) haceti için çıkıp (sahraya .doğru) açıldı. Kendisim izliyecek kimseyi bulamadı. Sonra Hazreti Ömer bir desti veya abdets bardağı ile onu takip etti de onubir derenin yanında secde ederken buldu. Bunun üzerine Hazreti Ömer geri çekilip arka tarafında oturdu. Peygamber (s.a.v.) secdeden başını kaldırınca şöyle buyurdu:

"- Ey Ömer, güzel hareket ettin benî secdede bulduğunda benden uzaklaştın. Gerçekten bana Cibril gelip şöyle dedi: Sana kim bir defa salât getirirse, Allah ona on rahmet eder ve onun için on derece yükseltir."

643. Enes ibni Malik'den işitildiğine göre Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Benim üzerime kim bir "Salât" getirirse» Allah ona on rahmet eder ve ondan on günah, düşülür

YANINDA PEYGAMBER (S.A.V.) ANILIP DA ONA SALAT GETİRMEYEN KİMSE

644. -Cabir ibni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) minbere çıktı. Birinci basamağa çıktığı zaman "amin" dedi. Sonra ikinci basamağa çıkıp "amîn" dedi. Sonra üçüncü basamağa çıkıp "amîn" dedi. (Ashab) sordular:

- Ey Allah'ın Rasulü! Üç kez "amîn" dediğini işittik, (bunun hikmeti?) Peygamber şöyle buyurdu.

"- Birinci basamağa çıktığım zaman, Cibril (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bana gelip, dedi ki:

- Ramazana yetişip de günahları bağışlanmamış; olduğu halde, ondan sıyrılıp çıkan bir kul bedbaht olsun. Ben, amîn, dedim. Sonra dedi ki:

- Ana ve babasına yahut bunlardan birine kavuşan bir kulu, bunlar cennet'e koymamışsa, o kul bedbaht olsun. Ben, amîn, dedim. Sonra dedi ki:

- Yanında sen anılıp da sana salât getirmiyen bir kul bedbaht olsun. Buna da ben "amîn" dedim."

645. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Kim bana bir defa salât getirirse, Allah ona on rahmet eder."

646. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) minbere çıkıp:

"- Âmîn, âmîn, âmîn" dedi. Kendisine dendi ki:

- Ya Rasûlallah, bunu neden yaptın? Peygamber buyurdu ki:

"- Cibril bana şöyle dedi: O kulun burnu yere sürünsün ki, ebeveynine veya bunlardan birine kavuştu da bu, onu Cennet'e koymamıştır.

Ben. âmin, dedim. Sonra Cibril:

- O kulun burnu yere sürünsün ki, üzerine ramazan ayı girdi de bağışlanmadı,; dedi. Ben:

- Amîn, dedim. Sonra şöyle dedi:

- O kulun burnu yöre sürünsün ki, sen yanında anıldın da sana Salât getirmedi Ben de:

- Amîn, dedim."

647. İbni Abbas, Peygamber (s.a.v.)'in zevcesi Cüveyriye binti'l-Haris ibni Ebî Dırar'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber (s.a.v.) (sabah namazını kıldıktan sonra erkenden Cüveyriye'nin evinden çıktı. -Cüveyriye'nin adı Berre'idi, Peygamber (s.a.v.) Onun ismini değiştirerek ona Cüveyriye adını vermişti. Berre'nin evinden çıkmıştı, denmesinden hoşlanmadığı için, (Hazreti Peygamber bu isim değişikliğini) yapmıştı- Sonra, gün yükselince (kuşluk vakti olunca), Cüveyriye'nin yanına döndü. Cüveyriye ise, aynı yerinde oturuyordu. Peygamber ona :

"Yerinden ayrılmadın mı? dedi. Ben senden sonra üç defa dört söz söyledim ki, (bu zamana kadar söylediğin) senin sözlerinle onlar tartılaydı seninkilerine ağır basardı. Bunlar şu sözlerdir:

- Allah'a hamdı eder olduğum halde onu noksanlıklardan yaratıklarının sayısınca tenzih ve tesbîh ederim, zatının rızası miktarınca teşbih ederim. Arş'ının ağırlığınca tes'bîh ederim, (tükenmez) kelimelerinin sayısınca/yahut miktarınca tesbîh ederim..."

648. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Rasûlullah şöyle buyurdu:

"-Cehennem'den Allah'a sığınınız, kabir azabından Allah'a sığınınız, uğursuz Deccal'in fitnesinden Allah'a sığınınız, hayatın ve ölümün fitnesinden Allah'a sığınınız."

İNSANIN, KENDİNE ZULMEDEN KİMSEYE BEDDUA ETMESİ

649. Cabir'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Allah'ım! Benim işitme ve görme duygularımı düzelt ve onları bana varis kıl. (ölünceye kadar sahih ve sağlam, olsunlar). Bana zulmedene karşı, bana yardım et ve ondan intikamımı bana göster."

650. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"-Allah'ım! işitme ve görme duygularımdan beni faydalandır ve onları bana varis kıl. Düşmanıma karşı bana zafer ver ve ondan intikamımı bana göster."

651. Sa'd'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, babam Târik El-Eşce'î bana anlatıp şöyle dedi: Sabahleyin Peygamber (s.a.v.)'e giderdik de, (oraya) erkekler ve kadınlar gelirdi. Biri soruyordu:

- Ey Allah'ın Resulü, namaz kıldığım zaman nasıl söyleyeyim?

Peygamber de (ona) şöyle buyuruyordu :

"- Söyle: Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet et, beni hak yola ilet ye bana rızık ver. Gerçekten bu sözler senin dünya ve âhiretini toplarlar, (dünya ve âhirette saadete kavuşursun)"

ÖMRÜN UZAMASINA DUA EDEN KİMSE

652. Ümmü Kays'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) kendisi için şöyle buyurdu:

"- (Hanım) ne dedi? Ömrü uzun olsun…" Biz Ümmü Kays kadar yaşayan bir kadın bilmiyoruz.

653. Enes (İbni Malik) bize anlatıp demiştir kî, Peygamber (s.a.v.) -Ehl-i Beyte-gelirlerdi. Bu gün gelip bize dua etti. (Annem) Ümmü Süleym (beni kasdederek) dedi ki; bu küçük hizmetçin, ona dua eder misin? Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah'ım! Malını ve çocuğunu çoğalt, ömrünü uzat ve ona mağfiret et."

Hz. Peygamber bana üç şeyle dua etti. Öyle ki, evlad ve torunlarım çoğalıp (veba sonucu) onlardan yüz üç kişi gömdüm. Meyvalarım da senede iki defa mahsul veri yordu. Hayatım da o kadar uzadı ki, insanlardan utanmaya başladım. Artık âhiret için de, mağfiret umuyorum. (Böylece Hz. Peygamberin, hakkımdaki üç talebi gerçekleşmiş olacaktır.)

ACELE ETMEDİĞİ MÜDDET KULUN DUASI KABUL OLUNUR

654. Ebû Hureyre'den işitildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"-Her birinizin duası, acele etmediği müddet kabul olunur. (Acele etmesi şudur) : Der ki, dua eltim de, duam kabul edilmedi."

655. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Her bîriniz günah olan şeyi, yahut akrabalık bağının kesilmesini dua etmedikçe, yahut dua ettim de benim için kabul edildiğini görmedim, diyerek acele edip duayı terk etmedikçe, ondan kabul olunur."

TENBELLİKTEN ALLAH'A SIĞINMAK

656. Amr ibni Şuayb babasından, o da dedesinden rivayet ettiğine göre demiştir ki. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dediğini işittim :

"- Allah'ım! Tenbellikten ve borçlu olmaktan sana sığınırım. Uğursuz yalancı Deccal'in fitnesinden sana sığınırım. Cehennem azabından da sana sığınırım."

657. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) hayatın ve ölümün şerrinden, katır azabından, uğursuz yalancı Deccal'in şerrinden Allah'a sığınırdı."

ALLAH'DAN İSTEMEYENE, ALLAH GAZAB EDER

658. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Allah'tan istemeyene, Allah gazab eder."

659. Enes'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah'a dua ettiğiniz zaman, duada kesin bir kalb bağlantısı yapın. Hiç biriniz, dilersen bana ver (ya Rab!) demesin. Çünkü Allah'ı zorlayıcı bir kuvvet yoktur."

660. Ebân İbni Osman, Hz. Osman ibni Affan'dan, o da Peygamber (s.a.v.)'den şöyle dediğini işitmiştir:

"-Kim her günün sabahında ve her günün akşamında üçer defa: ismi ile beraber, yerde ve gökte hiç bir şey zarar vermeyen Allah adıyla (Allah'a sığınırım). O her şeyi işitir, her şeyi bilir, derse ona hiç bir şey zarar vermez.-"

ALLAH YOLUNDA SAVAŞTA SAF TUTMUŞKEN DUA ETMEK

661. Sehl İbni Sa'd'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- İki vakit vardır ki, bu vakitler için gökteki (rahmet) kapıları açılır ve dua eden pek az kimsenin duası geri çevrilir, (makbul olmaz):

1-Ezan okunuşunda hazır bulunurken,

2- Allah yolunda savaşta saf tutmuşken."

PEYGAMBER (S.A.V.)'İN DUALARI

662. Ebû Sırme'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Allah'ım! Senden nefsimin zenginliğini, yakınımın da zenginliğini isterim."

663. Şuteyr, babası Seki ibni Humeyd'den rivayet ettiğine göre, babası şöyle anlatmıştır:

Dedim ki, ey Allah'ın Resulü! Bana.bir dua öğret ki, onunla faydalanayım: Peygamber buyurdu :

" —De ki: Allah'ım! Kulağımın, gözümün, dilimin, kalbimin şerrinden ve şehvetimin şerrinden) bana afiyet ve korunuş ver."

664. Abdullah ibni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"-Allah'ım, bana (her hayırlı şeyde) yardım et, aleyhime olan şeyde yardım etme. Bana zafer ver ve kimseyi üzerime musallat etme. Hidayete uymayı da buna kolaylaştırıp, hayır sebeplerini bana hazırla!"

665. (Abdullah) İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şu sözlerle dua ettiğini işittim.:

"- Rabbim, (düşmanlarıma karşı bana yardım et bana karşı (onlara) yardım etme. (Düşmanlarıma karşı) bana zafer ver; bana karşı (onlara) zafer verme. (Düşmanlarımı) pusuya düşürmek için bana imkân ver; beni pusuya düşürme imkânını (onlara) verme. Hidayet yolunu bana kolaylaştır ve bana karşı azgınlık edenlere karşı, bana yardım et.

Rabbim, beni, sana çok çok şükreden, senden korkarak zikreden, sana boyun eğip itaat eden, çok çok yakarıp sana iltica eden yap. Benim tevbemi kabul et ve günahımı yıka. Duamı kabul et ve (hak olan dâvamı) sabit kıl ve dinî gerçekleri anlamakta kalbime hidayet ver, dilime doğruluk ver ve kalbimin karartısını sıyırıver."

666. Muâviye ibni Ebî Süfyan minberde şöyle demiştir:

"- Gerçek şu ki, (Rabbim) senin verdiğine engel olacak hiç bir şey yoktur. Allah'ın vermediğini de verecek hiçbir kuvvet yoktur. (Güç) sahihine kudreti fayda vermez; kudret Alah'tandır. Allah kimde hayır murad ederse, dinde onu anlayışlı kılar. Bu kelimeleri, bu basamaklar üzerinde Peygamber (s.a.v.)'den işittim.

667. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu, Ebû Hureyre'den rivayet edilmiştir :

"- Duaların en sağlamı şöyle söylemendir: Allah'ım! Sen benim Rabbimsin ve ben de senin kulunum. Ben, nefsime zulmettim; ve günahımı itiraf ediyorum. Günahları ancak sen bağışlarsın; Rabbim benî bağışla"

668. Ebû Hureyre ifade ettiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle dua ederdi:

"- Allah'ım! Bütün işlerimi koruyan ve başarıya ulaştıran din anlayışımı benim için ıslah et ve hayatımı devam ettirdiğim yer olan dünyamı da benim için ıslah et, ölümü, her türlü kötülüğe karşı bana rahmet kıl."

669. Ebü Hureyre'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.):

"- Belanın zorluk ve sıkıntısından meşakkat ve acıların en alçağından, kötü ecelden ve işlerimin olumsuz sonuçlanmasından, düşmanların diline düşüp ayal etmesinden, Allah'a sığınırdı."

670. Hasreti Ömer'den (ra) rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) beş şeyden Allah'a sığınırdı:

"- Tenbellikten, cimrilikten, yaşlılığın kötülüğünden, kalbin fitnesinden (kötü düşünce, fikir ve niyetlerden) ve kabir azabından."

671. Enes İbni Malik'den işitildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Allah'ım! Acziyetten, tenbellikten, korkaklıktan ve ihtiyarlıkta(n) bunamaktan sana sığınırım. Yine bayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırını. Kabir azabından da sana sığınırım."

672. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Allah'ım! (Gelmesi beklenen üzüntü verici şeyden ve başa gelen kederden, acizlikten ve tenbellikten, korkaklıktan ve cimrilikten, borcun ağırlığından ve cahil anarşistlerin üstün gelmesinden sana sığınırım."

673. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in dualarındım biri şu idi:

"Allah'ım! Bundan önce işlediğim ve geriye bıraktığım, gizlediğim ve aşikâr itildiğini ve senin, benden çıktığını bildiğin günahlarımı bağışla. Muhakkak ki sen, öne geçirip yükselten ve geri bırakıp düşürensin, senden başka bir ilâh yoktur."

674. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre. Peygamber (s.a.v.) şöyle dua ederdi:

"- Allah'ım! Senden hidayet, dünya arzularından korunma ve nefis zenginliği isterim."

675. Sümame ibni Hazen'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"- Bir ihtiyarın yüksek sesiyle şöyle yalvardığını işittim:

- Allah'ım! Kendisine bir şey karışmayan fenalıktan ben sana sığınırım. Sordum ki, bu ihtiyar kimdir? Cevab olarak, Ebu'd-Derdâ'dır dendi."

676. Abdullah ibni Ebî Evfa'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Allah'ım! Beni kar ile, dolu ile ve soğuk su ile temizle; kirli elbise; birden temizlendiği gibi. Ey Rabbimiz olan Allah'ım! Gökler dolusu, yerler dolusu ve bumdan başka dilediğin herhangi bir şey dolusu hamd sana mahsustur."

677. Enes'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şu duayı çok söylerdi:

"- Allah'ım, bize dünyada güzellik ver, âhirette de güzellik ver ve bizi Cehennem azabından koru."

678. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Allah'ım! Fakirlikten, kısırlıktan, zilletten sana sığınırım; ve yine (zulmetmemden) veya zulme uğramamdan sana sığınırım."

673. Ebü Ümame'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.)'in yanında idik de, ezberleyemediğimiz çok dualar etmişti. Biz dedik ki,

Öyle bir dua ettiniz ki, biz onu ezberleyemiyoruz. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Size bir şeyi bildireceğim ki, bu duaların hepsi (size) bir dua öğretecektir: Ey Rabbimîz! Senîn Peygamberin Muhammed, senden neyi istedi ise; biz de onu senden isteriz ve senin Peygamberin Muhammed (s.a.v.) hangi şeyden ki sana sığınmış(tır)sa biz de ondan sana sığınırız. Allah'ım! Sen yardım istenensin, yeterlilik sanadır, (Korunma ve başarı için) kuvvet ve kudret ancak Allah iledir." Yahud benzerini söyledi.

680. Amr, babası Şuayb'dan, o da dedesinden rivayet ettiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"-Allah'ım, Mesîh Deccal'in fitnesinden sana sığınırım; yine Cehenneme götüren şeylerin fitnesinden sana sığınırım."

681. İbni Abbas'ın şöyle demiş olduğu rivayet edilmiştir:

"-Allah'ım, (bana) rızık olarak verdiğin şeylerde bana kanaat ver ve onları benim için bereketlendir. Benden her gaip olan şey yerine hayırlı olanı ver."

682. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki. Peygamber (s.a.v.) çok kere duası şu idi:

"- Allah'ım, bize dünyada iyilik ver, âhirette de İyilik ver ve bizi Cehennem azabından koru."

683. Enes'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şunu çok söylerlerdi:

"- Ey kalpleri evirip çeviren Allah'ım, benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.."

684. Ebû Evfâ, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle dua ederdi:

"- Allah'ım! Gökler dolusu, (yeryüzü) dolusu ve (bundan sonra) dilediğin herhangi bir şey dolusu hamd sanadır, Allah'ım! Beni dolu ile, kar ile ve soğuk su ile temizle. Allah'ım! Beni günahlardan temizle ve beni. beyaz elbise kirden arındığı gibi arındır."

685. Abdullah İbni Ömer demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.)'in dualarından biri şu idi :

"- Allah'ım! (Nimetinin) yok olmasından, verdiğin afiyetin değişmesinden, azabının ansızın gelmesinden ve rızana aykırı düşecek her şeyden sana sığınırım."

RAHMET VE YAĞMUR ZAMANINDA DUA

686. Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) sema ufuklarından bir ufukta bir bulut gördüğü zaman işini bırakırdı; (bir) namazda

olsa bile... Sonra buluta dönerdi. Eğer Allah onu açıp dağıtmışsa, Allah'a hamd ederdi. Eğer yağmur yağsa, şöyle derdi:

"- Allah'ım, faydalı yağmur isterim."

ÖLÜME DUA ETMEK

687. Kays anlattığına göre demiştir ki, Habbab'a gittim, -ateşle (dağlanmış) yedi yarası vardı- şöyle söyledi: Eğer Rasûlullah (s.a.v.):

"- Ölümü istemeyi bize yasaklamasaydı, kesinlinle ölümü isterdim."

PEYGAMBER (S.A.V.) DUALARI

688. Ebû Musa, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şu dua ile dua ederdi:

"-Rabbim! Benim günahımı ve bilgisizliğimden çıkan, hatamı, bütün işlerimdeki (aşırılıklarımı) ve benden daha iyi bildiğin bendeki kusurları bağışla.

Allah'ım! Bütün hatalarımı bağışla; bilerek bilmeyerek, lâtife yollu işlediklerimi de... Bütün bunlar bende vardır. Allah'ım! Bundan önce işlediğim ve (yapmak gerekirken yapmayıp korunduğun günahlarımı) gizlediğim ve aşikâr kıldığım günahlarımı bağışla. Sen, öne geçirip yükselten ve geri bırakıp düşürensin ve sen-her Şeye kadirsin."

689. Ebû Musa El-Eş'ari, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine, göre, Peygamber şöyle dua ederdi :

"-Allah'ım! Benîm günahımı ve bilmeyerek çıkan hatamı, isimdeki (israfımı) ve benden daha iyi bildiğin bendeki günahları mağfiret et. Allah'ım! Ciddi ve şaka yollu günahımı, hata ve kasıt (suretiyle çıkan) kusurlarımı bağışla; bütün bunlar bende mevcuttur."

696. Muaz ibni Cebel'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) elimden tutup:

"-Ey Muaz!" dedi. Ben, buyurun, dedim. "- Ben seni seviyorum." dedi. Ben: Vallahi ben de seni seviyorum, dedim.

"- Her namazının sonunda söyleyeceğin bîr takım sözleri sana öğreteyim?" dedi. Ben, evet (öğret), dedim. Peygamber söyle buyurdu:

"De ki: Allah'ım! Seni anmak (Kur'an'ını okuyup, onunla amel etmek), nimetine şükretmek ve sana güzel ibadet etmek üzere bana yardım et."

691. Ebû Eyyub El-Ensari'den rivayet edildiğine göre demiştir ki. Peygamber (s.a.v.)'in yanında bir adam:

Bütün pak, temiz ve mübarek hamdler ve övgüler Allah'a mahsustur, dedi. Peygamber (s.a.v.) sordu:

"- Bu sözleri kim söyledi?"

Adam sustu; zannetti ki, (bu soru) Peygamber (s.a.v.) bu sorudan hoşlanmadı. (Yine Peygamber) sordu:

"-Kim o? Gerçekteni başka bir şey söylememiştir." Adam:

Benim, dedi; bu sözlerle hayır umuyorum. Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"- Nefsim kudret elinde olana yemin ederim ki, on üç melek gördüm bu sözü önce hangisi Allah (Azze veCelle)'ye yükseltecek diye yarışıyorlardı."

692. Enes demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) (tuvalete) girmek istediği zaman şöyle buyururdu :

"-Allah'ım! Her türlü pislik, kötülük, kötü ve zararlıdan sana sığınırım."

693. Hazreti Âişe (ra)'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) (tuvaletten) çıktığı zaman şöyle söylerdi:

"- Senin affını isterim Allah'ım."

694. İbni Abbas anlatarak demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) bize Kur'an'dan bir süre öğretir gibi, şu duayı bize öğretiyordu;

"-(Allah'ım) Cehennem azabından sana sığınırım. Kabir azabından sana sığınırım. Uğursuz Deccal'în fitnesinden sana sığınırım. Hayatın ve ölümün fitnesinden sana sığınırım. Kabrin fitnesinden de sana sığınırım."

695. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir

- (Annemin kız kardeşi olup, Peygamberin zevcesi bulunan) teyzem Meymune'nin evinde bir gece kaldım. Peygamber (s.a.v.) kalkıp hacetini gördü. Sonra ellerini ve yüzünü yıkadı. Sonra uyudu. Sonra kalkıp su kabına (kırbaya) giderek onun bağını (su almak için) çözdü. Sonra iki abdest arası (mutavassıt) bir abdest aldı, (çok çabuk veya çok yavaş değil, normal bir abdest aldı) Suyu çok harcamadı, abdesti mükemmel aldı. Sonra namaza durdu. Kendisini gözetlediğimi farketmesinden hoşlanmayarak gerneştim de kalktım. Ben de abdest aldım. Peygamber yine kalkıp namaza durdu. Ben de solunda odundum. O, benim elimden tutup beni sağ tarafına dolaştırdı. Peygamber namazı on üç rekât olarak tamamladı. Sonra ''yaslanıp uyudu; Öyle iki, solumaya başladı. Zaten uyuduğu zaman solurdu. Sonra (müezzin) Bilâl, onu namaza çağırdı. Hz. Peygamber (bu defa) namaz kıldı, da abdest almadı. Ettiği duada şu vardı:

"Allah'ım, kalbime nur ver, kulağıma nur ver, sağıma nur ver, soluma nur ver, üstüme nur ver, altıma nur ver, Önüme nur ver, arkama nur ver ve bana büyük nur ver."

696. Abdullah İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) gece kalkarak namaz kılıp da namazını bitirince, Allah'a uygun düşecek şekilde ona hamd ve sena ederdi. Sonra son sözü şu olurdu:

"Allah'ım, benim kalbime nur ver, benim kulağıma »ur ver, tenini gözüme nur ver, sağ tarafıma nur ver, soluma da nur ver; benim önüme de nur ver, arkama da bir nur. Nurumu çoğalt, nurumu çoğalt, nurumu çoğalt."

697. Abdullah ibni Abbas'dan rivayet edilmiştir ki, Peygamber (s.a.v.) gece yansı namaza kalktığı zaman şöyle dua ederdi:

"-Allah'ım! (Hamd) sana mahsustur, sen götlerle yerin ve bunlarda bulunanların nurusun. Hamd sana mahsustur, sen göklerle yeri ayakta tutup idare edensin." Sen (varsın), haksın. Senin "Va'din" de haktır, sana kavuşmak da haktır. Cennet haktır. Cehennem haktır, kıyamet, haktır.

Allah'ım! Sana (boyun eğdim) sana iman ettim, şana tevekkül ettim ve (işlerim için) sana döndüm. (Düşmanlara karşı husumeti) senin burhanınla yaptım ve senin rızan üzere hüküm verdim. Önceden yaptığım ve geriye bıraktığım, gizli ve aşikâr kıldığım günahlarımı bana bağışla Sen Rabbimsin), senden başka hiç bir ilâh yoktur. Gerçek mabud sensin"

698. (Abdullah) İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) Söyle dua ederdi:

"-Allah'ım! Ben, dünya ve ahirette senden afv ve afiyet isterim. Allah'ım! Ben, dinimde ve ehlimde senden afiyet isterim. Ayıplarımı ört, korkumu gider ve önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan, yukarımdan beni koru. Altımdan (yerin göçmesiyle helak olmaktan da sana sığınırım"

699. Ubeydullah Ez-Zerakî, babası Rufaa'dan anlattığına göre, şöyle demiştir: Uhud savaşı günü müşrikler dönüp çekilince, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Düzgün durun ki, azîz vs celil olan Rabbime hamd edeceğim."

Bunun üzerine (ashab), Peygamberin arkasında saf saf oldular. Peygamber dua etti:

"-Allah'ım bütün övgüler sana mahsustur. Allah'ım! Verdiğin genişliği daraltacak hiç bir kuvvet yoktur, uzaklaştırdığını yaklaştıracak ve yaklaştırdığını da uzaklaştıracak yoktur. Senin engellediğini verecek yok, verdiğini de engelleyebilecek yok. Allah'ım: Bereketlerinden, rahmetinden, fazlından ve rızkından bize genişlik ver. Allah'ım! Değişmeyen ve kaybolmayan (tükenmeyen) cennet nimetlerini senden isterim. Allah'ım! ihtiyaç gününde senden nimet avf korku gününde emniyet isterim. Allah'ım! Bize verdiğin şeyden (nimetlerden} ve (vermediğinden) ötürü kötülüğe (ve isyana) düşmekten sana sığınırım.

Allah'ım! Bize imanı sevdir ve onu kalbimizde süsle. Küfrü, fıskı ve isyanı da bize boş gösterme (kerih göster). Bizi doğru yolda gidenlerden eyle. Allah'ım! Bizi müslümanlar alarak öldür, müslümanlar olarak dirilt ve perişanlıkla fitneye düşmeyerek bizi salih kimselere kavuştur. Allah'ım! Senin yolundan (alıkoyan) ve peygamberlerini inkar eden kafirleri (kahret). Onlara musibet ve azabını gönder.

Ey gerçek ilah olan Allah'ım! Kendilerine kitap verilen (ve islamı kabul etmeyen) kafirleri helak et."

MUSİBET ZAMANINDA DUA

700. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) musibet zamanında şöyle dua ederdi:

"- İntikam almakta acele etmeyen yüce Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur. Ancak büyük Arş'ın Rabbi ve göklerle yerin Rabbi Allah vardır."

701. Rivayet edildiğine göre Abdurrahman, babası Ebû Bekre'ye demiştir ki:

-Babacığım! Her sabah şöyle dua ettiğini duyuyorum:

"-Allah'ım, bedenime afiyet ver. Allah'ım, kulağıma afiyet ver. Allah'ım, gözüme afiyet ver; senden başka ilâh yoktur." Bunu sabah ve akşam üçer defa tekrarlıyorsun. Yine şöyle diyorsun :

"- Allah'ım, küfürden ve fakirlikten sana sığınırım. Allah'ım, kabir azabından sana sığınırım; senden başka ilâh yoktur." Bunu da akşam ve sabah vaktinde üçer defa tekrarlıyorsun. Ebû Bekre :

- Evet, dedi. Yavrum! Rasûlullah (s.a.v.)'in bu kelimeleri söylediğini duydum. Ben de onun sünneti ile amel etmeyi seviyorum.

Ebû Bekre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sıkıntıya düşenin duaları şudur: Allah'ım, senin rahmetini istiyorum. Beni bir lâhza nefsime terk etme ve tenim bulun halimi düzelt, senden başka ilâh yoktur."

702. İbni Abbas'ın şöyle dediği işitilmiştir:

-Musîbet anında Peygamber (s.a.v.) şöyle dua ederdi:

"-İntikam almakta acele etmeyeni hilm ve azamet sahibi yüce Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur. Büyük Arş'ın Rabbi olan Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur. Kerim Arş'ın Rabbi ile göklerin ve yerin Rabbi olan Allah'tan başka hiç bir ilâh yoktur. Allah'ım (başımdaki bu musibetin) kötülüğünü gider."

İSTİHÂRE VAKTİNDE DUA

703. Cabir'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v) Kur'an'dan sûre öğretir gibi, bize işlerde istihareyi öğretir : "(Sizden biriniz) bir iş tasarladığı zaman iki rekât namaz kılsın; sonra şöyle desin: Allah'ım! Senin ilminden ötürü senden hayır istiyorum ve senin kudretine dayanarak (işimde) bana

güç vermeni diliyorum; ve senin büyük fazlından senden istiyorum. Zira sen takdir edersin, ben takdir edîp güç yetiremem ve sen (her şeyi) bilirsin, ben bilemem. Sen bütün gaybı bilensin. Allah'ım! Eğer bu işin dinimde ve yaşayışımda, işimin sonunda (yahut dedi ki, işimin (önünde) ve akıbetinde benim için hayır olduğunu biliyorsan, onu bana takdir et. Eğer bu işin dinimde ve yaşayışımda, işimin sonunda (yahut dedi ki, işimin önünde ve akıbetinde) kötü olduğunu biliyorsan, onu benden uzaklaştır, beni de ondan uzaklaştır ve hayır nerede ise bana onu takdir et; sonra beni (verdiğine) Sonra dileği ne ise; onu söyler."

704. Cabir ibni Abdullah'dan şöyle dediği işitilmişti:

"- Rasûlullah (s.a.v) Hendek savaşı esnasında düşmanların helak olması için pazartesi, salı ve çarşamba günü bu mescidde -Fetih Mescidi'nde- dua etti de, çarşamba günü iki namaz vakti arasında duası kabul olundu. Cabir dedi ki:

- Ne zaman şiddetli mühim bir iş başıma düşmüş de bu vakti araştırıp o saatte yani çarşamba günü iki namaz arasında o iş için Allah'a dua ettimse, (duamın) kabul olunduğunu bilmişimdir."

705. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v) ile beraberdim. Bir adam dua edip, şöyle dedi :

"-Ey gökleri yaratan, ey Hayy ve Kayyûm olan (Allah)! Ben senden istiyorum." Peygamber buyurdu ki:

"-Nasıl dua ediyor, biliyor musunuz? Nefsim kudret elinde olana yemin ederim ki, bu adam Allah'a öyle bir ismi ile dua etti ki, Allah'a bununla dua edince onu kabul eder."

706. Abdullah İbni Amr'dan işitildiğine göre demiştir ki, Ebû Bekir (ra), Peygamber (s.a.v)'e şöyle söyledi:

- Bana bir dua öğret ki, onunla namazımda dua edeyim.

Peygamber buyurdu:

"-Şöyle söyle: Allah'ım, ben nefsime çok zulmettim; günahları ise ancak sen bağışlarsın. Yüce katından olana mağfiret (et) çünkü sen günahları çokça bağışlayan merhamet sahibisin."

İDARECİNİN ZULMÜNDEN KORKUNCA OKUNACAK DUALAR

707. Abdullah ibni Mes'ud şöyle demiştir:

"- Sizden birinizin başında, azametinden veya zulmünden korktuğu bir idareci olduğu zaman şöyle desin: Ey yedi göğün ve büyük Arş'ın Rabbi olan Allah'ım! Beni, falan oğlu falandan ve senin yaratıklarından olan onun taraftarlarından koru ki, onlardan hiç biri bana eziyet etmesin, yahut aşırı gidip zulmetmesin. Senin koruduğun galiptir, şenin övgün yücedir ve senden başka (ibadet edilecek) ilah yoktur."

708. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Sana kahretmesinden korktuğun heybetli bir sultana gittiğin zaman şunu söyle: Allah, yaratıklarının hepsinden daha üstündür, daha büyüktür. Allah, korktuğum şeyden daha üstündür. Falanca kulun şerrinden, insan ve cinlerden olan askerlerinin, etbaının ve taraftarlarının şerrinden (öyle bir) Allah'a sığınırım ki ondan başka hiç bir ilâh yoktur; yedi kat gökleri yete düşmekten, o koruyup tutar; ancak izni olmakla düşebilirler... Allah'ım! Beni, bunların şerrinden koruyucu ol. Senin övgün yücedir, himayen üstündür ve şanın yücedir. Senden başka ilâh yoktur," Üç defa söylenir.

709. İbni Abbâs'tan anlatıp şöyle demiştir;

"-Kime bir keder, bir elem veya bir musibet gelirse veya Sultandan korkarsa, şunlarla dua etsin; onun duası kabul olunur;

"-Senden başka hiç bir İlâh yoktur" sözü ile senden isterim, ey yedi kat semanın Rabbi ve büyük Arş'ın Rabbi. "Senden başka hiç bir ilâh yoktur" sözü ile senden isterim, ey yedi, göklerin Rabbi ve kerîm olan Arş'ın Rabbi, "Senden başka hiçbir ilah yoktur" sözü ile senden isterim, ey yedi kat semanın göklerin ve yedi kat yerlerle bunlarda bulunanların Rabbi! Sen her şeye kadirsin." Sonra (ihtiyacını) Allah'tan iste, (muradın ne ise onu Allah'tan iste)."

DUA EDENE KAZANDIRILAN MÜKÂFAT VE SEVAP

710. Ebû Saîd El-Hudrî, Peygamber (s.a.v)'den rivayet ederek şöyle demiştir:

"Hangi bir müslüman, dua eder de duasında günah ve akrabalık bağlarını kesme hali yoksa, Allah ona muhakkak üç şeyden birini verir:

1- Yâ duasını acele kabul eder

2- Ya duası İçin âhirette ona sevap hazırlar (biriktirir),

3-Yâ da duası kadar ondan kötülük kaldırır." Ravi, o halde insan çok dua eder, (ve çok şeyler kazanır), dedi. Peygamber: -Allah'ın icabeti ve vermesi daha çoktur. buyurdu.

711. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v)'den rivayet ederek şöyle demiştir:

"-Hangi bir mümin yüzünü Allah'a kaldırıp bir dilekte bulunursa, muhakkak onu ona verir: Ya dünyada dilediğini ona verir, ya âhirette dileğine karşılık ona sevap hazırlar; acele etmemesi şartı ile"

Ashab sordular:

- Ey Allah'ın peygamberi, acele etmesi nedir?

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Der ki, dua ettim, dua ettim; fakat duamın kabul edildiğini görmedim."

DUANIN FAZİLETİ

712. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ederek şöyle demiştir:

"- Allah katında duadan daha değerli bir şey yoktur."

713. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ederek, şöyle demiştir:

"- İbadetlerin en şereflisi duadır."

714. Numan İbni Beşir, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ederek şöyle demiştir:

"- Gerçekten dua ibadetin ta kendisidir." Sonra şu ayeti okudu: Bana dua edeniz, duanızı kabul edeyim. (*Mümin Suresi, / 60*)

715. Hz. Âişe (ra)'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'e soruldu:

- İbadetlerin hangisi daha üstündür? Şöyle buyurdu:

"- İnsanın kendi nefsi için ettiği duadır."

716. Ma'kıl İbni Yesar'ın şöyle anlattığı işitilmiştir:

-Ebû Bekir es-Sıddîk (ra) ile Peygamber (s.a.v.)'e gittim. Peygamber buyurdu:

"- Yâ Ebû Bekir, şüphesiz ki şirk (riya) sizde karıncanın hareket etmesinden daha gizlidir. Ebû Bekir dedi ki:

- Şirk Allah ile başka bir ilah tanıyan kimsenin hali değil midir?

Peygamber (s.a.v.) buyurdu:

"- Nefsim kudret elinde olana yemin ederim ki, gerçekten şirk, karıncanın hareketinden daha gizlidir. Sana, söylediğin zaman şirkin azını ve çoğunu senden giderecek bir şey göstereyim mi?

- De ki: "Allah'ım, bildiğim halde sana şirk koşmaktan sana sığınırım ve bilmediğim şeyler konusunda da senden bağışlanma dilerim."

RÜZGAR ZAMANINDA DUA

717. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, şiddetli rüzgar estiği zaman Peygamber (s.a.v.) şöyle dua ederdi:

"- Allah'ım Rüzgarla gönderilen şeylerin hayrını senden isterim ve rüzgarla gönderilen şeylerin kötülüklerinden sana sığınırım."

718. Seleme Hazretlerinden rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Şiddetli rüzgar olduğu zaman Peygamber (s.a.v.) şöyle buyururdu:

"- Allah'ım, aşılayıcı olsun, faydasız olmasın."

RÜZGARA SÖVMEYİNİZ

719. Ubeyy'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Rüzgara sövmeyiniz. Ondan hoşlanmadığınız bir şey gördüğünüz zaman şöyle deyiniz: Allah'ımız, biz, senden bu rüzgarın hayrını, onda olan şeylerin hayrını ve onunla gönderilen şeylerin hayrını istiyoruz. Bu rüzgarın şerrinden, onda olan şeylerin ve onunla gönderilen şeylerin şerrinden de sana sığınırız."

720. Ebû Hureyre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Rüzgar, Allah'ın ihsanındandır; bazen rahmetle, bazen de azapla gelir. O halde ona sövmeyiniz; fakat Allah'tan onun hayrını isteyiniz ve onun şerrinden Allah'a sığınınız."

YILDIRIMLAR ANINDA DUA

721. Salim, babası Abdullah'tan işittiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.), şimşekleri ve gök gürültüsünü işittiği zaman şöyle buyururdu:

"- Allah'ım, bizi şimşeğinle öldürme, bizi azabınla helak etme ve bundan önce bize afiyet ver."

GÖK GÜRÜLTÜSÜ İŞİTİLDİĞİ ZAMAN

722. İbni Abbas, gök gürültüsünü işittiği zaman şöyle derdi:

-Gök gürültüsü ile tesbih edilen Allah ne yücedir!..

İbni Abbas demiştir ki:

-Çobanın koyunlarını çağırdığı gibi, melek olan gök gürültüsü de yağmuru öyle çağırır."

723. Rivayet edilmiştir ki, Abdullah İbni Zübeyr gök gürültüsünü işittiği zaman, sözünü bırakıp şöyle derdi:

"- O yüce Allah'ı tesbih ederim ki, (gök gürültüsü onu hamd ile tesbih eder) melekler de ondan korkarak tesbih ederler) (*Ra'd Suresi/13*) Sonra şöyle derdi: Gerçekten bu gök gürültüsü, yeryüzündekilere şiddetli bir tehdittir."

ALLAH'TAN AFİYET İSTEYEN KİMSE

724. Peygamber (s.a.v.)'in vefatından sonra, Ebû Bekir es-Sıddîk'den işitildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.), Medine'ye hicretin birinci yılında, bu bulunduğum yerde kalkıp şöyle buyurdu:

"- Doğruluktan ayrılmayınız; çünkü doğruluk iyilikle beraberdir. İkisi de cennettedir. Yalandan sakınınız; çünkü yalan kötülükle beraberdir. Bunların ikisi de cehennemdedir. Allah'tan afiyet isteyiniz; çünkü gerçek imandan sonra, afiyetten daha hayırlı bir şey verilmemiştir. Birbirinize dargınlık etmeyiniz, birbirinize sırt

çevirmeyiniz, birbirinizi kıskanmayınız, birbirine öfkelenmeyiniz, ey Allah'ın kulları, kardeşler olunuz."

725. Muaz'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle dua eden bir adama tesadüf etti:

-Allah'ım, senden nimetin tamamını isterim. Peygamber sordu:

"- Nitemin tamamı nedir, bilir misin?" Sonra:

"- Nitemin tamamı cennete girmektir ve cehennemden kurtulmaktır" buyurdu. Sonra: Allah'ım senden sabır isterim, diyen bir adama rastgeldi. Peygamber ona:

"- Sen Rabbinden bela istedin, ondan afiyet iste" buyurdu. Bir de bir adama uğradı ki:

- Ey Celal ve ikram sahibi Allah'ım diyordu. Ona artık iste isteyebildiğin kadar buyurdu."

726. Abbas İbni Abdulmuttalib anlatmıştır:

- Dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! Bana bir şey öğret ki, onunla Allah'tan isteyeyim, Peygamber şöyle buyurdu:

-Ya Abbas, Allah'tan afiyet iste." Sonra az bekleyip arkasından geldim de dedim ki, bana bir şey öğret ki, onunla Allah'tan isteyeyim, ey Allah'ın Rasûlü! Bunun üzerine şöyle buyurdu:

"- Ey Abbas, ey Allah'ın resûlünün amcası! Allah'tan dünyada ve ahirette afiyet iste."

BELA İSTEMENİN HOŞ GÖRÜLMEDİĞİ

727. Enes'ten rivayet edildiğine göre, bir adam, Peygamber'in yanında dedi ki:

-Allah'ım, bana mal vermedin ki, ondan sadaka vereyim.bana bir bela ver de onda ecir olsun. Bunun üzerine peygamber şöyle buyurdu:

"- Sübhanellah, buna gücün yetmez (Deseydin ya): Allah'ım, bize dünyada hasene ver, ahirette de hasene ver ve bizi cehennem azabından koru" deseydin ya.

728. Enes'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) hastalıktan biçare düşen bir adamın yanına vardı. Sanki adam, tüyleri yolunmuş bir kuş yavrusuydu. Peygamber buyurdu:

"- Allah'tan bir şey dua et, yahut ondan iste" Adam şöyle demeye başladı: Allah'ım bana ahirette edeceğin azabı, dünyada bana hemen ver.

Peygamber buyurdu:

"- Sübhanellah, sen buna güç yetiremezsin —yahut gücünüz yetmez- Allah'ım, bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi cehennem azabından koru, deseydin ya…" Adam bu duayı eti ve Allah (cc) de ona şifa verdi.

BELA ŞİDDETİNDEN ALLAH'A SIĞINMAK

729. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, insan dua etmelidir:

- Allah'ım, şiddetli beladan sana sığınırım. Sonra susmalıdır. Bu sözü söylediği zaman desin ki, ancak kendisinde (büyük mükafat) olan bela müstesnadır, (ondan Allah'a sığınmak yoktur).

730. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) "Şiddetli beladan, (zorluk ve sıkıntıya) düşmekten,düşmanların sevinmesinden ve kötü akıbetten Allah'a sığınırdı."

ADAMIN SÖZÜNÜ AYIPLAYARAK HİKAYE ETMEK

731. Ebu Nevfel'den rivayet edildiğine göre, babası Ebû Akreb Peygamber (s.a.v.)'e oruçtan sordu. Bunun üzerine peygamber şöyle buyurdu:

"- Her aydan bir gün oruç tut." Ben dedim ki:

- Anam-babam sana feda olsun; bana ilave et. Peygamber:

"- Bana ilave et, bana ilave et! Öyleyse her aydan iki gün oruç tut." dedi.

Ben dedim ki:

-Anam-babam sana feda olsun; bana ilave et, çünkü ben, kendimi kuvvetli buluyorum. Bunun üzerine peygamber buyurdu:

"- Ben kendimi kuvvetli buluyorum, ben kendimi kuvvetli buluyorum!" sonra sükût etti. Ben de zannettim ki, artık bana ilave etmeyecek. Sonra şöyle buyurdu:

"- Her aydan üç gün oruç tut."

BİR BÖLÜM

732. Cabir İbni Abdullah'tan rivayet edildiğine göre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.)'le beraberdik de, pis koku saçan bir rüzgar yükseldi. Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bu nedir, biliyor musunuz? Bu, müminleri gıybet edenlerin (kokusudur) rüzgarıdır."

733. Cabir'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in zamanında pis kokulu bir rüzgar esti. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Münafıklardan bir kısım insanlar, Müslümanlardan bir kısım insanları gıybet ettiler de, bu rüzgar onun için gönderildi."

734. İbnü Ümmi Abd'in (Abdullah b. Mesud) şöyle dediği işitilmiştir:

"- Kimin yanında bir mümin gıybet edilir de onu savunursa, (gıybeti kaldırırsa), Allah o kimseye dünyada ve ahirette hayır mükafatı verir. Kimin de yanında bir mümin gıybet edilir de, (mümin kardeşine) (gıybet edilene) yardım etmezse, bu hareketinden dolayı Allah o kimseye dünya ve ahirette kötülük cezası verir. Hiç kimse, bir mümini gıybet etmekten daha kötü bir lokma yutmuş olamaz. Eğer müminin arkasında bildiği bir gerçeği söylerse, o mümini gıybet etmiş olur. Eğer (bilmediği) bir şeyi söylerse, mümine buhtan (iftira) etmiş olur."

GIYBET VE ALLAH TEÂLA'NIN: "BİR KISMINIZ BİR KISMINIZI GIYBET ETMESİN" SÖZÜ

735. Cabir İbni Abdullah'tan rivayet edildiğine göre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'le beraberdik. Sonra sahipleri azap edilmekte olan iki (kabir) mezarın başına gelip şöyle dedi:

"- Bunlar büyük bir günahtan ve meşakkatli bir işten dolayı azap edilmiyorlar. Bunlardan biri (hayatında) insanları gıybet ederdi. Diğerine gelince, idrardan sakınmazdı (sızıntı ve sıçrantılarından korunmazdı)."

Sonra Peygamber (s.a.v.) bir veya iki yaş çubuk istedi de, onları kırdı. Sonra emretti de, bunların her biri bir kabir üzerine dikildi. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bu iki çubuk yaş bulundukları (müddet, yahut kurumadıkları sürece) azapları hafifler."

736. Rivayet edildiğine göre, Amr İbnu'l-As arkadaşlarından bir toplulukla beraber yürürken ölmüş bir katıra tesadüf etti. Bu hayvan şişmişti (çürümüştü). Bunun üzerine Amr şöyle dedi:

"- Allah'a yemin ederim! Sizden birinizin, karnını doyuruncaya kadar bundan yemesi, bir müslümanın etini yemesinden (gıybet etmesinden) daha hayırlıdır."

ÖLÜYÜ GIYBET ETMEK

737. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Mâiz İbni Malik el-Eslemi (işlediği zina günahını ikrar ederek) dördüncü defa gelince, Peygamber (s.a.v.) onu recmetmişti, (ona taşla öldürülme cezasını uygulamıştı). Sonra Rasûlullah (s.a.v.) beraberinde ashapdan bir toplulukla ona (kabrine) uğradı. Bunlardan bir adam şöyle dedi:

"- şu ahmak (adam) defalarca Peygamber (s.a.v.)'e geldi. Peygamber her gelişini reddediyordu. Nihayet bir köpeğin öldürüldüğü gibi öldürüldü." Peygamber (s.a.v.) bunların sözüne karşı sükut etti. Nihayet bir eşek laşesine tesadüf etti ki, (şiştiği için ayağı yukarıya doğru kalkmış bir leşe) peygamber şöyle buyurdu:

"- Bundan yiyin!" onlar dediler ki, eşek leşinden mi? Ey Allah'ın Rasûlü! Hz. Peygamber buyurdu:

"- Az önce kardeşinize hakaretten kazandığınız (ganah) daha çoktur. Muhammed'in nefsi kudret elinde olana yemin ederim ki, o (Mâiz), cennet nehirlerinden bir nehire dalıp duruyor."

BABASI YAINDAKİ ÇOCUĞUN BAŞINI OKŞAYAN VE ONA BEREKETLE DUA EDEN

738. Ubâde demiştir ki, Ben genç bir çocukken babam Velid ile beraber çıktık. Bir ihtiyara rastladık; üzerinde bir hırka ve bir Meafiri (Yemen dokuması kumaş) elbise vardı. Kölesinin de üzerinde (ayen) bir hırka ve bir Meafiri vardı. Dedim ki:

- Ey Amca! Neden kölene bu Meafiri'yi veripde,ondan hırkayı almıyorsun da, sen de (ayı cinsten) iki hırkaya sahip olmuyorsun, kölenin üzerinde de (iki) Meafir olmuyor? Adam babama dönüp şöyle dedi:

-Bu, oğlun mu? Babam:

- Evet, dedi. Ubade dedi ki, adam sonra başımı okşadı ve:

-Allah sana bereket versin. Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittiğine şahitlik ederim:

"- Onlara (hizmetçi ve kölelere), yediğinizden yedirin ve giydiğinizden giydiriniz."

Ey kardeşimin oğlu! Dünya malının gitmesi, ahiret sevabından azalmasından bana daha sevgilidir. Dedim ki:

- Ey Babacığım! Bu adam kimdir? Babam:

- Ebû'l-Yeser, Kâb İbni Amr'dır, dedi.

MÜSLÜMANLARIN BİRBİRLERİNE SEVGİ VE BAĞLILIĞI

739. Bukayye, Muhammed İbni Ziyad'dan rivayet ettiğine göre, Muhammed şöyle demiştir:

"- Selef, (ashap devrine) yetiştim. Onlar kendi aileleriyle bir evde imiş gibiydiler. Çok defa onlardan birinin evine misafir gelirdi ve onlardan birinin tenceresi de ateş üzerinde bulunurdu. Misafir sahibi komşusunun bu tenceresini misafiri için alır. (Bundan haberi olmayan) tencere sahibi, tenceresini arardı da derdi ki, tencereyi kim aldı? Misafir sahibi (komşu): Onu biz misafirimiz için aldık, derdi. Tencere sahibi de: Allah onun bereketini size versin, (yahut buna benzer söz) söylerdi.

Bukayye demiştir ki, Muhammed şöyle dedi: Ekmek pişirdikleri zaman da böyle yaparlardı; aralarında kamıştan örülmüş engelden başka duvar yoktu.

Bukayye demiştir ki, ben buna Muhammed ve arkadaşlarına yetiştim.

MİSAFİRE İKRAM ETMEK VE BİZZAT ONA İNSANIN HİZMET ETMESİ

740. Ebû Hureyre'den rivayet edilmiştir:

-Peygamber (s.a.v.)'e bir adam geldi, (açlığından şikayet ediyordu). Peygamber hanımlarına haber gönderdi. Onlar dediler ki, bizde sudan başka (verilecek) bir şey yoktur. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.):

"- Bu adamı kim ağırlayacak yahut misafir edecek?" buyurdu.

Ensar'dan bir adam:

- Ben dedi. Hemen onu evine götürüp hanımına dedi ki, Peygamber (s.a.v.)'in misafirine ikram et. Hanım şöyle dedi:

-Çocukların yiyeceğinden başka yiyecek bir şeyimiz yoktur.

Efendisi hanımına:

- (Mevcut) yemeğini hazırla, lambanı yak ve çocukların akşam yemeği istedikleri zaman onları uyut, dedi.

Hanım yemeğini hazırladı, lambasını yaktı ve çocuklarını uyuttu. Sonra kadıncağız kalkıp lambasını düzeltir gibi yaparak onu söndürdü ve karı-koca her ikisi, misafire, yiyorlarmış gibi kendilerini göstermeye başladılar. Böylece her ikisi geceyi aç geçirdiler. Sabah olunca misafir sahibi adam, Peygamber (s.a.v.)'e gitti. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sizin (hanımla senin) işinizden Allah memnun oldu, (yahut hoşnut oldu) ve Allah şu ayeti indirdi:

"Kendilerinde ihtiyaç olsa bile (kardeşleri) nefisleri üzerine tercih ederler. Kimde nefsinin hırsından korunursa, işte bunlar (azapdan) kurtulanlardır." (*Haşr/9*)

MİSAFİRE BAHŞİŞTE BULUNMAK

741. Ebû Şurayh El-Advi'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.) konuşup da şöyle dediği zaman kulaklarımla işittim ve gözlerimle gördüm:

"Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa, komşusuna ikram etsin. Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa misafirine (mükafatını) versin." (Ashaptan biri) dedi ki:

- Onun mükafatı nedir Ey Allah'ın Rasûlü? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bir gün ve bir gecedir, (bu zaman içinde adet üstü misafire ikram edilir). Konukluk ise üç gündür, (bu zaman içinde misafire, mevcutlardan adet üzere yedirilir, fazla iltifat ve ikram edilmez). Bundan öte olan (ikram) misafire

sadakadır. Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa, hayırlı söz söylesin, yahut sussun."

KONUKLAMA ÜÇ GÜNDÜR

742. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Konuklama üç gündür, bu üç günden sonra yapılan ikramlar ise sadakadır."

KONUK SAHİBİNE ZORLUK VERECEK KADAR YANINDA DURULMAZ

743. Ebû Şurayh El-Kâbi'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa, hayırlı söz söylesin yahut sussun. Kim Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsa, misafirine ikram etsin (Ona adetten fazla ikram olmak üzere) onun bahşişi, bir gün ve bir gecedir. Konukluk (müddeti) üç gündür. Bundan sonrası sadakadır. Ev sahibine zorluk ve sıkıntı verinceye kadar misafirin evde durması ona helal olmaz."

BİR KİMSENİN EVİ CİVARINA MİSAFİRİN İNMİŞ BULUNMASI

744. Mikdam Ebû Kerime Es-Samî'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Misafiri bir gece barındırmak, her Müslüman üzerine düşen bir vacip haktır. Hangi misafir, bir adamın evi civarında bulunursa, bu misafiri konuklamak o ev sahibi üzerine borç olur. Misafir (kalma hakkını) isterse talep eder, isterse terk eder."

MİSAFİR ÇARESİZ KALINCA

745. Ukbe İbni Amir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! Bizi sen gazaya gönderiyorsun. Biz de, bir kavme inmiş oluyoruz ki, onlar bizi konuklamıyorlar; bu hususta ne emredersin? Bunun üzerine bize şöyle buyurdu:

"- Siz bir kavme inip de, o kavim size, misafire uygun olan bir şey emredilirse kabul ediniz. Eğer (bunu) yapmazlarsa, onlara uygun düşen misafirlik hakkını kendilerinden alınız."

ADAMIN BİZAT MİSAFİRİNE HİZMET ETMESİ

746. Rivayet edildiğine göre, Ebû Useyd Sâ'idî, düğününde Peygamber (s.a.v.)'i davet etti. Useyd'in hanımı o gün (gelin olduğu halde) onlara hizmet ediyordu. Gelin dedi ki, Rasûlullah (s.a.v.) için nasıl bir şıra hazırladım, biliyor musunuz? Ona geceleyin bir çömlek içinde hurmalardan şıra yaptı."

747. Nuaym ibni Ka'neb'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

-Ebu Zer'e gittim, fakat ona rastgelemedim. Hanımına dedim ki :

- Ebu Zer rerede? Ev işleriyle meşguldur, şimdi sana gelir; dedi. Ben onu beklemek için oturdum. Biraz sonra beraberindeki iki deve olduğu halde geldi. Birini diğerinin arkasına takmıştı; bu iki deveden her birinin boynunda da bir su kabı vardı. Bunları yere indirdi. Sonra (bana) geldi. Ben ona dedim ki :

- Ey Ebu Zer! Karşılaştığım bir adam yoktur ki, seninle karşılaşmadan bana daha sevgili olsun ve seninle karşılaşmadan da bana daha tiksindirici olsun. Ebu Zer şöyle dedi :

- Allah babana rahmet etsin, bu iki (zıd şeyi) bir araya toplayan nedir? Nuaym dedi ki :

- Cahiliyet zamanında bir kızcağızı diri olarak gömdüm. Seninle karşılaştığım takdirde korkuyorum ki, sana tevbe yoktur, kurtuluş yoktur dersin. Yine ümit etmekteyim ki, senin tevben makbuldur, sana kurtuluş vardır, dersin. Ebu Zer sordu:

- Cahiliyet zamanında mı bu günahı istedin? Ben:

- Evet, dedim. Dedi ki :

- Allah, geçmiş (cahiliyette) günahları bağışlamıştır. Karısına da dedi ki, bize yemek getir. O, getirdi. Sonra ona yine emretti. Hanımı (yemek getirmekten) çekindi. Öyle ki, ikisinin de sesleri yükseldi. Adam ey... (uzatma), dedi. Siz, Rasûlullah (s.a.v.)'in buyurduğunu öteye geçmezsiniz. Ben dedim ki :

- Rasûlullah (s.a.v.) onlar hakkında ne buyurdu? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Kadın bir eğe kemiğidir. Eğer onu doğrultmak istersen, onu kırarsın. Eğer onu idare edersen, ondu noksanlıkla beraber geçime medar olacak kıymet vardır."

Sonra hanım dönüp tirit yemeği getirdi ki, kumru'ya benziyordu.

- Ye, ben seni korkutmuş olmayayım; Çünkü ben oruçluyum (yemeyeceğim),

Sonra namaza durdu, rüku'u çabuk yapmaya başladı. Sonra namazdan ayrıldı da yemek yedi. Ben:

"- İnna Lillah" bana yalan söylersin diye korkmamıştım, dedim.

O şöyle dedi: «Allah babana rahmet etsin, sen benimle karşılaşalı beri yalan söylemedim, Dedim ki;

- Sen oruçlu olduğunu bana söylemedin mi? Dedi ki:

- Evet, ben bu aydan üç gün oruç tuttum da (bütün) bu ayın sevabı bana yazıldı ve yemek bana helal oldu, (zira hadis-i şerifte, bir ayın üç gününü oruç tutan kimse, o ayın tamamını oruç tutmuş gibi sevap alır, buyurmaktadır.

İNSANIN AİLESİNE (ÇOLUK-ÇOCUĞUNA) PARA HARCAMASI

748. Sevban, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İnsanoğlunun harcadığı paranın en üstünü ailesine harcadığı para, Allah yolundaki arkadaşlarına harcadığı para ve Allah yolunda (savaşan) hayvanına harcadığı paradır."

749. Ebû Mes'ud El-Bedrî'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Kim sevabını umarak ailesine infak ederse (geçimi için harcarsa) bu harcama onun için bir sadaka olur, (yani sadaka sevabını kazanır)."

750. Cabir'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, bir adam şöyle söyledi:

-Ey Allah'ın Rasûlü, bende bir dinar var. Peygamber:

"- Onu kendine harca." buyurdu. Adam:

-Bende başka bir tane var, dedi. Peygamber:

"- Onu hizmetçine -yahut dedi ki, çocuğuna- harca." Adam:

-Bende başka bir tane daha var, dedi. Peygamber:

"- Onu Allah yolunda (harcamaya) bırak, bu (faziletçe) en düşüğüdür."

751. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- (Harcadığın) dört (türlü) para vardır: Fakire verdiğin para, köle azad etme hususunda verdiğin para, Allah yolunda harcadığın para ve ailene harcadığın para. Bunların (sevapç) en faziletlisi ailene harcadığındır."

İNSAN ZEVCESİNİN AĞZINA VERDİĞİ LOKMAYA VARINCAYA KADAR HER ŞEYDEN MÜKAFAT KAZANIR

752. Haber verildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) Sa'd İbni Ebî Vakkas'a şöyle dedi:

"- Allah rızasını umarak harcadığın herhangi bir nafakadan dolayı muhakkak mükafatlandırılırsın, hata hanımının ağzına koyduğun nafakadan da."

GECENİN ÜÇTE BİRİ KALINCA DUA ETMEK

753. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Noksanlıklardan münezzeh ve yüce olan Rabbimiz (in rahmeti) her gece -gece sonunun üçte biri kalınca- aşağı (kat) göğe iner de şöyle buyurur:

- Bana dua eden yok mu, onun duasını kabul edeyim? Benden isteyen yok mu, ona vereyim? Benden mağfiret dileyen yok mu, onu bağışlayayım."

GIYBETİ DEĞİL DE, NİTELİĞİ MURAD EDEREK FALAN KİMSE KIVIRCIK SAÇLIDIR, SİYAHDIR YAHUD UZUNDUR, KISADIR DİYE İNSANIN SÖZSÖYLEMESİ

754. Ebû Rühm'den işitilmiştir; Ebû Rühm, ağaç altında Peygamber (s.a.v.)'e biat eden Rasûlullah ashabından idi. Şöyle anlatıyordu:

Tebük savaşında Rasûlullah (s.a.v.) ile beraberce savaştım. (Taifte) Ahdar dağında bir gece kalktım; Peygamber'e yaklaştım. Bizi uyku bastırdı. Kendimi ayık tutmaya başladım, devem de peygamberin devesine yaklaşmıştı. Peygamberin ayağı üzengiye dokunur korkusundan, devenin yaklaşması beni ürpertiyordu. Bundan ötürü devemi geri bırakmaya koyuldum; öyle ki gecenin bir kısmında gözüm bana üstün geldi (uyudum). Böylece devem, Rasûlullah (s.a.v.)'in devesini sıkıştırdı. -Peygamberin ayağı üzengideydi- Ben ayağına çarptım da, ancak onun "Ay…" demesiyle uyandım. Ben dedim ki:

-Ey Allah'ın Rasûlü! Benim için (Allah'tan) mağfiret dile, (ben büyük kusur işledim). Rasûlullah (s.a.v.):

"- Yürü!" dedi. Sonra Rasûlullah (s.a.v.) Gifar oğullarından savaşa katılmayıp, geri kalanlardan bana sormaya başladı. O bana sorarak şöyle dedi:

"- Kırmızı insanlar, uzun boylu köseler ne yaptı?"

Ebû Rühm dedi ki, onların savaştan geri kalmaları sebebini Peygamber'e anlattım. Peygamber sordu:

"- (Hicaz'da) Şekebe'i Şedah mevkiinde davarları bulunan kıvırcık saçlı siyahlar, kısa boylular ne yaptı?" Ben onları Gifar Oğulları kabilesinde düşündüm, fakat onları hatırlayamadım. Nihayet hatırladım ki onlar, Elsem kabilesinden bir gruptur. Dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! Onlar Elsem kabilesindendir. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Onlardan biri savaştan geri kalınca, develerinden bir deveye, Allah yolunda (savaş için) bir kimseyi neşeli olarak yükleyip göndermesinden kendini engelleyen nedir? Zira Kureyş muhacirlerinden, Ensar'dan Gifir ve Elsem kabilelerinden (bir özürle) benim savaşıma katılamayıp geri kalanla,benim aziz ehlimdirler."

755. Hz. Aişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Bir adam Peygamber (s.a.v.)'in yanına girmek için izin istedi. Bunun üzerine Peygamber:

"- Kavmin ne kötü kardeşidir" dedi. Adam içeri girince, ona Peygamber yumuşak davrandı. Ben Peygambere dedim ki, (bu kötü dediğin adama neden böyle yumuşak söz söylüyorsun? O şöyle buyurdu:

"- Şüphe yok ki, Allah, kötü söz kaçıranı, kasten kötü söylemeye yelteneni sevmez."

756. Hazreti Aişe (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"(Arafat dönüşü akşam ve yatsı namazlarının Müzdelife'de) beraber kılındığı gecede, Şevde (ra), izdihamdan sakınmak için erkenden Mina'ya gitmek hususunda Rasûlullah (s.a.v.)'den izin istedi.

- Şevde büyük yapılı, ağır yürüyüşlü bir hanımdı. Peygamber de ona : (Mina'ya gitmek üzere) izin verdi."

HABERİ ANLATMAKTA BEİS GÖRMEYEN KİMSE

757. İbni Mes'ud'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir;

- Ci'rane mevkiinde Rasûlullah (s.a.v.) Huneyn savaşında elde edilen ganimetleri böldüğünde, savaşanlar (ganimet paylarını almak için) Peygamberin üzerine varıp sıkışıklık verdiler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.):

"-Allah'ın kullarından bir kulunu Allah bir kavme peygamber olarak gönderdi de, onlar onu yalanladılar (yaraladılar) ve berelediler. O peygamber alnından kanı silerek şöyle diyordu: Allah'ım! Kavmimin günahlarını bağışla; çünkü onlar (gerçeği) bilmezler." buyurdu.

MÜSLÜMANIN AYIBINI ÖRTEN KİMSE

758. Bir cemaat Ukbe ibni Amir'e gelip dediler ki, bizim komşularımız var; şarap içiyorlar ve kötü iş yapıyorlar. Onları idareciye (zabıta amirine) şikayet edelim mi? Ukbe, hayır dedi. Peygamber'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Kim bir müslümandan bir ayıp görür e, onu örterse, diri diri gömülmüş (bigünah) bir kızı mezarından dirilten gibi (sevap almış) olur."

759. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Adamın: İnsanlar helak oldu, dediğini işittiğin zaman, (bilmiş ol ki) o, onların en ziyade helak olanıdır."

MÜNAFIK OLANA SEYYİD = (EFENDİ) DENMEZ

760. Abdullah, babası Büreyde'den rivayet ettiğine göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.)

"- Münafıka, seyyid = (efendi) demeyiniz; çünkü o, sizin efendiniz olursa, aziz ve celil olan Rabbınızı gazaplandırmış olursunuz" buyurdu.

İNSAN ÖVÜLDÜĞÜ ZAMAN NESÖYLER

761. Adiyy İbni Ertât'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.)'in ashabından olan adam övüldüğü zaman:

"- Allah'ım! Söyledikleriyle beni hesaba çekme ve bilmedikleri şeyleri (günahlarımı) bağışla!" derdi.

762. Ebû Kılâbe'den rivayet edildiğine göre, Ebû Abdullah, Ebû Mes'ud'a yahut Ebû Mes'ud, Ebû Abdullah'a demiştir ki: "Zu'metmek = zannetmek" sözü hakkında peygamberden ne duydun. (Bu hususta Peygamber):

"- İnsanın ne kötü bineğidir" buyurdu.

763. Abdullah İbni Amir demiştir ki, Ey Ebu Mes'ud! Rasûlullah (s.a.v.)'den "Zu'mettiler = zannettiler" sözü hakkında ne buyurduklarını işittin? O, şöyle buyurduğunu işittim, dedi:

"- İnsanın ne kötü bineğidir" Yine şöyle buyurduğunu işittim:

"- Mü'mine lanet etmek, onu öldürmek gibidir."

İNSAN BİLMEDİĞİ BİR ŞEY İÇİN: ALLAH BİLİR O ŞÖYLEDİR, DEMEMELİDİR

764. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Sizden biriniz, bilmediği bir şeyi için, Allah o şeyin gayrini bildiği halde, Allah onu bilir, (şöyledir) demesin. Böyle yaparsa, sanki bilmediği bir şeyi, Allah'a öğretmeye kalkmış gibi olur ki, bu Allah katında büyük bir suçtur."

GÖK KUŞAĞI

765. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Saman yolu, gök kapılarından bir kapıdır. Gök kuşağına gelince, o Nuh Aleyhisselamın kavminden sonra, boğulmaktan bir kurtuluş alametidir."

SAMAN YOLU

766. Hz. Ali'ye Saman Yolu'ndan sorulmuş, şöyle cevap vermiştir: "O, göğün yoludur; akan yağmurla gök oradan açılmıştır."

767. İbni Abbas'tan rivayet edilmiştir:

"- Gök kuşağı, yeryüzü halkı için boğulmaktan kurtuluş alametidir. Saman Yolu ise, göğün bir kapısıdır ki, gök oradan yarılır."

ALLAH'IM! BENİ RAHMETİNİN BULUNDUĞU YERE KOY, DENMESİNİ HOŞ GÖRMEYEN KİMSE

768. Ebû Recâ'ya bir adam şöyle dedi:

"Sana selam ederim ve Allah'ın, seninle beni, rahmetinin bulunduğu yerde toplamasını kendisinden dilerim. Ebû Recâ dedi ki:

- Buna kimsenin gücü yeter mi? O'nun rahmetinin bulunduğu yer neresidir? Adam:

-Cennettir, dedi. Ebu Recâ:

-O halde, O'nun rahmetinin bulunduğu yer neresidir? dedi.

-Alemlerin Rabbı'dır (diye Ebû Recâ) cevap verdi."

ZAMANA SÖVMEYİNİZ

769. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz: Ey ziyankâr dehr, demesin; çünkü Allah Dehrdir, (dehrin = zamanın sahibidir, yaratıcısıdır)."

770. Ebû Hureyre'den Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Sizden biriniz: Ey ziyankar dehr, demesin. Allah (cc) buyurmuştur ki, ben dehrim (onun sahibi ve yaratıcısıyım), geceyi ve gündüzü gönderirim; dilediğim zaman ikisini de alırım. Bir de (sizden biriniz) üzüme KERM demesin; çünkü KERM, Müslüman adamın ismidir."

İNSAN, DÖNÜP GİTTİĞİ ZAMAN KARDEŞİNE KESKİN

BAKIŞLA BAKMASIN

771. Enes'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) kurbanlık bir deveyi sürmekte olan bir adam gördü de:

"Bin ona" dedi. Adam:

-Bu kurbanlık devedir, dedi. Peygamber:

"Bin ona" dedi. Adam; bu kurbanlık devedir, dedi. Peygamber:

"Bin ona" dedi. Adam yine:

-Kurbanlık devedir bu, dedi. Peygamber:

"Bin ona, yazıklar olsun sana" dedi.

773. İbni Abbas'tan işitildiğine göre, bir adam ona sorup şöyle demişti:

- Ben ekmek ve et yedim (bunlardan dolayı abdest almam gerekir mi?) İbni Abbas:

- Sana yazıklar olsun, pak şeylerden dolayı abdest alınır mı? dedi.

774. Cabir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Huneyn (savaşında dönüş) günü Rasûlullah (s.a.v) Ci'rane mevkiinde idi. Altın külçeleri Hz. Bilal'in kucağında idi, Peygamber (s.a.v.) de (bu ganimet mallarını askerlere) bölüyordu. Bir de Peygambere bir adam gelip:

-Adalet et, muhakkak ki sen adalet etmiyorsun, dedi.

Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Sana yazıklar olsun, ben adalet etmezsem, kim adalet eder?"

Hz. Ömer:

-Beni bırak, Ey Allah'ın Rasûlü! Şu münafığın boynunu vurayım, dedi. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bu kimse kendi arkadaşlarıyla beraber (yahut kendi arkadaşları arasında) Kur'an okurlar; fakat Kur'an boğazlarından aşağı geçmez (kalplerine nüfuz etmez). Ok, avlanan hayvanı (kan lekesi almadan, hiç bulaşmadan) delip çıktığı gibi, bunlar dinden çıkarlar."

775. Beşîr İbni Ma'bed'den rivayet edilmiştir, (Beşîr'in önceden ismi Zahm İbni Ma'bed idi. Hicret edip Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna geldiği zaman, Peygamber ona: "ismin nedir?" diye sormuştu. O, Zahm demişti. Peygamber (s.a.v.):

"Hayır, sen Beşîr'sin" buyurmuştu. Beşîr şöyle anlattı:

Ben, Peygamber (s.a.v.)'le beraber yürürken, bir de müşriklerin mezarlarına rastgeldi, şöyle buyurdu:

"Şunlar büyük hayır kaybettiler." Bunu üç defa söylediler. Sonra müslümanların mezarlarına uğrayıp şöyle buyurdular :

"Bunlar çok büyük hayra kavuştular." Bunu da üç defa söylediler. Sonra Peygamber (s.a.v.)'den bir göz atışı oldu da, mezarlıkta yürüyen bir adam gördü; adam ayakkabı giyinmişti. Peygamber ona :

"Ey deri (sahtiyan) ayakkabılar sahibi, (sana yazıklar olsun), ayakkabılarını bırak." buyurdu. Adam baktı; Peygamber (s.a.v.)'i görünce ayakkabılarını çıkardı ve onları attı.

776. Muhammed ibni Hilâl'den rivayet edildiğine göre, kendisi Peygamber (s.a.v.)'in zevcelerinin hücrelerini (evlerini) gördü ki, hurma dallarından yapılmış, kıl çullarla örtülmüştü. Ravi demiştir ki, ben Muhammed ibni Hilâl'a Hz. Âişe'nin evinden sordum. Kapısı Şam tarafındandı, cevabını verdi. Sordum bir kanat mıydı, yoksa iki kanat mıydı? Bir parçadan ibaret kapı idi, dedi. Sordum, (kapı) hangi şeyden yapılmıştı? Ardıç ağacından, yahut Abanos ağacındandı, dedi.

777. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İnsanlar elbise ve eşyayı allayıp pulladıkları gibi, inşa ettikleri evleri allayıp pullamadıkça (nakışlamadıkça) kıyamet kopmaz."

İNSANIN: BABANA RAHMET SÖZÜ

778. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, bir adam Rasûlullah (s.a.v.)'e gelip:

- Ey Allah'ın Resulü! Mükâfat bakımından sadakanın hangisi daha faziletlidir? dedi. Peygamber şöyle buyurdu:

"Babana rahmet, bu sana bildirilecektir: ihtiyaçtan korkarak sağlam ve hırslı olup, zenginlik arzusunda iken, senin sadaka vermendir. Yoksa can boğaza gelinciye kadar geciktirme ki, şöyle dersin: Falana şu kadar, falana şu kadar (verilsin). Halbuki mal falan (verese) için gerçekleşmiş tir, (artık bu ölüm halinde tasarruf hakkın kalmamıştır)."

İNSAN DİLEDİĞİ ZAMAN AZ DİLEMELİ VE DİLEKTE BULUNDUĞU KİMSEYİ ÖVMEMELİ

779. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Sizden biriniz ihtiyaç talebinde bulunduğu zaman, onu az (ve hafif) istesin. Muhakkak ki insana takdir edilen ona gelir. Sizden biriniz arkadaşını överek yanına varmasın; yoksa belini kırar (onu mahveder)."

730. Peygamber (s.a.v.)'den rivayet edildiğine göre, şöyle buyurmuştur:

"-Allah Tealâ bir kulun ruhunu bir yerde almak istediği zaman, O kula, o yerde bir ihtiyaç yaratır."

ADAMIN: SANA DİL UZATAN YAŞAMASIN, SÖZÜ

731. Ebû Abdülâziz haber verip şöyle anlatmıştır: "Ebû Hureyre bizde geceledi de karşısında olan bir yıldıza bakıp şöyle dedi: Ebû Hureyre'nin nefsi kudret elinde olana (Allah'a) yemin ederim ki dünyada, kumandanlıklara ve iş başlarına geçecek kimseler olacaktır; bunlar şu yıldıza asılı kalsalar da, bu kumandanlıklara ve bu iş başlarına geçmemiş olsalardı diye temennide bulunacaklardır. Sonra (Ebû Hureyre) bana dönüp şöyle dedi:

- Sana dil uzatan (düşmanın) yaşamasın; bunu hepsi şarklılar için (Iraklı'lar için) şark yerlerinde caiz olmadı mı? Ben:

- Evet, vallahi dedim. O dedi ki:

- Allah onların akıbetini fena etsin ve hilelerini başlarına geçirsin. Ebû Hureyre'nin nefsi kudret elinde olana (Allah'a) yemin ederim ki, onlar katmerlenmiş bir kalkan gibi yüzleri kızarıp hiddetlenmiş olarak sürüleceklerdir; öyle ki çiftçi bahçesine, sürü sahibi de sürüsüne kavuşturulacaktır."

İNSAN: ALLAH VE FALANCA (YAPTI ŞEKLÎNDE SÖZ) SÖYLEMESİN

782. İbni Güreyc demiştir ki, Muğîs'den işittim; o zannediyordu ki, İbni Ömer, kendisine azatlısından sormuş. Muğîs de :

- Allah ve falanca (bilir) dedi, İbni Ömer:

- Böyle söyleme, Allah ile hiç kimseyi birlik yapma; ancak Allah'tan başka falan (bilir) söyle, dedi."

İNSANIN: ALLAH DİLERSE, SEN DE DİLERSEN SÖZÜ

783. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, bir adam Peygamber (s.a.v.)'e

- Allah dilerse, sen de dilersen (olur), dedi.

Peygamber şöyle buyurdu:

"-Allah'a eş koştum; Allah yalnız başına diler."

ŞARKI VE EĞLENCE

784. Abdullah İbni Dinar'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Abdullah İbni Ömer ile çarşıya çıktım. Bir de türkü söyleyen bir küçük cariyeye rastgeldi. Bunun üzerine şöyle dedi:

"-Gerçekten şeytan bir kimseyi terk edecek olsa, bu kızcağızı terk ederdi."

785. Enes İbni Malik'den, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu işitilmiştir:

"-Ben eğlenceden beriyim, eğlence de benden bir şey değildir."

786. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre :

"-İnsanların kimi de, bâtıl ve boş lâfa müşteri çıkar (buna kıymet verir)." âyet-i kerîmesini, türkü ve buna benzer şeylerle tefsir etmiştir. (*Lokman Sûresi, âyet: 6*)

787. Berâ İbni Âzib'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Selâmı yayınız, selâmet bulursunuz. Boş şey, kötüdür." Ebû Muaviye demiştir ki, (metinde geçen) "eşer" kelimesinin manası, boş şey (eğlence)'dir.

788. Fudale İbni Ubeyd'den rivayet edildiğine göre, kendisi topluluklardan bir toplulukta idi. Ona, bir takım kimselerin tavla oynadıkları haberi ulaştı. Bunun üzerine öfke ile kalkıp bu oyunu şiddetle yerdi ve yasakladı. Sonra şöyle dedi:

"Bu tavlanın kumarını (hasılatını) yemek için onu oynayan kimse, domuz etini yemiş ve kan ile abdest almış gibidir."

İYİ HAL VE GÜZEL GİDİŞAT

789. İbni Mes'ud'un şöyle dediği işitilmiştir:

"Siz bir zamandasınız ki, din alimleri çok, hutbe okuyanları az (kısa hutbe okur, uzun namaz kılarlar), dilencileri az, (Allah yolunda) mal verenleri çoktur; bu zamanda işler nefis arzularını idare eder (onlara hakim olur). Fakat sizden sonra bir zaman gelecek ki, din bilginleri az, hutbe okuyanları çok (kısa namaz kılarlar, hutbeyi çok uzatırlar, fazla söz söylerler), dilencileri çok, vericileri azdır; bu zamanda nefis arzusu işleri kumanda eder. Biliniz ki, ahir zamanda iyi hal (ve ahlak) bir kısım ibadetten daha hayırlıdır."

790. Cüreyrî demiştir ki, Ebu't-Tufeyl'e sordum: Peygamber (s.a.v.)'i gördün mü? O:

- Evet, dedi. Yeryüzünde benden başka onu görenlerden hayatta kimseyi bilmiyorum. Yine Ebu't-Tufeyl dedi ki:

-Peygamber beyazdı, tatlı yüzlü idi.

Diğer bir rivayette Cüreyri'nin şöyle dediği nakledilmiştir: Ben ve Ebu't-Tufeyl (Amir ibni Vasıle El-Kinanî) birlikte Beytullah'ı tavaf ediyorduk. Ebu't-Tufeyl dedi ki:

-Benden başka Peygamber (s.a.v.)'i gören kalmadı. Ben: sen de onu gördün mü? dedim. O:

-Evet, dedi. Ben:

- O nasıldı? diye sordum. Dedi ki:

-Beyazdı, tatlı yüzlü idi, her bakımdan ölçülü idi."

791. İbni Abbas'tan Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Dürüst gidişat, güzel görünüş ve bütün işlerde ölçülü hareket, nübüvvetin yetmiş cüz'ünden bir cüzdür."

ZAMANLA GELİR SANA BEKLEMEDİĞİN HABERLER

792. İkrime'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Hz. Aişe'ye sordum:

-Hiç Rasûlullah (s.a.v.)'in şiir okuduğunu işittin mi? Hz. Âişe şöyle buyurdu:

- Bazı zamanlarda evine girdiğinde: "Zamanla gelir sana, beklemediğin haberler" derdi.

793. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, şu söz bir Peygamber sözüdür: "Zamanla gelir sana, beklemediğin haberler."

HOŞLANILMAYAN TEMENNİ

794. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sizden biriniz (bir şeyin elde edilmesini) temenni ettiği zaman hangi şeyi temenni ettiğine baksın; çünkü o, kendisine ne verileceğini bilemez."

ÜZÜME "KERM" DEMEYİNİZ

795. Alkame, babası Vail'den rivayet ettiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Asla sizden biriniz (üzüme) kerm demesin. Siz, habele yani üzüm deyiniz."

ADAMIN "SANA YAZIK OLSUN" SÖZÜ

796. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) bir kurbanlık deve (Harem'de kesmek üzere) sevketmekte olan bir adama rastgeldi. Bunun üzerine (adama):

"- Hayvana bin" dedi. Adam:

Ey Allah'ın Rasûlü! Bu bir kurbanlıktır, (ona nasıl binebilirim) diye cevap verdi. Yine Hz. Peygamber:

"- Hayvana bin" dedi. Adam:

Bu bir kurbanlıktır, dedi. Hz. Peygamber üçüncü yahut dördüncü defada:

"Sana yazıklar olsun! Deveye bin." buyurdu.

İNSANIN: "EY KADINCAĞIZ" SÖZÜ

797. Cahş kızı Hamme'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, (soracak bir şeyim var, demem üzerine) Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Nedir o, (soracağın)? Ey kadıncağız = ya hentah!.."

798. Hubeyb İbni Sehbân El-Esedi'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Farz namazını kılmakta olan Ammar'ı gördüm. Sonra yanındaki bir adama:

Ya henah = Ey adam! dedi, sonra kalktı (gitti)."

799. Şerid'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Peygamber (s.a.v.) beni (bindiği devesinin) terkisine aldı da (bana) şöyle buyurdu:

"- Senin ezberinde, Ümeyye İbni Ebi's-Salt'ın şiirinden var mı?"

Ben:

- Evet, dedim ve ona bir beyt okudum.

Bunun üzerine Hz. Peygamber:

"- Hihi = ona devam!" buyurdu; ta ki ona yüz beyt okudum."

İNSANIN: "BENDE ÜŞENGEÇLİK VAR" SÖZÜ

800. Hz., Âişe'nin şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Gece kalkıp ibadet etmeyi bırakma; çünkü Peygamber (s.a.v.) bunu terk etmezdi, hasta olduğu veya üzerinde ağırlık bulunduğu zaman namazı otururken kılardı (ve böylece gece ibadetini terk etmezdi.)"

TENBELLİKTEN SIĞINAN KİMSE

801. Enes İbni Malik'in şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.)'in şöyle dua etmesi çok olurdu:

"Allah'ım! Keder ve üzüntüden, acizlik ve tenbellikten, korkaklık ve cimrilikten, borcun ağırlığından ve cahil anarşistlerin üstün gelmesinden ben sana sığınırım."

İNSANIN: "NEFSİM SANA FEDA OLSUN" SÖZÜ

802. Enes İbni Malik'in şöyle dediği işitilmiştir :

"Ebû Talha, Rasûlullah (s.a.v.)'in önünde diz çökerdi ve ok torbasını atarak şöyle derdi:

Yüzüm yüzüne siperdir, canım da canına fedadır."

803. Ebû Zer'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

"Peygamber (s.a.v.) Medîne'de bir semt olan ve halen de bir kabristan olarak korunan) Bakî tarafına gitti. Ben de gittim onu takip ediyordum. Bir de dönüp hemen beni görünce, şöyle buyurdu:

"-Ey Ebû Zer!" Ben de:

- Emrindeyim daima, ey Allah'ın Rasûlü, hizmetindeyim daima ve ben sana fedayım. Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"-Mal çoğaltanlar, kıyamet günü (sevap) azaltanlardır; ancak hak yolunda, şuna şu kadar, buna bu kadar deyip harcayanlar müstesnadır." Ben dedim ki:

- Allah ve Resulü en iyi bilendir. Peygamber (eli ile işaret ederek söylediği) :

"Şuna şu kadar" sözünü üç defa söyledi. Sonra karşımıza Uhud Dağı çıkınca Peygamber :

"- Ey Ebû Zer!" dedi. Ben de:

- Emrindeyim daima, ey Allah'ın Resulü, hizmetindeyim daima ve ben sana fedayım, dedim. Peygamber şöyle buyurdu:

"-Uhud Dağı, Muhammed ailesi için altın olup da onların yanında bir gece - yahut dedi ki, bir miskal- kalması, beni sevindirmez." Sonra önümüze bir vadi geldi de, Peygamber ileri geçip açıldı. Onun bir haceti olduğunu sanmıştım. Ben bir kenarda oturdum. Bana dönmesi gecikti. (Ebû Zer dedi ki, Peygambere bir şey olur diye bu gecikmeden korktum.) Sonra sanki bir adamla konuşuyormuş gibi, fısıltısını işittim. Sonra yalnız başına bana geldi. Ben:

- Ey Allah'ın Resulü, o fısıldaştığın adam kimdi? diye sordum. Bana dedi ki:

"-Sen onu işittin mi?"

- Evet, dedim. Peygamber:

"- O, Cibril'di. Bana geldi de, ümmetimden Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmaksızın ölen kimsenin Cennete gireceği müjdesini bana verdi." buyurdu. Ben dedim ki, zina ederse ve hırsızlık yaparsa da mı (cennete girecek) ? Peygamber:

"-Evet!" buyurdu.

İNSANIN: "ANAM, BABAM SANA FEDA OLSUN" SÖZÜ

804. Hazreti Ali (ra)'ın şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.)'in, Sa'd'dan sonra hiç bir adama fidye verdiğini görmedim. Onun şöyle dediğini işittim:

"- (Düşmana okunu) at, anam ve babam sana feda olsun."

805. Büreyde'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) Mescid'e çıktı; Ebû Musa (Abdullah ibni Kays El-Eş'arî) de Kur'an okuyordu. Peygamber (benini için) :

"Bu kim" diye sordu. Ben Büreyde'yim, sana feda olmuşum, dedim. Peygamber (Ebû Musa'yı işaret ederek) :

"Buna, Peygamber Davud'un güzel seslerinden bir ses verilmiştir." buyurdu.

BABASI İSLAM'A ULAŞMAMIŞ KİMSEYE, İNSANIN:

"YAVRUM!" DEMESİ

806. Hâkîm, babasından (Şerik ibni Nemle'den) rivayet ettiğine göre şöyle demiştir: "Ömer ibni Hattab'a gittim, Allah ondan razı olsun. (Bana) Yeğenim! demeğe başladı. Sonra bana (kim olduğumu) sordu; ben de soyumu ona açıkladım. Bundan babamın İslâm'a yetişmediğini anladı da şöyle demeğe başladı: Yavrum, yavrum!"

807. Enes'in şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.)'e hizmetçi idim; izin istemeksizin (yanına) giriyordum. Bir gün geldim de, Peygamber şöyle buyurdu :

"Olduğun gibi (dur), yavrucuğum; çünkü senden sonra bir iş oldu. Artık asla izinsiz girme."

808. Ebû Sa'sa'a'dan rivayet edildiğine göre, Ebû Saîd El-Hudrî, kendisine "Yavrucuğum!" demiştir.

İNSAN: "HABİS NEFSİM" DEMESİN

809. Hz. Âişe'den (ra), o da Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Sizden hiç biriniz: Nefsim habisleşti, demesin; fakat nefsim daraldı, desin."

810. Ebû Ümame, babası Sehl ibni Huneyf'den rivayet ettiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Sizden hiç biriniz, nefsim habisleşti demesin asla; nefsim sıkıldı, desin."

EBU'L-HAKEM KÜNYESİ

811. Hânî İbni Yezîd anlattığına göre, kendisi kavmi ile beraber Peygamber (s.a.v.)'e (heyet olarak) gelince, kavmi ona "Ebû'l-Hakem" künyesi ile hitap etmekte olduklarını Peygamber (s.a.v.) işitti. Peygamber (s.a.v.) ona dua ettikten sonra, şöyle buyurdu:

"Hakem Allah'dır (Allah'ın isimlerindendir). Netice itibariyle hüküm sahibi de O'dur. O halde sen, Ebû'l-Hakem künyesini neden aldın?"

İbni Yezîd dedi ki:

Hayır, (ben bu künyeyi edinmedim) fakat benim kavmim bir şey hakkında ihtilâfa düştükleri zaman, bana gelirler, ben de onlar arasında hüküm verirdim; her iki taraf da buna razı olurdu (işte bunun için bana bu künye takılmıştır). Peygamber şöyle buyurdu:

"Bu (anlattığın ve ettiğin adalet) ne kadar güzel... (Fakat sana verilen künye hoş değil)." Sonra Peygamber sordu:

"- Çocuktan neyin var?" Ben dedim ki:

- Hânî'nin oğullan olarak Şurayh, Abdullah ve Müslim vardır. Peygamber:

"- Bunların en büyüğü hangisidir?" diye sordu. Ben: "Şurayh!" dedim. Peygamber :

"O halde sen, Ebû Şurayh'sın!" (künyen budur!) dedi; hem kendisine, hem de çocuğuna dua etti.

Yine Peygamber (s.a.v.) o kavimden bir adama "Abdu'l-Hacer" diye isim verdiklerini işitti. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) (o adama):

"Senin adın nedir?" diye sordu. O, Abdu'l-Hacer'dir, dedi. Peygamber: "Hayır, sen Abdullah'sın!" buyurdu. Ravi Şurayh demiştir ki:

(Babam) Hânî memleketine dönmek için hazırlandığı zaman, Peygamber (s.a.v.)'e gelip, şöyle dedi:

- Hangi şeyin Cenneti gerekli kılacağım bana bildir? Peygamber:

"-Güzel söz söylemeye ve (muhtaçlara) bolca yemek vermeye devamlı ol!" buyurdu.

GÜZEL İSİM, PEYGAMBER (S.A.V.)'İN HOŞUNA GİDERDİ

812. Ebî Hadred'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki: Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- Bu devemizi (hac esnasında kurban edilmek üzere Harem'e kadar) kim sürecek?" Yahut:

"Bu devemizi (Harem'e) kim ulaştıracak?" buyurdu. Bir adam :

- Ben (ulaştırırım) dedi. Bunun üzerine Peygamber:

"- Senin ismin nedir?" dedi. Adam :

- Falandır, dedi. Peygamber (ona) :

"-Otur!" dedi. Sonra başkası kalktı. Buna da :

"- İsmin nedir?" diye Peygamber sordu. Bu kimse de :

- Falandır, dedi. Peygamber (buna da):

"Otur!" dedi. Sonra başka bir adam kalktı. Peygamber (yine buna) :

"- İsmin nedir?» dedi. O adam:

- Naciyye'dir, dedi. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sen buna, (deveyi Harem'e ulaştırmaya) ehilsin, bunu sür."

813. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, biz otururken, Allah'ın Peygamberi (s.a.v.) çabuk yürüyerek geldi, öyle ki, bize sür'atle gelişi, bizi korkuttu. Bizim yanımıza varınca, selâm verdi; sonra şöyle buyurdu:

"-Kadir Gecesini size haber vereyim diye sür'atle size geldim; fakat şu sizinle benim aramdaki zaman içinde onu unutturuldum (hangi gecede olduğunu hatırlayamıyorum). Siz (ramazanın) son on günleri içinde onu arayınız."

AZİZ VE YÜCE ALLAH'A İSİMLERİN EN SEVİMLİSİ

814. Sahabiliği sabit olan Ebü Vehb, Peygamberin şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"Peygamberlerin isimleri ile isimleniniz. Aziz ve Yüce olan Allah'a isimlerin en sevimlisi Abdullah ve Abdurrahman'dır. İsimlerin en doğrusu da Haris ve Hümam'dır. En çirkini de Harb ve Mürre'dir."

815. Cabir'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, bizden bir adamın bir erkek çocuğu doğdu da adam ona "Kasım" ismini verdi. Biz (ona) dedik ki, biz sana "Ebu'l-Kasım = Kasımın babası" künyesini vermeyiz; bunda keramet yoktur. Adam (durumu) Peygambere bildirdi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- Oğluna Abdurrahman ismini ver."

İSMİ İSİMLE DEĞİŞTİRMEK

816. Sehl'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Ebû Üseyd'in oğlu Münzir doğduğu zaman Peygamber ((s.a.v.)'e götürüldü. Peygamber de onu oyluğu üzerine koydu. (Çocuğun babası) Ebû Üseyd de oturuyordu. Peygamber (önündeki çocuğu unutarak) başka bir şeyle meşgul oldu. (Çocuk eziyet vermesin diye) Ebû Üseyd, oğlunun alınmasını emretti. Bunun üzerine çocuk Peygamber

(s.a.v.)'in oyluğundan alınıp götürüldü. Sonra Peygamber (s.a.v.) meşguliyetinden kurtulup çocuğu hatırladı da:

"-Çocuk nerede?" diye sordu. Ebû Üseyd:

- Onu eve gönderdik. Allah'ın Resulü! dedi. Peygamber:

"- Onun ismi nedir?" diye sordu. Üseyd, falandır, dedi. Peygamber:

"- Hayır, onun ismi artık Münzir'dir." buyurdu. Babası da o gün (ismini değiştirip) ona Münzir adını verdi.

AZİZ VE YÜCE ALLAH KATINDA İSİMLERİN HOŞA GİTMEYENİ

817. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah katında isimlerin en çirkini, adamın Mülklerin Meliki (Mülklerin Padişahı) diye isimlenmesidir."

BAŞKASININ İSMİNİ KÜÇÜLTEREK ONU ÇAĞIRAN KİMSE

818. Talk İbni Hubeyb'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, şefaati inkâr eden insanların en şiddetlisi idim. (Şefaatin sabit olup olmadığını) Câbir'e sordum. O dedi ki, ey Tulayk = ey Talakcık! Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- (Günahkârlar) Cehennem'e girdikten sonra (şefaat sayesinde) Cehennemden çıkarlar." Biz de senin okuduğunu (Kuran) ı okuyoruz (ve şefaatin var olduğuna inanıyoruz).

İNSAN KENDİNE İSİMLERİNİN EN SEVİMLİ OLANI İLE ÇAĞRILIR

819. Hanzele İbni Hizyem anlattığına göre, şöyle demiştir:

"-İnsana, isimlerinin ve künyelerinin en sevimlisi olanla hitap etmek, Peygamber (s.a.v.)'in hoşuna giderdi."

ÂSİYE İSMİNİ DEĞİŞTİRMEK

820. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) Âsiye'nin ismini değiştirdi ve:

"-Sen Cemîle'sin!" dedi.

821. Muhammed İbni Amr İbni Ata anlattığına göre, kendisi Ebû Seleme'nin kızı Zeyneb'in yanına vardı. Zeyneb, Muhammed İbni Amr İbni Atâ'nın evinde bulunan kız kardeşinin ismini ona sordu. Muhammed dedi ki, onun ismi "Bere"dir, dedim. Zeyneb :

- Onun ismini değiştir, dedi. Çünkü; Peygamber (s.a.v.) Cahş'ın kızı Zeyneb'i nikahladığı zaman ismi "Bere" idi de, onun ismini Zeyneb'e çevirdi. Bir de Peygamber (annem) Ümmü Seleme ile evlenip de yanına vardığı zaman, ben

Berre ismini taşıyordum. Ümmü Seleme'nin beni Berre diye çağırdığını Peygamber işitti de şöyle dedi:

"- Siz kendinizi tezkiye etmeyin (Berre = iyi ve takva sahibi diyerek kendinizi temize çıkarmayın); zira Allah sizden iyi ve kötü kadının kim olduğunu daha iyi bilir. Sen (Berre) kızına Zeyneb ismini ver, (ey Ümmü Seleme)." Ümmü Seleme de:

- Onun ismi Zeyneb'dir, dedi. (Muhammed ibni Amr diyor ki): Bunun üzerine ben (Ümmü Seleme'nin kızı) Zeyneb'e dedim ki, (kız kardeşime başka bir) isim vereyim mi? Zeyneb şöyle dedi:

Rasûlullah (s.a.v.) hangi isme çevirdi ise, ona çevir; ona Zeyneb ismini ver."

"SABİM" İSMİNİ ALMAK

822. Abdurrahman'ın oğlu Saîd El-Mahzûmî anlatmıştır ki; kendi adı Sârim'di de, Peygamber (s.a.v.) ona Saîd ismini verdi. İbni Abdurrahman demiştir ki, dedem bana şöyle anlattı: Osman (s.a.v.)'i Mescidde yaslanırken gördüm.

823. Ali (ra) Hazretlerinden rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

(Oğlum) Hasan -Allah ondan razı olsun- doğunca ona Harb ismini verdim. Sonra Peygamber (s.a.v.) gelip şöyle buyurdu:

"- Oğlumu bana gösteriniz, ona hangi ismi verdiniz?" Biz dedik ki:

- Harb (ismini verdik). Peygamber:

"- Hayır, o Hasan'dır." dedi.

- Sonra Hüseyin -Allah ondan razı olsun- doğunca ona Harb ismini verdim. Yine Peygamber (s.a.v.) gelip :

"- Oğlumu bana gösteriniz, ona hangi ismi verdiniz?" dedi. Biz dedik ki:

- Harb (ismini verdik)! Peygamber: "Hayır, o Hüseyin'dir." buyurdu.

Üçüncü çocuk doğunca, ona da Harb ismini verdim. Bu defa da Peygamber (s.a.v.) gelip :

"- Oğlumu bana gösterin, ona hangi ismi verdiniz?" buyurdu. Biz:

- Harb! dedik. Peygamber:

"- Hayır, o Muhassin'dir!" dedi. Sonra şöyle buyurdu:

"- Ben onlara, Harun'un çocukları olan Şeber, Şubeyir ve Müşebbir'in isimleri ile ad verdim."

"ĞARRAB" İSMİ

824. Müslim'in kızı Râita'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, babam şöyle anlattı:

- Ben Huneyn savaşında Peygamber (s.a.v.) ile bulundum. Peygamber bana sordu:

"- İsmin nedir?" Dedim ki:

- Garrab'dır. Peygamber:

"- Hayır, doğrusu senin edin Müslim'dir!" buyurdu

ŞÎHAB İSMİ

825. Hz. Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.)'in yanında bir adam anıldı ki, ona Şihab deniyordu. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.):

"Hayır, sen Hişam'sın!" buyurdu.

EL-AS İSMİ

826. Mutî'in şöyle dediği işitilmiştir:

Peygamber (s.a.v.)'den işittim, Mekke'nin fethi gününde diyordu ki:

"-Bugünden sonra kıyamete kadar hiç bir Kureyş'li (dininden dönmek suçu ile) öldürülmeyecektir." Kureyş'li olup da, AS ismini taşıyanlardan Mutî'den başka hiç kimse Fetihten önce müslüman olmuş değildir; onun ismi el-As idi de, Peygamber (s.a.v.) ona Mutî ismini verdi.

ARKADAŞININ İSMİNDEN BİR ŞEY NOKSAN BIRAKIP KISALTARAK ONU ÇAĞIRAN KİMSE

827. Hz. Âişe, Allah ondan razı olsun, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Ey Aişe! Bu Cibril'dir, sana selâm söylüyor. Âişe :

- Selâm ve Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun, dedi ve Peygamber benim görmediğimi (Cibril'i) görüyor, demişti.

828. Hacdan dönen Sümame kızı Ümmü Gülsüm anlatmıştır ki, kardeşi Sümame oğlu Muharık kendisine şöyle dedi:

Âişe'nin yanına git ve ona, Osman ibni Affan'dan sor; zira yanımızda insanlar onun hakkında çok söz ettiler. (Aleyhinde konuştular). Ümmü Gülsüm şöyle anlattı:

- Ben Âişe'nin yanına varıp dedim ki, evlatlarından biri sana selâm gönderiyor ve Osman ibni Affan'dan sana soruyor, (onun durumu nedir)? Âişe:

- Selâm ve Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun, dedikten sonra şöyle buyurdu:

- Bana gelince, ben şahitlik ederim ki, çok sıcak bir gecede Osman'ı bu evde gördüm; Allah'ın Peygamberi (s.a.v.) de vardı, Cibril ona vahy ediyordu: Peygamber (s.a.v.) ibni Affan'ın (Osman'ın) eline veya omzuna eliyle "yaz, ösme!" diye vuruyordu. Allah'ın peygamberi (s.a.v.) bu derece yükselttiği kimse, ancak iyi

bir adam olur. ibni Affan'a (Osman'a) kim söver, kötü söylerse Allah'ın laneti üzerine olsun.

"ZAHİM" ADINI ALMAK

829. Beşîr ibni Nehîk anlattığına göre şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) gelip şöyle buyurdu:

"- İsmin nedir?" Beşîr:

- Zahim, dedi. Peygamber:

"- Hayır, sen Beşîr'sin!" buyurdu.

- Ben Peygamber (s.a.v.)'le beraber yürüdüğüm sırada şöyle buyurdu:

"- Ey Hasasiyye oğlu! Allah'a razı olmuyor musun? Allah'ın Resulü ile beraber yürüyorsun." dedim ki:

- Annem ve babam sana feda olsun; ben Allah'a hiç bir şeyle rıza göstermemezlik etmiyorum; her hayırlı şeye (Allah tarafından) kavuştum. Sonra (Peygamber) Müşriklerin kabirlerine gelip, şöyle buyurdu:

"- Şunlar, çok büyük hayırdan mahrum olmuşlardır." Sonra Müslümanların kabirlerine gelip, şöyle buyurdu:

"- Şunlar, çok büyük hayra kavuştular." Bir de (sahtiyan) ayakkabı giyinmiş olan bir adam mezarlar arasında yürüyordu; Peygamber ona:

"- Ey sahtiyan ayakkabılar sahibi! Ayakkabılarını bırak," dedi. O da ayakkabılarım çıkardı.

830. Beşîr'in karısı Leylâ'nın Beşîr İbni'l-Hasasiyye'den şöyle naklettiği işitilmiştir: ona Beşîr ismini verdi.

"- (Beşîr'in) ismi Zâhim idi de, Peygamber (s.a.v.) ona Beşîr ismini verdi."

BERRE İSMİ

831. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, Cüveyriye'nin ismi Berre idi de, Peygamber (s.a.v.) ona Cüveyriyye ismini verdi.

832. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Meymûne'nin ismi Berre idi de, Peygamber (s.a.v.) ona Meymûne ismini verdi.

"EFLAH" İSMİ

833. Câbir, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurmuştur:

"- Eğer yaşarsam -İnşa Allah- Ümmetimi yasaklayacağım ki, onlardan hiç biri Bereke, Nafi' ve Eflah ismi ile isimlenmesin. (Kavilerden A'meş demiştir ki, Rafî' ismini de söyledi mi, yoksa söylemedi mi bilmiyorum.) Bereke burada mıdır? diye sorulur da:

- Burada değildir, cevabı verilir. (Böylece orada bereketin ve iyiliğin bulunmayışı ifade edilmiş olur. Böyle bir halden kaçınmak ve nimeti inkâra yol açmamak için bu ve buna benzer diğer isimleri almamalıdır.) Peygamber (s.a.v.) vefat etti ve bundan yasaklamadı.

834. Câbir ibni Abdullah'ın şöyle dediği işitilmiştir: "Peygamber (s.a.v.) Ya'lâ, Bereke, Nafi', Yesar, Eflah ve buna benzer isimlerle isimlenmeyi yasaklamak istedi; sonra bu ifade arkasında sükût etti de bir şey söylemedi."

"RABAH" İSMİ

835. Ömer İbni Hattab'dan -Allah ondan razı olsun- rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) (aralarında geçen bir hadise üzerine) hanımlarından ayrılıp yalnız başına kalınca, ben, (Peygamberin ziyaretine gidip kapıda hizmetçisi) Rebah ile karşılaştım. Ey Rebah! Benim (ziyaretim) için (s.a.v.)'den izin iste, diye seslendim.» (I)

PEYGAMBERLERİN İSİMLERİ

836. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- İsmimle isimleniniz; fakat künyemle künyelenmeyiniz. Çünkü Ebul-Kasım benim."

837. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.) çarşıda idi de bir adam dedi ki:

-Ya Ebe'l-Kasım! Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) ona döndü. Adam dedi ki: .

- Ey Allah'ın Resulü! Ben (seni kasdetmedim), bu adamı çağırdım. Buna karşılık Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İsmimle isimleniniz; fakat künyemle künyelenmeyiniz."

838. Abdullah ibni Selâm'ın oğlu Yûsuf anlatmış ve demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) bana Yûsuf ismini verdi ve beni kucağına oturttu ve başımı okşadı.

839. Cabir ibni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Bizim Ensar'dan bir adamın, bir erkek çocuğu doğdu ve ona Muhammed ismini vermek istedi. Şu'be de, Mansûr'un hadîsinde:

Ensar'dan bir adam dedi ki, çocuğu omzumda taşıyıp, onu Peygamber (s.a.v.)'e götürdüm, diye nakletmiştir. Süleyman'ın hadîsinde:

Onun bir erkek çocuğu doğdu da, insanlar çocuğa Muhammed ismini vermesini istediler, şeklindedir.

Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- İsmimle isimleniniz; fakat künyemle künyelenmeyiniz. Çünkü ben adaletle bölen kılındım. Aranızda böyle (adaletle ganimetleri) bölerim.

- Husayn ise rivayetinde şöyle demiştir :

"- Ben, adaletle bölücü olarak gönderildim, aranızda (böyle adaletle ganimetleri) bölerim."

840. Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Benim bir erkek çocuğum doğdu da, ben onu Peygamber (s.a.v.)'e götürdüm.

Peygamber de ona İbrahim ismini verdi. Sonra bir hurmayı çiğnem halinde damağına koydu ve ona bereketle dua etti. Sonra çocuğu bana verdi. Bu çocuk, Ebû Musa'nın,en büyük çocuğu idi.

"HÂZİN" İSMİ

841. Said, babası Müseyyeb'den, o da (Saîd'in) dedesinden (Hazin ibni Ebî Vehb'den) rivayet ettiğine göre, dedesi Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna vardı. Peygamber ona:

"-İsmin nedir?" dedi. O:

- Hâzin, dedi. Peygamber:

"- Sen Sehl'sin", buyurdu. O:

- Babamın bana vermiş olduğu bir ismi değiştirmem, dedi. (Müseyyeb'in oğlu Saîd demiştir ki, bundan sonra, artık bizde meşakkat ve keder eksik olmadı.)

(...) ... Abdulhamîd ibni Cübeyr ibni Şey be şöyle demiştir: Saîd ibni'l-Müseyyeb'in yanına oturdum da, bana anlattı ki, dedesi Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna vardı. Peygamber ona:

"-İsmin nedir?" dedi. O:

- İsmim Hazin'dir, cevabını verdi. Peygamber:

"-Hayır, sen Sehl'sin", buyurdu. O dedi ki:

- Babamın bana vermiş olduğu bir ismi ben değiştiren değilim, ibni Müseyyeb dedi ki:

Artık bizde (ailemizde) meşakkat ve keder eksik olmadı.

PEYGAMBER (s.a.v.)'İN İSMİ VE KÜNYESİ

842. Cabîr'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Bizden bir adamın bir erkek çocuğu doğdu da, ona Kasım ismini verdi. Ensar (Medîne'li ashab) dediler ki:

-Biz sana Ebu'l-Kasım künyesini vermeyiz ve sâna göz aydınlığı dilemeyiz. Adam, Peygamber (s.a.v.)'e varıp Ensar'ın söylediklerini Peygamber'e söyledi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- Ensar güzel söyledi; benim ismimle isimlenin, ancak künyemle künyelenmeyiniz. Zira Kasım benim."

843. (Hz. Ali'nin oğlu) İbnu'l-Hanefiyye'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- (Şu husus, babam) Ali için bir müsaade olmuştur. (Babam, Hz. Peygamber'e) dedi ki:

- Yâ Rasûlullah! Eğer senden sonra benim bir çocuğum doğarsa, senin adını ona vereyim mi ve senin künyenle de onu künyeleyeyim mi?

Peygamber (s.a.v.):

"- Evet!" dedi.

844. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir?:

- Peygamber (s.a.v.) kendi ismi ile künyesini bir arada toplamamızı yasakladı ve şöyle buyurdu:

"- Ebû'l-Kasım benim. Allah (mal ve ganimet) verir; ben ise, (adaletle) bölerim."

845. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.) çarşıda idi. Bir adam (arkadaşına) :

- Ey Ebu'l-Kasım! dedi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) dönüp (çağırana) baktı. Adam:

- Ben bunu (arkadaşımı) çağırdım, (sizi kasdetmedim) dedi. Peygamber de şöyle buyurdu:

"- İsmimle isimleniniz; fakat künyemle künyelenmeyiniz."

MÜŞRİK KÜNYELENİR Mİ?

846. Üsame ibni Zeyd haber verdiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) içinde Abdullah ibni Ubeyy ibni Selûl'ün bulunduğu bir meclise vardı. Bu hadise, Abdullah ibni Ubeyy'in İslâm'a girişinden önce idi. (Abdullah, Peygambere hitap ederek) dedi ki:

- Meclisimizde bizi rahatsız etme. Sonra Peygamber (s.a.v.) Sa'd ibni Ubade'nin yanına varıp şöyle buyurdu:

"- Ey Sa'd! Ebû Hubab'ın dediğini işitmedin mi?" (Peygamber, Ebû Hubab künyesi ile) Abdullah İbni Ubeyy ibni Selûl'ü kasdediyordu.

847. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) bize gelirdi ve benim Ebû Umeyr künyesini taşıyan küçük bir kardeşim vardı. Onun oynayıp durduğu bir serçesi vardı da ölmüştü. (Bir gün) Peygamber (s.a.v.) bize geldi de, bu küçük kardeşimi kederli gördü. Bunun üzerene Peygamber:

"- Bunun hali ne böyle?" dedi. Serçesi öldü, diye Peygambere cevap verildi. Peygamber de şöyle buyurdu:

"- Ey Ebû Umeyr! Serçecik ne oldu?"

BİR KİMSENİN ÇOCUĞU DOĞMADAN ÖNCE ONA KÜNYE VERMEK

848. Rivayet edildiğine göre Abdullah, Alkame'ye -henüz çocuğu doğmamışken- Ebû Şibl = Şibl'in babası künyesini vermiştir.

849. Alkame'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, ben doğmadan önce, (babam) Abdullah bana künye verdi.

HANIMLARIN KÜNYESİ

850. Hz. Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.)'e varıp dedim ki:

- Ya Rasûlullah! Hanımlarına künye verdin, (arkadaşlarımın künyesi var, benim çocuğum olmadığından künyem yok) bana da künye ver.

Bunun üzerine Hz. Peygamber:

"- Kız kardeşin (Esma) oğlu Abdullah (ibni Zübeyr) ile künyeden.» buyurdu. (Ümmü Abdullah = Abdullah'ın annesi diye künyelen.)

851. Rivayet edildiğine göre, Hz. Âişe (ra) şöyle demiştir :

- Ey Allah'ın Peygamberi, bana künye vermez misin? Peygamber de:

"- Oğlunla künyelen!" buyurdu.

- (Peygamber bu sözle) Abdullah ibni Zübeyr'i kasdediyordu. Hz. Âişe de, Ümmü Abdullah = Abdullah'ın annesi diye künyelenmişti.

BİR ADAMI KENDİSİNDE OLAN BİR ŞEYLE VEYA HERHANGİ BİRİYLE KÜNYELEMEK

852. Sehl ibni Sa'd'dan şöyle rivayet edilmiştir: Hz. Ali'ye -Allah ondan razı olsun- isimlerinin en sevgilisi, gerçekten Ebû Türab idi ve hakîkaten bu isimle çağrılmaktan sevinirdi. Ona bu ismi Peygamber (s.a.v.) (şu sebepten) vermişti:

Hz. Ali, bir gün Hz. Fatıma'ya -Allah her ikisinden razı olsun- kızdı. Bu kızgınlık üzerine (evden çıkıp) Mescid'de duvara yaslanarak uzandı. Peygamber (s.a.v.) (evine) gelip (onu bulamayınca) arkasını takibe koyuldu. Peygambere haber verildi ki, o burada duvara yaslanmış yatıyor. Peygamber (s.a.v.) onun yanına

vardı. Hz. Ali'nin arkası toprak dolmuş haldeydi. Peygamber (s.a.v.) onun arkasından toprakları silmeye başladı ve ona:

"- Otur, Ebû Türab!" diyordu.

BÜYÜKLERLE VE FAZİLET SAHİPLERİYLE YÜRÜMEK NASIL OLUR?

853. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

Peygamber (s.a.v.) bizim hurmalığımızda -Ebû Talha'nın hurmalığında- iken ihtiyacı için uzağa açıldı; Bilâl da arkasında yürüyordu, yanında yürümekle Peygamber (s.a.v.)'e ikram ediyordu. Sonra Peygamber (s.a.v.) bir mezara uğrayıp durdu. Nihayet Bilâl ona yetişti. Peygamber şöyle buyurdu :

"- Canına rahmet, ey Bilâl! Benini işittiğimi sen işitiyor müsün?"

Bilâl dedi ki:

- Ben bir şey işitmiyorum. Hz. Peygamber:

"- Kabir sahibine azab ediliyor!" buyurdu. Sonra onun Yahudi kabri olduğu anlaşıldı.

BÖLÜM

854. Kays'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki; Muâviye'nin kendi küçük kardeşine şöyle dediğini işittim:

- Bu hizmetçiyi terkine al, (bineceğin hayvan üzerinde senin arkanda olsun). Kardeşi ise bunu yapmaktan kaçındı. Bunun üzerine Muâviye, ona:

- Ne fena terbiye edildin, dedi.

Kays demiştir ki, (Muâviye'nin babası) Ebû Süfyan'ın (Muâviye'ye) :

- Kardeşinin sana karşı tutumunu bağışla, dediğini işittim.

855. Amr ibni'l-As'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Arkadaşlar çoğaldığı zaman, borçlar da çoğalır." (Kavilerden Yahya demiştir ki...) Ben, (bana anlatan) Musa'ya:

- Borçlar nedir? diye sordum. O; haklardır, dedi.

ŞİİRDEN BİR KISMI HİKMET'DİR

856. Halid ibni Keysan'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, ben (Abdullah) ibni Ömer'in yanında idim. İyas ibni Hayseme, onun karşısında durup, şöyle dedi:

- Ey Faruk'un oğlu (Abdullah), sana şiirimden okuyayım mı? (Abdullah) ibni Ömer:

- Evet, ancak bana güzel olanı oku, dedi. Bunun üzerine İyas ibni Hayseme, ona şiir okudu; nihayet ibni Ömer'in hoşlanmadığı şeye (söze) ulaştığı zaman, İbni Ömer ona:

"- Dur!" dedi.

857. Mutrif'den işitildiğine göre demiştir ki, İmran ibni Husayn'e, Kûfe'den Basra'ya kadar arkadaşlık ettim; hemen hemen her konakladığı yerde bana şiir okuyordu ve şöyle demişti:

- İşaret ve tarizle yapılan ifadelerde yalandan uzaklaşma vardır.

858. Ubeyy ibni Kâ'b haber verdiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"- Şiirden bir kısmı hikmettir."

859. Esved İbni Serî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! Aziz ve Yüce olan Rabbımı bir takım övgülerle methettim. Hz. Peygamber:

"- Senin Rabbın övgüyü (hamdi) sevmez mi?" buyurdu ve ona bundan ziyade etmedi, (söylemedi).

860. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bir adamın karnının irinle dolup hasta olması, şiirle dolmasından daha hayırlıdır."

861. Esved İbni Serî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

Ben şair idim, Peygamber (s.a.v.)'e gidip dedim ki, Rabbimi övdüğüm övgülerimi sana okuyayım mı? Peygamber:

"- Gerçekten senin Rabbin övgüleri sever, (onlardan razı olur)" buyurdu ve bunun üzerine bana ziyade (bir şey) söylemedi.

862. Hz. Âişe'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-(Şair) Hassan İbni Sabit, müşrikleri kötüleyip hicvetmek hususunda Rasûlullah (s.a.v.)'den izin istedi. Rasûlullah (s.a.v.):

"- Benim (o Kureyş müşriklerine soyca) nispetim nasıl olacak, (beni onlardan nasıl temize çıkaracaksın)?" buyurdu. Hassan dedi ki:

- Kıl hamurdan çıkarıldığı gibi, ben seni onlardan (incitmeden) çıkarırım.

863. Hişam, babasından şöyle dediğini rivayet etmiştir:

-Hz. Âişe'nin yanında (şair) Hassan'ı kötülemeye gittim de, o bana dedi ki, Hassan'ı kötüleme; çünkü o, Rasûlullah (s.a.v.)'i (düşmanlarına karşı şiirleriyle) savunurdu.

GÜZEL SÖZ GİBİ, ŞİİR DE GÜZELDİR VE ONUN ÇİRKİNİ DE VARDIR

864. Ubey İbni Kâ'b'dan, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Şiirden bir kısmı hikmettir."

865. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Şiir, söz menzilesindedir, (tabii kelam gibidir); onun güzeli kelamın güzeli gibidir ve çirkini de kelamın çirkini gibidir."

866. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle buyururdu:

"- Şiirden bir kısmı güzeldir ve bir kısmı çirkindir. Sen güzeli al ve çirkini bırak. Gerçekten ben Kâ'b ibni Malik'in şiirinden bir takım şiirler rivayet ettim ki, o şiirlerin bir kasidesinde kırk ve bundan daha az beyit vardır."

867. Hz. Âişe'ye (ra) soruldu ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şiirden herhangi bir şiir okur muydu? Âişe:

-Abdullah ibni Revaha'nın şiirinden şunu okurdu, dedi:

"Azıklayıp göndermediğin kimse, sana haberleri getirir."

868. Esved İbni Serî' anlatarak şöyle demiştir:

- Ben şair idim de dedim ki, Ey Allah'ın Rasûlü! (Şiirimle) Rabbimi övdüm. Peygamber buyurdu:

"- Senin Rabbin övgüyü (hamdi) sevmez mi?"

-Bundan fazla bana (bir şey) söylemedi.

ŞİİR OKUTAN KİMSE

869. Şerîd'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) benden, Ümeyye İbni Ebî's-Salt'ın şiirini okumayı istedi. Ben de ona okudum. Peygamber ise:

"- Hîh, hîh = devam, devam" demeye başladı.

-Böylece ona yüz beyit kadar okudum. Bunun üzerine Peygamber:

"- Ümeyye az kalsın müslüman oluyordu." buyurdu.

"İÇİ ŞİİRLE DOLU KİMSEYİ HOŞ GÖRMEMEK"

870. İbni Ömer, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Sizden birinizin karnı irinle dolmak, şiirle dolmaktan ona daha hayırlıdır."

AZİZ VE YÜCE ALLAH'IN

"ŞAİRLERE İSE, ONLARA SAPIKLAR UYAR" SÖZÜ

871. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre:

"- Şairler ise, onlara sapıklar uyar. Görmez misin, o şairler her yöne meylederler ve hoş şeylere dalarlar ve gerçekten onlar (şiirlerinde) yapmayacakları şeyleri söylerler." Ayet-i kerimesinin genel manasından terk edilip istisnâ edilerek Allah şöyle buyurmuştur:

"- Ancak iman edip Salih amel işleyenler, Allah'ı çok ananlar, kendilerine zulmedildikten sonra (şiirleriyle Peygamberi koruyarak kafirlerden) öçlerini alanlar müstesnadır, (bunlar kınanmazlar). O zulmedenler, yakında hangi dönüş yerine döneceklerini bileceklerdir." (*26/224-227*)

BEYANDAN BİR KISMI SİHİRDİR

872. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, bir adam yahut bir Bedevî Peygamber (s.a.v.)'e gelip, açık bir ifade ile konuştu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Beyândan bir kısmı sihirdi ve şiirden bir kısmı da hikmettir."

873. Rivayet edildiğine göre, Abdülmelik İbni Mervan çocuklarını terbiye için Şa'biye teslim edip, şöyle dedi:

-Bunlara şiir öğret ki, şeref kazansınlar ve yükselsinler. Bunlara et yedir ki, kalpleri kuvvetlensin. Saçlarını kes ki, boyunları güçlü olsun, Bunları yüksek adamların meclisinde bulundur ki, onlara karşı söz getirebilsinler."

ŞİİRİN MEKRUH OLMASI

874. Hz. Âişe (ra), Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- İnsanların en büyük suç işleyeni o insandır ki, kabileyi bütünü ile hicveder (şiirleriyle kötüleyip yere batırır); bir de bir adamdır ki, babasının inkar etmiştir."

ÇOK SÖZ KONUŞMAK

875. İbni Amrin'in şöyle dediği işitilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in devrinde (Medine'nin) doğu tarafından iki hatip adam gelip, ayakta durarak konuştular; sonra oturdular. Arkasından Rasûlullah (s.a.v.)'in hatibi Sabit ibni Kays kalkıp konuştu. Öncekilerin konuşmasından insanlar hayrete düştüler. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) kalkıp hitabette bulunarak şöyle buyurdu:

"-Ey insanlar! (Maksadınızı ifade için tabiî olarak) sözlerinizi söyleyin, zira sözü süslemek (ve onu tesirli hale getirmek) Şeytan'dandır." Sonra Rasûlullah (s.a.v.):

“-Beyandan bir kısmı sihirdir.” buyurdu.

876. Enes Hazretlerinin şöyle buyurduğu işitilmiştir:

- Bir adam, Hz. Ömer'in yanında hitabette bulundu da, sözü uzattı (çok söyledi). Bunun üzerine Hz. Ömer:

“- Hitabetlerde çok söz söylemek, Şeytan'ın (ağzından çıkan şişirilmiş) balonlardan sayılır.” buyurdu.

877. – Ebû Yezîd'den yahut Mu'in ibni Yezîd'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

“- Mescidlerinizde toplanınız; ve her ne zaman bir kavim toplanırsa bana haber versinler.” Sonra bize ilk gelen Peygamber oldu ve oturdu. Bizden bir hatip de konuştu. Sonra şöyle dedi:

- Hamd, öyle bir Allah'a mahsustur ki, hamd için onun önünde bir maksat yok ve ötesinde de bir çıkış yok. Bunun üzerine Peygamber kızdı ve kalktı. Biz de aramızda birbirimizi (ettiğimiz kusurdan dolayı) ayıpladık. Dedik ki:

- Bize ilk gelen Peygamber oldu da, başka bir mescide gidip orada oturdu. Biz de ona gidip onunla konuştuk. Sonra bizimle gelip oturmuş olduğu yerde veya ona yakın bir yerde oturdu; sonra şöyle buyurdu:

“-Hamd o Allah'a mahsustur ki, dilediğini önüne koydu (yarattı), dilediğini de arkasına bıraktı (yaratmadı). Gerçekten beyandan bir kısmı sihirdir.» Sonra Peygamber bize emretti ve bize öğretti.”

TEMENNİ ETMEK

878. Hasreti Aişe şöyle demiştir:

- Bir gece, Peygamber (s.a.v.)'in uykusu kaçtı da:

“- Keşke ashabımdan salih bir adam bana geleydi de, beni bu gece gözetleyip koruyaydı,” buyurdu. O esnada silâh şakırtısı duyduk. Bunun üzerine Peygamber:

“- Kimdir?” dedi.

- Sa'd, cevabı varildi. (Sa'd dedi ki:) Ey Allah'ın Resulü! Ben seni

-Bundan sonra Peygamber (s.a.v.) uyudu; öyle korumaya geldim.

BİR ADAMA, BİR ŞEYE, BİR ATA BU BAHİRDİR = DENİZDİR DENİLİR

879. Enes ibni Malik'in şöyle dediği işitilmiştir:

Medine'de (bir gece insanları dehşete düşüren) bir korku oldu da Peygamber (s.a.v.) (korkuya sebep olan gürültünün düşman sesi olup olmadığını araştırmak üzere) Ebû Talha'nın atını, ariyet olarak aldı. Bu ata Mendûb adı verilmişti. Peygamber buna bindi, (keşfini yaptı). Dönünce şöyle buyurdu:

"- Hiç bir şey görmedik, (korkulacak bir tehlike yok). Gerçek şu ki, bu atı bir bahir = deniz bulduk."

881. Abdurrahman ibni Aclân'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Ömer ibni'l-Hattab, ok atan (nişan talimi yapan) iki adama rastgeldi. Bu adamlardan biri diğerine (esabtu = isabet ettim yerine telâffuz hatası şad harfini sin okuyarak) esebtü = isabet ettim dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer şöyle buyurdu:

- Yanlış (galat) konuşmanın kötülüğü, kötü atıştan daha fenadır.

BİR ŞEYİN HAK OLMADIĞINI MURAD EDEREK İNSAN,

"BİR ŞEY DEĞİLDİR" DER

882. Peygamber (s.a.v.)'in zevcesi Hz. Aişe şöyle demiştir:

-Bir takım insanlar, Peygamber (s.a.v.)'e kâhinlerden sordular da, Peygamber :

"- Onlar bir şey değildir!" buyurdu. Bunun üzerine onlar dediler ki:

- Ey Allah'ın Resulü! Onlar bir şeyler söylüyorlar ki, gerçek oluyor. Buna karşı Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- O, bir sözdür ki, Şeytan onu kapar da, velisinin kulaklarına, tavuk ötmesi gibi onu gıdaklar. Böylece o söze, yüz yalandan daha çoğunu karıştırırlar."

TÂRİZLER

883. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.) seferlerinin birinde bulunuyordu da, deve sürücüsü (hizmetçi Enceşe) nağmeleriyle (develeri) sürdü. (Develerin üzerinde hanımlar bulunuyordu). Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) :

"- Yavaş ol, ey Enceşe; şişeleri incitmekten sakın." buyurdu.

884. İbni Ömer, babası Ömer'den anlatarak demiştir ki, babam şöyle buyurdu :

Kişinin her duyduğunu anlatması, ona yalan olarak kâfidir.

885. Mutrif ibni Abdullah ibni'ş-Şihhir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- (Kûfe'den) Basra'ya kadar İmrân ibni Husayn'e arkadaşlık ettim. Üzerimizden bir gün geçmedi ki, onda bize şiir okumasın. Bir de şöyle dedi:

- Ta'rîzli sözlerde yalandan çıkış vardır.

SIRRI YAYMAK

886. Amr ibni'l-As'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

"- O kimseye hayret ediyorum ki, kaderin içine düştüğü halde kaderden kaçar, kardeşinin gözündeki çöp kırıntısını görür de kendi gözündeki merteği bırakır ve kardeşinin canından kini çıkarır da, kendi canında kini bırakır.

Ben sırrımı hiç kimseye vermedim ki, yayılmasından ötürü onu ayıplayayım. Ben onu nasıl ayıplayabilirim ki, sırrımı korumakta aciz kalmış daralmıştım. Başkası sırrımı korumakta benden daha dar olmaz mı)?"

MASKARALIK

AZİZ VE YÜCE ALLAH'IN: "BİR TOPLUM, DİĞER BİR TOPLUMLA ALAY ETMESİN" ÂYET-İ KERÎMESİ

887. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Felâkete uğramış bir adam, kadınlardan ibaret bir topluluğa rastgeldi de, onlar bununla istihza ederek gülüştüler. Bu hareketlerinden dolayı o kadınların bir kısmı felakete uğradı."

İŞLERDE ACELE ETMEMEK

888. Belî kabilesinden bir adamdan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Babamla birlikte Rasûlullah (s.a.v.)'e geldim de Peygamber önümde babamla gizlice konuştu. Ben babama dedim ki:

- Sana ne söyledi? Şöyle cevap verdi:

"- Bir iş yapmak istediğin zaman, Allah sana o işten kurtuluş gösterinceye kadar yahut Allah sana bir çıkış kapısı yaratıncaya kadar yavaş ve temkinli davran."

889. Muhammed ibni'l-Hanefiyye'den rivayet edildiğine göre,şöyle demiştir:

- (Görülecek işine) yakınlarından bir çare bulamayan kimse, -Allah ona bir genişlik veya bir çıkış yolu yaratıncaya kadar- o işle iyi bir şekilde ünsiyet etmezse, o kimse tedbir ve akıl sahibi değildir.

BİR SOKAK YAHUT BİR YOL GÖSTEREN

890. Berâ ibni Âzib, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu :

"- Kim, faydalanılsın diye ödünç bir mal ihsanda bulunursa, yahut bir sokak -veya Peygamber dedi ki bir yol- gösterip (başkasına) delâlet ederse, onun için bir köle azad etme karşılığı kadar sevab vardır."

891. Ebü Zer'den (hadîsi Peygambere bağlayarak) şöyle dediği rivayet olunmuştur:

"- Kovandan din kardeşinin kovasına boşaltman bir sadakadır. İyilikle emretmen ve kötülükten alıkoyman bir sadakadır. Kardeşinin yüzüne karşı güler

yüzlü olman bir sadakadır. İnsanların yolundan taş, diken ve kemik gibi (engel teşkil eden) şeyleri gidermen senin için bir sadakadır (sevaptır). Bir de yolu belli olmayan bir yerde insanlara yol göstermen bir sadakadır."

ÂMÂYI (KÖRÜ) YOLDAN SAPTIRAN KİMSE

892. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Âmâyı (körü) yoldan saptırana Allah lanet etsin."

AZGINLIK (İSYAN)

893. İbni Abbas anlatarak şöyle demiştir:

Peygamber (s.a.v.) Mekke'de evinin etrafında otururken, o sırada Osman ibni Maz'un ona uğrayıp dişleri gözükecek kadar Peygamber (s.a.v.)'e tebessüm etti. Peygamber (s.a.v.) ona şöyle buyurdu:

"- Oturmaz mısın?" Osman :

- Evet, dedi. Peygamber (s.a.v.) onun karşısında oturdu. Peygamber onunla konuşurken birden Peygamber (s.a.v.) gözünü göğe doğru dikip şöyle buyurdu:

"- Az önce, sen otururken Allah'ın elçisi Melek bana geldi." Osman dedi ki:

- Elçi Melek size ne söyledi? Peygamber (s.a.v.):

"- (Şu Ayet-i Kerîme'yi getirdi)" buyurdu:

"- Muhakkak ki Allah adaleti, ihsanı ve akrabaya vermeyi emrediyor. Zinadan, fenalıklardan ve isyan edip, insanlara zulüm etmekten de yasaklıyor. Size böylece öğüt veriyor ki, benimseyip tutasınız." (*Nahl Sûresi, Âyet: 90*)

Osman dedi ki:

- Bu hâdise, iman kalbimde kararlaştığı ve Muhammed'i sevdiğim sırada olmuştur.

AZGINLIĞIN CEZASI

894. Enes'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"-Erginlik çağına kadar iki kızı barındırıp geçindiren (onlara zulüm etmeyerek iyi bakan) kimse var ya, ben ve o Cennette şu iki (parmağın yakınlığı) gibiyiz." Ravilerden Muhammed ibni Abdülâziz, işaret ve orta parmağı göstermiştir.

895. "İki günah kapısı vardır ki, bunları işleyenlerin cezası dünyada peşin olarak verilir:

- Biri zulüm = bağy, diğeri de akrabalık bağlarını kesmektir."

SOY TEMİZLİĞİ

896. Ebû Hureyre'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Kerim oğlu kerimin oğlu Kerim oğlu kerim, İbrahim oğlu İshak'ın oğlu Yakub oğlu Yûsuf dur."

897. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Soy temizliği bakımından nesebler birbirine yakın olsa bile, kıyamet günü benim velilerim takva sahibi olanlardır, insanlar bana amellerle gelmezler ve siz (çoğunluk olarak) dünyayı omuzlarınızda taşıyarak gelirsiniz de, ya Muhammedi dersiniz (imdat istersiniz). Ben de şöyle ve şöyle: Hayır, derim." (Peygamber bunu söylerken de) her iki yanım çevirdi,

898. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Şu âyet ile amel eden bir kimseyi göremiyorum:

- Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir dişiden (Âdem ile Havva'dan) yarattık. Hem de sizi soylara ve kabilelere ayırdık ki, birbirinizi tanıyasınız (bağlı olduğunuz kabileyi söyleyerek tanınasınız). Biliniz ki, Allah kabında en iyiniz, takvası en çok olanınızdır, (üstünlük ve fazilet, soy ve neseble değildir.) (*Hücurat, 13*)

- İnsan insana: Ben senden daha iyiyim, diyor. Halbuki insan Allah'dan korkmakla (takva sahibi olmakla) ancak başkasından daha iyi olur.

899. İbni Abbas şöyle demiştir:

"Kerîm kimi sayıyorsunuz? Allah kerîm olanı beyan edip:

"- Sizin Allah katımda en iyiniz (kerîminiz), takvası en ziyade olanınızdır." buyurmuştur. Hasebi ne sayıyorsunuz? Haseb bakımından en üstününüz, ahlâkça en güzel olanınızdır."

"RUHLAR BİRLİK BİRLİK ASKERLERDİR"

900. Hz. Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Ruhlar birlik birlik (ezelde yaratılmış) askerlerdir. Bunlardan sıfat ve ahlakça birbirine uygun düşünler (dünyada) anlaşır ve birleşirler. Bunlardan birine uygun düşmeyenler ayrılır ve uzaklaşırlar."

901. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ruhlar birlik birlik askerlerdir. Bunlardan vasıf ve ahlakları birbirine uygun düşenler birleşir ve anlaşırlar; bunlardan birbirine uygun düşmeyenler ayrılırlar."

İNSANIN TAACCÜP ANINDA "SÜBHANALLEH" DEMESİ

902. Ebû Hureyre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Bir çoban koyunları başında iken, bir kurt koyunlara saldırıp onlardan bir koyun aldı. Çoban (koyunu kurtarmak için) onun arkasına düştü. Nihayet kurt çobana dönüp dedi ki, korku gününde bu koyunları kim kurtaracak? (Senin korkup kaçtığın o günde) Bunlar için benden başka bir çoban yoktur, (onlara ben hakimim)." İnsanlar (kutrun konuşmasına taaccüp edip):

Sübhanellah!.. dediler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Bizzat ben buna inanırım, Ebû Bekir'de, Ömer de..."

903. Hz. Ali (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

Peygamber (s.a.v.) bir cenazede idi de, eline bir şey (çomak veya çubuk) alıp, onunla yere vurmaya başladı ve şöyle buyurdu:

"-Sizden hiçbir kimse yoktur ki, Cehennem ve Cennetteki yeri tayin edilmiş olmasın" Ashab dediler ki:

-Ey Allah'ın Rasûlü! (Takdir edilen) yazımıza tevekkül etmeyelim mi ve işi bırakmayalım mı? Hz. Peygamber:

"- Çalışınız, herkes yaratılmış olduğu şeye kavuşturulur. Saadet ehlinden olan, saadet işine kavuşturulur. Şekavet ehlinden olan kimse ise, şekavet işine ve çalışmasına kavuşturulur. Sonra şu ayeti okudu: Amma kim (Allah için) verir ve Allah'tan korkarsa, o en güzel kelimeyi (tevhidi) tasdik ederse; biz onu en kolay yola hazırlarız (da kurtulur). Fakat kim cimrilik eder, Allah'ına ihtiyaç göstermezse, bir de en güzel kelimeyi (tevhidi) inkar ederse; biz onu en şiddetli yola (Cehenneme) hazırlarız. (*Leyl Suresi /5-10*)

YERİ EL İLE SIVAMAK

904. Ebu Katade'ye denmiş ki:

-İnsanlar Rasûlullah (s.a.v.)'den hadis rivayet ettikleri gibi, neden sen ondan hadis söylemiyorsun? Ebû Katade de, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim, demiştir:

"-Bana yalan isnad eden, ateşten bir yatağa kendini hazırlasın."

-Rasûlullah (s.a.v.) bunu söylerken, eliyle yeri (torağı) sıvamaya başlamıştı.

TAŞ ATMAK

905. Abdullah İbni Muğaffel'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) taş atmayı yasakladı ve şöyle buyurdu:

"- (Atılan) taş avı öldürmez ve düşmanı helak etmez; ancak göz çıkarır ve diş kırar."

RÜZGARA SÖVMEYİNİZ

906. Ebû Hureyre şöyle demiştir:

- Mekke yolunda insanları rüzgar tuttu: Hz. Ömer de hacca niyet etmişti rüzgar ise çok şiddetlenmişti. Hz. Ömer çevresinde olanlara "Rüzgar nedir?" diye sordu. Bir şey cevap veremediler. Ben hayvanımı koşturup ona kavuştum. Dedim ki, rüzgardan sorduğunu öğrendim. Ben, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Rüzgar, Allah'ın rahmetindendir; hem rahmet getirir, hem azap getirir. Siz ona sövmeyiniz."

ADAMIN: "ŞU VE BU YILDIZIN DOĞUP BATMASI SEBEBİYLE YAĞMURA KAVUŞTUK" DEMESİ

907. Zeyd ibni Halid el-Cüheni'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Hudeybiye'de gece yağan yağmur arkasından Rasûlullah (s.a.v.) bize sabah namazını kıldırdı. Namazdan Peygamber (s.a.v.) ayrılınca insanlara dönüp şöyle buyurdu:

"- Rabbinizin ne buyurduğunu biliyor musunuz?" Ashab:

- Allah ve onun Rasûlü en iyi bilendir, dediler. Peygamber dedi ki:

"- Allah şöyle buyurdu:

Kullarımdan bana iman eden ve kafir olan olmuştur. Allah7ın fazlı ve rahmeti sebebiyle bize yağmur verildi, diyen kimse var ya işte bu, bana iman etmiştir; yıldızı inkar etmiştir. Amma şu ve bu yıldızın doğup batması sebebiyle (bize yağmur verildi) diyen kimse, işte bu beni inkar etmiştir; yıldıza iman etmiştir."

İNSAN BULUT GÖRDÜĞÜ ZAMAN NE SÖYLER

908. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) bir bulut gördüğü zaman (içeri) girer ve çıkardı. Buluta karşı durur ve dönerdi; yüzü (rengi) değişirdi. Yağmur yağdığı zaman da sevinirdi. Âişe, onun bu endişesini anlardı. Âişe endişe sebebini sorması üzerine; Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"-Bilmiyorum! Olur ki bu bulut, Aziz ve Yüce Allah'ın buyurduğu gibi olur: Vatka ki (inkarcılar), korkutuldukları azabı (bulundukları) vadilerine doğru gelen bir bulut halinde gördükler, dediler ki: Bu, ufukta beliren bir buluttur; bize yağmur yağdıracak." (Hud Peygamber ise, o inkarcılara şöyle dedi):

"- Hayır, o sizin acele edip istediğiniz şeydir (azaptır). Bir rüzgar ki, onda çok acıklı bir azap vardır. Rabbisinin emri ile her şeyi helak edecektir. Nihayet o hale girdiler ki, meskenlerinden başka bir şey görünmez oldu. İşte öyle mücrim (inkarcı) kavme biz böyle ceza veririz" (*Ahkaf/24-25*)

909. Abdullah ibni Mes'ud'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Uğursuzluğa yorma, şirktir ve bizden hiç bir kimse yoktur ki, bu şirkten ona bir şey yaklaşmış olmasın. Ancak tevekkül ile Allah onu giderir."

UĞURSUZLUĞA YORMA

910. Ebû Hureyre demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Uğursuzluğa yorma işinin hayırlısı faldır." Ashab sordular:

- Fal nedir? Peygamber:

"- Sizden birinizin işittiği iyi sözdür."

KÖTÜYE YORMANIN FAZİLET

911. Abdullah İbni Mes'ud'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Hac mevsimi günlerinde ümmetler bana arz edildi de, benim ümmetimin çokluğu hoşuma gitti: Dağ ve ovayı doldurmuşlardı."

(Melekler) dediler ki:

- Ya Muhammed! Razı oldun mu? Peygamber:

-Evet, ya Rab! dedi. Rab:

-Şunlarla beraber yetmiş bin daha vardır ki, sorgusuz olarak Cennete gireceklerdir. Bunlar o kimselerdir ki, efsûn yapmazlar, dağlanmazlar, uğursuzluğa yormazlar ve Rablerine güvenip dayanırlar" buyurdu.

Ükkâşe dedi ki:

- (Ya Rasûlullah!) Allah'a dua et de, beni onlardan (sorusuz cennete girenlerden) etsin. Peygamber:

"- Allahım! Bunu onlardan yap!" buyurdu. Başka bir adam da:

- Allah'a dua et, beni de onlardan etsin, dedi.

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bu meselede Ükkâşe seni geçti."

CİNLERDEN UĞURSUZLUK (CİN ÇARPMASI)

912. Hazreti Âişe'den rivayet edildiğine göre, çocuklar doğduğu zaman kendisine getirilirdi de, onlara bereketli olmaları için dua ederdi. Böyle bir çocuk kendisine getirildi. Hazreti Âişe çocuğu yatağına koymaya gitti. Bir de başının altında bir ustura gördü. Oradakilere usturadan sordu (Bu nedir?) Onlar dediler ki, cinden korunmak için (cin çarpmasın diye) onu koyuyoruz. Hazreti Âişe usturayı alıp, onu attı ve bundan onları yasaklayarak dedi ki:

"- Rasûlullah (s.a.v.) uğursuzluğa yormayı hoş görmezler ve ona buğzederlerdi."

Hazreti Âişe bu uğursuzluğa yorma işini yasaklardı.

FAL

913. Enes, Peygamber (s.a.v.)'den şöyle anlatmıştır :

"-(Hastalıkta bizatihi) sirayet yoktur, uğursuzluğa yorma yoktur. Dürüst yorum, güzel söz hoşuma gider."

914. Habbetü't-Temîmî anlattığına göre, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu babası işitti:

"- Baykuşlarda (uğursuzluk diye) bir şey yoktur. Yorum yapmanın en doğrusu, hayıra yormadır. Göz değmesi de bir gerçektir."

"GÜZEL İSMİ BEREKET SAYMAK"

915. Abdullah İbni's-Sâib'den rivayet edilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.) Hudeybiye yılında Hudeybiye'de idi. Bu yıl (müslümanlar Mekke müşriklerine sataşmadan) geri dönmek ve gelecek yıl (Kabe'yi) üç gün için müslümanlara boşaltmak şartı ile barış yapsın diye, müşrikler Süheyl'i elçi olarak Peygambere gönderdiklerini Osman İbni Affan haber verdiği sıra, Süheyl gelince: Süheyl geldi, dendi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.);

"-Allah, işinizi kolaylaştırsın!" buyurdu. (Bu hadîsi rivayet eden) Abdullah ibni's-Sâib, Peygamber (s.a.v.)'e yetişmişti.

ATTA UĞURSUZLUK

916. Abdullah ibni Ömer'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"-Uğursuzluk evde, kadında ve attadır."

917. Sehl ibni Sa'd'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Bir şeyde uğursuzluk varsa, kadında, atta ve evdedir."

918. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, bir adam dedi ki:

- Ey Allah'ın Resulü; biz bir yerde idik. Orada nüfusumuz (sayımız) çoğaldı ve orada mallarımız fazlalaştı. Sonra başka bir yere naklettik de orada sayımız azaldı ve orada mallarımız kıtlaştı. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Onu geri ver, -yahut onu bırakınız- o (yer) fenadır."

AKSIRMAK

919. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hazreti Peygamber şöyle buyurdu:

"- Muhakkak ki Allah (kulları hakkında) aksırmayı sever, esnemeyi ise hoş görmez. Bir kimse aksırıp da, Allah'a hamd ederse, ona Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin demek, onu işiten her müslümana gereklidir. Esnemeğe gelince, o gerçekten şeytandandır; insan gücü yettiği kadar onu geri çevirmelidir. İnsan esneyip de hâ...h dediği zaman, şeytan ona güler (sevinir)."

İNSAN AKSIRDIĞI ZAMAN NE SÖYLER

920. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Sizden biriniz aksırıp da Elhamdü Lillah = hamd Allah'a mahsustur, deyince melek : Rabbilalemîn == Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur hamd, der. Aksıran insan (Elhamdü Lillahi) Rabbilalemîn derse melek (karşılık olarak) Allah sana merhamet etsin = Yerhamukellah, der."

921. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu;

"-Bir kimse aksırdığı zaman Elhamdü Lillâh desin. Bunu söylediği zaman, kardeşi yahut arkadaşı ona: Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin, desin. Kardeşi ona Yerhamukellah deyince de, o: Yehdikellahu = Allah sana hidayet etsin ve: Yuslihu bâleke = Halini düzeltsin, (diye) söylesin."

AKSIRANA RAHMET DİLEMEK

922. Afrikalı Abdurrahman ibni Ziyad'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, babam (Ziyad) anlattı:

- Onlar, Muaviye zamanında denizde savaşa çıkmışlardı. Bizim gemimiz, Ebû Eyyûb El-Ensarî'nin gemisine katıldı. Bizim sabah yemek vaktimiz gelince, Ebû Eyyûb'e (yemeğe) davetçi gönderdik. O da bize gelip, dedi ki:

- Siz beni davet ettiniz; halbuki ben oruçluyum. Size. icabet etmekten (geri kalmayan) benim için bir çare bulunmadı; çünkü Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Müslümanın kardeşi üzerinde vacip olan 6 hasleti vardır; eğer bundan bir şey terkederse, üzerinde bulunan kardeşinin bir hakkını terketmiş demektir:

1- Kardeşiyle karşılaşınca ona selâm verir.

2- Kendisini davet ettiği zaman kardeşine icabet eder.

3- Aksırdığı zaman ona teşmît eder = rahmet okur.

4- Hastalanınca onu ziyaret eder.

5- Öldüğü zaman cenazesinde bulunur.

6- Kardeşi, kendisinden öğüt isteyince de ona öğüt verir." (Ziyad) anlattı: Beraberimizde şakacı bir adam vardı, yemeğimizde bulunan bir adama şöyle diyordu:

- Allah sana iyilik ve hayır mükâfatı versin. Adama çok söyleyince, adam ona kızdı. Bunun üzerine şakacı olan, Ebû Eyyûb'e dedi ki, bir adama «Allah sana iyilik ve hayır mükâfatı versin» dediğim zaman kana sövüp kızmışsa, onun hakkında fikrin nedir? Ebû Eyyûb : Biz derdik ki, hayır kimi ıslâh edip düzeltmezse, onu kötülük düzeltir, dedi de o adama döndü. Sonra adam bu şakacıya geldiği zaman ona : Allah sana kötülüğü ve kusuru mükâfat versin, deyince adam güldü ve razı oldu ve: Şakanı bırakmıyorsun, dedi. Adam şöyle dedi: Allah, Ebû Eyyûb El-Ensarî'ye hayır mükâfatı versin.

923. İbni Mes'ud'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Müslümamn, müslüman üzerine 4 hakkı vardır:

1- Hastalandığı zaman onu ziyaret eder,

2- Öldüğü zaman cenazesinde bulunur.

3- Kendisini davet ettiği zaman, ona icabet eder.

4- Aksırdığı zaman (hamdinin sonunda) ona teşmît eder = Allah'dan ona merhamet diler."

924. Berâ ibni Âzib'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) bize 7 şeyi emretti ve bize 7 şeyi de yasakladı. Bize emrettiği şeyler:

1- Hastayı ziyaret etmek.

2- Cenazeyi takip etmek.

3- Aksırana teşmît etmek.

4- Yemin edenin yeminini bozdurmamak.

5- Mazluma yardım etmek.

6- Selâm verip yaymak.

7- Davet edene icabet etmek.

-Bize yasakladığı şeyler:

1- Altın yüzükler.

2- Gümüş kablar,

3- İpekli eğer minderleri.

4- İpek karışımlı kumaş.

5- İbrişimli kalın kumaş.

6-İbrişimli ince kumaş.

7- ipek elbise.

925. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah şöyle buyurdu:

"- Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı altıdır." Bunlar nelerdir, ya Rasûlallah? denildi. Peygamber buyurdu ki:

"- Kendisiyle karşılaştığın zaman ona selâm ver, seni (yemeğe-ziyafete) davet ettiği zaman ona icabet et, senden öğüt isteyince ona öğüt ver, aksırıp da Allah'a hamd edince ona teşmît et = rahmet dile (Yerhamukellah de), hasta olunca onu ziyaret et, ölünce de cenazesini takip et."

AKSIRMAYI İŞİTEN KİMSE: "ELHAMDÜ LİLLÂH" DER

926. Hz. Ali -Allah ondan razı olsun- şöyle demiştir:

- Kim, işitmiş olduğu bir aksırık anında : "Elhamdü Lillâhi Rabbil-alemîn âlâ külli hal = Hamd, bulunulan her hal üzere, âlemlerin Rabbı olan Allah'a mahsustur," derse hiç bir zaman diş ağrısı ile kulak ağrısı duymaz.

AKSIRMAYI İŞİTENİN TEŞMITİ NASILDIR?

927. Ebû Hureyre'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Sizden biriniz aksırdığı zaman: Elhamdü Lillâh, desin. Elhamdü Lillâh deyince de, ona kardeşi yahut arkadaşı: Yerhamukellah, desin. O aksıran da (Yehdîkümullah ve Yuslıhu bâleküm = Allah size hidayet etsin ve halinizi düzeltsin) desin."

928. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den naklettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu :

"- Allah (kulları hakkında) aksırmayı sever (ona razı olur); esnemeyi ise hoş görmez. Sizden biriniz aksırıp da Allah'a hamdederse, onu işiten her müslümana Yerhamukellah demek gerekli olur. Esnemeye gelince, o şeytandandır. Sizden biriniz esneyince, gücü yettiği kadar onu geri çevirsin, çünkü sizden biriniz esnediği zaman şeytan ona güler."

929. İbni Abbas'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Teşmît edildiği zaman, Allah bize ve size ateşten kurtulma afiyeti verir, Allah size merhamet eder."

930. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki; biz Rasûlullah (s.a.v.)'in yanında oturuyorduk. Bîr adam aksırıp Allah'a hamd etti. Rasûlullah (s.a.v.):

"Yerhamukellah Allah sana merhamet etsin," dedi. Sonra başka biri aksırdı; fakat (Peygamber) ona bir şey demedi. Bunun üzerine adam dedi ki:

- Ey Allah'ın Resulü! Başkasına karşılık verdin, (Yerhamukellah dedin); halbuki bana bir şey demedin? Buna Rasûlullah şöyle buyurdu:

"- O, Allah'a hama etti; nen ise sustun."

AKSIRAN KİMSE ALLAH'A HAMD ETMEZSE ONA TEŞMİT EDİLMEZ

931. Enes'in şöyle dediği işitilmiştir: Peygamber (s.a.v.)'in yanında iki adam aksırdı da bunlardan birine Peygamber teşmit etti, diğerine teşmil etmedi (Yerhamukellah demedi),

- Adam dedi ki, buna teşmit ettin de, bana teşmit etmedin?

Peygamber:

"- Bu, Allah'a (aksırması sonunda) hamd etti; sen ise ona hamd etmedin."

932. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, iki adam Peygamber (s.a.v.)'in yanında oturdu; bunlardan biri diğerinden daha şerefli idi. Bunlardan şerefi yüksek olan aksırıp Allah'a hamd etmedi. Peygamber de ona teşmît etmedi. Sonra öteki aksırdı da Allah'a hamd etti. Peygamber (s.a.v.) de buna teşmît etti, (Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin, dedi). Şerefi yüksek olan adam dedi ki:

- Ben yanında aksırdım da, bana teşmît etmedin, bu beriki ise aksırdı da, ona teşmît etmedin? Peygamber:

"- Bu adam Allah'ı andı, ben de onu andım. Halbuki sen Allah'ı unuttun, ben de seni unuttum." buyurdu.

AKSIRAN, NASIL SÖZE BAŞLAR

933. Abdullah ibni Ömer'den rivayet edildiğine göre, kendisi aksırıp da, ona "Yerhamukellah" dendiği zaman: "Yerhamuna ve iyyaküm ve yağfiru lena ve leküm = Allah bize ve size merhamet etsin, bizi ve sizi bağışlasın» demiştir.

934. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, sizden biriniz aksırdığı zaman "Elhamdü LiUâhi Rabbilalemîn" desin. Karşılık verecek olan "Yerhamukellah" desin. Sonra aksıran "Yeğfirullahu li ve Leküm = Allah beni ve sizi bağışlasın" desin.

935. İyas ibni Seleme, babasından rivayet ettiğine göre, babası (İbni Seleme) demiştir ki: Bir adam Peygamber (s.a.v.)'in yanında aksırdı (ve Elhamdü lillâh dedi). Peygamber buna:

"Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin," buyurdu. Sonra adam başka bir defa aksırdı da, Peygamber:

"-Bu adam nezlelidir," buyurdu.

"EĞER ALLAH'A HAMD ETMİŞSEN, ALLAH SAHA MERHAMET ETSİN", DİYEN KİMSE

936. Mekhûl El-Ezdi anlatmıştır:

"- İbni Ömer'in yanında idim. Mescidin öte tarafından bir âdâm aksırdı. İbni Ömer:

- Eğer Allah'a hamd etmişsen, Allah sana merhamet etsin," dedi.

İNSAN AKSIRINCA ÂB DEMESİN

937. Mücahid'in şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Abdullah İbni Ömer'in oğlu —ya Ebû Bekir'in veya Ömer'in- aksırdı da, âb, dedi. Bunun üzerine (Abdullah) İbni Ömer dedi ki:

-Âb nedir? Âb, şeytanlardan bir şeytanın adıdır ki, onu aksırma ile hamd arasına koymuştur."

BİRKAÇ DEFA AKSIRINCA

938. İyas İbni Seleme'nin babası anlatıp, şöyle demiştir:

-Ben Peygamber (s.a.v.)'in yanında idim de, bir adam aksırdı. Buna peygamber:

"- Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin." dedi.

-Sonra adam diğer bir defa aksırdı. Bunun üzerine Peygamber:

"- Bu adam nezlelidir!" buyurdu.

939. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- (Kardeşine) bir defa, iki defa ve üç defa teşmit et. Bundan sonra olan (aksırma) nezle icabıdır."

YAHUDİ AKSIRINCA

940. Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Yahudiler, Peygamber kendilerine "Yerhamukelah = Allah size merhamet etsin," desin diye, Peygamber (s.a.v.)'in yanında kendilerini aksırmaya zorlarlardı. Peygamber de onlara, (aksırmalarına karşılık):

"- Allah size hidayet versin ve halinizi düzeltsin." derdi.

ERKEĞİN KADINA TEŞMİT ETMESİ

941. Ebû Bürde'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Ebû Musa'nın yanına vardım, o, Abbas'ın oğlu Fazıl'ın annesinin evinde idi. Bir ara ben aksırdım da, o bana teşmit etmedi (bana Yerhamukellah demedi). Fazıl'ın annesi aksırdı da, ona teşmit etti. Ben (bu durumu) anneme haber verdim. Bunun üzerine annem, Fazıl'ın annesine gelince ona çıkışıp dedi ki:

-Benim oğlum aksırdı da, ona teşmit etmedin. Halbuki Fazıl'ın annesi aksırınca ona teşmit ettin? Buna karşı Ebû Musa, ona dedi ki:

-Ben Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Sizden biriniz aksırıp da, Allah'a hamd ederse, ona teşmit ediniz. Eğer Allah'a hamd etmezse, ona teşmit etmeyiniz.

"- Gerçekten oğlum aksırdı, fakat Allah'a hamd etmedi. Ben de ona teşmit etmedim. Fazıl'ın annesi ise aksırıp, Allah'a hamd etti. Ben de ona teşmit ettim. Annem:

-Güzel yaptın, cevabını verdi.

ESNEMEK

942. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sizden biriniz esmeyeceği zaman, gücü yettiği kadar yutkunsun, (kendini tutup esnemeye gayret etsin)"

CEVAP ANINDA "LEBBEYK" DİYEN KİMSE

943. Muaz'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

-Ben Peygamber (s.a.v.)'in terkisinde idim de, şöyle buyurdu:

"- Ey Muaz!" Ben:

-Lebbeyk ve Sa'deyk = Devamlı olarak sebatla emrindeyim, dedim. Sonra üç defa aynını söyledi.

"- Allah'ın kullar üzerindeki hakkı nedir, bilir misin? Bu hak ona ibadet etmek ve ona hiçbir şeyi ortak koşmamaktır." Sonra bir müddet yürüyüp şöyle buyurdu:

"- Ey Muaz!"

Ben: Lebbeyk ve Sa'deyk, dedim. Peygamber:

"- Kullar Allah'ın bu hakkını yerine getirdikleri zaman, kulların, Aziz ve Yüce olan Allah üzerindeki hakkı nedir, bilir misin? (Bu hak) Allah'ın onlara azap etmemesidir." buyurdu.

944. Kâ'b ibni Malik, Tebük savaşından geri kalıp, Peygamber (s.a.v.)'den ayrı kaldığı zaman, Allah tevbesini kabul ettiğine dair hâdiseyi şöyle anlattığı işitilmiştir:

Rasûlullah (s.a.v.) sabah namazını kıldığı vakit, Allah bizim (üç kişinin) tevbesini kabul ettiğini bildirdi, insanlar bölük bölük beni karşılayıp tevbenin kabulü ile beni tebrik ederek: Allah'ın senin tevbeni kabul etmesi, sana kutlu olsun, diyorlardı. Nihayet mescide girdim. Hemen orada Rasûlullah (s.a.v.) etrafında insanlarla bulunuyordu. Talha ibni Ubeydullah bana doğru kalkıp koşarak benimle musafaha etti ve beni tebrik etti. Allah'a yemin ederim ki, muhacirlerden ondan başka hiç bir kimse bana karşı kalkmadı. Talhâ'nın bu hareketini asla unutmuyorum.

945. Ebû Saîd El-Hudri'den rivayet edildiğine göre, (Kurayza kabilesinden olan) insanlar Sa'd ibni Muâz'ın hükmüne razı oldular da Peygamber tarafından ona haber gönderildi. Muâz da bir merkep üzerinde geldi. (Peygamberin bulunduğu bir) mescidin yakınına varınca Peygamber (s.a.v.):

"-Haydin hayırlınıza, yahut olunuza karşı durun (ayağa kalkın)" buyurdu. Sonra sordu:

"- Ya Sa'd! Şunlar (Kurayza Oğulları Yahudiler kabilesi) senin hükmüne razı oldular, (ne dersin, onlar hakkında hükmün nedir?) Sa'd:

- Onlar hakkında hüküm veriyorum ki, harp edenlerini öldüresin, çocuklarını ve kadınlarını da esir edesin, cevabını verdi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Allah'ın hükmü ile hüküm verdin." Yahut "Melik'ine = Allah'ın hükmü ile hüküm verdin."

946. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Ashab-ı kirama Peygamber (s.a.v.)'den daha sevgili bir şahıs yoktu; böyle iken ona ayağa kalkmazlardı. Çünkü ayağa kalkmanın hoş olmadığım biliyorlardı."

947. Müminlerin annesi Hz. Âişe'den (ra) rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

-Konuşmak, söz söylemek ve oturmak bakımından Peygamber (s.a.v.), Hazreti Fatıma'dan daha çok benzer bir kimse görmedim. (Âişe devamla) der ki: Peygamber (s.a.v.) onun geldiğini gördüğü zaman ona merhaba derdi = hoş geldin derdi. Sonra ona doğru kalkıp onu öperdi; sonra onun elinden tutarak onu götürüp kendi yerine oturturdu. Peygamber (s.a.v.) ona gittiği zaman, Fatıme Peygamber'e merhaba derdi = hoş geldiniz derdi. Sonra Peygambere doğru kalkıp onu öperdi. Peygamber (s.a.v.)'in vefat ettiği hastalığı zamanında Fatıme, Peygamberin yanına geldi de, Peygamber ona: "Merhaba!" dedi. (Fatıme

yatağına doğru eğilmesiyle) onu öptü ve ona fısıldadı (gizlice onunla konuştu) da Fatıme ağladı. Sonra (ikinci defa) ona fısıldadı da arkasından güldü.

-Ben hanımlara: Ben zannediyordum ki, bu hanımın diğer hanımlara üstünlüğü var, halbuki bu hanım da diğer hanımlardandır, ağladığı sırada bir de bakıyorsun gülüyor!., dedim. (Bu hayretimi gidermek için) ona sordum : Peygamber sana ne söyledi? Fatıme:

- (Söylediğim takdirde) sırrı yaymış olurum, dedi. Nihayet Peygamber (s.a.v.) vefat edince Fatıme şöyle dedi:

- Peygamber (bana gizlice dedi ki): "Ben ölüyorum!" Buna ben ağladım. Sonra bana gizlice dedi ki: "Benim arkamdan bana ehlimden ilk kavuşacak olan sensin!" Ben de buna sevindim ve hoşuma gitti.

OTURAN ADAM İÇİN İNSANIN AYAĞA KALKMASI

948. Cabir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) hasta oldu da, biz arkasında namaz kıldık, o oturuyordu. Ebû Bekir de Peygamberin tekbirini insanlara (cemaata) işittiriyordu. Bir de Peygamber bize döndü ve bizi ayakta gördü. Bize (oturalım diye) işaret etti; biz de oturduk, onun namazı gibi oturarak namaz kıldık. Peygamber selâm verince şöyle buyurdu:

"-Nerede ise Faris ve Rumların işini yapacaksınız; onlar, melikleri otururlarken ayakta dururlar. Siz böyle yapmayınız, imamlarınıza uyunuz. Eğer imam ayakta namaz kılarsa, siz de ayakta namaz kılınız; ve eğer oturarak namaz kılarsa, siz de oturarak kılınız."

İNSAN ESNEYİNCE ELİNİ AĞZINA KOYSUN

949. Ebû Saîd, Peygamber (s.a.v.)'den anlattığına göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sizden biriniz esnediği zaman elini ağzına koysun; çünkü şeytan ağzına girer."

950. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Bir kimse esneyince elini ağzına koysun; çünkü esnemek şeytandandır."

951. Ebû Sa'îd El-Hudrî'nin oğlundan babasının şöyle anlattığı rivayet edilmiştir:

- Allah'ın Resulü (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sizden biriniz esnediği zaman ağzını tutsun; çünkü şeytan oraya girer."

Yine Ebû Saîd'den başka bir rivayet yolu ile aynen Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sizden biriniz esnediği zaman ağzını tutsun; çünkü şeytan oraya girer."

BİR KİMSE BAŞKASININ BAŞINI TARAYIP TEMİZLER Mİ?

952. Enes ibni Malikin şöyle dediği işitilmiştir:

"-Peygamber (s.a.v.), Milhan'ın kızı (ve kendi süt teyzesi) Ümmü Haram'ın yanına giderdi; o da Peygambere yemek ikram ederdi. Ubade ibni's-Samit'in nikâhında iken (bir gün peygamber) onun evine gitti. Ümmü Haram, Peygambere yemek ikram etti de arkasından başını temizleyip taramaya başladı. Sonra Peygamber uyudu. Daha sonra Peygamber gülümseyerek uyandı."

953. Kays ibni Asım Es-Sa'dî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.)'e gittim de, şöyle buyurdu:

"- Bu adanı deve sahiplerinin ulusudur."

Bunun üzerine ben de dedim ki:

- Ya Rasûlallah! Hangi maldır ki, onda misafirden ve isteyiciden yana benim üzerimde bir hak yoktur?

Rasûlullah buna cevaben şöyle buyurdu :

"- Kırk tane (deve) ne güzeldir! Altmış tane çoktur. Yüzler sahibine azab vardır; ancak şu kimse müstesnadır: Malının kıymetlisini veren, bol sağlam ariyet veren, semizini kesip de yiyen ve dilenci ile muhtaca yediren."

Dedim ki, ya Rasûlallah, bu ne güzel ahlâk!.. Bir vadiye inilmez ki, benim orada en ziyade davarım olmasın. Peygamber (bana) sordu :

"- Bağışı nasıl yaparsın?" dedim ki:

- Genç deve ile yaşlı deveyi veririm. Peygamber yine sordu:

"- Ariyet hayvan hususunda nasıl yaparsın?" dedim ki;

- (Yününden, sütünden ve yapağısından faydalansınlar diye) yüz deve ariyet veririm. Peygamber yine sordu:

"- Yetişkin develer hakkında nasıl yaparsın?" dedim ki:

- İnsanlar sabahleyin ipleriyle çıkarlar ve hiç bir adam yuvarlayacağı bir deveden alıkonmaz da, önüne çıkan deveyi tutar ve onu kendisi geri verinceye kadar saklar, (böylece isteyen herkes develerimden faydalanır). Peygamber (s.a.v.) sordu:

"- Senin malın mı sana daha sevgilidir, yoksa mirasçılarının malı mı?"

- Benim malım, dedim. Peygamber buyurdu:

"- Malından sana ait olan, ancak yeyip de harcadığındır yahut verip de geçerli kıldığındır. Malın diğeri ise mirasçılarınındır."

- (Ben dedim ki:) Çare yok, eğer geri dönersem, muhakkak develerimin sayısını azaltacağım, (insanlara çok miktarda dağıtacağım ve kendime azım bırakacağım).

Bu adamın ölüm vakti gelince, oğullarını toplayıp onlara şöyle dedi: Evlâdlarını! Benim öğüdümü tutun; çünkü size benden daha iyi öğüt veren bir kimse bulup, ondan öğüt alamazsınız. Ölünce arkamda bağıra çağıra ağlamayınız; çünkü Rasûlullah (s.a.v.) üzerine bağıra çağıra ağlanmadı. Gerçekten Peygamber (s.a.v.) ölü arkasından bağırarak ağlamayı yasakladığını işittim. Beni, namaz kılmış olduğum elbiselerle kefenleyin. Büyüklerinize hürmet edin, onları başınızda efendi tutun. Eğer siz büyüklerinizi şerefli tutarsa, sizde babanızın halifesi devamlı olarak bulunur. Küçüklerinizi üzerinizde şerefli yaparsanız, büyükleriniz insanlara karşı hor ve bayağı düşerler ve sizden yüz çevirirler. Yaşayışınızı düzeltin; çünkü düzgün yaşayışta, insanlardan istemekten kurtuluş vardır. Dilenmekten sakının; çünkü bu, insan kazancının en bayağısıdır. Beni gömdüğünüz zaman, kabrimin üzerini dümdüz yapın, (belli olmasın); çünkü bu mahalleden Bekir ibni Vail ile aramda bir şey oluyordu da dövüşmeler çıkıyordu. Şimdi hafif akıllı biri çıkıp da sizin dininize bir ayıp iş getirmesinden emin değilim, (bu hasımlarımdan biri gelir de mezarımı eşeler, siz de ona bîr fenalık edersiniz. Böylece âhiretinizi kaybetmiş olabilirsiniz)."

HAYRET ANINDA BAŞI SALLAMAK VE DUDAKLARI ISIRMAK

954. Abdullah İbni's-Samit demiştir ki, dostum Ebû Zerr'e Sordum da, şöyle (bir hadîs) anlattı,

- Peygamber (s.a.v.)'e abdest suyu getirdim de, başını salladı ve dudaklarını ısırdı. Ben dedim ki:

- Annem ve babam sana feda olsun, sana eziyet mi ettim? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Hayır, ancak bir takım idarecilere -yahut imamlara- yetişeceksin; bunlar namazı vaktinden geciktirecekler." Dedim ki:

- Bana (bu hususta ne yapmamı) emredersini? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Sen namazı vaktinde kıl; eğer sonradan onlara yetişirsen, o namazı yine kıl ve sakın ben namaz kıldım, artık kılmayacağım diye."

HAYRET VEYA BİRŞEY ZAMANINDA İNSANIN ELİNİ OYLUĞUNA VURMASI

955. Hazreti Ali'den rivayet edilmiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) geceleyin Ali ile Fatıme'nin evine gitti ve şöyle buyurdu:

"- Namaz kılmaz mısınız? (Kalkın namaz kılın),"

Ali rivayetinde der ki:

-Ben şöyle söyledim; Ey Allah'ın Resulü! Bizim nefislerimiz Allah'ın kudretin dedir; bizi uyandırmak istediği zaman bizi uyandırır, (biz uykuda kendimize malik değiliz). Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) döndü ve bana bir şey söylemedi. Sonra arkasını dönmüş olduğu halde oyluğuna vurarak şöyle buyurduğunu işittim:

956. Ebû Rezîn demiştir ki, Ebû Hureyre'nin elini alnına vurarak şöyle dediğini gördüm:

-Zanneder misiniz ben Rasûlullah (s.a.v.)'e yalan uydururum? Size afiyet ve bana günâh olur mu? (Ben böyle bir duruma düşer miyim? O halde şu gerçeği dinleyin:) Rasûlullah (s.a.v.)'in. şöyle buyurduğunu işittim, buna şahidlik ederim:

"- Sizden birinizin ayakkabı bağı koptuğu zaman, bunu düzeltmedikçe, diğer ayakkabısıyla yürümesin, (iki ayağı da giyili olsun)."

İNSAN KARDEŞİNİN OYLUĞUNA VURUP DA BUNUNLA BİR KÖTÜLÜK DİLEMEZSE

957. Ebû'l-Aliye El-Berâ'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Abdullah ibni's-Samit bana uğradı. Ben de ona bir iskemle verdim; O da oturdu. Ben ona dedim ki:

- İbni Ziyad namazı geciktirdi, ne buyurursun? Bunun üzerine o, oyluğuma bir vuruş vurdu. (Ravi, Ebû'l-Bera'nın oyluğumda iz bıraktı, dediğini sanıyor.) Sonra Abdullah ibni's-Samit şöyle dedi:

- Sen bana sorduğun gibi, ben Ebû Zer'e sordum da, ben senin oyluğuna vurduğum gibi, benim oyluğuma vurduktan- sonra dedi ki:

- Namazı (müstehab) vaktinde kıl. Eğer cemaata (sonradan) yetişirsen, sen de (onlarla) kıl ve ben namaz kıldım, artık kılmayacağım, deme."

958. Abdullah ibni Ömer haber verdiğine göre, Ömer İbni'l-Hattab Rasûlullah (s.a.v.) ile beraber, ashabından beş-on kişilik bir topluluk arasında (Peygamberlik iddia eden Deccal) İbni Sayyad'a doğru gittiler. Nihayet onu, Benî Meğale kalesinde delikanlılarla oynarken buldular. O gün, İbni Sayyad bulûğ çağına yaklaşmış bulunuyordu. İbni Sayyad (Peygamberin gelişinden) haberdar olmadı; nihayet Peygamber (s.a.v.) eliyle arkasına vurduktan sonra :

"-Allah'ın Resulü olduğuma şâhidlik eder misin?" buyurdu,

İbni Sayyad Peygamber'e bakıp, dedi ki:

- Arapların peygamberi olduğuna şahidlik ederim, (biz yahudilerin peygamberi olarak değil). İbni Sayyad sordu: Sen, benim Allah'ın Resulü olduğuma şahidlik eder misin? Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) ona sormayı bıraktı, sonra :

"- Ben, Allah'a ve onun (gerçek) Peygamberine iman ettim." buyurdu. Sonra İbni Sayyad'a şöyle dedi:

"- (Rüyada) Ne görüyorsun?" İbni Sayyad dedi ki:

- Bazen bana (cin tarafından) doğru haber gelir, bazen de yalan gelir. Hazreti Peygamber buna

"- İş sana karıştırıldı (hak ile batıl birbirine karıştı)." buyurdu. Peygamber (s.a.v.) :

"- Ben içimde senin için bir şey gizli tuttum, (bil bakalım)." buyurdu. İbnî Sayyad dedi ki:

- O içinde tuttuğun mudur. (Duhan diyecek yerde, kelimenin bir kısmını söyleyebilmiştir.) Peygamber :

"- Defol git, haddini aşma!" buyurdu. Hazreti Ömer dedi ki:

- Ya Rasûlallah! Bunun hakkında, boynunu vurmak üzere bana izin verir misin? Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Eğer bu adam o Deccal ise, sen ona musallat olamazsın, (onu öldürmeğe gücün yetmez). Eğer Deccal değilse onu öldürmekte senin için bir hayır yoktur, (çünkü mükellef çağma girmemiştir, hem de aramızda emniyet sözleşmesi vardır)."

Ravilerden Salim demiştir ki, Abdullah İbni Ömer'in şöyle dediğini işittim:

Bundan sonra Peygamber (s.a.v.) Ubeyy İbni Kâ'b El-Ensafî ile bir gün İbni Sayyad'ın bulunduğu hurmalığa gitti. Peygamber (s.a.v.) hurmalığa girince, Peygamber hurma ağaçlarının gövdeleri arkasında saklanmaya koyuldu; Peygamberi görmeden önce ibni Sayyad'ın ne söyleyeceğini Peygamber işitmek istiyordu. İbni Sayyad da, kendisine ait hırkası üzerindeki yatağında uzanmış yatıyordu da, orada mırıltı çıkıyordu. Bu esnada İbni Sayyad'ın annesi Peygamber (s.a.v.) hurma gövdeleri arkasında saklanıyor gördü. Hemen (oğlu) İbni Sayyad'a, (ismi ile çağırarak) :

- Ey Safi! Bu Muhammed'dir, dedi. Bunun üzerine İbni Sayyad mırıltısını kesip sustu. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Eğer (bu kadın) onu bırakaydı, saçmalığını açığa vuracaktı." Yine Salim der ki, Abdullah (İbni Ömer) şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) insanlar içinde ayağa kalktı da, Allah'ı lâyık olduğu üzere övdü, ona hamd etti. Sonra Deccal'i anlatıp şöyle buyurdu:

"- Ben sizi kesin olarak Deccal'in kötülüğünden sakındırırım. Hiç bir Peygamber yoktur ki, kavmini onunla korkutmuş olmasın. Gerçekten Nuh Peygamber kavmini korkuttu; fakat ben Deccal hakkında size bir söz söyleyeceğim

ki, hiç bir peygamber onu kavmine söylememiştir: Biliniz ki Deccal şaşıdır, (hak yoldan şaşırtıp saptırır), Allah ise şaşı değildir. (Hak yola götürür)."

959. Cabir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Peygamber (s.a.v.) cünüb olduğu zaman, iki avuç dolusu sudan üç defa başına dökerdi."

Hasan ibni Muhammed (Ebû Abdullah) dedi ki, benim saçlarım bu miktardan daha çoktur, (üç avuç dolusu ile yıkanmış olmaz). Ravi dedi ki, Cabir hazretleri eliyle beraber Hasan İbni Muhammed'in oyluğuna vurup şöyle söyledi:

"- Ey kardeşim oğlu, Peygamber (s.a.v.)'in saçları senin saçlarından daha çoktu ve daha da hoştu."

KENDİSİ OTURUP DA İNSANLARIN KENDİSİ İÇİN AYAĞA KALKMASINI HOŞ GÖRMEYEN KİMSE

960. Cabir'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki. Peygamber (s.a.v.) Medine'de bir hurma ağacının gövdesi üzerine attan düştü de, ayağı (bileğinden) çıktı. Biz de onu Hazreti Âişe'nin (ra) sofasında ziyaret ederdik. Bir defa ona gittik ki, oturarak namaz kılıyordu; biz ise ayakta kıldık. Sonra diğer bir defa ona gittik ki, farz namazı oturarak kılıyordu; biz ise arkasında ayakta kıldık. Peygamber, oturun diye bize işaret etti. Peygamber namazı tamamlayınca şöyle buyurdu:

"- İmam oturarak namaz kıldığı zaman, siz de oturarak namaz kılın ve eğer ayakta kılarsa, siz de ayakta namaz kılın. Acemler büyüklerine yaptığı gibi, imam oturur halde iken, siz ayakta durmayınız."

961. Cabir demiştir ki, Ensar'dan bir gencin bir oğlu doğdu da ona Muhammed adını verdi. Ensar (Medîne'li ashab) dediler ki:

-Biz Allah'ın Resulü ile seni künyelemeyiz, (sana Ebû Muhammed = Muhammedin babası, demeyiz). Nihayet yolda oturduk ki, Peygambere kıyamet vaktinden soralım. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bana kıyametten sor a sın iz diye mi bana geldiniz?" Biz :

- Evet, dedik. Peygamber :

"-Hiç bir nefis sahibi canlı yoktur ki, lazerinden yüz yıl geçsin, (bu günde hayatta olanlar yüz sene yaşamış olsun)." buyurdu. Biz dedik ki:

- Ensar'dan bir gencin bir oğlu doğdu da, ona Muhammed ismini verdi. Bunun üzerine Ensar:

- Biz seni Allah'ın Resulü ile künyelemeyiz, (sana Ebû Muhammed demeyiz) dediler. Peygamber şöyle buyurdu :

"- Ensar güzel söyledi. Siz benim ismimle isimleniniz, fakat benim künyemle künyelenmeyiniz."

BİR BÖLÜM

962. Cabir İbni Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) (Medine'nin) yüksek köylerinden birinden gelerek çarşıya uğradı, iki yanında da insanlar vardı. Sonra kulaksız ölü bir keçi yavrusuna tesadüf etti. Ona doğru uzanıp (küçücük) kulağından tuttu; sonra şöyle buyurdu:

"- Sizden hanginiz, bir dirhem para karşılığında bunun kendisine ait olmasını ister."

Ashab dediler ki, hiçbir şey karşılığında bunun bize ait olmasını istemeyiz. Biz bununla ne yapabiliriz?

Peygamber şöyle buyurdu:

"-(Bedelsiz olarak) Bunun size ait olmasını ister misiniz?" onlar:

-Hayır, dediler. Peygamber bu sözü onlara üç defa söyledi. Bunun üzerine ashab dediler ki:

-Hayır, vallahi eğer bu oğlak sağ olsaydı, onda ayıp (kusur) bulunacaktı; çünkü bu "Esekk"dir. (Esekk, iki kulağı olmayan hayvana denir) Nasıl olur, hem bu ölüdür?

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah'a yemin olsun ki, size bu kıymetsiz geldiğinden, dünya Allah'a daha kıymetsizdir."

963. Uteyy İbni Damre demiştir ki, babamın yanında cahiliyetteki kavmiyet iddiasında bulunan bir adam gördüm. Babam ona kapalı (kinaye yollu) değil de, açık olarak sövdü. Bunun üzerine arkadaşları babama baktılar. Babam dedi ki, bu sözümden hoşlanmadınız. Sonra:

-Ben bu hususta asla kimseden korkmam, dedi. Ben Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Cahiliyetin kavmiyet iddiasını yapana açıkça sövünüz, ona kapalı söylemeyiniz (ona kinaye yapmayınız)."

İNSAN AYAĞI UYUŞUNCA NE SÖYLER

964. Abdurrahman İbni Sa'd'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, İbni Ömer'in ayağı uyuştu. Bunun üzerine bir adam ona:

-İnsanlardan en çok sevdiğin kimseyi hatırla, dedi. O da:

"- Muhammed!" dedi.

BİR BÖLÜM

965. Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, kendisi Medine bostanlarından birinde Peygamber (s.a.v.) ile beraberdi ve Peygamber (s.a.v.)'in elinde de, su

ile çamur arasına dikmekte olduğu bir sopa vardı. Bu esnada (bostan kapısından) içeri girmek isteyen bir adam geldi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.):

"- Ona kapıyı aç ve onu cennetle müjdele" buyurdu. Bende gittim, bir de Ebû Bekir'i (ra) gördüm; ona kapıyı açtım ve onu cennetle müjdeledim. Sonra başka bir adam içeri girmek istedi. Peygamber buna da:

"- Kapıyı kendisine aç ve onu cennetle müjdele" buyurdu. Ömer (ra) olduğunu gördüm de ona kapıyı açtım ve onu cennetle müjdeledim. Sonra başka bir adam içeri girmek için izin istedi. Peygamber yaslanmışken, oturup şöyle buyurdu:

"- Ona kapıyı aç ve kendisine isabet edecek veya olacak bir bela karşılığında, onu cennetle müjdele!"

-Gittim ki, Osman… Ona kapıyı açtım da, Peygamberin söylediklerini ona haber verdim. Osman (ra) dedi ki:

-Kendisinden (meşakkat zamanında) yardım istenen ancak Allah'tır.

ÇOCUKLARA MUSAFAHA ETMEK

966. Seleme İbni Verdân'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Enes İbni Malik'i gördüm, insanlarla musafaha ediyordu da, bana sordu:

-Sen kimsin?

Ben de dedim ki:

-Leys oğllarıın azatlısıyım.

Bunun üzerine üç defa başımı okşadı ve:

-Allah sana bereket versin, dedi.

MUSAFAHA

967. Enes İbni Malik'ten rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Yemen'li halk gelince, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Yemen'liler gelmiştir. Onların kalbi sizinkinden daha duyguludur. İşte ilk musafahaya gelen onlardır."

968. Berâ İbni Azib'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, "Kardeşine musafaha etmek, selam vermenin tamamındandır."

ÇOCUĞUN BAŞINI KADININ OKŞAMASI

969. İbrahim İbni Merzûk Es-Sakafi demiştir ki, babam (Merzûk Es-Sakafi) Abdullah İbni Zübeyr'in hizmetçisi idi de, onu Haccac kendisinden almıştı. Babam bana anlatarak şöyle dedi:

"- Abdullah İbni Zübeyr, beni Ebû Bekir'in kızı Esmâ'ya gönderdi ki, Haccac'ın onlara ettiği muameleyi kendisine haber vereyim. Esmâ bana dua ediyordu ve başımı okşuyordu; ben ise çocuk yaşta idim.

KUCAKLAŞMA

970. Cabir İbni Abdullah, İbni Akil'e anlattığına göre, Peygamber (s.a.v.)'in ashabından bir adamdan kendisine bir hadis ulaştı. (Bunu tahkik için şöyle hareket ettiğini Cabir anlatmıştır)

-Bir deve satın aldım da, yükümü bir aylık mesafe için ona bağladım; nihayet Şam7a vardım. Orada Abdullah İbni Enis vardı. Cabir kapıdadır diye, ona haber gönderdim. Haccac geri dönüp:

-Cabir İbni Abdullah mı? dedi.

-Evet dedim. Bunun üzerine Abdullah İbni Enis evden dışarı çıkıp beni kucakladı dedim ki, bana bir hadis ulaştı; onu duymamıştım. Ben ölürüm, yahut sen ölürsün (de bu hadis gerçekleşmemiş olur) diye korktum (ve öğrenmek için sana geldim).

Abdullah İbni Enis dedi ki:

Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Allah kıyamet günü kulları —yahut insanları- çıplak olarak, sünnetsiz olarak ve (bühmen) eşyasız olarak bir araya toplayacaktır."

Biz dedik ki:

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İnsanların beraberlerinde hiçbir şeyleri olmamaktır. Böylece uzakta olan kimsenin duyacağı bir sesle onlara şöyle çağıracaktır (zannedersem, o şöyle demişti:

-Yakında olan kimse onu duyduğu gibi, uzaktaki de onu duyacaktır):

-Gerçekten sahip, sultan benim; cennet elinden hiç kimseye, cehennemliklerden birinin zulümden ötürü ona davacı olması halinde, cennete girmek layık değildir. Cehennem ehlinden de hiç kimseye, cennetliklerden birinin zulümden ötürü ona davacı olması halinde, cehennem girmek layık değildir. (Cennet veya Cehenneme girmeden önce, bunlara hakları verilir):" Dedim ki:

- Bu nasıl olur? Biz Allah'a çıplak olarak varlıksız şekilde gideceğiz, (hakları nereden ve nasıl verebiliriz?) Peygamber:

"- Sevaplarla ve günahlarla…" buyurdu. (zulmedenin sevabı varsa, mazluma hakı kadar sevabından verilir.sevabı yoksa, mazlumun günahından alınarak ona verilir ve böylece mazlumun yükü hafifletilir).

ADAM KIZINI ÖPER

971. Müminlerin annesi Hazreti Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Konuşmak ve söz söylemek bakımından Rasûlullah (s.a.v.)'e Fatime'den daha çok benzeyen bir kimse görmedim. (Peygamberin kızı Fatıme) babasının yanına girdiği zaman, Peygamber ona kalkıp kendisine merhaba eder, onu öper ve oturduğu yere onu oturturdu. Peygamber de onun evine girdiği zaman, o, Peygambere kalkıp elinden tutar, merhaba eder, onu öper ve kendi oturduğu yere onu oturturdu. Peygamberin vefat etmiş olduğu hastalığı zamanında Fatıme, Peygamberin yanına vardı da, Peygamber ona merhaba etti ve onu öptü."

EL ÖPMEK

972. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Biz bir savaşta idik de insanlar (harpten) bir dönüş döndüler. Biz, (birbirimize veya kendi kendimize) dedik ki, savaştan kaçmışken biz Peygamber (s.a.v.)'le nasıl karşılaşacağız? Bunun üzerine (Enfal Sûresinin şu onaltıncı âyeti olan):

= Kim böyle (savaş) gününde kâfirlere arka çevirip kaçarsa ancak tekrar düşmana atılmak için kendini kaçar gibi göstererek aldatmak veya başka birliğe katılıp savaşmak için müstesna muhakkak ki o, Allah'ın gazabına uğramıştır. = âyeti nazil oldu. Biz demiştik ki, Medine'ye girmeyelim, bizi kimse görmesin. Sonra girelim (Peygamberin huzuruna) dedik. Bir de Peygamber (s.a.v.) sabah namazından çıktı. Dedik ki:

- Biz kaçaklarız, (savaşta firar edenleriz). Peygamber şöyle buyurdu:

"- Siz güç kazanmak için dönüp tekrar savaşacak kimselersiniz, (savaştan kaçanlar değilsiniz)." Biz de Peygamberin elini öptük. O şöyle buyurdu:

"- Ben sizin birliğinizim, (benden yardım görmek için bana sığındınız. Bu hareketiniz de bir günah)."

973. Abdurrahman ibni Rezîn anlatarak şöyle demiştir:

- Biz Rebeze kasabasına uğradık. Bize dendi ki, Seleme ibni Ekva' buradadır. Ona gittim de kendisine selâm verdik. O, iki elini çıkarıp: Bunlarla Peygamber (s.a.v.)'e bîat ettim, dedi. Öyle büyük bir elini çıkardı 'ki, sanki deve eli idi. Biz ona doğru kalktık da elini öptük.

974. Sabit, Enes'e demiştir ki:

-Elinle beraber Peygamber (s.a.v.)'e dokundun mu? Enes:

- Evet, dedi de :

- Sabit; onun elini öptü.

ERKEĞİ ÖPMEK

975. El-Vâzi' ibni Âmir şöyle demiştir:

- Biz (Medine'ye) vardık da, "Rasûlullah buradadır" dendi. Biz de; onun ellerini ve ayaklarını öpmeye başladık.

976. Suheyb'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Ali'yi gördüm, (amcası) Abbas'ın elini ve ayaklarım öpüyordu.

TAZİM İÇİN İNSANIN İNSANA KARŞI AYAĞA KALKMASI

977. Ebû Miclez'in şöyle dediği işitilmiştir :

"- Muaviye (evden çarşıya) çıktı; Abdullah ibni Âmir ve Abdullah ibni Zübeyr oturuyorlardı, ibni Âmir hemen kalktı ve en oturaklıları bulunan İbni Zübeyr oturdu. Muaviye dedi ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"Kim, Allah'ın kullarının kendisi için ayakta dikilmesine sevinirse, ateşten bir eve hazırlansın."

SELAMIN BAŞLANGICI

978. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Allah, Âdem (s.a.v.)'i boyu altmış zira' = (dirsekle parmak uçları boyu hesabıyla altmış arşın) olarak yarattı. Ona dedi ki, şu oturmakta olan melekler topluluğuna git de selâm ver; sonra sana ne cevap vereceklerini dinle. Çünkü bu selâm senin ve senin neslinin selamlaşma şeklidir. Âdem de:

- Esselâmu aleyküm, dedi. Melekler ise:

- Esselâmu Aleyke ve rahmetullahi, diyerek ona ve rahmetullahi sözünü ziyade yaptılar. Cennete her girecek olan Âdem'in suretinde (en güzel şekilde) girecektir. Bu ana kadar da insanların yaratılışı noksanlaşa gelmiştir. (Boy, güzellik ve bünye bakımından...)

SELAMI YAYMAK

979. Berâ'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Selamı (insanlar arasında) yayın; selamet bulursunuz."

980. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- İman etmedikçe cennet'e giremezsiniz; sevişmedikçe de mümin olamazsınız. Kendisi ile sevişeceğiniz bir şeyi size göstereyim mi?"

(Ashab) dediler ki:

- Evet, ya Rasûlallah! Peygamber:

"- Aranızda selâmı yayınız." buyurdu.

981. Abdullah ibni Amr'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.)şöyle buyurdu:

"- Rahman = Rahmeti bol olan Allah'a ibadet edin, yemek yedirin, selâmı yayın; cennetlere girersiniz."

ÖNCE SELAM VEREN

982. Beşîr İbni Yesâr'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-İbni Ömer'den önce selâma başlayan, yahut selâmda öne geçen kimse olmamıştır."

983. Câbir'in şöyle dediği işitilmiştir -.

"- Süvari piyadeye, piyade (yaya yürüyen) oturana selâm verir. Yürümekte olan iki kişiden hangisi önce selâm verirse, o daha faziletlidir."

984. İbni Ömer'den haber verildiğine göre: Müzeyne kabilesinden olan ve Peygamber (s.a.v.) ile sohbeti bulunan El-Ağarr'ın, Amr ibni Avf Oğullarından bir adamda birkaç kilo hurma alacağı vardı da (bunu almak için) defalarca ona gidip gelmiştir. El-Ağarr dedi ki:

"-Ben Peygamber (s.a.v.)'e (şikâyet için) gittim de. benimle beraber (borçluya) Ebû Bekir'i gönderdi. (Yine El-Ağarr) anlattı: Her karşılaştığımız kimseler bize selâm verdiler. Ebû Bekir dedi ki:

- Görmüyor musun, insanlar senden önce sana selâm veriyorlar; böylece mükâfat onların oluyor?" İnsanlara önce selâm ver ki, mükâfat senin olsun. Bu son sözü İbni Ömer kendiliğinden söylemiştir.

985. Ebû Eyyub'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Müslüman bir kişinin, üç günden çok kardeşine darılması (onunla konuşmaması) helâl olmaz. O halde ki, karşılaşırlar da biri öteye, biri beriye döner. Bunların en hayırlısı, selâm ile söze başlayandır."

SELAMIN FAZİLETİ

986. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, bir adam, bir mecliste oturmakta olan Rasûlullah (s.a.v.)'e uğrayıp:

- ESSELÂMU ALEYKÜM dedi. Bunun üzerine Peygamber:

"- (Bu selâm karşılığı olarak) On sevap vardır." buyurdu. Sonra başka bir adam gelip:

- ESSELÂMU ALEYKÜM VE RAHMETÜLLAH, dedi. Peygamber buna : "Yirmi sevap vardır" buyurdu. Daha sonra başka bir adam gelip:

-ESSELÂMU ALEYKÜM VE RAHMETULLAHÎ VE BEREKATÜH, dedi. Buna da: "Otuz sevap vardır." buyurdu. Sonra meclisten (ayrılmak üzere) bir adam kalkıp selâm vermedi. Bunun üzerine de Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Arkadaşınız unuttuğunu (selâmını) ne çabuk unuttu! Sizden biriniz meclise geldiği vakit selâm versin de, eğer oturmayı uygun görürse otursun. Meclisten de (ayrılmak üzere) kalktığı zaman (yine) selâm versin. Evvelki selâm, son selâmdan daha lâyık değildir."

987. Hazreti Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir : (Bir hayvan üzerinde ettiğimiz yolculukta) ben, Ebû Bekir'in terkisinde idim. Rastgeldiği insanlara ESSELÂMU ALEYKÜM deyince, onlar:

ESSELÂMU ALEYKÜM VE RAHMETULLAH diyorlardı. (Ebû Bekir): ESSELÂMU ALEYKÜM VE RAHMETULLAH deyince, onlar: ESSELÂMU ALEYKÜM VE RAHMETULLAHİ VE BEREKÂTÜH diyorlardı. Nihayet Ebû Bekir şöyle dedi : Bugün insanlar, çok fazlasıyla, bizi faziletçe geçtiler.

988. Rasûlllah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu Hz. Âişe'den rivayet edilmiştir:

"- Yahudiler, salam vermek ve amîn demek sözleri üzerine size hased ettikleri kadar hiç bir şey üzerine size hased etmiş değillerdir."

SELÂM, AZİZ VE YÜCE OLAN ALLAH'IN İSİMLERİNDEN BİR İSİMDİR

989. Enes'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Selâm, Allah Tealâ'nın isimlerinden bir isimdir iki, onu Allah (selâmlaşmak için) yeryüzüne koymuştur; o halde aranızda selâmı yayınız."

990. İbni Mes'ud'dan nakledildiğine göre, şöyle demiştir:

-Ashab, Peygamber ((s.a.v.)'in arkasında namaz kılarlardı. Namaz kılanlardan biri ESSELÂMU ALELLAH = Selâm Allah üzerine olsun, dedi. Peygamber (s.a.v.) namazım bitirince:

"- Kimdir o, Esselâmu Alellah diyen?" buyurdu. Selâm = Noksanlıklardan beri bulunan, Allah'dır. Ancak siz şöyle deyiniz: Et-Tehıyyatü lillâhi ve's-Salâvatu ve't-Tayyibatü = Bütün tazimler, her çeşit ibadetler ve en pak övgüler Allah'a mahsustur. Es-Selâmu aleyke eyyühennebiyyu ve rahmetullahi ve berekâtühü = Sana selâm olsun, ey Peygamberi Allah'ın rahmeti de, bereketleri de... Es-Selâmu aleyna ve âlâ ibadillâhi's-Salihîne = Selâm bize olsun, Allah'ın salih kullarına da... Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü erme Muhammeden abduhû resûlühu == Allah'dan başka bir ilâh olmadığına şahidlik ederim. Muhammed'in de onun kulu ve peygamberi olduğuna şahidlik ederim." Sizden biriniz Kur'an'dan sûre öğrenir gibi, ashab bu duayı öğrenirlerdi."

MÜSLÜMAN MÜSLÜMANLA KARŞILAŞTIĞI ZAMAN ONA SELAM VERMESİ, ÜZERİNE DÜŞEN VAZİFEDİR

991. Ebû Hureyre'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"- Müslümanın müslüman üzerine olan hakkı beştir." (Ashab tarafından) denildi ki, bunlar nelerdir? Peygamber buyurdu:

"-Müslümanla karşılaştığın zaman ona selâm ver. Seni davet ettiği zaman ona icabet et. Senden öğüt istediği zaman ona nasihat ver. Aksırıp da Allah'a hamd ettiği zaman ona teşmit et – Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin, de. Hastalandığı zaman onu ziyaret et. Vefat edince de onun cenazesinde bulun, (namazım kıl ve teşyi' et)."

YÜRÜYEN OTURANA SELÂM VERİR

992. Abdurrahman İbni Şibl demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Süvari piyadeye selam versin, piyade oturana selam versin; az olan (topluluk) çok olana selam versin. Böylece selam, ona icabet edene aittir. İcabet etmeyene bir şey (vebal) yoktur."

993. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Süvari piyadeye, piyade oturana ve azlık çokluğa selam verir."

994. Cabir'in şöyle dediğini Ebû Zübeyr işitmiştir:

-İki piyade karşılaştığı zaman, bunlardan hangisi önce selam verirse, o daha fazla fazilet sahibi olur.

SÜVARİNİN OTURANA SELAM VERMESİ

995. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Süvari piyadeye, yiyade de oturana, azlık çokluğa selam verir."

996. Fudale hazretlerinden rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Süvari oturana ve azlık da çokluğa selam verir."

PİYADE SÜVARİYE SELAM VERİR Mİ?

997. Şa'bî'den rivayet edildiğine göre, kendisi bir süvari kile karşılaştı da, ona selam verdi, (süvariden önce selam verdi. Ravi Husayn demiştir ki), bunun üzerine ben: Önce selam mı veriyorsun? dedim. O (Şâ'bî), şöyle cevap verdi: Şurayh'i yürürken gördüm, önce selam veriyordu.

AZLIK ÇOKLUĞA SELAM VERİR

998. Fudale İbni Ubeyd'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Süvari piyadeye, piyade oturana ve azlık çokluğa selam verir."

999. (Başka bir rivayet yolu ile yine) Fudale'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"-Süvari piyadeye, piyade oturana ve azlık çokluğa selam verir."

KÜÇÜK BÜYÜĞE SELAM VERİR

1000. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"- Süvari piyadeye, piyade oturana ve azlık çokluğa selam verir."

1001. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

"-Küçük büyüğe, yürüyen oturana ve azlık çokluğa selam verir."

SELAMIN HUDÛDU

1001/M. Ebû Zinad'dan rivayet edildiğine öre, demiştir:

Zeyd ibni Sabit'in oğlu Harice, babası Zeyd'in (Halife bulunan Muaviye'ye yazdırdığı) mektubunda, selam verince şöyle yazardı:

-Esselâmu aleyke ya emîre'l-müminin ve rahmetullahi ve berekâtühu ve mağfiretuhu ve tayyibu salavatihi = Selam üzerine olsun, ey müminlerin Emiri! Allah'ın rahmeti de, bereketleri de, mağfireti de, pak olan rahmetleri de…

İŞARETLE SELAM VEREN KİMSE

1002. (Basra'da görülen) Ebû Kurre El-Horasani şöyle demiştir: Enes'i gördüm, bize rastgelmişti de, eliyle bize işaret edip, selam veriyordu. Kendisinde abraşlık (veya saç ağarması) vardı. Hz. Hasan'ı da gördüm saçlarını sarı renkle boyuyordu ve siyah sarık giyiyordu (Yezid İbni Seken'in kızı) Esmâ da şöyle dedi:

"- Peygamber (s.a.v.) elini eğerek hanımlara selam verdi."

1003. Mûsa, babası Sa'd'dan rivayet ettiğine göre, babası, Abdullah İbni Ömer ve Kasım İbni Muhammed ile yola çıktı. Nihayet Serif denilen yere indikleri zaman, Abdullah İbni Zübeyr'e tesadüf edildi. Abdullah İbni Zübeyr onlara işaretle selam verdi. Bunlar da, onaselamı iade ettiler.

1004. Ata İbni Ebi Rebah'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Ashap, elle selam vermeyi hoş görmezlerdi. Yahut dedi ki, (ashap) elle selam vermeyi hoş görmezdi.

SELAM VERİNCE İŞİTTİRİLMELİDİR

1005. Sabit İbni Ubeyd'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Abdullah İbni Ömer'in bulunduğu bir meclise gittim; o dedi ki:

-Selam verdiğin zaman duyur; çünkü o, Allah katından bir sağlık dileğidir, mübarektir, hoştur.

SELAM VERMEK VE KENDİSİNE SELAM VERİLMEK ÜZERE DIŞARI ÇIKAN KİMSE

1006. Tufeyl İbni Übeyy İbni Ka'b haber verdiğine göre, kendisi Abdullah İbni Ömer'e giderdi de, sabahleyin onunla çarşıya çıkardı. Tufeyl dedi ki:

-Biz sabahleyin çarşıya çıktığımız zaman Abdullah ibni Ömer tesadüf ettiği her eskiciye, her satıcıya, her miskine ve her şahsa muhakkak selam verirdi.

Tufeyl anlatmıştır:

-Bir gün Abdullah ibni Ömer'e gittim de, beni kendisi ile beraber çarşıya götürmek istedi. Ben dedim ki, çarşıda ne yapcaksın? Sen satış yapmazsın, mallardan bir şey istemezsin, onları satın almayı arzulamazsın, çarşı meclislerinde de oturmazsın. O halde bizimle beraber burada otur da konuşalım. Buna karşı Abdullah bana şöyle dedi:

- Ey göbekli! (Tufeyl göbekli bir kimse idi). Biz karşılaştığımız kimselere selam vermek için çarşıya çıkıyoruz.

MECLİSE GELİNCE SELAM VERMEK

1007. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Sizden biriniz meclise geldiği zaman selam versin. Dönünce de selam versin; çünkü sonraki selam öncekinden daha farklı değildir."

MECLİSTEN KALKINCA SELAM VERMEK

1008. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre:

-Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- İnsan meclise geldiği zaman selam versin. Eğer oturmak isterse (otursun). Sonra eğer kalkmak isterse, meclisten ayrılmadan önce yine selam versin; çünkü ilk selam son selamdan daha layık değildir."

MECLİSTEN KALKINCA SELAM VERENİN HAKKI

1009. Muaviye İbni Kurre demiştir ki, babam (Kurre) bana şöyle dedi:

-Hayrını umduğun bir mecliste bulunursun da, herhangi bir ihtiyaç seni acele ile ayrılmaya sevkederse:

"- Selamun aleyküm diye söyle; çünkü sen, o mecliste onlara isabet edecek olan hayra iştirak etmiş olursun. Herhangi bir mecliste oturan insanlar, Allah anılmadan o meclisten dağılırlarsa bir merkep leşinden dağılmış gibi sayılırlar."

1010. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Kim kardeşiyle karşılaşırsa, ona selam versin. Eğer aralarına bir ağaç yahut bir duvar engel olur da, sonra ona karşı çıkarsa, yine ona selam versin.

1011. Enes İbni Malik'ten rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'in ashabı toplu bulunurlardı da, onların (yürürlerken) karşılarına bir ağaç çıkardı. Bunlardan bir kısmı ağacı sağından ve diğer bir kısmı ağacın solundan giderdi de, karşılaştıkları zaman birbirlerine selam verirlerdi.

MUSAFAHA İÇİN ELİNE HOŞ KOKU SÜREN KİMSE

1012. Sabit El-Bünâni'den rivayet edildiğine göre, Enes hazretleri sabah olunca, kardeşleriyle musafaha etmek için hoş bir koku ile elini yağlardı.

TANIDIĞA VE TANIMADIĞA SELAM VERMEK

1013. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine göre, bir adam dedi ki:

-Ya Rasûlallah! İslam'ın hangi işi daha hayırlıdır?

Peygamber şöyle buyurdu:

"- Yemek yedirmen ve tanıdığına, tanımadığına selam vermendir."

BİR BÖLÜM

1014. Ebû Hureyre'den rivayet edilmiştir:

- Ev avlularında ve yollar üzerinde oturmaktan Rasûlullah (s.a.v.) yasaklamıştı. Bunun üzerine müslümanlar dediler ki:

- Buna gücümüz yetmez, takatimiz yetişmez. Peygamber şöyle buyurdu:

"-Öyle ise, âdetinizi terk etmeyiniz; fakat bunların hakkını veriniz." Ashab dediler ki:

- Bunların (yol ve avluların) hakkı nedir? Peygamber buyurdu:

"- Gözü (haramdan) sakındırmak, yolcuya delillik etmek, aksırıp da hamd edene teşmit etmek = yerhamukellah demek, selâma karşılık vermektir."

1015. Ebû Hureyre'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- İnsanların en cimrisi, selâmda cimrilik edendir. Aldanmış kimse de, selâma karşılık vermeyendir. Kardeşinle senin aranda bir ağaç engel olursa, o sana selâma başlamazdan önce imkânın varsa sen yap, önce ona selâm ver."

1016. Abdullah ibni Amr'ın azadlısı bulunan Salim'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

- (Abdullah) İbni Amr'a selâm verildiği zaman, selâmı alıp ziyade ederdi. (Bir gün) o otururken yanma geldim de "Esselâmu Aleyküm" dedim. Bana:

"-Esselâmu aleyküm ve rahmetullahi" dedi.

Sonra başka bir defa yanına gidip:

"- Esselâmu aleyküm ve rahmetullahi" dedim. Bana:

"- Esselâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh" dedi.

Sonra başka bir defa yanına gidip:

"- Esselâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh" dedim. Buna da şöyle mukabele etti:

"- Esselâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühu ve tayyibu salavâtih."

FÂSIK OLANA SELÂM VERİLMEZ

1017. Amr ibni'l-As'ın oğlu Abdullah'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"Şarap içene selâm vermeyiniz."

1018. İmam Hasan'dan şöyle dediği rivayet edilmiştir:

" Fâsıkla senin aranda bir hürmet yoktur."

1019. Satranç oyunlarını kerih gören Ali ibni Abdullah'ın şöyle dediği işitilmiştir:

"-Bu oyunları oynayanlara selâm vermeyiniz; çünkü bunlar kumardan sayılır."

GÜNAHKARLARA VE BOYA SÜRÜNENLERE SELAM VERMEYİ TEKKEDEN KİMSE

1020. Ebû Talib'in oğlu Ali'den, (ra) şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.) bir topluluğa uğradı. Bunların içinde sarı boya sürünen bir adam vardı. Peygamber topluluktakilere bakıp, onlara selâm verdi ve bu adamdan yüz çevirdi. Bunun üzerine adam dedi ki, benden yüz mü çevirdin? Peygamber:

"- Senin iki gözün arasında ateş koru vardır."

1021. Vâil oğlu Amr ibni'1-As Es-Sühemî'den şöyle nakledilmiştir:

"- Bir adam elinde altın yüzük olduğu halde, Peygamber (s.a.v.)'e geldi de, Peygamber (s.a.v.) ondan yüz çevirdi, (ona selâmla mukabele etmedi). Adam, Peygamberin hoşnutsuzluğunu görünce, gidip yüzüğü bıraktı ve demirden bir yüzük takındı. Sonra Peygamber (s.a.v.)'e geldi. Peygamber:

"- Bu daha kötüdür. Bu cehennem ehlinin süsüdür.» buyurdu. Adam dönüp onu attı ve gümüşten bir yüzük takındı. Sonra Peygamber (s.a.v.) buna sükût etti, (bir şey söylemedi).

1022. Ebü Saîd'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Bahreyn'den bir adam Peygamber (s.a.v.)'e gelip, ona selâm verdi de, adamın üzerinde ipekten bir cübbe ve elinde altından bir yüzük bulunduğundan, Peygamber selâmı almadı. Adam üzüntülü olarak gidip hanımına (halini) şikâyet etti. Bunun üzerine hanım dedi ki :

- Senin selâmını Peygamberin almayışı, cübbenle yüzüğünden dolayı olsa gerektir; bunları bırak da, sonra dön. Adam böyle yaptı; Peygamber de selâmına mukabele etti. Adam dedi ki:

- (Yâ Rasûlallah) az önce sana geldim de, benden yüz çevirdin?

Peygamber şöyle buyurdu:

"- O zaman elinde ateşten bir kor vardı." Adam:

- O halde ben (Bahreyn'den) çok kor parçalan getirdim, dedi.

Peygamber:

"- Senin getirdiğin şeyler, hiç kimsenin müstağni kalmadığı taşlığın taşlarındandır. Bunlar ancak dünya hayatının malıdır (bunları herkes ticaretinde ve san'atında kullanılır; fakat onlarla süslenemez)." buyurdu.

Adam:

- O halde ne ile yüzük edineyim? dedi.

Peygamber:

"-Gümüşten yahut pirinçten yahut demirden halka ile." buyurdu.

EMİRE (HALİFEYE) SELAM VERMEK

1023. Rivayet edildiğine göre, Ömer ibni Abdülaziz, Ebû Bekir ibni Süleyman'a sordu:

- Neden Ebû Bekir mektuplarında:

"- Rasûlullah'ın halifesi Ebû Bekir'den (falana)" diye yazardı. On» dan sonra Ömer İbni Hattab da "Ebû Bekir'in halifesi Ömer ibni Hattab'dan (falana)" diye yazardı; böyle iken ilk önce (mektuplarında) "Emirü'1-mü'minîn = Müminlerin Emîri" diye kim yazdı?

- Süleyman'ın oğlu Ebû Bekir şöyle dedi:

- Büyük annem Şifâ bana anlattı. Büyük annem ilk hicret edenlerdendi ve Ömer ibni Hattab (ra) da çarşıya çıktığı zaman ona uğrardı. Şifâ şöyle dedi:

- Ömer ibni Hattab, Irak'dan ve halkından kendilerine soracağım akıllı ve güçlü iki adam bana gönder diye Irakeyn = Küfe ve Basra vali» sine mektup yazdı. Vali de iki yakın arkadaşı Lebîd ibni Rabia ile Adiyy ibni Hatem'i gönderdi. Bunlar

da Medine'ye gelip develerini Mescid'in civarında çökerttiler. Sonra Mescide girdiler. Orada Amr ibnil-As'ı buldular. Ona dediler ki:

- Ey Amr, bizim için "Emîrü'l-Mü'minîn = Müminlerin Emîri" Ömer'den izin iste, (huzuruna girelim).

Hemen Amr atılıp Ömer'in yanına vardı ve şöyle dedi:

"- Esselâmu Aleyke, ya Emîrel-Müminîn = Selâm üzerine olsun, Ey müminlerin Emîri. Bunun üzerine Ömer ona:

- Bu isim sana nasıl peyda oldu, ey İbni'l-As Muhakkak surette dediğin sözün altından çıkmalısın, dedi. İbni'1-As dedi ki:

- Evet, Lebîd ibni Rabia ile Adiyy ibni Hatem geldiler ve bana dediler ki, Müminlerin Emîrinden bize izin iste. Ben de onlara dedim ki, vallahi onun (Emîrü'l-Müminîn) isminde isabet ettiniz. O, Emîr'dir; biz de müminleriz. İşte bu günden itibaren mektuplar böyle cereyan etti, (Emîrü'l-Müminîn diye yazıldı).

1024. Abdullah ibni Abdullah şöyle demiştir:

- Muaviye halife iken ilk baççını yapmak üzere (Medine'ye) geldi. Ensar'dan Osman İbni Huneyf onun yanına girip:

- Allah'ın selâmı ve Allah'ın rahmeti üzerine olsun, ey Emîr! dedi. Şam'lılar bu ifadeyi "Emîr sözünü" çirkin görüp, dediler ki:

- Kimdir bu "Müminlerin Emîri" selâm sözünü kısaltan münafık? Bunun üzerine Osman dizini büküp üzerine oturdu, sonra şöyle dedi:

- Ey Müminlerin Emîri! Şunlar benim işimi çirkin gördüler; halbuki sen, bu işi onlardan daha iyi bilirsin. Allah'a yemin ederim, ben bu ifade ile Ebû Bekir'e, Ömer'e ve Osman'a selâm verdim de onlardan hiç biri bu ifademi (Ey Emîr sözümü) çirkin görmedi. Buna karşı Muaviye, Şam halkından konuşmuş olan kimseye dedi ki:

- Sakin olun; çünkü bunun dediğinden bir kısmı olmuştur. Fakat Şamlılarda bu fitneler zuhura gelince dediler ki:

"- Halifemizin selâmında, yanımızda kısaltma yapma, (Ey Emîr deme, ey müminlerin Emîri de). Zannediyorum ki, siz ey Medîne'liler, zekât toplayıcısına da "Ey Emîr" dersiniz.

1026. Temîm İbni Haziem'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- İlk önce Emirlik unvanı ile Küfe'de kime selâm verildiğini ben hatırlıyorum. (Küfe valisi) Muğîre ibni Şu'be, avlu kapısından çıktı da, arkasından Kinde kabilesinden bir adam - zannedildiğine göre Ebû Kurre El-Kindî- ona gelip selâm verdi ve şöyle dedi :

- Esselâmu Aleyke eyyühe'l-Emîru ve Rahmetullahi, Esselâmu Aleyküm - Allah'ın selâmeti üzerine olsun ey Emir ve Allah'ın rahmeti de, selâmeti de üzerinize olsun. (Vali Muğîre) bu ifadeyi hoş görmedi de (aynen):

"- Esselâmu Aleyküm eyyühe'l-Emîru ve Rahmetullahi, Esselâmu Aleyküm. Ben o Emirlerden biri miyim, yoksa değil miyim?" dedi.

- (Ravilerden) Semmâk demiştir ki, sonra bununla (Emirlik unvanıyla) kararlaştı artık.

1027. Ziyad ibni Ubeyd El-Ruaynî anlatarak şöyle demiştir. (Ruayn, Himyer beldesinde bir vadi adıdır):

- Biz, Antabulus Emîri bulunan Ruveyfi'in yanına gittik. Bir adam gelip ona selâm verdi.

"- Esselâmu Ale'l-Emîri" dedi. Ravi Abede'den nakledildiğine göre, "Esselâmu Aleyke Eyyühel-Emîru" dedi. Bunun üzerine Ruveyfi' ona şöyle dedi:

- Eğer bize selâm vermiş olsaydın, senin selâmına mukabele ederdik. Sen ancak Mısır Valisi Mesleme ibni Muhalled'e selâm verdin. Ona git de selâmı sana iade etsin.

- Ziyad dedi ki, biz gidip de, o Ruveyfi' mecliste iken selâm verdiğimiz zaman "Esselâmu Aleyküm" derdik.

UYUYANA SELAM VERMEK

1028. Mikdad ibni'KEsved'den şöyle dediği rivayet edilmiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) geceleyin gelirdi de, selâm verirdi; uyuyanı uyandırmazdı da, uyanıklara duyururdu."

HAYYAKELLÂH = ALLAH SANA ÖMÜRLER VERSİN

1029. Şa'bî'den rivayet edildiğine göre, Hz. Ömer, Adiyy ibni Hatem'e :

"Bilgiden ötürü Allah sana ömürler versin – Hayyakellah" dedi.

MERHABA

1030. Hazreti Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

- Fatıme, Peygamber (s.a.v.)'in yürüyüşü gibi yürüyerek geldi de, Peygamber ona :

"- Merhaba kızım!" dedi. Sonra onu sağına yahut soluna oturttu.

1031. Hazreti Ali (ra)'dan rivayet edildiğine göre» demiştir ki:

- Ammar (görüşmek üzere) Peygamber (s.a.v.) den izin istedi de, Peygamber sesini tanıyıp, şöyle buyurdu:

- Merhaben bi't-Tayyibi'1-Mutayyebi"

SELÂMA NASIL MUKABELE EDİLİR?

1032. Abdullah İbni Amr'dan rivayet edildiğine, göre, şöyle demiştir:

- Biz, Mekke ile Medine arasında bir ağaç gölgesinde Peygamber (s.a.v.)'in yanında otururken, o sırada insanların en budalası ve eşeddinden olan bir Bedevi gelip:

- Esselâmu Aleyküm, dedi, Ashab da:

- Ve Aleyküm. dediler.

1033. Ebu Hamza'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, İbni Abbas'a selâm verildiği zaman, onun:

"- Ve aleyke ve rahmetullahi =Senin de üzerine olsun" Allah'ta rahmeti de... dediğini işittim.

1034. Bir adam dedi ki:

- Esselâmu aleyke ya Rasûlallah! Peygamber de (ona cevaben) :

"- Ve Aleyke's-Selâmu ve rahmetullahi!" buyurdu.

1035. Ebû Zer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) namazını bitirdiği zaman ona gittim de, İslâm selâmı ile ona ilk selâm yeren ben oldum. Bunun üzerine Peygamber:

"- Ve aleyke ve rahmetullahi (Selâm) Senin de üzerine olsun, Allah'ın rahmeti de. Sen kimlerdensin?" buyurdu. Dedim ki, Gıfar kabilesinden.

1036. Âişe (ra) demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- Ya Âişe (ey Âişe); Bu Cebrail'dir, saha selâm ediyor." Ben ;

- Onun da üzerine selâm olsun, Allah'ın rahmeti de, bereketleri de... dedim, Âişe, Peygamberi kasdederek:

-Benim görmediğimi (Cebrail'i) görüyorsun, demiştir.

1037. Muaviye ibni Kurre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Babam bana dedi ki, yavrum! Bir adam sana tesadüf edip de "Es-selâmu Aleyküm" dediği tamah, sen "Ve aleyke" deme ki, selâmı yalnız ona ait kılmış gibi olursun; çünkü o yalnız değildir, (beraberinde melekler vardır). Ancak sen şöyle söyle: "Esselâmu Aleyküm."

SELAMI ALMAYAN KİMSE

1638. Abdullah İbni's-Samit'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Ebu Zerr'e dedim ki, ben Abdurrahman ibni Ümmi'l-Hakem'e tesadüf ettim de selâm verdim? O ise bana hiç bir şeyle mukabele etmedi, (selâmımı almadı). Ebû Zerr:

"- Ey kardeşim oğlu! Bundan senin aleyhine ne olur? Senin selâmını, ondan daha hayırlı olan (melek) aldı. O, sağındaki melektir." dedi.

1039. Abdullah'dân rivayet edildiğine göre; demiştir ki:

- Selâm Allah'ın isimlerinden bir isimdir. Onu yeryüzüne (insanlar kullansın diye) koymuştur Allah. O hâlde selâmı aranızda yayınız. Bir insan, bir topluma selâm verip de, ona selâmı iade ederlerse, onlar üzerine derece fazileti olur. Çünkü o insan, bu topluma selâmı hatırlatmıştır. Eğer selâm kendisine iade edilmişse, o selâm verilenden daha hayırlısı ve daha temizi (olan melek) ona selâmı iade eder.

1040. Hasan'ın şöyle dediği Hişam'dan nakledilmiştir:

"- Selâm vermek, nafilelerden bir sünnettir. Selâmı almak ise farzdır."

SELAMDA CİMRİLİK EDEN KİMSE

1041. Abdullah ibni Amr ibni'l-As'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Asıl yalancı, yemininde yalan söyleyendir. Cimri, selâm vermekte cimrilik edendir, (selâm vermeyi esirgeyendir). Hırsız da, namazı çalandır, (hakkını vermeyen, tadili erkânı veya namazı terkedendir)."

1042. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- İnsanların en cimrisi, selâmda cimrilik edendir ve insanların en acizi de, dua etmekten aciz kalandır.

ÇOCUKLARA SELAM VERMEK

1043. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, Enes, çocuklara rastgelip, onlara selâm verdi ve şöyle dedi:

"- Peygamber (s.a.v.) çocuklara bunu (selâm vermeyi) yapardı."

1044. Anbese'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, İbni Ömer'i gördüm, mektepte çocuklara selâm veriyordu.

HANIMLARIN ERKEKLERE SELÂM VERMESİ

1045. (Ebû Talib'in kızı) Ümmü Hânî'nin şöyle dediği işitilmîştir:

"- Peygamber (s.a.v.)'e gittim ki, o yıkanıyordu, Ben ona selâm verdim de, o:

"- Bu kadın kimdir?" dedi. Ben:

- Ümmü Hânî dedim. Peygamber:

"- Merhaba" dedi.

1046. Mübarek anlatıp demiştir ki, Hasan'ın şöyle dediğini işittim:

"- Hanımlar erkeklere selâm verirlerdi."

HANIMLARA SELÂM VERMEK

1047. Esma hanımdan şöyle dediği işitilmiştir:

- Peygamber (s.a.v.) Mescid'e uğradı. Hanımlardan bir topluluk da oturmakta idi. Peygamber onlara eliyle selâm söyleyip, şöyle buyurdu:

"- Nimete erenlerin küfründen sakının. Nimete erenlerin küfründen sakının."

- Hanımlardan biri dedi ki, ey Allah'ın Peygamberi! Allah'ın nimetlerine küfretmekten Allah'a sığınırız. Peygamber buyurdu:

"- Evet, sizden birinizin bekârlığı uzar. Sonra (Allah ona bir eş ihsan eder de, bu hanım) şiddetli kızgınlık gösterip der ki, vallahi ben o adamdan bir anlık olsun, asla bir hayır görmedim, işte Allah'ın nimetini inkâr etmek budur, nimete kavuşanların inkârı budur."

1048. Yezîd'in kızı Esma El-Ensariyye'den:

- Ben kızlardan ibaret yaşıtlarımla bir arada iken, Peygamber bana tesadüf etti de, bize selâm verdi ve şöyle buyurdu:

"Nimete kavuşanların inkârından sakının." Ben arkadaşlarımın Peygambere soru sormak bakımından en cesaretlisi idim de, dedim ki:

- Ya Rasûlallah, nimete kavuşanların inkârı nedir? Peygamber:

"- Sizden birinizin, ebeveyni yanında bekârlığı uzayabilir. Sonra Allah ona bir zevç rızık olarak verir, ondan kendisine bir çocuk da ihsan eder. Sonra bu kimse şiddetle kızıp nimeti inkâr ederek şöyle der:

- Ben senden asla bir hayır görmedim." buyurdu.

KİŞİYE ÖZEL SELÂM VERMEYİ HOŞ GÖRMEYEN KİMSE

1049. Tarık'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Biz, Abdullah'ın yanında oturuyorduk. Bir de onun kapıcısı gelip:

- Namaz vakti geldi, dedi. O kalktı; biz de onunla kalktık ve Mescid'e girdik. Abdullah, Mescid'in ön tarafında insanları rükû halinde gördü de, hemen tekbir alıp rükû yaptı. Biz de yürüdük ve onun yaptığı gibi yaptık.Sür'atle bir adam gelip:

- Selâm üzerinize okun. ey Ebû Abdurrahman, dedi. O da:

- Allah doğru söyledi, Resulü de tebliğ etti, cevabında bulundu. Vakta ki biz namazı kıldık, o evine girdi, biz de yerimizde oturup onun biz çıkagelmesini bekledik. Birbirimize dedik ki, hanginiz (bu selâm işinden) Ebû Abdurrahman'a soracak? Tarık dedi ki :

- Ben ona sorarım. Nihayet ona sordu. O da dedi ki, Peygamber şöyle buyurdu:

"- Kıyametin kopmasına yakın şu işler olacaktır: Kişiye özel selâm verilmesi. Ticarette kadın kocasına yardım edecek kadar ticaretin yayılması. Akrabalarla ilginin kesilmesi, ilmin dağılması. Yalan yere şahitliğin ortaya çıkması. Hak şahitliğin gizlenmesi."

1050. Abdullah ibni Amr'dan rivayet edildiğine göre, bir adam Rasûlullah 'e sordu:

-İslâm'ın hangi hasletleri daha hayırlıdır? Peygamber şöyle buyurdu:

"-Yemek yedirirsin, tanıdığına ve tanımadığına selâm verirsin."

1051. İbni Şihab demiştir ki, Enes bana haber vermiştir. Enes, Rasûlullah (s.a.v.)'in Medine'ye gelişi zamanında on yaşındaydı.

(O, şöyle anlatmıştır) :

"Annelerim (Peygamberin zevceleri) Peygambere hizmet için beni devamlı olarak vazifelendiriyorlardı. Böylece on yıl ona hizmet ettim. O vefat ettiği zaman, ben yirmi yaşımda idim. Bunun için örtü (hicab) hâdisesini en iyi bilen insandım. Âyetin ilk nazil oluşu, Rasûlullah (s.a.v.)'in Cahş kızı Zeyneb ile evlendiği zamandı. Ona güvey olarak sabahlayınca, insanları davet etti de, onlar yemek yediler. Sonra çıkıp gittiler. Ancak birkaç kişi Peygamber (s.a.v.)'in yanında kalıp beklemeyi uzattılar, (çıkıp gitmediler). Onlar çıksın diye Peygamber kalktı ve çıktı. Ben de çıktım. Peygamber yürüdü; ben de onunla yürüdüm. Nihayet Hz. Aişe'nin hücresi eşiğine kadar geldi. Sonra o insanların çıkıp gittiğini zannetti de geri döndü. Ben de döndüm. Zeyneb'in yanına varınca, bir de gördü ki onlar oturuyor. Hemen Peygamber geri döndü; ben de döndüm. Tâ Hz. Aişe'nin hücresi (evi) eşiğine ulaştı ve onlar çıkmışlardır zannederek geri döndü. Ben de onunla geri döndüm. Bir de gördü ki, onlar çıkmışlardır, işte bu esnada Peygamber (s.a.v.) benimle kendi arasına örtü (perde) koydu ve hicab âyeti indirilmiş oldu."

1052. Sa'lebe İbni Ebî Malik El-Kurazî'den rivayet edildiğine göre kendisi, Benî Harise ibni'l-Haris'in kardeşi Abdullah ibni Süveyd'e üç çıplak vakitten sormak üzere yola koyuldu. Abdullah bu üç vakti gözetip uygulardı. Abdullah sordu:

- Ne istiyorsun? Ben dedim ki:

- Bu üç vakitle amel etmek istiyorum. Bunun üzerine şöyle dedi:

- (1) Öğle sıcağında (uyumak için) elbisemi çıkardığım vakit, ev halkımdan bulûğa ermiş hiç kimse yanıma girmez; ancak iznimle girer yahut onu çağırırsam girer ki, bu onun iznidir. (2) Fecir vakti doğup da insanlar tanınıncaya ve namaz kılınıncaya kadar, (bu vakit de gece elbisesini değiştirip giyinme zamanıdır ki, yine kimse yanıma giremez. (3) Bir de yatsı namazını kıldığım ve elbisemi uyumak için çıkardığımda (yanıma kimse giremez.)

ERKEĞİN HANIMI İLE YEMEK YEMESİ

1053. Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) ile Ukt (= hurma ve yoğurt kurusundan yapılmış bir yemek) yiyordum da, Ömer geldi. Peygamber onu (yemeğe) davet etti; o da yedi. Yerken eli parmağıma dokundu. Bunun üzerine şöyle dedi:

"- Ay!.. Sizin hakkınızda bana yetki verilmiş olsaydı, sizi hiçbir göz göremezdi." İşte hicap ayeti bunun üzerine nazil oldu.

1054. Kays kızı Ümmü Habibe'nin şöyle dediği işitilmiştir.

-Ümmü Habibe, Haris'in oğlu Harice'nin büyük annesi Havle'dir:

"- Benim elimle Rasûlullah (s.a.v.)'in eli bir kap içine girip çıkmıştı, (böylece bir kaptan abdest almıştık)"

ŞENLİĞİ OLMAYAN BİR EVE GİRİNCE

1055. Rivayet edildiğine göre, Abdullah İbni Ömer şöyle demiştir:

"- Bir kimse meskûn olmayan (şenliği bulunmayan) eve girdiği zaman: Esselâmu Aleyna ve Alâ İbadillahi's-Salihin = Allah'ın selameti hem bizim üzerimize, hem de Allah'ın Salih kulları üzerine olsun, desin."

1056. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Kendi ev ve odalarınızdan başka evlere, sahipleriyle alışkanlık temin edip izin almadan ve selam vermeden girmeyiniz" (*Nur/27*)

-Cenab-ı Hak, bundan istisna ederek buyurmuştur:

"- İçinde oturulmayan ve içinde faydalanma hakkınız bulunan (depo, ahır gibi) evlere (izinsiz) girmenizde bir günah yoktur. Allah açıkladığınızı da bilir, gizlediğinizi de…" (*Nur/29*)

SAHİP OLDUĞUNUZ KÖLELER SÖZDEN İZİN İSTESİN

1057. İbni Ömer'den rivayet edilmiştir:

"- Sahip olduğunuz köleler (üç vakitte odalarınıza girmek için) sizden izin istesin." İbni Ömer demiştir ki:

- Bu emir erkek köleler içindir, kadın olanlar için değil…

ÇOCUKLARINIZ BÜLÛĞA ERİNCE

1058. İbni Ömer'den nakledildiğine göre, çocuklarından biri bülûğ çağına girince onu odasından ayırırdı ve izinsiz olarak da odasına sokmazdı.

İNSAN ANNESİNDEN (Odasına Girmek İçin) İZİN İSTER

1059. Alkame'den rivayet edildiğine göre, bir adam Abdullah'a (İbni Mes'ûd hazretlerine) gelip dedi ki:

-Annemin odasına girmek için izin istemeli miyim?

Buna (Abdullah) şu cevabı verdi:

-Anneni görmekten hoşlanacağın (muaşerete uygun) bütün zamanlarında (izin alman) gerekli değildir.

1060. Müslim İbni Nazîr'in şöyle dediği işitilmiştir:

-Bir adam Huzeyfe'ye sorup, dedi ki:

-Annemin yanına (odasına) varmak için izin isteyeyim mi?

O, şöyle cevap verdi:

-Eğer annenin yanına ondan izin almaksızın gidersen, hoşlanmadığın şeyi görürsün.

İNSAN BABASININ YANINA VARMAK İÇİN İZİN İSTER

1061. Mûsa İbin Talha'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Babamla birlikte annemin yanına vardık da, babam içeri girdi. Ben de babamı takip ettim. Babam ise, bana dönüp göğsümü itti; o kadar ki, kıçım üzerine beni oturttu. Sonra:

-İzinsiz mi giriyorsun? dedi.

İNSAN BABASININ VE ÇOCUĞUNUN YANINA GİRMEK İÇİN İZİN İSTER

1062. Cabir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-İnsan, çocuğunun ve kocalmış olsa bile annesinin, erkek kardeşinin, kız kardeşinin, babasının yanına girmek için izin ister.

İNSAN KIZ KARDEŞİNİN YANINA GİRMEK İÇİN İZİN İSTER

1063. Atâ'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-İbni Abbas'a sordum da, dedim ki:

-Kız kardeşimin yanına girmek için izin isteyeyim mi? O:

-Evet, dedi. Ben tekrar edip dedim ki:

-Benim himayemde iki kız kardeşlerdir; oları geçidiriyorum ve onlara yedirip, harcıyorum, onların yanına girmek için izin istemeli miyim?

-Evet, dedi. Onları çıplak olarak görmek ister misin? Sonra (Nûr Suresinin 58. ayetini) okulud:

"- Ey iman edenler! Sahip olduğunuz köleler ve henüz bülüğa ermemiş küçük çocuklarınız (odalarınıza girecek olurlarsa) şu üç vakitte sizden izin istesinler:

sabah namazından önce, öğle sıcağında (yatmak için) elbisenizi çıkardığınız sırada, bir de yatsı namazından sonra… Bu üç vakit sizin için yalnız kalma vaktidir."

-Şu köleler ve küçük çocuklar ancak üç vakit için izin almakla emredildiler. (Bunlar dışında büyükler daima izin alarak içeri girmekle emredildiler hükmünü kasdederek yine Nûr Suresinin 59. ayetini ifade edip şöyle) dedi:

"- Sizin çocuklarınız bülûğa erdiklerinde, kendilerinden önceki ağabeylerinin izin isteyişler gibi, (odalarınıza girmek için her vakitte) izin istesinler."

İbni Abbas dedi ki, izin almak vaciptir. İbni Cüreyc de, bütün insanlar üzerine vaciptir ilavesini yaptı.

İNSAN ERKEK KARDEŞİNİN YANINA GİRMEK İÇİN İZİN İSTER

1064. Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-İnsan babasının, anasının, erkek kardeşinin ve kız kardeşinin yanına (odasına) girmek için izin ister.

ÜÇ DEFA İZİN İSTEMEK

1065. Ubeyd İbni Umeyr'den rivayet edildiğine göre, Ebû Musa El-Eş'arî, Ömer ibni Hattab'ın huzuruna çıkmak için izin istedi. Hz. Ömer'in meşguliyete benzer hali olduğundan Ebû Musa'ya izin verilmedi. Bunun üzerine Ebû Musa geri döndü. Ömer işini bitirince:

-Ben Abdullah İbni Kays'ın (Ebû Musa'nın) sesini işitmedim mi? ona müsaade edin, (gelsin). Ebû Musa geri dönüp gitti diye Hz. Ömer'e söylendi. Hz. Ömer onu çağırttı (ve geri dönüş sebebini sordu).Bunun üzerine Ebû Musa dedi ki:

-Biz bununla emredilmiştik, (üç defa izin isteyin, size izin verilmezse geri dönün diye Hz. Peygamber bize buyurmuştu). Buna karşı Hz. Ömer:

-Bana, buna dair deli getirirsin, (yoksa canını acıtırım).

Ebû Musa da Ensar'ın meclisine gidip, onlara sordu:

-(İçinizde izin istemenin üç defa olduğuna dair hadis-i şerifi bilen ve Hz. Ömer'e karşı şahitlik edece var mıdır?) onlar da dediler ki:

-Bu hususta sana en küçüğümüz Ebû Sa'îd El-Hudrî ancak şahitlik edebilir. Adam, Ebû Sa'îd ile beraber (Hz. Ömer'e) gitti. Hz. Ömer de şöyle buyurdu:

-Rasûlullah (s.a.v.)'in işinden bana gizli kalan mı oldu? (şaşılacak şey!..) Çarşılarda alış-veriş beni meşgul etti. Bu sözden, ticarete çıkışı kasdediyor.

İZİN İSTEMEK SELAMDAN BAŞKADIR

1066. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, selam vermeden önce izin isteyen hakkında kendisine soruldu. Ebû Hureyre dedi ki:

-Selam ile söze başlamadıkça ona (izin isteyen kimseye) müsaade edilmez.

1067. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Bir kimse, bir yere girmek isteyip de "Esselamu Aleyküm" demedi ise, selam anahtarını getirmedikçe ona "hayır!" (İçeri girmek yok!) de.

İZİNSİZ BAKANIN GÖZÜ OYULUR

1068. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"-Eğer bir adam (izinsiz olarak) yukardan aşağı evine bakar da, sen ona bir taş atıp gözünü çıkarırsan, sana bir günah yoktur."

1069. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) namaz kılıyordu da, bir adam uzanıp evine (kapı aralığından) baktı. Bunun üzerine peygamber ok torbasından bir ok alıp, o adamın gözlerine doğru çevirdi."

İZİN İSTEMEK, GÖZ HARAMA DEĞMEMEK İÇİNDİR

1070. Sehl İbni Sa'd haber verdiğine göre, bir adam Peygamber (s.a.v.)'in kapısındaki bir delikten içeriye baktı. Peygamber de kendisiyle başını kaşıdığı bir çalı vardı.

-Peygamber (s.a.v.) o adamı görünce, şöyle buyurdu:

"- Eğer maksatlı olarak bana baktığını bileydim, bunu gözüne sokardım."

1071. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Göz (harama değmesin) için izin almak meşrû kılındı."

1072. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Bir adam, Peygamber (s.a.v.)'in hücresindeki (evindeki) aralıktan içeriye baktı da, Rasûlullah (s.a.v.) bir okla ona karşı durdu. Adam da başını çıkardı, (savuşup uzaklaştı)."

BİR ADAM BİR ADAMA EVİNDE SELAM VERİNCE

1073. Ebû Musa'dan haber verildiğine göre, şöyle demiştir:

- Ömer'in yanına varmak için (kapıda) izin istedim -üç kere- de bana izin verilmedi. Ben de geri döndüm. (Arkamdan Ömer adam gönderip) beni çağırttı ve dedi ki:

- Ey Abdullah! Kapımda beklemek sana zor geldi. Şunu bilmiş ol ki, insanların senin kapında beklemeleri aynı şekilde onlara zor geliyor.

Ben de :

- Hayır, ben senin yanına girmek için üç defa izin istedim, bana izin verilmedi. Ben de geri döndüm. "Biz böyle hareket etmekle emrolunuyorduk, (Peygamberin bize emri bu idi)." dedim. Bunun üzerine Ömer:

- Bunu kimden işittin? dedi de :

- Bunu Peygamber (s.a.v.)'den işittim, dedim. Buna karşı Ömer şöyle dedi:

- Bizim işitmediğimizi, Peygamber (s.a.v.)'den sen mi işittin? Bu hususta bana bir delil getirmezsen, seni azaba sokacağım.

- Ben de çıktım, Mescid'de oturmakta olan Ensar'dan ibaret birkaç kişinin yanına kadar gittim. Onlara (izin istemeye dair Hadîs-i Şerifi işiten olup olmadığını) sordum. Onlar dediler ki :

- Bundan şüphe eden mi var?

Ben de Ömer'in söylediklerini onlara haber verdim. Onlar:

- Seninle ancak en küçüğümüz kalkıp gidebilir, dediler. Bunun üzerine Ebû Saîd El-Hudrî -yahut Ebû Mes'ûd- Ömer'e gitmek üzere benimle kalktı. (Ebû Saîd, Ömer'in huzurunda şu Hadîs-i Şerifi) anlattı:

-Sa'd ibni Ubade'yi ziyaret etmek isteyen Peygamber (s.a.v.) ile (yola) çıktık. Nihayet Peygamber onun yanına vardı da selâm verdi, fakat içeri girmeye kendisine izin verilmedi. Sonra ikinci defa selâm verdi, sonra üçüncü defa verdi. Yine kendisine izin verilmedi. Bunun üzerine Peygamber :

"- Biz, üzerimizdeki borcu ödedik» buyurdu. Sonra geri döndü. Arkasından Sa'd, Peygambere yetişip, dedi ki:

- Ey Allah'ın Resulü! Seni hak olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, sen selâm verdiğin her defa, ben işitiyordum ve selâmına karşılık veriyordum, (ve aleyküm selâm ve rahmetullah diyordum). Ancak istiyordum ki, bana ve ehlime çok selâm veresin, (bunun için sizi bekletmiş oldum). Bundan sonra Ebû Musa, (Hazreti Ömer'e hitaben) :

- Vallahi, benim Rasûlullah (s.a.v.)'in Hadîs-i Şerifine güvenim vardı, (bunu kesin olarak biliyordum), dedi.

Hazreti Ömer de:

- Evet, doğrusun. Ancak ben işi gerçekleştirmek (ve şüpheden kurtarmak) istedim, buyurdu.

ADAMI ÇAĞIRMAK ONA (İÇERİ GİRMESİ İÇİN) İZİNDİR

1074. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- İnsan çağrıldığı zaman ona (içeri girmesi için) izin verilmiş demektir.

1075. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu :

"- Sizden biriniz çağrılır da, elçi ile beraber gelirse, bu ona (içeri girmesi için) izindir."

1076. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu;

"- Adamın adama elçi göndermesi, ona (içeri girmesi için) izindir."

1077. Ebû'l-Alâniyye'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

- Ebû Saîd El-Hudrî'ye vardım da, selâm verdim (İçeri girmeye) bana izin verilmedi. Sonra selâm verdim, yine izin verilmedi. Sonra üçüncü defa selâm verdim de sesimi yükselttim ve dedim ki :

- Esselâmu Aleyküm. ey ev halkı!.. Yine bana izin verilmedi. Ben de bir kenara çekilip oturdum. Bir de bir erkek çocuk çıkıp, gir. dedi. Ben de (içeri) girdim. Ebû Saîd bana dedi ki :

- Dikkat et, sen (üç kerreden) ziyade edeydin sana izin verilmeyecekti, (çünkü sünnete aykırı hareket etmiş sayılacaktın)] Ben, ona (içinde şarap yapılan) kaplardan sordum, muayyen bir kaptan sormadım; ancak kararadır, dedi. Nihayet ona deriden yapılmış kaplardan sordum; buna da haram, dedi. Ravilerden Muhammed (ibni Şirin) dedi ki:

- Bu (içinde şarap yapılan) bir kaptır ki, baş tarafına deri yapılır da bağlanır.

KAPIDA İNSAN NASIL DURUR

1078. Peygamber (s.a.v)'in arkadaşı olan Abdullah ibni Büsr'ün anlattığına göre, Peygamber (s.a.v) bir (kimseye ait) kapıya gelip de (içeri girmek için) izin istediği zaman kapıya karşı durmazdı. Sağa ve sola gelirdi. Eğer kendisine izin verilir ise (içeri girerdi). Değilse dönerdi.

BİK KİMSE İZİN İSTESE DE ONA, BEN ÇIKINCAYA KADAR BEKLE DİYE EV SAHİBİ SÖYLERSE NEREDE OTURUR?

1079. Abdurrahman ibni Muaviye ibni Hadic babasından rivayet ettiğine göre, babası şöyle demiştir:

- Ömer ibni Hattab'a gittim -Allah ondan razı olsun- de, huzuruna çıkmak için izin istedim. Bana dediler ki:

- O sana çıkıncaya kadar yerinde bekle. Ben de kapısına yakın bir yerde oturdum. (Babam anlatıp) dedi ki, nihayet Ömer bana gelip su istedi. Sonra abdest aldı ve mestlerini mesnetti, (ıslak elleriyle sildi). Ben :

- Ey müminlerin Emîri! Böyle abdest alman bevilden midir? dedim. Şöyle dedi:

- Bevilden yahut başkasından…"

KAPIYI ÇALMAK

1080. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v)'in kapıları (ashab tarafından) tırnaklarla çalınırdı.

İZİN ALMADAN İÇERİ GİRİNCE

1081. Kelde ibni Hanbel haber verdiğine göre, Safvan ibni Ümeyye kendisini Mekke'nin fethi zamanında Peygamber (s.a.v)'e bir oğlak, süt ve sebze yemeği getirmek üzere gönderdi. (Ravilerden Ebû Asım demiştir ki, «Dağabîs» bir nevi yeşil sebzelerdir). Peygamber (s.a.v) de vadinin üst tarafında idi. (Kelde ibni Hanbel anlatıp) dedi ki:

- Ben selâm vermedim ve içeri girmek için de izin istemedim. Peygamber şöyle buyurdu :

"-Geri dön de Esselâmu Aleyküm, gireyim mi? diye söyle." Bu vak'a, Safvan müslüman olduktan sonra vuku buldu. Kavilerden Amr demiştir ki :

- Ümeyye bu şekilde bana Kelde'den nakletti; fakat bunu Kelde'den işittim demedi.

1082. Ebü Hureyre'den rivayet edildiğine göre :

- Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

"- Bir kimse gözü içeriye sokarsa, ona izin yoktur." (Yâni; izin istemek, gözü korumak içindir. İsinden önce göz içeriye dalarsa, ona izin verilmez)

"GİREYİM Mİ?" DEYİP DE SELÂM VERMEYİNCE

1083. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir :

- Bir kimse, içeri gireyim mi? deyip de, selâm vermemişse, anahtarı getirmedikçe izin yok, diye söyle. (Ravi der ki) ben sordum:

- (O anahtar) selâm mıdır? Ebû Hureyre:

- Evet! dedi.

1084. Âmir oğullarından bir adam anlattığına göre, kendisi Peygamber (s.a.v.)'e gelip:

- (İçeri) gireyim mi? dedi. Peygamber (s.a.v.) cariyesine :

"- Çık, ona de ki: Esselâmu Aleyküm, gireyim mi? diye söyle. Zira; bu adam izin istemeyi beceremiyor."

- Adam demiştir ki, cariye bana çıkıp gelmeden önce ben bu sözü işittim de:

- Esselâmu Aleyküm, gireyim mi? dedim. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Senin de üzerine selâm olsun, gir."

Adam demiştir ki, ben de içeri girip : (Bir Peygamber olarak) ne ile geldin? dedim.

Peygamber şöyle buyurdu :

"- Ben size hayırdan başka bir şeyle gelmedim: Ortağı olmayan tek Allah'a ibadet edesiniz, Lât ve Uzza putlarına tapınmayı terkidesiniz, gece ve gündüz beş vakit namaz kıtasınız, senede bir ay oruç tutasınız, bu Beyt'i (Kabe'yi) haccedesiniz ve zenginlerinizin malından alıp, onu fakirlere veresiniz diye size geldim, (gönderildim).

- Adam dedi ki, ben Peygambere sordum :

- İlimden bilmediğin bir şey var mı? Peygamber şöyle buyurdu :

"- Gerçekten en hayırlısını Allah bilir. İlimden bir kısmı vardır ki, onu ancak Allah bilir. Beş şeyi Allah'dan başkası bilmez: = Kıyametin ilmi (kopacağı vakti bilmek) Allah 'kalındadır. Yağmuru (dilediği yere, dilediği kadar) o yağdırır. Rahimlerde (erkek-dişi, sağlam-sakat, iyi-kötü) ne varsa o bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını (başına ne geleceğini) bilemez. Hiç kimse de hangi yerde öleceğini bilemez." (*Lokman Sûresi, Âyet: 34*)

İZİN İSTEMEK NASILDIR?

1085. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Ömer, Peygamber (s.a.v.)'in huzuruna çıkmak için izin istedi de, şöyle dedi: Selâm Allah'ın Resulüne olsun, Esselâmü Aleyküm. Ömer, (içeri) girebilir mi?

KİM O? DİYENE KARŞI: BEN, DİYEN

1086. Cabir'in şöyle dediği işitilmiştir:

-Babam üzerinde olan bir borç için Peygamber (s.a.v.)'e gittim. Kapıyı çaldım da, Peygamber :

"- Kim o?" dedi. Ben de :

- Ben, dedim. Peygamber buna hoşlanmamış gibi:

"- Ben, ben." dedi.

1087. Abdullah ibni Büreyde, babasından rivayet ettiğine göre, babası şöyle demiştir:

-Peygamber (s.a.v.) Mescid'e çıktı. Ebû Musa da (Mescidde) Kur'ân okuyordu. Peygamber (beni kasdederek) :

"- Bu kimdir?" dedi. Dedim ki:

- Ben (Abdullah'ın babası) Büreyde'yim, sana feda kılındım. Bunun üzerine o, şöyle buyurdu:

"-Buna (Ebû Musa'ya), Davud'un güzel sesinden bir ses verildi."

İZİN İSTEYİP DE, KARŞILIK OLARAK: "SELAMLA GİR" DEYİNCE

1088. Abdurrahman ibni Cud'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

-Abdullah ibni Ömer'le beraberdim de, bir ev halkından (içeri girmek için) izin istedi. (Karşılık olarak ona) selâmla gir, dendi. Abdullah ise, onların huzuruna girmekten sakındı.

EVLERE BAKMAK

1089. Ebü Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki; Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- Göz, (evden) içeri girdiği zaman, izin yoktur."

1090. Müslim ibni Nezîr'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, bir adam Huzeyfe'nin yanına girmek için izin istedi de (izin çıkmadan önce) içeriye baktı ve:

"- Gireyim mi?" dedi. Huzeyfe:

"- Gözüne gelince içeri girdi; kıçın ise girmedi." dedi.

1090.(M) Bir adam sordu ki:

- Annemin yanına (odasına) girmek için izin isteyeyim mi? (Adam ona şöyle) dedi:

- Eğer izin istemezsen (haber vermeden ansızın odasına girersen), hoşuna gitmeyen şeyi görürsün.

1091. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, bir Bedevi Peygamber (s.a.v.)'in evine gelip, gözünü kapı aralığına dikti, (içeri baktı). Bunun üzerine Peygamber bir ok yahut sivri bir odun alıp, Bedevinin gözünü oymak için onu kasdetti de, Bedevi gitti. Sonra Peygamber şöyle buyurdu :

"- Dikkat et, eğer yerinde duraydın gözünü oyardım."

1092. Rivayet edildiğine göre, Ömer ibni Hattab (ra) şöyle demiştir:

"- Kendisine izin verilmeden önce kim bir evin köşe bucağı ile gözlerini doldurursa, gerçekten fasık olmuştur."

1093. Rasûlullah (s.a.v.)'in azadlısı Sevban anlattığına göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- İzin almadıkça hiç bir müslümana, bir evin içine bakmak helâl olmaz. Hiç kimse, namazdan ayrılmadıkça, imanı olduğu cemâati bırakıp, duayı kendine tahsis etmesin, (cemâati da duasına ortak etsin). Hiç kimse de boşanıp hafiflemedikçe, idrar sıkışıklığı ile namaz kılmasın."

"EVİNE SELAMLA GİRENİN FAZİLETİ"

1094. Ebû Ümame'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Peygamber (s.a.v.) buyurdu:

"- Üç kimse vardır ki, bunların her biri Allah'a karşı korunmuştur; eğer yaşarsa ihtiyaçtan beri olur ve eğer ölürse cennete girer: Kim evine selâmla girerse, Aziz ve Yüce olan Allah'a karşı korunundur. Kim mescide (namaza) giderse, Allah'a karşı korunmuştur. Kim de Allah yolunda cihada çıkarsa. Allah'a karsı korunmuştur."

1095. Cabir'in şöyle dediği işitilmiştir:

"-Evine girdiğin zaman, Allah katından meşru olan mübarek ve hoş sağlık dileyişiyle ev halkına selâm ver."

- Ravi der ki, ben bunu, Allah'ın şu âyeti karşılığı gördüm:

"- Siz bir selâmla selâmladığınız zaman, ondan daha güzeli ile karşılık verin veya aynı ile mukabele edin." (*Nisa Sûresi, Âyet: 86*)

BİR KİMSE, EVE GİRDİĞİ ZAMAN ALLAH'I ANMAZSA, ORADA ŞEYTAN GECELER

1096. Cabir'den rivayet edildiğine göre, kendisini Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitmiştir :

"- İnsan evine girdiği zaman, eve girişinde ve yemek yeyişinde Allah'ı anarsa, Şeytan (kendi arkadaşlarına ve yardımcılarına):

- Size (burada) gecelemek de yok, yemek de yok, der. Eve girip de, girişi anında Allah'ı anmazsa, Şeytan :

-Siz, geceleme yerine kavuştunuz, der. Eğer yemek yeyişinde de Allah'ı anmazsa, Şeytan: Siz. hem geceleyecek yere, hem de yemeğe kavuştunuz, der."

İZİN İSTENMEYEN YER

1097. A'yen El-Harzimî anlatarak, şöyle demiştir:

- Enes ibni Malik, evin kapısı ile bahçe kapısı arasındaki yol üzerinde otururken, ona gittik; yanında kimse yoktu. Arkadaşım ona selâm verip :

"- Gireyim mi?" dedi. Buna karşı Enes şöyle dedi:

"- Gir, burası bir yerdir ki, burada kimseden izin alınmaz. Sonra bize yemek getirdi; biz de yedik. Sonra bir sürahi tatlı şıra getirdi de içti ve bize de içirdi."

ÇARŞI DÜKKÂNLARINA GİRMEKTE İZİN İSTEMEK

1098. Mücahid'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- İbni Ömer, çarşı dükkânlarına girmek için izin istemezdi."

1099. Atâ'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-İbni Ömer, kumaş satıcılarının gölgeliğinde, tentesinde oturmak için izin isterdi."

YABANCILARA KARŞI NASIL İZİN ALINIR?

1100. Ümmü Miskîn'in (Hz. Ömer ibni'l-Hattab'ın oğlu Asım'ın oğlu Ömer'in kızının) azadlısı Ebû Abdülmelik'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Benim hanımefendim, beni Ebû Hureyre'ye gönderdi, (onu çağırayım diye). Ebû Hureyre benimle geldi. Kapıda durunca (Farsça olarak) dedi ki:

"- Gireyim mi?" Ümmü Miskin:

"-Gir!" dedi. Bunun üzerine Ümmü Miskin şöyle dedi:

"- Ya Ebû Hureyre! Yatsı namazından sonra bana (hanım) ziyaretçiler geliyor; ben konuşayım mı?" Ebû Hureyre dedi ki:

"-Vitir namazını kılmadığın müddet konuş; vitir namazını kılınca, artık vitirden sonra söz yoktur."

GAYRİ MÜSLİM MEKTUP YAZIP DA, SELÂM VERİNCE ONA MUKABELE EDİLİR

1101. Ebû Osman El-Nehdî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

"- Ebû Musa, bir Ruhban'a yazdığı mektupta ona selâm ediyordu."

Kendisine:

"- O kâfir olduğu halde, ona selâm mı veriyorsun?" denildi.

Şu cevabı verdi:

"- O, bana mektup yazdı da, bana selâm verdi. Ben de ona karşılık verdim."

"GAYRİ MÜSLİMLERE ÖNCE SELÂM VERİLMEZ"

1102. Ebû Basra El-Gıfarî, Peygamber (s.a.v.)'den şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"- Ben yarın binitli olarak yahudîlere gideceğim. Siz, onlara önceden selâm vermeyiniz. Onlar size selâm verdikleri zaman :

- Ve Aleyküm = Sizin de üzerinize olsun, deyiniz."

1103. Ebû Hureyre'den, Peygamber (s.a.v.)'in, şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"-Kitap ehli (Yahudi ve Hıristiyanlar) var ya, onlara selâmla (söze) başlamayın; ve onları yolun en dar yerine mecbur ediniz."

"ZİMMİ'YE İŞARETLE SELÂM VEREN KİMSE"

1104. Alkame'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"-Abdullah (ibni Mes'ud), gayri müslimlerin çiftçi ağalarına işaret ederek selâm vermiştir."

1105. Enes'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Bir Yahudi, Peygamber (s.a.v.)'e gidip:

"- Essâmu Aleyküm = Ölüm üzerinize olsun." dedi. Peygamberin ashabı da selâmı aldılar. Bunun üzerine Peygamber :

"- (Bu adam), Essâmu Aleyküm, dedi." diye buyurdu da, bunun üzerine Yahudi yakalandı. O da itiraf etti. Peygamber şöyle buyurdu:

"- Dediği sözü bu adama çevirin ve Aleykümüssâm, deyin."

"ZİMMET EHLİNE SELÂM NASIL ÇEVRİLİR"

1106. Abdullah ibni Ömer'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki :

-Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"- Gerçekten Yahudi'lerden biri size selâm verdiği zaman, muhakkak: Essâmu Aleyk, der. Siz.de: Ve Aleyk, deyiniz."

1107. İbni Abbâs'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Size selâm veren yahudî, Hıristiyan yahut Mecûsî = ateşperest kim olursa selâmına mukabele edin, (Ve Aleyküm, deyin). Sebebi şu ki, Allah:

"- Siz bir selâmla selâmlandığınız zaman, ondan daha güzeli ile karşılık verin veya ayniyle mukabele edim." buyuruyor. (*Nisa Sûresi: 86*)

KÂFİR-MÜSLİM KARIŞIK OLAN BİR TOPLULUĞA NASIL SELÂM VERİLİR

1108. Üsame ibni Zeyd haber verdiğine göre :

- Peygamber (s.a.v.) bir eşeğe bindi ki, üzerinde bir palan vardı; palanın üzerinde de Fedek kadifesi vardı. Üsame ibni Zeyd'i de arkasına terkiye almıştı. Hasta olan Sa'd ibni Ubade'yi ziyarete gidiyordu. Nihayet bir topluluğa tesadüf etti ki, o toplulukta Abdullah ibni Ubeyy ibni Selûl vardı -Bu hâdise, Allah'ın düşmanı Müslüman olmadan önceydi-; bir de o mecliste Müslümanlardan, müşriklerden ve putperestlerden karışık kimseler vardı. Peygamber onlara selâm verdi."

KİTAP EHLİNE NASIL MEKTUP YAZILIR?

1109. Abdullah ibni Abbas haber verdiğine göre, (bir ticaret kafilesiyle Şam'a giden) Ebû Süfyan ibni Harb'i, Rûm Melik'i Hirakl (Herakliyus) adam göndererek çağırtmış, (daha önce Hazreti Peygamber'den aldığı mektup dolayısıyla bundan bilgi edilmek istiyordu). Sonra Peygamber (s.a.v.)'in Dihyetü'l-Kelbî (ra) ile Busrâ Emîrine gönderdiği mektubu istedi. Busrâ Emîri de, o mektubu Hirakl'e (Herakliyus'a) verdi. Hirakl da mektubu okudu, içinde şu yazılı idi:

"- Bismillâhirrahmanirrahîm = Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla,

- Allah'ın kulu ve onun Peygamberi Muhammed'den, Rûm Melik'i Hirakl'e

- Selâm, hidayete uyanlara olsun… Bundan sonra; Ben, seni İslâm davetine çağırıyorum. Müslüman ol, selâmet bulursun. Allah sana mükâfatını iki kat verir. Eğer yüz çevirirsen;, muhakkak iki, bütün halikın günahı işenin üzerinedir. Ve Ey Ehl-î Kitap! Bizimle sizin aranızda müsavi bir kelimeye gelin. Şöyle ki: Allah'dan başkasına tapmayalım, ona hiç bîr şeyi ortak koşmayalım, Allah'ı bırakıp da birbirimizi Rabler edinmeyelim. Eğer ehl-i kitap bu kelimeden yüz çevirirlerse, deyin ki: Şahid olun. Biz gerçek Müslümanlarız." (*Âl-i İmran Süresi, Âyet: 64*)

EHL-İ KİTAP: "ESSÂMU ALEYKÜM" DEYİNCE

1110. Cabir (ra)'in şöyle dediği işitilmiştir: Yahudi'lerden ibaret bir gurup insan, Peygamber (s.a.v.)'e selâm verip :

- Essâmü Aleyküm, (ölüm üzerinize olsun) dediler. Peygamber (onlara cevap olarak):

"- Sizin üzerinize…" buyurdu. Hazreti Âişe kızgın halde dedi ki:

- Söylediklerini işitmedin mi? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Evet, (duydum). Ben onlara geri çevirdim. Bizim onlar aleyhindeki duamız kabul edilir. Onların ise bizim {hakkımızdaki duası kabul edilmez."

EHL-İ KİTAP, YOLUN EN DAR YERİNE ZORLANIR

1111. Ebû Hureyre'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

"- Yolda müşriklerle karşılaştığınız zaman, onlara önce selâm vermeyiniz ve onları yolun en dar yerine mecbur bırakınız."

İNSAN GAYRİ MÜSLİME NASIL DUA EDER?

1112. Ukbe ibni Âmir El-Cühenî'den rivayet edildiğine göre, kendisi; kılığı müslüman kılığında olan bir adama rastgeldi de adam selâm verdi. Ukbe ona şöyle karşılık verdi :

"- Selâm senin de üzerine olsun, Allah'ın rahmeti de bereketleri de…" Bunun üzerine bir gene Ukbe'ye dedi ki:

- O adam Hıristiyandır. Ukbe hemen kalkıp adamı takip etti; nihayet ona kavuştu da, şöyle dedi:

"-Allah'ın rahmeti ve bereketleri müminler üzerine olsun. Lâkin Allah senin hayatını uzatsın, malını ve çocuğunu çoğaltsın." (Bu haber için başka bir kaynak bulunamamıştır.)

1113. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Eğer Firavun bana: Allah sana bereket versin, demiş olsaydı, ben; Sana da, derdim. Firavun ise ölmüştür."

1114. Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Yahudiler, Peygamber (s.a.v.) kendilerine Yerhamukellah = Allah sana merhamet etsin, desin diye Peygamberin yanında aksırırlardı. Peygamber de şöyle buyururdu:

"- Allah size hidayet etsin ve halinizi düzeltsin."

İNSAN TANIMADIĞI HIRİSTİYANA SELAM VERİNCE

1115. Abdurrahman'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, İbni ömer bir hıristiyana tesadüf etti de ona selam verdi; o da selamına mukabele etti. Sonra İbni Ömer'e o adamın Hıristiyan olduğu haberi verildi. İbni Ömer bunu öğrenince, adama dönüp, şöyle dedi:

"- Benim selamımı bana geri çevir."

"FALANCA SANA SELAM SÖYLÜYOR" DEYİNCE

1116. Hz. Âişe (ra) anlattığına göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) kendisine şöyle buyurdu:

"- (Ya Âişe!) Cibril sana selam söylüyor." Âişe de:

-Selam ve Allah7ın rahmeti (= Ve Aleyhisselâmu ve Rahmetullahi) onun üzerine olsun, dedi.

MEKTUBA CEVAP VERMEK

1117. İbni Abbas'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Ben selama karşılık vermek gibi, mektuba cevap vermeyi hak görürüm."

HANIMLARA MEKTUP YAZMAK VE ONLARIN CEVAP VERMESİ

1118. Talha'nın kızı Âişe anlatarak şöyle demiştir:

"- Ben Hz. Âişe'nin (ra) himayesinde idim. Her şehirden insanlar ona gelirlerdi. Onun yanında benim mevkiim bulunduğundan yaşlılar da sıra ile bana gelirlerdi. Gençler de beni kardeş edinirlerdi ve bana hediye verirlerdi; ve şehirlerden bana mektup yazarlardı. Hz. Âişe'ye derdim ki:

-Teyzeciğim! Bu falanın mektubu ve hediyesidir. Hz. Âişe de bana şöyle derdi:

-Kızcağızım! Ona cevap ver ve ona mukabelede bulun, eğer sende verecek mükafat (hediye) yoksa, ben sana veririm. Talha kızı demiştir ki, Hz. Âişe bana (hediyelik) verirdi.

MEKTUBUN BAŞI NASIL YAZILIR?

1119. Abdullah İbni Dînar'dan rivayet edildiğine göre, Abdullah İbni Ömer, Abdülmelik İbni Mervan'a biat ettiğine dair mektup yazdı. Ona şöyle yazdı:

"- Bismillahirrahmanirrahim = Allah'ın adıyla…

-Abdullah İbni Ömer'den müminlerin Emir'i Abdülmelik'e!… Selamün Aleyke = Allah'ın selameti üzerine olsun. Senden dolayı öyle bir Allah'a şükrederim ki, ondan başka hiçbir ilah yoktur. Gücümün yettiği yerde de, Allah'ın sünneti ve Rasûlünün sünneti üzere itaatı ve boyun eğmeyi sana ikrar ederim."

AMMA BA'DÜ = BUNDAN SONRA (sözü)

1120. Zeyd İbni Eslem'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, babam beni İbni Ömer'e gönderdi. Onun şöyle mektup yazdığını gördüm:

"- Bismillahirrahmanirrahim =Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla… Amma Ba'dü = Bundan sonra."

1121. Hişam İbni Urve'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in mektuplarından bazı mektuplar gördüm. Her konu bittikçe:

"- Amma Ba'dü = Bundan sonra" buyurmuştur.

MEKTUPLARA "BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM" İLE BAŞLAMAK

1122. Zeyd İbni Sabit ailesinin büyüklerinden rivayet edildiğine göre, Zeyd İbni Sabit şu mektubu yazmıştır:

"- Bismillahirrahmanirrahim =Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla… Zeyd İbni Sabit'ten, Müminlerin Emiri, Allah'ın kulu Muaviye'ye: Selam ve Allah'ın rahmeti üzerine olsun, müminlerin Emiri. Senden dolayı öyle bir Allah'a şükrederim ki, ondan başka hiçbir ilah yoktur. Amma ba'dü =Bundan sonra…"

1123. Ebû Mes'ûd El-Cerirî anlatarak demiştir ki, bir adam Hasan'a (El-Basrî'ye) Bismillahirrahmanirrahim'i okuyuştan sordu. O da:

"- Bu bütün mektup ve yazıların başıdır" dedi.

MEKTUBA NE İLE BAŞLANIR

1124. Nafi'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- İbni Ömer'in Muaviye'de görülecek bir işi vardı da, ona mektup yazmak istedi. Ona dediler ki, yazmaya başla. Böylece ona ısrar ettiler, nihayet yazdı:

-Bismillahirrahmanirrahim. Muaviye'ye…"

1125. Enes İbni Sîrîn'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, İbni Ömer'e (katip olarak) mektup yazdım da bana:

"- Bismillahirrahmanirrahim; Amma Ba'dü =Bundan sonra: Falancaya…" diye yaz, dedi.

1126. Yine İbni Sîrîn'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Bir adam önümde İbni Ömer'e (katiplik ederek):

"- Bismillahirrahmanirrahim, Falancaya…" diye mektup yazdı da İbni Ömer onu yasaklayıp şöyle dedi:

"- Bismillah de, bu onun yerini tutar."

1127. Zeyd (İbni Sabit) ailesinin büyüklerinden rivayet edildiğine göre, Zeyd şu mektubu yazdı:

"- Zeyd İbni Sabit'ten mü'minlerin Emiri, Allah'ın kulu Muaviye'ye! Selam ve Allah'ın rahmeti üzerine olsun, Müminlerin Emiri, Ben senden dolayı öyle bir Allah'a şükrederim ki, ondan başka hiçbir ilah yoktur. Bundan sonra (hamd ve selamı getirdikten sonra)…"

1128. Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

-Peygamber (s.a.v.) buyurdu:

"- İsrailoğullarından bir adam —(diyerek) hadisi anlattı- (alacaklı) arkadaşına mektup yazdı:

-Falancadan falancaya, (diye mektuba başladı)."

NASIL SABAHLADIN?

1129. Mahmud ibni Lebîd'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:.

- Hendek Savaşı gününde Sa'd kolundaki atardamardan yaralanıp da ağırlaşınca, onu Rufeyde adındaki (hasta bakıcı) hanımın yanına götürdüler. Bu hanım yaralıları tedavi ediyordu. Peygamber (s.a.v.) de ona uğradığı zaman (akşamları) şöyle buyururdu:

"- Nasıl akşama geçtin?" Sabah olunca da:

"- Nasıl sabahladın?" Sa'd da Peygambere bilgi verirdi.

1130. İbni Abbâs haber verdiğine göre, Ali ibni Ebî Tâlib (ra) Rasûlullah (s.a.v.)'in vefatına sebep olan hastalığı zamanında yanından çıktı. İnsanlar (ona) dediler ki :

- Ey Ebûl-Hasan (Ali), Rasûlullah (s.a.v.) nasıl sabahladı? Ali:

"- Allah'a hamd olsun iyi geçti, dedi. Abdülmuttalib'in oğlu Abbas Hz. Ali'nin elini tutup, şöyle dedi:

- Bana görüşünü bildir. Sen, vallahi üç günden sonra emir kulusun. Vallahi ben zannediyorum ki, Rasûlullah (s.a.v.) bu hastalığından yakında vefat edecekti. Ben Abdülmuttalib Oğullarının ölüm zamanındaki yüzlerini tanıyorum, (yüzlerinin halinden öleceklerini anlarım). Öyle ise bizi Rasûlullah (s.a.v.)'e götür de, bu işin (hilâfetin) kimde olacağını ona soralım. Eğer hilâfet bizde olacaksa, bunu bilmiş oluruz. Eğer bizden başkasında ise, onu konuşalım da bizi ona vasıyyet etsin. Bunun üzerine Ali (R.A.) dedi ki:

- Vallahi, biz bunu sorar da Peygamber hilâfeti bizden menederse, ondan sonra hiç bir zaman insanlar bize onu (hilâfeti) vermezler. Ben vallahi, onu asla Rasûlullah (s.a.v.)'e sormam."

MEKTUBUN SONUNA : "ESSELAMÜ ALEYKÜM VE RAHMETULLAH" YAZAN VE AYIN ONUNCU GÜNÜNDE FALAN OĞLU FALAN DİYE KAYDEDEN KİMSE

1131. Harice İbni Zeyd'den ve Zeyd ailesinin büyüklerinden şu mektubun alındığı rivayet edilmiştir:

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Zeyd ibni Sabit'ten Allah'ın kulu, müminlerin Emîri Muaviye'ye Selâmım Aleyke = Selâm üzerine olsun, müminlerin Emîri, Allah'ın rahmeti de... Senden dolayı öyle bir Allah'a hamd ederim ki, ondan başka hiç bir İlâh yoktur. Bundan sonra: Sen bana dede ve kardeşlerin mirasından soruyorsun, (diyerek râvi mektubu anlattı. Sonra mektubu şöyle bitirdi): Biz Allah'dan hidayet ve her işimizde sebat ile muhafaza isteriz. Bir de sapıtmaktan yahut cahil kalmaktan yahut bilmediğimiz şeyden sorumlu tutulmamızdan Allah'a sığınırız. Selâm üzerine olsun müminlerin Emîri, Allah'ın rahmeti ve bereketleri ve mağfireti de... Bu mektubu Vüheyb yazdı, (hicrî) 42, 12/ Ramazan, perşembe günü.

NASILSIN?

1132. Enes ibni Malik'den rivayet edildiğine göre, kendisi Ömer ibni'l-Hattab (ra)'dan işitti ki, bir adam Ömer'e selâm verdi. O da selâmı aldı. Sonra Ömer adama sordu:

- Nasılsın? Adam da:

- Senden dolayı Allah'a hamd ederim, dedi. Bunun üzerine Ömer:

- Senden istediğim şey budur, dedi.

BİR KİMSEYE: NASIL SABAHLADIN? DENİNCE NASIL KARŞILIK VERİR?

1133. Cabîr İbni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.)'e soruldu:

- Nasıl sabahladınız? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Bir cenazede bulunmayan ve bir hastayı ziyaret etmeyen kimselerden daha hayırlı olarak (sabahladım).

1134. Muhacir'den (bu adam kuyumcudur) rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.)'in ashabından olan Hadramût'lu kaba bir adamla oturuyordum. Ona:

- Nasıl sabahladın? dendiği zaman şöyle derdi:

- Allah'a ortak koşmuyoruz, (Elhamdü Lillâh).

1135. Seyf ibni Vehb anlatıp demiştir ki, Ebu't-Tufeyl bana:

- Kaç yaşındasın? diye sordu. Ben:

- Otuz üç yaşındayım, dedim, O şöyle dedi:

-Huzeyfe İbni'l-Yeman'dan işittiğim bir hadisi sana anlatayım, olmaz mı? Kendisine Amr ibni Suley denen Muharib Hasafe Oğullarından bir adam -bu adam şahabı idi ve benini bugünkü yaşımda idi. Ben de bugünkü senin yaşında idim-, (onunla beraber) Mescid'de Huzeyfe'ye gittik. Ben insanların en arka tarafında oturdum, Amr ise yürüdü, Huzeyfe'nin önüne kadar gidip durdu. Dedi ki:

- Ey Abdullah (Huzeyfe)! Nasıl sabahladın? Yahut: Nasıl geceledin? Huzeyfe:

- Allah'a hamd ederini, dedi, Amr:

- Senden bize gelen bu hadîsler nedir? dedi. Huzeyfe :

- Benden sana ulaşan nedir? Ey Amr! dedi. Amr :

- İşitmediğim hadîsler, dedi, Huzeyfe :

- Ben Allah'a yemin ederim ki, eğer işittiğim her şeyi size anlatsaydım, beni bu gecenin bir kısmında beklemezdiniz, (benden daha işiteceğiniz şeyler yar). Ancak ey Amr ibni Suley' (şunu bil) : "Kays (arab) kabilesini, Şam'ı istilâ etmiş gördüğün zaman, büsbütün sakın, (ihtiyatlı ol). Allah'a yemin olsun Kays kabilesi, korkutmadık mümin bir Allah kulu bırakmayacaktır, yahut onu öldürecektir. Yine Allah'a yemin olsun, müminler üzerine öyle bir zaman gelecek ki, o vakit en küçük bir şeyi engelleyemeyeceklerdir." dedi. Amr:

- Allah sana merhamet etsin (ey Huzeyfe), senin kavmine yardımın nedir? (Ne tavsiye edersin?) diye sordu. Huzeyfe dedi ki:

- Bu bana aittir, sonra da oturdu.

OTURMA YERLERİNİN EN HAYIRLISI EN GENİŞ (VE RAHAT) OLANIDIR

1136. Abdurrahman ibni Ebî Ömer haber vererek şöyle demiştir: Ebû Saîd El-Hudrî bir cenaze için çağrıldı. Râvi der ki:

-Ebû Saîd sanki gecikir oldu da, insanlar nihayet yerlerini alıp oturdular. Sonra arkasından hemen geldi. İnsanlar onu görünce, (ona yer vermek için) koğuştular ve onlardan bir kısmı, kendi yerinde otursun diye onun için ayağa kalktı. Bunun üzerine Ebû Saîd şöyle dedi:

- Hayır, (kalkmayın)! Ben Rasûlullah (s.a.v.)'la şöyle buyurduğunu işittim:

"-Oturma yerlerinin en hayırlısı, en geniş olanıdır."

Sonra Ebû Saîd kenara çekilip geniş bir yerde oturdu.

KIBLEYE YÖNELMEK

1137. Süfyan ibni Münkız babasından rivayet ettiğine göre, babanı şöyle demiştir:

- Abdullah ibni Ömer'in oturuşlarının çoğu, kıbleye dönmüş halde idi, Yezîd ibni Abdullah ibni Kuseyt, güneş doğduktan sonra secde âyetini okudu da, kendisi secde etti ve (yanında işitenler) secde ettiler; yalnız Abdullah ibni Ömer secde etmedi. Ne zaman ki, güneş doğup yükseldi, Abdullah dizlerini birbirine bağlamış bulunan ellerini çözdü, sonra secde etti ve şöyle dedi:

"Arkadaşlarının secdesini görmedin mi? onlar namaz vakti dışında secde ettiler."

İNSAN KALKAR DA SONRA YERİNE DÖNERSE

1138. Ebü Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'den şöyle rivayet, etmiştir:

"Sizden biriniz, oturduğu yerden kalktığı zaman sonra oraya dönerse, kendisi o yere (oturmaya) daha lâyıktır."

YOL ÜZERİNDE OTURMAK

1139. Enes ibni Mâlik'den :

"Rasülullah (s.a.v.) bize geldi; biz çocuk idik de, bize selâm verdi. Beni bir işe gönderdi. Ben ona dönünceye kadar, beni beklemek üzere kendisi de yolda oturdu. Enes demiştir ki:

- Ben (annem) Ümmü Süleym'e geciktim. (Bundan dolayı bana) dedi ki, seni alıkoyan (geciktiren) nedir? Ben de :

- Peygamber (s.a.v.) beni bir işe gönderdi, dedim. (Annem) :

- Nedir o iş? dedi. Ben:

- O gizlidir (sırdır), dedim. Annem:

- Rasûlullah (s.a.v.)'in sırrını muhafaza et, dedi."

MECLİSTE YER GENİŞLİĞİ

1140. İbni Ömer (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

-Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz, (arkadaşının) yerine otursun diye, asla o adamı oturduğu yerinden kaldırmasın. Ancak sıkışınız ve yer açınız."

İNSAN VARDIĞI YERDE OTURUR

1141. Cabir ibni Semure'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Peygamber (s.a.v.)'e vardığımız zaman, her birimiz ulaştığı (boş) yere otururdu."

İKİ KİŞİ ARASINA GİRİLMEZ

1142. Abdullah ibni Amr'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu -

"İki kişi arasını ayırmak {aralarına oturmak) kimseye helâl olmaz; müsadeleriyle olmak müstesnadır."

MECLİS SAHİBİNE DOĞRU YÜRÜNÜR

1143. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Ömer (ra) (sabah namazına giderken Mecûsî köle Ebü Lü'lüe tarafından) hançerlendiği zaman, onu eve koyuncaya kadar kendisini taşıyanlardan idim. Ömer (ra) bana dedi ki :

- Ey kardeşim oğlu! Git bak, benî kim vurdu ve benimle beraber kim vuruldu?

Ben de gittim, de, ona haber vermek için geldim. Bir de gördüm ki, ev (insanlarla) dolmuş. İnsanların omuzlarında yürümemi hoş görmedim -ben genç yaşta idim- de oturdum. Hz. Ömer bir kimseyi işe gönderdiği zaman, o kimsenin işten kendisine haber vermesini emrederdi, ö esnada Hz. Ömer örtü ile örtülmüş bulunuyordu. Kâ'b gelip şöyle dedi:

- Vallahi, eğer mü'minlerin Emîri (sıhhat ve afiyet bulması için) dua ederse, Allah onu geri bırakacaktır ve bu ümmet için onu yükseltecektir muhakkak; öyle ki, bu ümmet hakkında şunu ve şunu yapacaktır. Sonunda (Kâ'b) münafıkları sayıp, isimlerini söyledi ve künyelerini okudu. Ben dedim ki:

- Söylediklerini Hz. Ömer'e ulaştırayım mı? Kâ'b:

- Ben, ona ulaştırmanı istediğimden bunları söyledim, başka şey için değil, dedi. Bunun üzerine ben de cesaretlenip kalktım ve insanların üzerinden yürümeğe başladım. Nihayet baş ucunda oturdum. Dedim ki:

- Sen beni şu iş için gönderdin. Seninle beraber (Ebû Lülüe) şunları vurdu -on üç kişi- Bir de su havuzundan abdest alırken kasap Küleyb'i vurdu. Kâ'b da Allah'a yemin ederek şunu bunu söylüyor.

Bunun üzerine Ömer (ra) dedi ki:

- Kâ'b'ı çağırınız. Kâ'b çağrıldı. Ömer (ra):

- Ne diyorsun? diye sordu. Kâ'b da, şunu ve şunu söylüyorum, dedi. Hz. Ömer şöyle dedi:

"- Hayır, vallahi (beka ve sıhhatim için) dua etmem. Ancak Ömer bedbaht olmuştur, eğer Allah onu bağışlamazsa..."

1144. Şa'bî'den rivayet edildiğine göre, bir adam Abdullah ibni Amr'a geldi. Abdullah'ın yanında insanlar oturuyordu. Adam, Abdullah'a doğru adım atmaya durdu da, insanlar onu engellediler. Bunun üzerine Abdullah;

- Adamı bırakın, dedi.

Nihayet gelip (Abdullah'ın yanma) oturdu da, dedi ki :

- Rasülullah (s.a.v.)'den işittiğin bir şeyi bana bildir. Abdullah dedi ki :

- Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittim:

"- Müslüman o kimsedir ki, müslümanlar onun dilinden ve elinden selâmet bulmuştur. Muhacir de o kimsedir ki, Allalh'ın yasakladığı şeyden uzaklaşıp ayrılmıştır."

"Bana insanların en ziyade ikram edeni, yanımda oturan arkadaşımdır."

1146. İbni Abbas (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir :

"-İnsanların bana en ziyade ikram edeni, yanımda oturuncaya kadar insanların üzerinden yürüyüp gelendir."

İNSAN, OTURAN ARKADAŞININ ÖNÜNE AYAĞINI UZATIR MI?

1147. Küseyr ibni Mürre anlatarak demiştir ki, cuma günü Mescid'e girdim de, Avf ibni Malik El-Eşçâ'î'yi bir çemberde oturuyor buldum. Ayaklarını önüne doğru uzatmıştı. Beni görünce ayaklarını toparladı. Sonra bana şöyle dedi:

"-Biliyor musun, neden ayağımı uzattım? İyi bir adam gelsin de otursun diye (yaptım)."

İNSAN TOPLUM İÇİNDE BULUNUR DA TÜKÜRÜR

1148. El-Haris ibni Amr Es-Sühemî anlatarak şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'e vardım; o Minâ'da yahut Arafat'ta bulunuyordu. İnsanlar onu çevrelemişti. Bedeviler de (onu görmeye) geliyordu. Yüzünü gördüklerinde de:

"-Bu mübarek bir yüz!" diyorlardı. Ben dedim ki:

- Ya Rasûlallah! Benim için Allah'dan mağfiret dile. Peygamber:

"- Allah'ım! Bizi mağfiret buyur!» dedi. Ben dolaşıp :

- Ya Rasûlallah, benim için Allah'dan mağfiret dile, dedim. Peygamber:

"- Allah'ım! Bize mağfiret et!" buyurdu. Ben yine dolaşıp :

- Benim için mağfiret dile, dedim. Peygamber:

"-Allah'ım! Bize mağfiret et!" buyurdu. Sonra eliyle tükürüğünü giderip, onu ayakkabısına sildi; etrafında bulunanlardan birine değmesini hoş görmedi.

"ÇİT VE DUVARLA ÇEVRİLMİŞ OLMAYAN" AVLULARDA OTURUŞ

1149. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) avlularda oturmayı yasaklamıştır da, (ashab):

-Ya Rasûlallah! Evlerimiz içinde oturmak bize zahmetli geliyor, dediler. Peygamber şöyle buyurdu:

"-Eğer oturursanız, oturma yerlerine hakkını veriniz." Ashab dediler ki:

- Oturma yerlerinin hakkı nedir, ey Allah'ın resulü? Peygamber:

"Adres sorana yol göstermek, selâma karşılık vermek, gözleri (harama) kapamak, iyilikle emretmek ve fenalıktan sakındırmaktır" buyurdu.

1150. Ebû Saîd El-Hudrî'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur :

"Yollar üzerinde oturmaktan sakınınız." (Ashab) dediler ki:

- Ya Rasûlallah! Bu oturma yerlerimizden kurtuluş çaremiz yoktur; biz buralarda (meselelerimizi) konuşuyoruz,

Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v.) :

"- Amma sakınamazsanız, yola hakkını veriniz." buyurdu. Ashab dediler ki:

- Yolun hakkı nedir, ya Rasûlallah? Peygamber şöyle buyurdu:

"- Gözü (haramdan) saklamak, eziyet veren şeyleri gidermek, iyilikle emretmek ve kötülükten alıkoymaktır."

1151. Ebû Musa El-Eş'arî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Bir gün Peygamber (s.a.v.) haceti için Medine'nin bostanlarından bir bostana çıkıp gitti. Ben, de arkasından çıktım. Peygamber bostana girince, ben bostanın kapısında oturdum; ve (kendi kendime) dedim ki, bugün Peygamber (s.a.v.)'in gerçekten kapıcısı olacağım, bana emretmemiş olduğu halde... Peygamber gidip hacetini gördü ve su kuyusunun tümseği üzerinde oturdu. Bacaklarından biraz açarak onları kuyuya sarkıttı. Arkasından Ebû Bekir (ra) içeri girmek için Peygamberin iznini almak üzere geldi. Ben dedim ki:

- Olduğun gibi kal, tâ ki senin için izin isteyeyim. O da durdu. Ben de Peygamber (s.a.v.)'e varıp dedim ki:

- Ey Allah'ın Resulü! Ebû Bekir yanına gelmek için izin istiyor. Peygamber:

"- Ona izin ver ve onu cennetle müjdele!" buyurdu.

Ebû Bekir içeri girip, Peygamber (s.a.v.)'in sağından gelerek bacaklarından bir miktar açtı ve onları kuyuya sarkıttı. Sonra Ömer geldi. Dedim ki:

- Olduğun gibi dur, tâ ki, şenin için izin isteyeyim. Peygamber (s.a.v.):

"- Ona izin ver ve onu cennetle müjdele!" buyurdu.

Ömer de Peygamber (s.a.v.)'in solundan gelip bacaklarından bir miktar (elbisesini) açtı ve onları kuyuya sarkıttı. Böylece kuyunun tümseği doldu, orada oturacak yer kalmadı. Daha sonra Osman (ra) geldi. Dedim ki:

- Olduğun gibi kal, tâ ki senin için izin isteyeyim. Peygamber (s.a.v.):

"-Ona izin ver ve onu cennetle müjdele!" buyurdu.

Onların karşısında kuyunun kenarına gelinceye kadar (kuyuyu) dolaştı da bacaklarından bir miktar açtı, sonra onları kuyuya sarkıttı. Ben de kardeşimin gelmesini ve Allah'ın onu getirmesini dua etmeye başladım. Fakat onlar kalkıncaya kadar (kardeşim) gelmedi.

Osman (ra) da girdi, fakat onlarla oturacak bir yer bu (Râvilerden ve Tabiîn'den) Îbnü'l-Müseyyeb dedi ki:

- Ben bunu (oturuş hallerini) kabirlerin durumu olarak tevil ettim.

Üçünün mezarı burada (Mescid'de) toplandı, Osman ise tek başına kaldı (Baki mezarlığına gömüldü).

1152. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) gündüzün bir vaktinde (çarşıya) çıktı, benimle konuşmuyordu ve ben de ona (bir şey) söylemiyordum. Nihayet Benî Kaynuka çarşısına gelip (oraya yakın bulunan) Fatıme'nin evi avlusunda oturup (torunu Hasan'ı kasdederek) :

"-Küçük orada mı, küçük orada mı?" diye seslendi. Fatıme çocuğu bir miktar geciktirdi. Ben, çocuğa önlüğünü giydiriyor yahut (annesi) onu temizleyip yıkıyor sandım. Sonra (çocuk) koşarak geldi. Nihayet Peygamber onu kucakladı ve onu öptü ve şöyle buyurdu: "Allah'ım! Bunu sev ve bunu seveni de sev."

BİR KİMSE İÇİN ADAM YERİNDEN KALKTIĞI ZAMAN O KİMSE O YERDE OTURMAZ

1153. İbni Ömer (ra)'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.) bir kimseyi oturduğu yerden kaldırıp da, sonra orada oturmayı yasakladı."

EMANET

1154. Enes (ra)'den rivayet edilmiştir.

- Bir gün Rasülullah (s.a.v.)'e hizmet ettim. Nihayet ona hizmeti başardığımı gördüğüm zaman dedim ki:

- Peygamber (s.a.v.) kuşluk uykusu uyuyacak. Bunun üzerine yanındakiler çıktı. Bir de baktım, oğlan çocuklar oynuyorlar. Ben de kalktım, onların oyunlarına bakmaya başladım. Sonra Peygamber (s.a.v.) gelip, onların yanına kadar ilerledi de, onlara selâm verdi. Sonra beni çağırıp, beni bir işe gönderdi. Ben ona dönüp

gelinceye kadar (Peygamber) bir gölgede bulundu. (Böylece ben) anneme (eve) gitmekte geciktim. Bundan ötürü annem:

- Seni hangi şey eğledi, dedi. Dedim ki:

- Peygamber (s.a.v.) beni bir işe gönderdi. Annem:

- Nedir o iş? dedi. Ben dedim ki:

- O Peygamber (s.a.v.)'e ait bir sırdır. Bunun üzerine (Annem):

- Rasûlullah (s.a.v.)'e karşı sırrını muhafaza et, dedi. Ben de o işi, insanlardan hiç kimseye anlatmadım. Eğer anlatacak olsam, (ey Sabit) onu sana anlatırdım.

PEYGAMBERİMİZ (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) DÖNDÜĞÜ ZAMAN BÜTÜN (VÜCUDU) İLE DÖNERDİ

1155. Ebû Hureyre'nin, Rasûlullah (s.a.v.)'i şöyle vasıfladığı işitilmiştir:

"- (Peygamber) Orta boylu idi", uzuna daha yakındı. Çok beyazdı. Sakal kılları siyahtı. Ön dişleri güzeldi. Gözlerinin kirpikleri sık ve uzundu. İki omuz arası genişti. Yanakları ne şişkin, ne de çöküktü. Ayağının (bütünü ile yere basardı, ayağımda boşluk olmazdı (parmakları veya ökçeleri üzerine basmazdı, ayaklarını düz basardı), Bütün vücudu ile öne döner ve bütün vücudu ile geri dönerdi. Ne ondan önce, ne de ondan sonra onun gibisini (güzellikte) görmedim."

BİR KİMSE, BİR ADAMI, BİR İŞ İÇİN, BİR KİMSEYE GÖNDERİNCE, ADAM ONA (ÖNCEDEN) HABER VERMESİN

1156. Eslem'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Ömer (ra) bana şöyle söyledi:

"-Seni bir adama (iş için) gönderdiğim zaman, ne için seni kendisine gönderdiğimi (önceden) ona haber verme; çünkü Şeytan bu takdirde ona yalan hazırlar."

İNSAN: NEREDEN GELDİN? DER Mİ?

1157. Leys, Mücahid'den rivayet ettiğine göre:

"Mücahid insanın kardeşine keskin bakışla bakışını yahut yanından kalktığı zaman, gözü ile onu takip etmesini, yahut ona: Nereden geldin ve nereye gidiyorsun? diye sormasını hoş görmezdi."

1158. Malik İbni Zebîd'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-(Medine civarında) Rebeze semtinde Ebû Zerr'e tesadüf ettik. Bunun üzerine dedi ki:

-Nereden geliyorsunuz? Biz:

-Mekke'den yahut Beyt-i Atîk'ten (Kabê'den), dedik. Ebû Zer:

-İşiniz bu (hac ibadeti) mi? Biz:

-Evet! dedik.

-Bu işinizle ticaret ve alış-veriş yok mu? dedi. Biz:

-Hayır! dedik.

- O halde yeni bir işe başlayın, dedi.

İSTEMEDİKLERİ HALDE BİR TOPLUMUN SÖZÜNÜ DİNLEMEK İSTEYEN KİMSE

1159. İbni Abbas (ra) Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu:

"Kim (canlıya ait) bir resim şekillendirirse, ona ruh vermeye mecbur tutulur ve (kendisine) azap edilir; elbette ona ruh veremeyecektir. Kim yalan rüya uydurursa, iki arpa tanesini birbirine bağlamaya mecbur tutulur ve ona azap edilir; elbette ikisini birbirine bağlamayacaktır. Bir de kendisinden kaçtıkları halde kim bir toplumun konuştukları sözü dinlemek isterse, o kimsenin kulaklarına sıvı kurşun dökülür."

TAHT ÜZERİNE OTURMAK

1160. El-Uryan İbni'l-Haysem'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Babam (Haysem İbni'l-Esved) elçi olarak Muaviye'ye gitti, ben çocuktum. Babam Muaviye'nin huzuruna girince, Muaviye:

-Merhaba, merhaba dedi. Bir adam da yanında koltuk üzerinde oturuyordu, dedi ki:

-Ey Müminlerin Emiri! Kendisine merhaba ettiğin bu kimse kimdir?

Muaviye:

-Bu, doğuluların efendisidir, bu Haysem İbni'l-Esved'dir, dedi.

Ben sordum:

-Bu kimdir?

Dediler ki:

-Bu Abdullah ibni Amr İbni'l-As'tır.

Ona sordum:

-Ey falancanın babası, Deccal nereden çıkacaktır?

O şöyle cevap verdi:

-Senin bulunduğun memleket halkından daha çok uzak şeyden soran ve yakını en çok terk eden hiçbir memleket halı görmedim. Sonra şöyle dedi:

-Ağaçlı ve hurmalıklı olan Irak arazisinden çıkacaktır.

1161. Ebu'l-Âliye'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"İbni Abbas'la bir divan üzerinde oturdum."

1162. Basra Emiri olup, kürsü üzerinde oturmakta olan Hakem'in beraberinde Enes ibni Malik'in şöyle dediği işitilmiştir:

"Şiddetli sıcak olduğu zaman Peygamber (s.a.v.) (öğlede9 namazını geciktirirdi. Sıcak olmadığı zaman da namazı geciktirmezdi."

1163. Enes İbni Malik anlatarak şöyle demiştir:

"Peygamber (s.a.v.)'in yanına vardım; o hurma liflerinden örülü bir sedir üzerindeydi. Başı altında da, içi hurma lifi dolu bulunan deriden bir yastık vardı. Peygamberin teni ile sedir arasında bir elbise vardı. Bir de Ömer (ra) onun yanına girdi de ağladı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) ona:

"- Hangi şey seni ağlatıyor, ey Ömer?" dedi. Ömer şöyle dedi:

-Allah'a yemin ederim ki, benim ağlayışım, Allah katında senin Kisrâ ve Kayser'den daha iyi olduğunu bilmemdendir: Bunlar dünya hayatında yaşadıkları saltanatı yaşamaktadırlar. Halbuki sen ey Allah'ın Rasûlü, gördüğüm bu yerdesin, (çok sade ve basit bir hayat yaşıyorsun). Buna karşılık Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- Ey Ömer! Dünyanın onlar için ve ahiretin bizim için olmasına sen razı olmaz mısın?"

Dedim ki: Evet (razı olurum) ya Rasûlallah! Peygamber:

"- İşte bu böyledir." buyurdu.

1164. Ebû Rifâa El-Advî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.)'e gittim ki, insanlara hitap ediyordu. Ben:

-Ya Rasûlallah! Garip bir adam geldi, dininden soruyor, dininin ne olduğunu bilmiyor, dedim. Peygamber hitabını bırakıp bana döndü. Sonra bir kürsü getirildi, ayakları demirden zannetmiştim. (Râvi Humeyd demiştir ki, ben kürsünün ayaklarını siyah ağaç sanıyorum. Ebû Rifâa onu demir zannetmiştir.) Peygamber o kürsünün üzerine oturdu. Sonra Allah'ın ona öğrettiğini bana öğretmeye başladı. Sonra (eski hitabetine dönüp) hutbesinin sonunu tamamladı.

1165. Musa ibni Dîhkan'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"İbni Ömer (ra)'yı gördüm, bir gelin kürsüsü üzerinde oturuyordu. (Kürsü) üzerinde kırmızı örtü vardı."

1165. İmran İbnî Müslim'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Enes'i, bir kürsü üzerinde oturur gördüm; ayaklarından birini diğeri üzerine koymuş haldeydi."

BİR KİMSE FISILDAŞMAKTA OLAN BİR TOPLULUĞU GÖRÜNCE YANLARINA GİRMESİN

1166. Saîd El-Makberî'nin şöyle dediği işitilmiştir: "İbni Ömer (ra)'ya tesadüf ettim; yanında konuştuğu bir adam vardı. Ben de (kendilerini dinlemek üzere) onlara doğru gittim. Bunun üzerine İbni Ömer göğsüme vurup dedi ki, iki kişiyi konuşurlarken bulduğun zaman onların yanına sokulma ve kendilerinden izin almadıkça da, onlarla oturma. Ben:

- Allah seni ıslâh etsin, ey Ebû Abdurrahman (ibni Ömer). "Ben sizden ancak hayır (faydalı bilgi) dinlemek istedim, (başka bir maksadım yoktu) dedim."

1167. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Kim bir topluluğun konuşmasını işitmeye gayret eder de, onlar bundan hoşlanmazlarsa, o kimsenin kulağına erimiş kurşun dökülür. Kim de bir rüya uydurursa, bir arpa tanesi bağlamaya mecbur tutulur."

İKİ KİMSE ÜÇÜNCÜYÜ BIRAKIP ARALARINDA FISILDAŞMASIN

1168. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu;

"İnsanlar üç kişi oldukları zaman, iki kişi aralarında gizli konuşup üçüncüyü ayrı bırakmasınlar."

ARKADAŞLAR DÖRT KİŞİ OLUNCA

1169. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Üç kişi olduğunuz zaman, üçüncüyü bırakıp iki kişi aralarında gizli konuşmasın; çünkü böyle hareket onu üzer."

1170. İbni Ömer, Peygamber (s.a.v.)'den (önceki hadîsin) aynım rivayet etti. Biz dedik ki:

- Arkadaşlar dört kişi olunca (da mı, iki kişinin fısıldaşması yasaktır)? İbni Ömer:

- Bu ona zarar vermez, dedi. O

1171. Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"-Kalabalığa karışmadıkça, iki kişi üçüncü arkadaşı bırakıp aralarında gizli konuşmasın; çünkü bu, onu üzer."

1172. İbni Ömer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Arkadaşlar dört kişi oldukları zaman, (iki kişinin gizlice konuşmalarında) beis yoktur."

BİR ADAM, BİR ADAMIN YANINA GİDİP OTURUNCA, YANINA OTURULAN KİMSE KALKIP GİTMEK HUSUSUNDA OTURANDAN İZİN İSTER

1173. Ebû Bürde ibni Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Abdullah ibni Selâm'ın yanında oturdum. O, dedi ki:

- Sen bizimle gelip oturdun amma, bizim de kalkıp gitmemiz yaklaştı. Ben de, dilediğin zaman (gidersin)... dedim. Bunun üzerine o kalktı; ben de kapıya ulaşıncaya kadar onu takip ettim."

GÜNEŞ TARAFINDA OTURULMAZ

1174. Kays, babasından anlattığına göre, babası, Rasûlullah (s.a.v.) hutbe okurken geldi de, güneşe karşı durdu. Peygamber (Gölgeye gir!) diye ona işaret etti. O da gölgeye geçti.

ELBİSE İÇİNDE KIÇ ÜSTÜ OTURUP DİZLERİ DİKMEK

1175. Ebû Saîd El-Hudri demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) iki giyinişi ve iki âlış-verişi yasakladı:

"- Alış-verişte Mülâmese ve Münabeze'yi yasakladı."

Mülâmese: İçine bakmaksızın eşyanın dışına insanın el dokundurması ve yoklamasıdır

Münabeze: Birinin başkasına ait malı üzerine elbise, mendil atması ve o mala bakmaksızın ona sahip olmasıdır,

Bu şekildeki alış-verişler (eşyaya) bakmaksızın olur. Yasaklanan iki giyinişten biri yarım giyiniştir ki, yan taraftan bir kısmını açık bırakarak diğer vücudu örtmeye denir. Diğeri ise, oturarak dizleri dikmek ve elbisesiyle onları birbirine bağlamak ve ayrıca avret sayılan yerlerinde örtü bulunmamaktır."

1176. Ebû Kılâbe demiştir ki:

- Ebû Melîh bana haber vererek şöyle anlatmıştır:

- Baban Zeyd'le beraber Abdullah ibni Amr'ın yanına gittik de, o bize söyledi:

Benim (devamlı) oruç tutmam Peygamber (s.a.v.)'e anlatıldı. Bunun üzerine Peygamber benim yanıma geldi. Beri de ona (üzerine oturması veya yaslanması için) içi hurma lifi doldurulmuş deriden bir yastık bıraktım. Peygamber yer üzerine oturdu, yastık benimle önün arasında kaldı. Sonra Peygamber bana şöyle buyurdu:

"- Sana her aydan üç gün oruç tutmak kâfi gelmez mi?" Dedim ki:

- Ya Rasûlallah!.. (Bu yetmez).

"- Beş gün (yetmez mi) ?" buyurdu. .Dedim ki:

- Ya Rasûlallah!., (Yetmez).

"- Yedi gün (yetmez mi)?" buyurdu. Dedim ki:

- Ya Rasûlallah!.. (Yetmez).

"- Dokuz gün (yetmez mi)?" buyurdu. Dedim ki:

- Ya Rasûlallah!.. (Yetmez).

"- On bir gün (yetmez mi) ?" buyurdu. Dedim ki:

- Ya Rasûlallah!.. (Yetmez). Peygamber şöyle buyurdu:

" Davud Peygamber (Aleyhisselâm)'ın orucu üstünde bir oruç yoktur:

Bir gün oruç tutmak ve bir gün iftar etmek suretiyle senenin yarısını oruç tutmaktır."

1177. Abdullah ibni Büsr'den rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) babasına (Büsr'e) gitti de, Peygambere bir kadife minder bıraktı. Peygamber de onun üzerine oturdu.

KURFUSÂ OTURUŞ

1178. Kayle binti Mahreme (ra) haber vererek şöyle demiştir:

"-Peygamber (s.a.v.)'i Kurfusâ otururken gördüm. Peygamber (s.a.v.)'i bu oturuş şeklinde huşu' içinde gördüğüm zaman korkudan ürperdim"

BAĞDAŞ KURMAK

1179. Hanzele ibni Hizyem anlatarak şöyle demiştir:

"- Peygamber (s.a.v.)'e gittim de, onu, bağdaş kurmuş oturuyor gördüm."

1180. Ebû Ruseyk, Abbas'ın oğlu Abdullah'ın oğlu Ali'yi ayaklarından birini diğeri üzerine (sağı, sol üzerine) koyarak bağdaş oturduğunu gördüğünü anlatmıştır.

1181. İmran ibni Müslim'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Enes ibni Malik'i böyle -bağdaş kurmuş- oturur gördüm; ayaklarından birini diğeri üzerine koyuyordu."

İHTİBA = DİZLERİ DİKİP OTURMAK

1182. Süleym ibni Cabir El-Hüceymî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'e gittim; o bir hırka içinde ihtiba etmişti = dizlerini dikerek oturmuştu. Hırkanın saçakları ayakları üzerindeydi. Ben dedim ki :

- Ey Allah'ın Resulü bana öğüt ver. Peygamber buyurdu:

"-Allah'dan korkup takvaya sarıl ve iyilikten hiç bir şeyi küçümseme, kuyudan su çekmek isteyene kendi kovandan onun kabına su boşaltmış olsan bile. Yahut yüzün güler olduğu halde kardeşinle konuşmuş olsan bile... Elbiseni yere sarkıtıp sürtmekten sakın; çünkü bu kibirdendir ve Allah bunu sevmez. Eğer bir kimse sende bildiği bir kusurla seni ayıplarsa, sen ona bildiğin bir şeyle onu ayıplama, ona kötü söyleme. Seni kötüleyeni bırak, (söylediğinin) günahı onundur, mükâfatı ise senindir. Asla hiç bir şeye de (insan olsun, hayvan olsun veya başka bir şey olsun) sövme."

Süleym demiştir ki:

- Bundan sonra ne bir insana sövdüm, ne de bir hayvana.

1183. – Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

- Hasan'ı her gördükçe gözlerim yaş akıtmıştır. Bunun sebebi şu: Bir gün Peygamber (s.a.v.) (evinden) çıktı. Beni Mescid'de buldu. Elimden tuttu. Ben de onunla beraber yürüdüm. Biz Benî Kaynuka çarşısına gidinceye kadar benimle konuşmadı. Bu çarşıda dolaştı ve baktı. Sonra ben beraberinde olduğum halde geri döndü. Nihayet Mescid'e geldik de oturduk, iki dizini birleştirip karnına dayadı. Sonra şöyle buyurdu:

"- Küçük (Hasan) nerede? Bana küçüğü çağır!" Bunun üzerine Hasan koşarak gelip, Peygamberin kucağına atıldı. Sonra elini Peygamber (s.a.v.)'in sakalına soktu. Sonra Peygamber (s.a.v.) ağzını açıp, kendi ağzını onun ağzı üzerine koymaya başladı. Sonra şöyle buyurdu:

"Allah'ım, ben bunu seviyorum. Sen de bunu sev ve onu seveni de sev, (ondan razı ol)."

DİZLERİ ÜZERİNE ÇÖMELEN KİMSE

1184. Enes ibni Malik anlatmıştır:

- Peygamber (s.a.v.) ashaba öğle namazını kıldırdı. Selâm verince minbere çıkıp ayakta durdu; kıyameti anlattı, Bir de orada büyük şeyler olacağını anlattı. Sonra şöyle buyurdu:

"-Kim bir şey sormak isterse, önü sorsun. Vallahi, bu yerimde durduğum müddetçe bana hangi şeyi sorarsanız size haber vereceğim." Enes demiştir ki, insanlar bu sözü (gazap içinde) Rasülullah (s.a.v.)'den işittikleri zaman çokça ağladılar. Rasülullah (s.a.v.) de "Sorunuz!" demeyi çok tekrarlıyordu. Bunun üzerine Ömer (ra) iki dizi üzerine çöküp:

- (Ey Allah'ın Resulü! Üzülme,) biz Allah'ı Rab, İslâm'ı din ve Muhammedi Peygamber olarak kabul edip, buna razı olduk, dedi. Ömer (ra) bunu söyleyince, Rasûlullah (s.a.v.) sükût etti; sonra Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"- (Münafıklara azap) yakındır... Şimdi ise, Muhammed'in canı kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, ben (az önce) namaz kılarken şu duvarın yüzünde Cennet ile Cehennem bana arzedilip gösterildi. Hayır ve şer hususunda bugün gibisini görmedim."

SIRT ÜSTÜ YATMAK

1185. Abdullah ibni Zeyd ibni Asım El-Mazinî'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- Onu gördüm, (râvi demiştir ki, hadîsi anlatan İbni Uyeyne'ye dedim, Peygamber (s.a.v.)'i mi gördü? O, evet, dedi), ayaklarından birini diğeri üzerine koyarak sırt üstü yatıyordu."

1186. El-Müsevvir (ibni Mahreme)'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"- (Dayım) Abdurrahman ibni Avf'ı gördüm, ayaklarından birini diğeri üzerine kaldırmış sırt üstü yatıyordu."

YÜZÜKOYUN YATMAK

1187. Tıhfe El-Gıfarî'nin oğlundan rivayet edildiğine göre, Suffe ashabından olan babası Tıhfe kendisine naklederek şöyle demiştir:

-Gecenin son kısmında ben Mescid'de uyurken bana bir kimse geldi; ben yüzükoyun uyuyordum. Adam beni dürtüp:

"- Kalk! Bu bir yatıştır ki, Allah ona buğzeder!" dedi. Başımı kaldırdım, bir de Peygamber (s.a.v.) başım ucunda duruyor!..

1118. Ebû Ümame'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) Mescid'de yüzükoyun yatmakta olan bir adama tesadüf etti de, onu ayağı ile dürttü ve şöyle buyurdu:

"- Kalk! Bu cehennemliğin uykusudur."

İNSAN ANCAK SAĞ ELİYLE ALIR VE VERİR

1189. Salim babasından rivayet ettiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

" Hiç kimse sol eliyle yemesin ve asla sol eliyle içmesin; çünkü şeytan sol eliyle yer ve sol eliyle içer."

İNSAN OTURUNCA AYAKKABILARINI NEREYE KOYAR?

1190. İbni Abbas (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"İnsanın oturduğu zaman ayakkabılarını çıkarıp yan tarafına koyması Sünnettendir."

ŞEYTAN AĞAÇ VE BUNUN GİBİ BİR ŞEY GETİRİP ONU YATAK ÜZERİNE ATAR

1191. Ezher İbni Said'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Ebû Ümame'nin şöyle söylediğini işittim:

"Sizden birinizin yatağını ailesi döşeyip hazırladıktan sonra Şeytan o yatağa gelip, onun üzerine ağaç, taş veya bir şey bırakır; ailesine karşı adamı kızdırmak için… Sizden biriniz bunu (yatağında) bulduğu zaman ailesine kızmasın. Ebû Ümame demiştir ki, çünkü bu (yatak üzerine bir şey bırakış) Şeytan işinden bir iştir."

ÖRTÜSÜ BULUNMAYAN BİR DAM ÜZERİNDE UYUYAN KİMSE

1192. Abdurrahman İbni Ali babasından, o da Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"Üzerinde (çatı gibi) bir örtü olmaksızın bir evin damında uyuyan kimseden, hiç kimse sorumlu tutulmaz; (çünkü açık olarak kendisini tehlikeye koymuştur)"

1193. Ali İbni Ümare'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Ebû Eyyub El-Ensari geldi de, onunla (çatısız) çıplak bir dama çıktım. Sonra indi ve şöyle dedi:

"Az kalsın bu geceyi (bu damda) uyuyacaktım da, benim hiçbir dayanağım olmayacaktı."

1194. Peygamber (s.a.v.)'in ashabından bir adam, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır:

"Çevrelenmemiş çıplak bir dam üzerinde uyuyarak ondan düşüp de ölen kimseye karşı sorumluluk yoktur, (suç yalnız kendisine aittir). Kim de deniz dalgalandığı bir anda deniz taşıtlarına binerse ve bu yüzden helak olursa, onda da kimse sorumlu olmaz."

İNSAN OTURDUĞU ZAMAN, AYAKLARINI SARKITIR MI?

1195. Ebû Musa El-Eş'ari haber verdiğine göre:

"Peygamber (s.a.v.) su kuyusunun çevresindeki duvar üzerinde ayaklarını kuyuya sarkıtarak otururdu."

İNSAN İŞİ İÇİN (EVDEN) ÇIKINCA NE SÖYLER?

1196. Müslim ibni Ebî Meryem şöyle anlatmıştır:

-İbni Ömer (ra) evinden çıktığı zaman şöyle derdi:

"Allah'ım! Bana selamet ver ve benden de (başkalarına) selamet ver."

1197. Ebû Hureyre, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber (s.a.v.) evinden çıktığı zaman şöyle derdi:

"Bismillah, güven Allah'adır. Kudret ve kuvvet ancak Allah'a mahsustur."

BİR BÖLÜM

1198. Şihab ibni Ubad El-Asarî anlattığına göre, (İslâm'ı kabul edip, dinlerini öğrenmek üzere Hz. Peygamberin huzuruna gelen) Abdülkays kabilesi heyetinden birinin anlatıp, şöyle dediğini ondan işitti:

-Biz, Peygamber (s.a.v.)'e heyet halinde gidişimiz için hazırlanınca yürüdük; nihayet huzura varmaya yaklaştığımız zaman karşımıza bir adam çıktı ki, kendi yanında oturmaya acele ile işaret ediyordu. Sonra selâm verdi, biz de ona iade ettik. Sonra durup: Bu (yirmi kişilik) topluluk kimdendir? dedi. Biz; Abdülkays'm heyeti, dedik. Adam dedi ki:

Merhaba, hoş geldiniz siz, ben sizi aradım. Size müjde vermek için geldim. Peygamber (s.a.v.) dün bize söyledi. O, doğu tarafına bakıp şöyle buyurdu:

"Muhakkak yarın bu taraftan (yâni; doğudan) arabın en hayırlı heyeti gelecektir."

Ben merakla geceledim. Nihayet sabahladığım zaman hayvanımı bağlayıp sefere hazırladım. Gün yükselinceye kadar yürümeğe gayret harcadım. Bir de geri dönmeye niyetlendim. Sonra hayvanlarınızın başları yükseldi (gözüktü).

Adam, sonra başlangıçta olduğu gibi, geri dönmeye acele ederek hayvanını yularıyla çekti. Nihayet Peygamber (s.a.v.)'e vardı -etrafında Muhacirlerden ve Ensar'dan olan ashabı vardı- şöyle dedi:

- Anam ve babam sana feda olsun, Abdülkays heyetini sana müjdelemeye geldim. Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"Ey Ömer, bunlar sana nereden (ne zaman geldi)?"

Ömer (ra):

- Bunlar, şu arkamdakilerdir, yaklaşmışlardır, dedi. Adam böylece anlattı. Bunun üzerine Peygamber:

"Allah sana hayır müjdesi versin!" buyurdu. (Hz. Peygamber etrafındaki) topluluk oturdukları yerde hazırlanmaya başladılar. Peygamber (s.a.v.) de oturuyordu. Sonra hırkasının eteğini elinin altına bırakıp, onun üzerine yaslandı ve ayaklarını uzattı. Sonra heyet geldi; Muhacirlerle Ensar buna sevindi. Onlar, Peygamber (s.a.v.)'i ve ashabını görünce, bunlara sevinçlerinden ötürü hayvanlarını salıverdiler ve koşarak geldiler. Topluluk onlara yer açtı: Peygamber (s.a.v.) bulunduğu hal üzere yaslanıyordu. (Heyet başkanı) Eşecc geri kaldı. (Arkadaşlarının) hayvanlarını bir araya toplayıp onları çökertti ve yüklerini indirdi, mallarını da bir yere topladı. Sonra kendisine ait bir heybe çıkardı ve üzerinden yolculuk elbisesini çıkarıp iyi elbise giydi. Sonra dönüp ağır ağır yürümeye başladı. Peygamber (s.a.v.) sordu:

"Sizin büyüğünüz, başınız ve söz sahibiniz kimdir?"

(Yirmi kişilik heyetin) Hepsi onu (Eşecc'i) gösterdiler. Peygamber:

"Büyüklerinizin oğlu bu mu?" buyurdu. Heyet (olarak) dediler ki:

- Bunun ecdadı cahiliyet devrinde bizim büyüklerimizdi. Bu, İslâm dinine girmeye bize öncüdür. Nihayet Eşecc yaklaşınca bir kenarda oturmak istedi. Peygamber (s.a.v.) de oturur vaziyette doğrulup, şöyle buyurdu:

"Buraya, ya Eşeccî" Onun Eşecc olarak ilk isimlenişi bugün olmuştu. O, henüz sütten kesilmişken bir merkep ayağı ile ona vurmuştu da, yüzünde ay biçiminde iz olmuştu. Böylece Peygamber onu yanına oturttu, ona iltifat etti ve faziletini ashaba bildirdi. (Heyet olarak gelen) topluluk da Peygamber (s.a.v.)'e teveccüh edip (dinlerini öğrenmek için) ona sormaya durdular. Peygamber de onlara bildiriyordu. Nihayet sözün arkası gelince Peygamber (s.a.v.):

"Beraberinizde azığınız var mı?" buyurdu. Onlar:

Evet, deyip süratle kalktılar; onlardan her biri kendi eşyasına gitti. Arkasından avuçları ile bir hurma yığını getirdiler. Bu hurmalar Peygamberin önünde deriden bir yaygı üzerine kondu. Peygamberin önünde de îkî arşından az ve bir arşından çok (yaprakları soyulmuş) bir hurma çubuğu vardı: Peygamber ona dayanırdı. Onu yanından pek nadir ayırırdı. Peygamber bu çubukla o hurma yığınına işaret edip, şöyle buyurdu :

"Buna Ta'dûd ismini veriyorsunuz?" Onlar :

- Evet, dediler. Peygamber :

"-Buna Sarefân diyorsunuz?" Onlar ;

- Evet, dediler. Peygamber: "Buna Berna diyorsunuz?" Onlar:

- Evet, dediler. Peygamber şöyle buyurdu:

"Bus hurmanızın en hayırlısıdır ve sizin için en faydalısıdır." Cemaatin büyüklerinden biri: Bereket yönünden en büyüğüdür, (şeklinde Hadîs-i Şerifi nakledip) söylemiştir.

- Gerçekten bizde adi hurma vardı ki, biz onu develerimize ve merkeplerimize yedirirdik. Ne zaman ki, biz bu seferimizden döndük, bu hurmaya rağbetimiz büyüdü ve onu dikip ektik. Öyle ki, meyvalarımız hep ondan oldu ve bereketi de biz bunda gördük.

İNSAN SABAHLAYINCA NE SÖYLER

1199. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demişti ki:

- Peygamber (s.a.v.) sabahlayınca söyle buyurdu:

"Allah'ım, ancak senin kudretinle sabahladık ve senin kudretinle geceledik. Yine senin kudretinle yaşarız ve (senin kudretinle ölürüz. Dönüş ide yalnız sanadır." Gecelediği zaman da şöyle buyururdu:

"Allah'ım, ancak senin kudretinle geceledik ve ancak senin kudretinle sabahladık. Yine senin kudretinle yaşarız ve senin kudretinle ölürüz. Dönüş de yalnız sanadır."

1200. İbni Ömer (s.a.v.)'in şöyle dediği işitilmiştir:

- Rasûlullah (s.a.v.) sabahladığı zaman ve akşamladığı zaman şu kelimeleri söylemeyi bırakmazdı:

"Allah'ım, dünyada ve âhirette senden afiyet isterim. Allah'ım! Dinimde ve dünyamda, ehlimde ve malımda senden afv ve afiyet isterim. Allah'ım! Benim ayıplarımı ört ve korkularımdan emin kıl. Allah'ım! Önümden ve arkamdan, sağımdan ve solumdan ve üstümden (gelecek felâketlerden) ,beni koru. Altımdan (yerin dibinden bir musibetle) helâk edilmemden senin azametine sığınırım."

1201. Peygamber (s.a.v.)'in zevcesi bulunan Meymune'nin azatlısı Müslim ibni Ziyad demiştir ki:

Enes ibni Malik'in şöyle dediğini işittim:

- Rasûlullah (s.a.v.) buyurdu:

"Sabahlayınca şu sözleri söyleyenin o günde (ölürse) Allah dörtte birini (ateşten) azad eder. Bunları iki defe söyleyenin Allah yarısını ateşten azad eder ve dört defa söyleyenin de Allah o günde kendisini ateşten azad eder: Allah'ım! Seni şahid kılarak, Arş'ını taşıyanları, meleklerini ve bütün yaratıklarını şahid kılarak sabahladık ki, sen kendinden başka ilâh olmayan ancak bir Allah'sın, birliğine şahidlik ederiz. Senin ortağın yoktur. Gerçekten Muhammed de senin kulundur ve elçindir (Peygamberindir)."

İNSAN GECELEYİNCE NE SÖYLER

1202. Ebû Hureyre'nin şöyle söylediği işitilmiştir: Ebû Bekir dedi ki:

- Ey Allah'ın Resulü! Sabahladığım ve gecelediğim zaman söyleyeceğim bir şeyi bana öğret. Peygamber dedi ki:

"Söyle; Ey gökleri ve yeri yaratan, hazır ve gaybı bilen Allah'ım! Her şey işenin (kudret) ellerinledir. Senden başka hiç bir ilâh olmadığına sahicilik ederim. Nefsimin şerrinden, Şeytanın şerrinden ve şirkinden sana sığınırım. Bunu sabahladığın ve gecelediğin zaman, yatağına girdiğin zaman söyle."

1203. Ebû Hureyre'den, geçen hadîsin aynısı rivayet edildi. Peygamber (s.a.v.):

"Her şeyin Rabbi ve sahibi." buyurdu ve:

"Şeytanın şerrinden ve onun şirkinden." dedi.

1204. Raşid El-Hubranî'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki: Abdullah ibni Amr'a gidip: Rasûlullah (s.a.v.)'den işittiğini bana anlat, dedim, O da, bana bir

sahile (yazı) verip dedi ki, bu, Peygamber (s.a.v.)'in bana yazdığı şeydir. Ben de ona baktım, onda şu yazılıydı: Ebû Bekir Es-Sıddîk (ra), Peygamber (s.a.v.)'e sorup, dedi ki:

- Ey Allah'ın Resulü! Sabahladığım zaman ve gecelediğim zaman söyleyeceğim şeyi bana öğret. Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

"Ya Ebû Bekir, söyle: Ey gökleri ve yeri yaratan, gaybı ve hazırı bilen, her şeyin sahibi ve Rabbi olan Allah'ım! Nefsimin şerrinden, Şeytan'ın şerrinden ve şirkinden, nefsime (kötülük kazanmaktan veya o kötülüğü bir müslümana çekip götürmemden sana Sığınırım).

İNSAN YATAĞINA GİRDİĞİ ZAMAN NE SÖYLER

1205. Huzeyfe (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) uyumak istediği zaman şöyle derdi:

"Senin adınla Allah'ım ölürüm ve dirilirim."

Uykusundan uyandığı zaman da:

"Bizi (uyku gibi bir ölümle) öldürdükten sonra dirilten Allah'a hamd olsun. Dönüş de ancak onadır." derdi.

"Ey Allah'ını, senin ismini devamlı olarak anarak ölürüm ve yaşarım, kalbim seni anmaktan hiç bir zaman gafil değildir." demektir.

1206. Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) yatağına girdiği zaman şöyle derdi :

"Bize yediren, bize içiren, bizim ihtiyacımızı gideren ve bizi barındıran Allah'a hamd olsun. Çok kimse vardır ki, onun ihtiyacını (karşılayan yok ve barındırıcısı da yok..."

1207. Cabir (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) Elif, Lam, Mîm, Tenzîl (es-Secde) ve Tebareke Sûrelerini okumadıkça uyumazdı.

Ravilerden Ebû Zübeyr demiştir ki:

- Bu iki sûre, Kur'ân'da bulunan her sûreye yetmiş sevabla üstündürler. Bunları kim okursa, ona yetmiş sevab yazılır ve bunlar sebebiyle ona yetmiş derece yükseltilir ve ondan da bunlar sebebiyle yetmiş günah düşürülür.

1208. Abdullah şöyle demiştir:

- Zikir anında uyku Şeytandandır; dilerseniz deneyiniz. Sizden biriniz yatağına girip de uyumak istediği zaman Azîz ve Celîl olan Allah'ı zikretsin.

1209. Câbir'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

"Peygamber (s.a.v.) Tebareke ve Elif, Lam. Tenzil (Es-Secde) Sûresini okumadıkça uyumazdı."

1210. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Sizden (biriniz yatağına sığındığı zaman, izarının içini (bağını) çözüp onunla yatağını çırpsın; çünkü o, (yatağından çıkıp gittikten sonra) arkasında yatağına ne bıraktığını bilmez. Sonra sağ yanı üzere yatsın ve şöyle desin: (Allah'ım), senin isminle yanımı koydum. Eğer nefsimi alırsan ona merhamet et ve eğer onu salıverirsen (hayata kavuşturur san), salih kimseleri koruduğun gibi, onu da koru." Yahut: "Salih kullarını koruduğun gibi..." buyurdu.

1211. Berâ ibni Âzib'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Peygamber (s.a.v.) yatağına girdiği vakit sağ yanı üzere uykuya yatardı, sonra şöyle buyururdu:

"Allah'ım! Yüzümü (zatımı) sana çevirdim, nefsimi sana teslim ettim, sırtımı sana yasladım (sana güvendim); sevab umarak işimi sana bıraktım, musibetlerden korkarak da sana güvendim. Senden başka sığınacak ve kurtulacak bir yer yoktur; kurtuluş ancak sanadır. İndirdiğin Kitaba ve gönderdiğin Peygambere iman ettim."

Peygamber (yine) buyurdu:

"- Bir gecede bunları söyleyip de sonra ölen kimse, İslam üzere ölür."

1212. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) yatağına girdiği zaman şöyle buyururdu:

"Göklerin ve yerin Rabbi ve her şeyin Rabbi olan, tohumu ve çekirdeği çatlatıp çimlendiren, Tevrat ile İncil'i ve Kur'ân'ı indiren ey Allalh'ım! Her kötülük sahibinin kötülüğünden sana sığınırım; zira sen onu perçeminden yakalayansın. Sen evvelsin, senden önce hiç bir şey yoktur. Sen ahirsin, senden sonra hiç bir şey yok. Sen zahirsin, senin üstünde hiç bir şey (kuvvet) yok, (sıfatlarının eserleri hep meydanda). Sen batınsın (zatın görünmez), senden başka biç bir şey yok. Benim borcumu öde ve beni ihtiyaçtan müstağni kıl."

UYKU ZAMANINDA DUANIN FAZİLETİ

1213. Berâ ibni Âzib'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

- Rasûlullah (s.a.v.) yatağına girdiği zaman sağ yanı üzerine uykuya yatardı, sonra şöyle buyururdu:

"Allah'ım! Nefsimi sana teslim ettim. Yüzümü (zatımı) sana çevirdim. İşimi sana bıraktım. Sırtımı sana yasladım (sana güvendim). Sevab umarak işimi sana bıraktım ve musibetlerden korkarak sana güvendim. Senden başka sığınacak ve kurtulacak bir yer yoktur; kurtuluş ancak sanadır, indirdiğin kitaba ve gönderdiğin Peygambere iman ettim."

- Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kim bu sözleri söyler de, o gecesi ardında ölürse, İslâm üzere ölür."

1214. Câbir'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: insan evine yahut yatağına girdiği zaman bir Melek ve bir Şeytan ona karşı çıkagelir. Melek şöyle der:

(Gününü) hayırla kapa. Şeytan da:

(Gününü) fenalıkla kapa, der. İnsan eğer Allah'a hamd eder ve onu zikrederse, Şeytanı uzaklaştırır ve Melek onu koruyarak geceler. İnsan (uykusundan) uyandığı zaman yine bir Melek ve bir Şeytan ona karşı çıkıp, aynı sözü söylerler. Eğer Allah'ı hatırlar da, o insan şöyle derse, öldüğü takdirde şehid olarak ölür ve eğer kalkıp namaz kılarsa, pek çok faziletler içinde namaz kılar:

"(Ölüme benzeyen uyku sebebiyle) nefsim öldükten sonra nefsimi bana geri veren (beni tekrar hayata kavuşturan) ve uykusunda onu öldürmeyen Allah'a hamd olsun. Gökleri ve yeri, yerlerinden kopmaksızın kudretiyle tutan Allah'a hamd olsun; ve eğer onlar yerlerinden kopacak olursa, O'ndan başka onları tutacak hiç kimse yoktur. O, Halîm'dir (azab için acele etmez), Gafûr'dur (çok bağışlayandır). Kıyamette ancak Allah'ın izniyle düşecek semayı, yeryüzüne düşmekten tutup koruyan Allah'a hamd olsun. Gerçekten Allattı insanlara çok şefkatlidir, çok merhametlidir."

İNSAN ELİNİ YANAĞININ ALTINA KOR

1215. Berâ'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

-Peygamber (s.a.v.) uyumak istediği zaman elini sağ yanağı altına kordu ve şöyle buyururdu :

"Allah'ım! (Kıyamette hesap için) kullarını toplayacağın günde azabından beni koru."

BİR BÖLÜM

1216. Abdullah ibni Amr'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber şöyle buyurmuştur:

"İki haslet vardır ki, onlara devam eden her müslüman adam muhakkak Cennet'e girer. Bu iki şey kolaydır, fakat tunları işleyip yapan azdır." Soruldu:

- Ya Rasûlallah, bu iki şey nedir? Peygamber buyurdu :

"Sizden her biriniz her (beş vakit farz) namaz arkasında on defa tekbîr getirir (ihlâs ve anlayışla Allahu Ekber = Allah her şeyden yücedir, söyler). On defa hamd eder (Elhamdü lillâh = Her çeşit övgü bütünü ile Allalh'a mahsustur, der). On defa da Teşbih eder (Sübhanellah = Allah bütün noksanlıklardan münezzehtir, der). Bu söyleyişler dilde yüz ellidir; tartıda ise (sevab itibariyle on misli olarak) bin beşyüzdür."

Râvi demiştir ki :

- Peygamber (s.a.v.)'in eliyle bunları saydığım gördüm.

"(İkinci haslet): (Sizden biriniz) yatağına girdiği zaman (otuz üç kere) teşbih eder, (otuz üç kere) hamd eder ve (otuz dört kere) tekbîr getirir. Bunlar dilde yüz adettir. (Amel defterinde ve) tartıda ise bin adet basenedir. Sizden (hanginiz bir gündüz ve bir gecede iki bin beşyüz günah işler? (Bu kadar sevaba her gün kavuşan kimse, elbette cennet'e girer)."

Soruldu:

- Ey Allah'ın Resulü, nasıl olur da insan bunlara devam etmez, (bu teşbihleri her gün getirmez) ? Peygamber buyurdu:

"Sizden birinize namazında Şeytan gelip ona şu ve bu işi hatırlatır da bunu ona hatırlatmaz."

İNSAN YATAĞINDAN KALKIP DA, SONRA (YATMAK İÇİN) DÖNÜNCE, ONU SİLKELEYİVERSİN

1217. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki: Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Sizden biriniz yatağına girdiği zaman eteğinin bir tarafını tutup onunla yatağını çırpsın ve Allah'ın ismini söylesin (Besmele çeksin); çünkü ayrıldıktan sonra arkasında yatağı üzerinde ne kaldığını bilmez. Uzanmak istediği zaman da sağ yanı üzerine uzansın ve şöyle desin: Seni noksanlıklardan tenzih ederim, Rabbim Senin kudretinle vücudumu yere koydum ve senin kudretinle ancak onu kaldırırım. Eğer canımı tutarsan (onu alırsan), ona mağfiret buyur ve eğer o»u salıverirsen (öldürmezsen), salih kullarını koruduğun gibi, onu koru."

İNSAN GECE UYANINCA NE SÖYLER

1218. Rabîa ibni Kâ'b anlatıp, şöyle demiştir:

- Peygamber (s.a.v.)'in kapısında (hizmet için) yatardım da, ona (gece namazı için) abdest suyunu verirdim. Yine Rabîa demiştir ki:

- Gecenin derin bir zamanında Peygamberin şöyle buyurduğunu işi tirdim:

"Allah, kendisine hamd edenin hamdini işitip kabul eder."

Ve yine gecenin derin vaktinde şöyle buyurduğunu işitirdim:

"Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur."

ELİ YAĞLI OLDUĞU HALDE UYUYAN KİMSE

1219. İbni Abbas (ra), Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiğine göre, Peygamber şöyle buyurdu :

"Kim elinde (et ve yemekten kalma) yağ olduğu halde onu yıkamadan yatıp uyursa ve böylece ona bir zarar dokunursa, kendinden başkasına dil uzatmasın, (ancak kendini ayıplasın)."

1220. Ebû Hureyre (ra), Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu anlatmıştır

"Kim elinde yağ kiri (kokusu) olduğu halde yatıp uyur da, ona bir şey (zarar) isabet ederse, nefsinden başkasına dil uzatmasın, (ancak kendini ayıplasın)."

LÂMBAYI SÖNDÜRMEK

1221. Câbir ibni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Kapıları kilitleyin, su kırbasını bağlayın, kapları kapaklayınız, kapları örtünüz ve lâmbaları söndürünüz. Çünkü Şeytan kilitli kapıyı açmaz,"

1222. İbni Abbas (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır :

- Bir fare gelip lâmba fitilini çekmeye başladı. Hizmetçi cariye de onu engellemeye koyuldu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.):

"Bırak onu!" buyurdu. Sonra o fare ateşli fitili getirip Hz. Peygamberin üzerinde oturmuş olduğu seccadenin üstüne bıraktı. Böylece seccadeden bir para yeri kadar yandı. Bu olay üzerine Peygamber, (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Uyuyacağınız zaman lâmbalarınızı söndürünüz; çünkü Şeytan atınım gibi hareket eder de, sizi yakar."

1223. Ebû Saîd'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır :

- Bir gece Peygamber (s.a.v.) uykudan uyandı. Birden bir fare lâmba fitilini alıp, onların üzerine evi yakmak için, onu dama çıkardı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) o fareye lanet etti ve hac için ihrama girenin, onu öldürmesini helâl kıldı.

İNSANLAR UYUDUĞU ZAMAN EVDE ATEŞ BIRAKILMAZ

1224. Salim'in babasından rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur :

"Uyuduğunuz zaman evlerinizde ateş bırakmayınız."

1225. İbni Ömer (ra)'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, (babam) Ömer (ra) şöyle buyurdu :

"Ateş bir düşmandır; ondan sakınınız." İbni Ömer (Abdullah) da yatmazdan önce aile efradının (yaktığı) ateşleri takip eder ve onları söndürürdü.

1226. Rivayet edildiğine göre, İbni Ömer, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitmiştir :

"(Gece yatarken) Evlerinizde ateş bırakmayınız; çünkü o düşmandır."

1227. Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Medine'de bir ev ahalisi ile geceleyin yandı. Bu hâdise Peygamber (s.a.v.)'e anlatıldıkta şöyle buyurdu :

"Ateş size bir düşmandır. Yatıp uyuyacağınız zaman onu söndürüp üzerinizden (zararını) kaldırınız."

YAĞMURU BEREKETE YORMAK

1228. İbni Abbâs (ra)'dan rivayet edildiğine göre, yağmur yağdığı zaman kendisi şöyle derdi :

"Ey cariye! Eğerimi çıkar, elbisemi çıkar, hazırla." Sonra;

"Biz, gökten mübarek bir su indirdik." Âyet-i Kerîmesini okurdu. (*Kaf Sûresi / 9*)

ODAYA KAMÇI ASMAK

1229. İbni Abbas (ra)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) odaya kamçı asmayı emretmiştir.

GECELEYİN KAPIYI KİLİTLEMEK

1230. Cabir ibni Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, demiştir ki:

-Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Gece sükuneti bastırdıktan sonra toplantıdan sakınınız. Çünkü Allah Teala, mahlukatından ne dağıtıp yayacağını, sizden hiç biriniz bilemez. Kapıları kilitleyeniz, su kaplarını kapayıp bağlayınız, kab-kacağı ters yüz edip örtünüz ve lambaları söndürünüz."

GECE KARANLIĞINDA ÇOCUKLARI ALIKOYMAK

1231. Cabir'den, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

"Gecenin karanlığı, yahut şiddeti geçinceye kadar çocuklarınızı (evden çıkmaktan) menediniz. Bu bir zamandır ki, (bu vakitte) şeytanlar dağılıp harekete geçer."

HAYVANLARI BİRBİRİNE SALDIRTMAK

1232. İbni Ömer (ra)'dan rivayet edildiğine göre, kendisi hayvanları birbirine saldırtmayı hoş görmezdi.

KÖPEĞİN HAVLAMASI VE EŞEĞİN ANIRMASI

1233. Cabir İbni Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Gece sükunetinden sonra (evden dışarı) çıkmayı azaltınız. Çünkü Allah'ın bir takım yaratıkları vardır ki, onları (bu vakitte) öteye beriye yayar. Kim de köpek

havlamasını yahut eşek anırmasını işitirse, kovulmuş bulunan şeytandan Allah'a sığınsın. Zira bu hayvanlar sizin görmediğinizi görürler, hissederler."

1234. Cabir İbni Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Geceleyin köpeklerin havlamalarını yahut eşeklerin anırmalarını işittiğiniz zaman Allah'a sığınınız. Çünkü onlar, sizin görmediklerinizi görürler. Kapıları kapayınız ve kaparken Allah'ı adını anınız, (Besmele getiriniz). Çünkü şeytan, besmele getirilerek kapatılan bir kapıyı açmaz. Çanakları örtünüz, su kaplarını bağlayınız (kapaklayınız), (boş) kapları tersyüz ediniz."

1235. Ömer İbni Ali ibni Hüseyin, Peygamber (s.a.v.)'den rivayet ettiği gibi, Cabir de, Rasûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işitmiştir:

"Gece bastırdıktan (el ayak çekildikten) sonra sokağa çıkışı azaltınız. Çünkü Allah'ın etrafa yaydığı yaratıkları (zararlı mahlukatı) vardır. Bir de köpeklerin havlamasını yahut eşeklerin anırmasını (geceleyin) işittiğiniz zaman şeytandan Allah'a sığınınız."

HOROZLARIN ÖTÜŞÜ İŞİTİLİNCE

1236. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

" Geceleyin horozların ötüşünü işittiğiniz zaman, Allah7ın ihsanından (dua ederek) isteyiniz; çünkü bunlar bir melek görmüşlerdir. Geceleyin eşeklerin anırışını işittiğiniz zaman da, şeytanın kötülüğünden Allah'a sığınınız; çünkü onlar bir şeytan görmüşlerdir."

PİREYE SÖVMEYİNİZ

1237. Enes ibni Malik'ten rivayet edildiğine göre, bir adam Peygamber (s.a.v.)'in yanında pireye lanet etti. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Ona lanet etme; çünkü o, peygamberlerden bir peygamberi namaz için uykudan uyandırdı."

GÜN ORTASI

1238. Ömer (ra)'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Çok defa İbni Mes'ud hazretlerinin kapısı önünde Kureyş kabilesinden erkekler otururdu. Gölge döndüğü zaman (zeval vaktinde) derdi ki:

-Kalkın (kuşluk uykusuna yatın); geri kalan Şeytan içindir, (onun için geri kalmış demektir). Sonra her karşılaştığı kimseyi kaldırırdı. Hz. Ömer devamla dedi ki: Biz bu şekilde iken, o esnada şöyle dendi:

-Bu (adam), Hashas Oğullarının azadlısıdır, şiir söylüyor.

Bunun üzerine İbni Mes'ud onu çağırıp:

"Nasıl söyledin?" dedi.

Buna karşı (Sühaym adındaki o adam şu şiiri) okudu:

Erkenden hazırlanıp yola çıkacaksan, veda et Süleymâ'ya.

Saç aklığı ve İslam dini, kötülüğe engel yeter insana…

İbni Mes'ud: "Yeter! Doğru söyledin, doğru söyledin" dedi.

1239. Sâib ibni Yezîd anlatmıştır. Ömer (ra) gün ortasında, yahut ona yakın bize uğradı da, şöyle buyururdu:

"Kalkınız da, kuşluk uykusuna yatın. Artık geri kalan Şeytan için (geri) kalmıştır."

1240. Enes (ra)'den rivayet ettiğine göre, şöyle demiştir:

"(Ashab) toplanırlardı, sonra kuşluk uykusu uyurlardı."

1241. Enes (ra) demiştir:

-Şarap haram kılındığı zamanda, Medine halkı için, kuru hurma ile koruk hurmadan yapılmış içkiden daha hoşu yoktu. Ben de, Rasûlullah (s.a.v.)'in ashabından bazıları, Ebû Talha'nın evinde bulunurlarken onlara şarap sunuyordum. Bir adam uğrayıp, dedi ki:

-Şarap haram kılındı. Ashab:

- Ne zaman? Hayut: Dur bakalım (araştıralım), demediler.

-Ya Enes! Şarabı dök, dediler. Sonra ashab, serinleninceye ve yıkanıncaya kadar Ümmü Süleym'in evinde kuşluk uykusuna yattılar. Sonra Ümmü Süleym onlara koku sürdü. Ondan sonra da onlar Peygamber (s.a.v.)'e gittiler ki, haber adamın dediği gibidir. Enes demiştir ki:

-Artık bundan sonra ashab bir daha şarabı tatmadılar.

GÜNDÜZÜN SONUNDA UYKU

1242. Havvât ibni Cübeyr'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Gündüzün evvelinde uyumak dalgınlıktır, ortasında (uyumak) edeptir, sonunda ise ahmaklıktır.

ZİYAFET

1243. Meymûn'dan (İbni Mihran kasdediliyor) işitildiğine göre, demiştir ki, Nafi' hazretlerine sordum:

İbni Ömer ziyafet için davette bulunur muydu? Nafi' dedi ki:

-Ancak bir defa onun bir devesinin bacağı kırıldı da, onu biz boğazladık. Sonar (İbni Ömer) şöyle dedi:

- Ben: Ey Ebû Abdurrahman (ibni Ömer) hangi şeye (çağırıyorsun)? Bizde emek yoktur, dedim. Bunun üzerine şöyle dedi:

"Allah'ım, sanadır ham… Bu kemikli et. Bu da çorba —yahut bu çorba, bu da et- İsteyen yer, isteyen de gider."

ÇOCUKLARIN SÜNNETİ

1244. Ebû Hureyre (ra)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"İbrahim (as) seksen yıldan sonra sünnet oldu ve Kadûm'da kendini sünnet etti."

KADININ SÜNNETİ

1245. Ümmü'l-Muhacir anlatarak şöyle demiştir:

-Rûm cariyeleri arasında esir edildim de, Hz. Osman (ra) İslam'ı bize arz etti. İçimizden benden ve diğer bir hanımdan başkası Müslüman olmadı. Bunun üzerine Hz. Osman şöyle buyurdu:

"Götürünüz de bu ikisini sünneti ediniz ve bunları temizleyiniz."

SÜNNETE DAVET

1246. Salim haber verip, şöyle demiştir:

-(Abdullah) İbni Ömer beni ve Nuaym7ı sünnet etti de bizim üzerimize (düğün ziyafeti için) bir koç kesti. Bizden dolayı hayvan kesildiğinden, bunun için çocuklara karşı neşelendiğimizi gerçekten kendimiz de hissediyorduk.

SÜNNETTE EĞLENCE

1247. Ümmü Alkame haber vermiştir ki, Hz. Âişe'nin erkek kardeşinin kızları sünnet edildiler de, Hz. Âişe'ye şöyle söylendi:

-Bu çocukları eğlendirecek bir kimseyi çağırsak? Hz. Âişe:

-Evet, dedi de Adiyy'e haber gönderdi. Adiyy de çocuklara gitti. Sonra Âişe (ra) eve uğradı da, adamı şarkı söyleyip, neşeden başını sallıyor gördü. —Adam çok şiir biliyordu- Bunun üzerine Âişe:

-Öf, bu bir şeytan! Çıkarın onu, çıkarın onu, dedi.

ZİMMET EHLİNİN DAVET ETMESİ

1248. Hz. Ömer (ra)'in azadlısı Eslem'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

-Biz, Ömer ibni'l-Hattab ile Şam'a vardığımız zaman köy ağası (Zımmî) ona, gelip dedi ki:

-Ey Mü'minlerin Emiri! Ben sana yemek hazırladım; istiyorum ki, seninle beraber olan seçkin kimseler bana gelsin. Çünkü bu, işim hakkında benim için daha kuvvetlidir ve benim için daha şereflidir.

Hz. Ömer şöyle buyurdu:

"Biz, içinde suretler (putlar) bulunan şu kiliselerinize giremeyiz."

CARİYELERİN SÜNNETİ

1249. Ümmü'l-Muhacir anlatarak şöyle demiştir:

Rûm'lardan ibaret cariyelerle ben de esir edildim de, Hz. Osman (ra) bize İslam'ı arzetti. İçimizden benden ve diğer bir hanımdan başkası Müslüman olmadı. Bunun üzerine Hz. Osman şöyle buyurdu:

"Bu ikisini sünnet ediniz ve bunları temizleyiniz."

Ben de, Hz. Osman'a hizmet eder oldum.

BÜYÜKLER İÇİN SÜNNET

1250. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"Hz. İbrahim (as) yüz yirmi yaşında ikensünnet oldu. Bundan sonra de seksen yıl yaşadı."

Sa'îd (İbni Müseyyeb) demiştir ki; Hz. İbrahim ilk sünnet olandır, ilk misafir konuklayandır, ilk bıyık kısaltandır, ilk tırnak kesendir ve ilk saçı ağarandır. Bu saç ağarması üzerine de:

"Ey Rabbim, bu nedir?" dedi. (Allah) buyurdu ki:

"Bu vakârdır (olgunluktur)." Hz. İbrahim de:

"Ey Rabbim, bana vakâr ziyade et." dedi.

1251. Hz. Hasan'ın şöyle dediği işitilmiştir:

- Bu adamın (yani; Malik ibni'l-Münzir'in) işine şaşmaz mısınız? İslam'ı kabul eden Kesker halkından ihtiyarları kasdedip onları teftiş etti de onlara emretti; onlar da sünnet oldular. Bu kış mevsiminde… Haber aldığıma göre, bunlardan bir kısım öldü. Halbuki Rasûlullah (s.a.v) ile Rûm ve Habeş asıllı olanlar Müslüman oldular da bunlar hiçbir şey için teftiş edilmediler.

1252. İbni Şihab'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Bir erkek İslam'ı kabul ettiği zaman, büyük olsa bile, sünnet olmakla emrolunurdu.

DOĞUMDA DAVET

1253. Akkâ'lı Bilâl ibni Kâ'b'dan rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

- Biz, Yahya ibni Hassan'ı (El-Bekrî El-Filistînî'yi) köyünde ziyaret ettik. Ben, İbrahim ibni Edhem, Abdülâziz ibni Kureyr ve Musa ibni Yesar beraberdik. (Yahya)

bize yemek getirdi de, Musa oruçlu olduğu için yemedi. Bunun üzerine (kendisini ziyarete gittiğimiz) Yahya şöyle dedi :

"Peygamber (s.a.v.)'in ashabından ve Kinâne Oğullarından Ebû Kursafe künyeli bir adam bize bu mescidde kırk yıl imamlık yaptı ki, o bir gün oruç tutuyordu, bir gün iftar ediyordu. Babamın bir erkek çocuğu doğdu da, onu (Ebu Kursafe'yi) oruç tutmuş olduğu günde davet etti. O da iftar etti." Bunun üzerine İbrahim kalkıp cübbesi ile Musa'yı sürttü. Musa da oruçlu iken iftar etti.

(Ebû Abdullah demiştir ki, Ebû Kursafe'nin ismi Cendere İbni Haysene'dir.)

ÇOCUĞUN DAMAĞINA MAMA ÇALMAK

1254. Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre. şöyle anlatmıştır :

- (Babalığım) Ebû Talha'nın oğlu (ve benim anadan kardeşim) Abdullah'ı doğduğu gün, Peygamber (s.a.v.)'e götürdüm. Peygamber bir aba (elbisesi) içinde kendisine ait bir deveyi katranlıyordu. Peygamber (bana) sordu :

"Yanında hurma var mı?" Ben :

Evet, dedim ve ona birkaç hurma verdim. Peygamber de onları çiğnedi, sonra çocuğun ağzını açtı ve onları ağzına çaldı. Çocuk da diliyle tadanmaya başladı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) :

"Hurma, Ensar'ın sevdiği şeydir." buyurdu ve çocuğa Abdullah ismini verdi.

DOĞUM ZAMANINDA DUA

1255. Muaviye ibni Kurre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

- Benim (çocuğum) İyas doğunca, Peygamber (s.a.v.)'in ashabından birkaç kişiyi davet ettim de, onlara yemek ikram ettim. Onlar da dua ettiler. Ben dedim ki:

- Siz dua ettiniz, Allah sizin duanıza bereket versin. Şimdi ben bir dua edeceğim, siz amîn deyiniz. Yine Muaviye anlattı:

- Ben çocuğa aklı ve dini hususunda ve bu gibi çok dua ettim. Yine dedi ki:

- Ben, o günün duasını çocuk hakkında arayıp bilmeye bakıyorum.

ÇOCUK KUSURSUZ OLUNCA, ERKEK VEYA KIZ OLDUĞUNA BAKILMAKSIZIN DOĞUM VAKTİNDE ALLAH'A HAMD EDEN KİMSE

1256. Kesir ibni Ubeyd'in şöyle dediği işitilmiştir: Hazreti Âişe (ra) kendilerinde (yâni akrabaları içinde) bir çocuk doğduğu zaman, erkek mi, kız mı? sormazdı. Kusursuz yaratıldı mı? derdi. Kendisine:

-Evet, dendiği zaman, ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİLÂLEMİN = Hamd alemlerin Rabbine mahsustur, derdi.

KASIKLARI TRAŞ ETMEK

1257. Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"Beş şey Peygamberlerin seçtiği eski sünnettendir:

1- Bıyık kısaltmak,

2- Tırnakları kesmek,

3- Kasıkları traş etmek,

4- Koltuk altlarını yolmak,

5- Misvak kullanmak."

TEMİZLENMEKTE VAKİT

1258. Nafi'den haber verildiğine göre, İbni Ömer (ra) her onbeş günde tırnaklarım keserdi ve her ay (koltuk ve kasık temizliği için) ustura kullanırdı.

KUMAR

1259. İbni Abbas (ra)'nın anlattığına göre, eskiden şöyle denilirdi:

- Deve kumarcıları nerede? Sonra on kişi toplanıp henüz sütten kesilmiş on deve yavrusu ve daha ziyade yavrularla bir (büyük) deve satın alırlardı. Sonra kumar oklarını (bir torba içinde) karıştırırlardı. Bir kişiye (boş) kalıncaya kadar sehimler dokuz kişinin olurdu. Böylece tüm yavru miktarını dolduruncaya kadar bu sehimlere kalanlar yavrulardan birer birer alacaklı olurlardı. İşte bu Mevsir'dir kumardır"

1260. İbni Ömer (ra)'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Meysir kumardır.

HOROZ KUMARI

1261. Rabia ibni Abdullah'dan rivayet edildiğine göre : Hz. Ömer (ra)'in hilâfeti zamanında iki adam iki horoz üzerine kumara tutuştular. Bunun üzerine Hz. Ömer horozların öldürülmesini emretti. Bu emre karşılık Ensar'dan bir adam Hz, Ömer'e dedi ki:

-Teşbih, eden bir nesli nasıl öldürürsün? Hazreti Ömer de, onları terketti, öldürtmedi."

ARKADAŞINA: "GEL, SENİNLE KUMAR OYNAYACAĞIM" DİYEN KİMSE

1262. Ebû Hureyre demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"Sizden biriniz yemin edip yemininde: Lât ve Uzza (putları} adına demişse, LA İLAHE İLALLAH desin. Arkadaşına da :

Gel seninle kumar oynayayım, diyen kimse de (kumar oynayacağı malını) sadaka versin."

GÜVERCİN KUMARI

1263. Bir adam Ebû Hureyre (ra)'a şöyle dedi:

- Biz iki güvercinle bahisleşiyoruz, (onları karşılıklı dövüştürüyoruz). Muhallil bunlardan birini alır götürür korkusundan dolayı, aralarına bir muhallil koymayı hoş görmüyoruz. Buna karşı Ebû Hureyre :

"Bu, çocukların işinden bir iştir; onu terketmeniz yakındır." buyurmuştur.

KADINLAR İÇİN YOL NAĞMESİ

1264. Enes (ra)'den rivayet edildiğine göre, Berâ ibni Malik erkeklere yol nağmesi yapardı. Enceşe de hanımlara yol nağmesinde bulunurdu ve güzel sesli idi. Bunun için Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu :

"Ey Enceşe! Şişeleri yürütmende yavaş ol."

TÜRKÜ

1265. İbni Abbas'dan rivayet edildiğine göre, Azîz ve Celîl olan Allah Teâlâ'nın:

"İnsanlardan kimi de vardır ki, boş lâfa müşteri çıkar." sözünde demiştir ki, bu boş lâf türkü ve ona benzer şeylerdir. (*Lokman Sûresi, âyet: 6*)

1266. Berâ ibni Azib'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah şöyle buyurdu:

"Selâmı yayın, selâmet bulursunuz. Esere = fuzuliyyat kötülüktür."

1267. Fudala ibni Ubeyd'den rivayet edildiğine göre, kendisi insanların biriktiği bir toplantı yerinde idi de, bir takım kimselerin tavla oynadıkları haberi ona ulaştı. Bunun üzerine kızgın bir halde kalkıp şiddetle o oyunu yasakladı. Sonra şöyle dedi:

"Dikkat edilsin, bu oyunu oynayan kimse onun gelirini yer, hınzır etini yemiş ve kanla abdest almış gibi..."

TAVLA OYNAYANLAKA SELÂM VERMEYEN"

1268. Fudayl, babası Müslim'den rivayet ettiğine göre, babası şöyle dedi:

Hazreti Ali (ra) köşk kapısından çıkınca tavla oynayanları gördüğü zaman onları götürürdü de, sabahtan akşama kadar onları hapsederdi. Onlardan bir kısmı gün ortasına kadar hapsedilîrdi. (Râvi devam edip) demiştir ki, geceye kadar hapsedilenler para ile muamele edenlerdi. Gün ortasına kadar hapsedilenler de, bu oyunla eğlenenlerdi. Bir de Hz. Ali, onlara selâm vermemeyi emrederdi.

TAVLA OYNAYANIN GÜNAHI

1269. Ebû Musa El-Es'arî'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah şöyle buyurmuştur:

"Tavla oynayan gerçekten Allah'a ve Resulüne isyan etmiştir,"

1270. Abdullah ibni Mes'ud'dan rivayet edildiğine göre, söyle demiştir :

- İşaretlenmiş olan, ibâdetten şiddetle engelleyen şu iki tavla zarından sakınınız; çünkü bunlar kumardandır.

1271. Büreyde'nin, Peygamber (s.a.v.)'den rivayetine göre, Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

"Tavla oynayan elini domuz etine ve kanma bulamış gibidir."

1272. Ebû Musa, Peygamber (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Tavla oynayan gerçekten Allah'a ve Rasûlüne asî olmuştur."

TERBİYE ETMEK (ELİ ALTINDAKİLER) VE TAVLA OYNAYANLARLA BÂTIL EHLİNİN DIŞARI ÇIKARILMASI

1273. Nafi'den rivayet edildiğine göre, Abdullah ibni Ömef (ra) ailesinden birini tavla oynuyor bulunca, onu döverdi ve tavlasını kırardı.

1274. Hazreti Âişe (ra)'dan rivayet edildiğine göre, kendi arazisinde oturmakta olan aile halkından bazı kişilerin yanında tavla olduğu haberi kendisine ulaştı. Bunun üzerine Hz. Âişe onlara şu haberi gönderdi:

"Eğer o tavlayı çıkarıp atmazsanız, muhakkak surette sizi yerimden çıkaracağım." Böylece Hz. Âisa tavlayı onlara çirkin gördü.

1275. Rivayet edildiğine göre. İbni Zübeyr hutbe okuyup şöyle dedi:

"Ey Mekke'liler! Kureyş kabilesinden bazı erkeklere ait haber bana ulaştı ki, onlar bir oyun oynuyorlar. Buna tavla deniyor, - İbni Zübeyr solak idi- Allah (Mâide Sûresi, 90. âyetinde) şöyle buyuruyor:

(Şarap, kumar, ibâdet için dikilen putlar ve fal okları hep şeytan işinden pis birer şeydir.) Ben Allah'a yemim ediyorum Id, bu oyunu oynayan bir kimse bana getirilirce, onu derisinde ve tüyünde cezalandıracağını ve eşyasını, onu bana getirene vereceğim."

1276. Ya'lâ b. Mürre anlatarak demiştir ki, tavla.ile kumar oynayan hakkında Ebû Hureyre (ra)'ın şöyle dediğini işittim:

"(Tavla ile kumar oynayan) hınzır eti yiyen gibidir. Kumar olmaksızın onu oynayan da, elini hınzır kanına bulayan gibidir. Tavla oyunu yanında oturup da, ona bakan, hınzır etine bakan gibidir."

1277. Abdullah ibni Amr ibni'l-As'dan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir:

"İki zarla (tavlayı) kumar oynayan, hınzır eti yiyen gibidir. Kumar olmaksızın bunları oynayan da, elini hınzır kanına bulayan gibidir."

"MÜMİN, BİR YUVADAN İKİ KERRE ISIRILMAZ"

1278. Ebû Hureyre (ra) haber verdiğine göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"-Mümin, bir yuvadan iki kerre ısırılmaz."

GECE ATIŞ YAPAN KİMSE

1279. Ebû Hureyre (ra)'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Gece bize (silahla) atış yapan, bizden değildir."

1280. Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Bize karşı silah taşıyan, bizden değildir."

1281. Ebû Musa'dan rivayet edildiğine göre, demiştir ki, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Bize karşı silah taşıyan, bizden değildir."

ALLAH BİR KULUNUN RUHUNU BİR YERDE ALMAK İSTEDİĞİ ZAMAN, O KUL İÇİN ORADA BİR İHTİYAÇ YARATIR

1282. Ebû'l-Melih, kendi kavminden sahabi olan bir adamdan rivayet ettiğine göre, demiştir ki, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Allah bir kulunun canını bir yerde almak istediği zaman, o yerde o kul için bir ihtiyaç yaratır."

MENDİLİNE SÜMKÜREN

1283. Muhammed ibni Sîrin, Ebû Hureyre (ra)'dan rivayet edildiğine göre, Ebû Hureyre mendiline sümkürdü, sonra:

"Peh peh, Ebû Hureyre keten bir beze sümkürüyor (büyük hayret)!.. Kendimi biliyorum, Âişe'nin evi ile minber arasında baygın düşüyordum. İnsanlar diyordu ki, bu adam delirmiş. Halbuki bende açlıktan başka bir şey yoktu."

VESVESE

1284. Ebû Hureyre'den: (Ashab) dediler ki:

- Ya Rasûlallah! Biz nefislerimizde bir şey hissediyoruz ki, onu konuşmayı istemiyoruz ve bizde üzerine güneş doğmamış (kimsenin bilmediği) şeyler var. Peygamber şöyle buyurdu:

"Sahiden siz bunu hissediyor musunuz?" Onlar:

Evet, dediler. Peygamber:

"Bu, imanın en açığıdır." buyurdu.

1285. Şehr ihni Havşeb'den rivayet edildiğine göre, demiştir ki ben ve dayım Hz, Âişe'nin yanına vardık da, dayım sordu :